

Despre rugaciune

parintele Arsenie Boca

A ne ruga înseamnă a ne înălța spiritul și inima către Dumnezeu pentru a-I aduce laudele noastre, a-i expune grijile noastre și a-I implora ajutorul.

A ne înălța spiritul către Dumnezeu înseamnă a ne smulge din vârtejul treburilor omenești a tuturor atracțiilor pământului, fie pur materiale, fie intelectuale, după gradul de cultură al fiecăruia. Ori ce bucurie a trupului și a spiritului trebuie înlăturată pentru a putea convorbi cu Dumnezeu și a ne dăruia Lui în întregime.

A aduce lauda lui Dumnezeu înseamnă a recunoaște că toată ființa noastră este creată și-I aparține Lui. Deci ascultarea noastră o datorăm numai Lui, căci suntem opera Lui și trebuie să ne îndeplinim misiunea pe care ne-a încredințat-o El. Orice alt scop am vrea să atingem în viața, în afara voinței lui Dumnezeu nu ne va aduce decât dezastru trupesc și spiritual. Noi suntem creați cu un scop bine determinat de Creatorul nostru și El ne-a pus la dispoziție toate mijloacele ca să-l atingem. Pentru mântuirea noastră El ne-a dăruit totul, chiar pe unicul său Fiu, pe Iisus Hristos, ca model de viață și descoperitor al voinței Sale. A fugi și a ne eschiva de la cunoașterea voinței lui Dumnezeu, în ceea ce privește sensul și scopul nostru în viața și a ne făuri unul personal după aprecierea noastră, înseamnă a ne condamna singuri la moarte veșnică. Astfel deci, pe bună dreptate, suntem datorisă aducem cu laudele și mulțumirile noastre Celui ce ne-a creat și nu ne-a lasat pradă propriilor fantezii, conducându-ne în mod greșit, ci din contră ne-a arătat clar și precis calea de urmat prin legile Sale. Mai mult ne-a trimis și modelul unic, minunat, născut ca și noi din carne și sânge și având aceleași cerințe ca ale noastre pe care le-a demonstrat în mod palpabil cum trebuie să le rezolvăm.

Cine îl are pe Iisus de model în toate acțiunile vieții lui, acela și-a găsit sensul vieții și pacea sufletului lui.

Recunoștința noastră față de Creator trebuie să fie nesfârșită. Toate popoarele lumii, chiar și cele barbare, simt necesitatea rugăciunii de adorare, care este de fapt fondul oricărui cult religios.

A cere lui Dumnezeu cele ce sunt necesare corpului nostru este alt obiectiv al rugăciunilor noastre. Acest corp care deși este o capodoperă a Maestrului Creator, totuși în urma neascultării față de voința Stăpânului și-a pierdut starea de fericire veșnică în care a fost orânduit la început și pe care altfel ar fi putut să și-o păstreze. Uneltirile diavoului însă l-au determinat să-și satisfacă dorințele și poftele personale călcând voința și porunca Creatorului, așa cum de altfel face acum întreaga omenire, ca o moștenitoare credincioasă a primului și neascultătorului ei reprezentant. Astfel, de la primul act de neascultare al omului a intrat în lume moartea și suferință. Corpul nostru se zbuțumă în zadar, căci destinul lui este implacabil, dreptatea Creatorului trebuie să aibă loc.

Ferice de cei ce-și descoperă sufletul și spiritul, de cei ce au ajuns la concluzia evidentă că în afară de corpul lor pieritor, ei posedă această comoară ce nu va pieri odată cu trupul lor, ci din contra, întocmai ca un prizonier captat în lanțuri, e dornic de adevăr și de lumină, suspină după revenirea lui la prima stare de fericire și simte că aceasta se va întâmpla numai cu ajutorul mijloacelor pe care însuși Creatorul i le-a pus la dispoziție. Rugăciunea neîncetată către Cel care ne-a făcut invocarea ajutorului Sau în lupta cu materia coruptă din noi, este singura noastră cale sigură de urmat și singura consolare.

Rugăciunea devine familiară și ușor de făcut atunci când este zilnică, puterea obișnuinței îi da ușurința.

Trebuie să-L considerăm pe Dumnezeu prezent lângă noi, să vorbim cu El în mod sincer, fără falsitate și să ascultăm în tăcere ceea ce El ne răspunde întotdeauna în conștiința noastră. El ne ascultă întotdeauna cu răbdare și ia aminte în cererile noastre atunci când venim la El sinceri și cu inima deschisă, așa cum o dorește El.

Ce ne cere Dumnezeu atunci când ne rugăm?

O atenție interioară, ceea ce de fapt nu înseamnă un efort eroic. Dumnezeu știe slăbiciunile și neputințele noastre și nu ne cere imposibilul. El dorește numai ca atunci când buzele noastre pronunță cuvinte de rugă, spiritul nostru să se gândească la El, ca vocea noastră să fie ecoul inimii noastre. Aceasta este o atenție pur spirituală atunci când mintea, indiferent de cuvintele pronunțate, meditează asupra perfecțiunii lui Dumnezeu.

O atenție literală este aceea când luăm seama numai la cuvintele pronunțate și la înțelesul lor strict.

O atenție materială este aceea când punem pret pe felul pronunțării cât mai corecte și care ne îndepărtează spiritul de Dumnezeu, legându-l de impresiile materiale.

Totuși, după sfaturile multor sfinți de seamă, și această rugăciune este plăcută lui Dumnezeu, dacă are la bază ei venerația și intenția de lauda adusă Lui.

De multe ori, atunci când nu mai simțim o plăcere în rugăciune, când mintea noastră nu se poate concentra suficient, când atenția ne lipsește, când ne întristăm, când ne deprimăm și întrerupem rugăciunea sub motivul că nu suntem destul de apti pentru ea, amânând-o pentru altă dată și așteptând să ne vină dorința de rugăciune, savărsim o mare greșeală.

Rugăciunea nu trebuie considerată ca o senzație plăcută și liniștitoare, ca pe un farmec al imaginației inflăcărâte, nici ca pe lumina spiritului care ne descoperă cu ușurință adevărul, nici ca

pe o consolare a suferintelor noastre. Toate acestea sunt daruri exterioare pe care Dumnezeu le acorda din cand in cand alesilor Lui. Totusi, adevarata dragoste pentru Dumnezeu nu cauta aceste daruri, nu asteapta ca sa le aiba si apoi sa-L iubeasca pe Dumnezeu. Aceasta dragoste este adevarata renuntare de sine, ce se agata cu disperare si incredere oarba de Dumnezeu, chiar in ariditatea inimii, in neputinta concentrarii atentiei, in renuntarea la orice suport moral, la orice bucurie si consolare personala. Adevarata dragoste nu asteapta clipe de extaz pentru a vorbi cu Dumnezeu.

Astfel chiar daca in timpul rugaciunii, distractiile involuntare turbura mintea / inima noastra, intentia de a-L adora si a-L iubi pe Dumnezeu, aceea conteaza.

Vointa nu are insa niciodata distractii cand nu vrea sa le aibe, ea cum le observa poate sa le si alunge, sa-si intoarca gandurile si inima catre Dumnezeu. Daca totusi prezenta Lui fuge de noi, aceasta inseamna ca El insusi o doreste tocmai pentru a ne lega si mai strans de El, pentru a ne demonstra ca fara El si lipsiti de El devenim incapabili, neputinciosi. Carapacea corpului nostru constituie o permanenta piedica in a trai mereu cu Dumnezeu, o renuntare la sublima fericire pe care o vom avea numai dupa distrugerea acestei carapace. Atunci abia spiritul nostru va fi de-a pururi liber sa plutesca alaturi de Creatorul sau. Sa-l contemplam fata catre fata, “Ceea ce ochiul n-a vazut si urechea n-a auzit”.

De aceea rugaciunea copiilor, simpla, lipsita de ingrijorare si neincredere este cea mai curata rugaciune.

Un suflet care se roaga este un suflet care sufera, caci rugaciunea prin ea insasi este o mortificare, o suferinta corporala. Exista o pocainta mai meritorie si mai de valoare decat practica neincetata a rugaciunii? Si fara a simti o sensibila consolare? Ce lepadare de sine formidabila este aceea de a se ruga fara cel mai mic gust pentru aceasta, fara a simti vreo atractie, ba dimpotriva, chiar o repulsie pentru rugaciune!

Sublimul exemplu si ultimul efort al omului durerii a fost abandonarea totala si renuntarea la orice consolare in ultima clipa a vietii sale materiale. Agonia corpului omenesc si clipa deprinderii lui definitive de spirit este aceasta senzatie de abandonare totala.

“Parinte, de ce m-ai parasit?”

Cine va putea indura pana la sfarsit aceasta senzatie de abandonare totala, aceasta lipsa de orice consolare sensibila si trupeasca, acela isi va mantui sufletul. Acest lucru este formidabil cu neputinta de indurat si totusi, invierea lui Iisus ne da curajul, increderea si bucuria ca cel ce renunta la el totusi totalmente, acela ce nu-si mai cauta nici o consolare sensibila in minte, nici chiar in rugaciune, acela ce-si pune ultima nadejde in Dumnezeu, chiar cand pare parasit acela a invins moartea, acela voieste ce voieste Dumnezeu.

Niciodata nu ne vom lecu de disperarea spiritului din timpul rugaciunii, prin ingrijorari si reveniri fortate. Daca insa nu dorim aceste distractii si disperari, nu le vom avea. De teama lor ne pierdem si mai mult puterea spirituala.

Cand dupa o rugaciune facuta cu efort si oboseala, constatam ca mintea noastra a alunecat permanent spre alte lucruri, este durerea ca ignoram puterea sacrificiului si ca am fi dorit in mod egoist sa simtim o placere si o alinare in fundul inimii. Dar atunci cand nu renuntam la aceasta dorinta, cand corpul nostru obosit nu permite sufletului sa se inalte, cand inima ramane uscata, iar

buzele abia au puterea sa pronunte cuvintele care de multe ori nu mai au sens pentru noi, ah!, ce stare disperata. Dar ce sacrificiu si mortificare totala...

Sa ne rugam deci, sa inlaturam piedicile care constituie de fapt meritul rugaciunii.

Necesitatea rugaciunii

A intreba daca rugaciunea este necesara inseamna a intreba daca ne putem dispensa de Dumnezeu. Ce este omul prin el insusi? Un neant, un intuneric plin de mizerie, supus degradarii. Prin el insusi este incapabil sa gandeasca si cum sa gandeasca si ce anume sa-si doreasca spre binele lui adevarat. Avem deci o mare nevoie de harul lui Dumnezeu pentru a cunoaste binele a nu-l confunda cu raul si a folosi mijloacele cele mai bune pentru a inlatura acest rau. Acesta nu se obtine decat prin rugaciune. "Fara Mine nimic nu puteti face".

Cine se dispenseaza de rugaciune pierde ajutorul lui Dumnezeu si mintea lui ramane intunecata, iar viata lui este o permanenta ratacire.

Dumnezeu acorda totusi harul Sau, fara sa fi cerut, celor ce au vocatia credintei innascuta in ei. Dar acestia, daca vom cerceta bine au avut in familia si neamul lor o ruda credincioasa care s-a rugat neincetat cu inima curata la Dumnezeu. Asa binecuvanteaza Dumnezeu pana la al saptelea neam pe cei ce-l iubesc.

Iisus ne indeamna: "Cereti si vi se va da, bateti si vi se va deschide" iata calea de a-si insusi harul si mila lui Dumnezeu, calea de a capata lumina cea adevarata, cunostinta cea sigura si nefalsificata.

Iar Iisus adauga: "Rugati-va neincetat", iar Sfantul Pavel recomanda pocaiilor sai sa se roage fara intrerupere. "Rugaciunea este asemanatoare respitatiei crestinului, care prin ruga sa elimina aerul corupt al secolului pentru a aspira in schimb spiritul datator de viata al harului lui Dumnezeu", spune Sfantul Ioan Crisostom, iar a inceta sa ne rugam este ca si cum am scoate un peste din apa. Rugaciunea este viata crestinului. Pentru a ne salva trebuie mai intai sa ne cunoastem pe noi insine, sa ne indepartam de frivolitatile si desertaciunile lumii, sa capatam o cunostinta luminata asupra adevaratelor noastre indatoriri. Ori acestea Dumnezeu ni le descopera in timpul rugaciunii.

Cat de lipsiti de lumina sunt cei ce nu se roaga. Ei se conduc numai dupa pasiunile lor. Nu-si purifica niciodata sufletul, nu-si pun problema sensului existentei lor, traiesc ca animalele si se apropie in mod inevitabil de pieirea definitiva.

Numai rugaciunea i-ar putea salva si degeaba se revolta impotriva lui Dumnezeu ca lor nu le-a daruit credinta. Ei insisi nu au dorit-o, caci daca ar fi dorit-o ar fi cerut-o, iar Dumnezeu o daruieste celui ce o cere cu sinceritate. Acesti oameni au preferat comoditatea vietii si lenea in locul luminii si al adevarului. Ei vor avea parte deci de ceea ce au ales si pe buna dreptate.

"Acela ce stie sa se roage, acela stie sa traiasca bine", spune Sfantul Augustin, iar Sfantul Efrem spune: "Rugaciunea este paznicul modestiei, fraul furiei, leacul impotriva urei, reprimarea orgoliului, consolarea suferintelor, increderea in rezolvarea tuturor greutatilor .

"Cel ce va rabda pana la sfarsit, acela se va mantui", ne invata Domnul nostru, iar a rabda ce inseamna decat a ne ruga mereu?

In ziua in care nu ne rugam ne daruim satanei, cu mainile si picioarele legate.”Privegheati si va rugati pentru a nu cadea in ispita”. O clipa de neatentie, de indolenta, de lene in privinta rugaciunii si diavolul pune stapanire pe noi. Numai printr-o permanenta rugaciune il putem deci tine la distanta.

Rugaciunea este cheia raiului, ea deschide portile harului divin. Rugaciunea este un gaj, o garantie a imortalitatii, caci cel ce vorbeste cu Dumnezeu cu toata sinceritatea, devine mai tare ca moartea, sufletul lui devine nemuritor, iar corpul lui va reinvia in mod glorios.

Prin rugaciune il iubim pe Dumnezeu, Il adoram, speram la darurile Lui, inima noastra creste in prezenta Lui, ne dam seama de nimicnicia noastra, ne cuprinde o sfanta teama si respect imbinate cu nadejde si cu bucurie nesfarsita. Increderea in Tatal nostru trebuie sa fie nemarginita. El ne-a creat pentru a ne face fericiti, iar nu pentru a ne osindi. Cine Il iubeste, Il recunoaste de Tata si ajunge cu siguranta la fericirea suprema. Este deci ultranecesara rugaciunea. Ea ne aduce fericirea, ea ne arata calea de urmat spre perfectiune, spre Dumnezeu. Indepartarea de Dumnezeu aduce moartea sufletului. Suntem deci obligati sa ne rugam, nu numai prin legea divina, dar chiar prin legea naturii.

Rugaciunea ne este necesara pentru a ne intari in suferinte si slabiciuni, ea este poruncita de Dumnezeu pentru a scapa de ghearele satanei, sa ne mantuiie de pacatul stramosesc, ne purifica din nou, ne reda nevinovatia. Ea este ca o armura ce protejeaza pe crestinul ce lupta pentru perfectiune, ea este faclia care imprastie intunericul din calea vietii omului, ea este porumbelul pacii intre om si Dumnezeu, ea este tamaia placuta lui Dumnezeu.

Despre eficacitatea rugaciunii

Necesitatea rugaciunii se datoreste tocmai eficacitatii ei, altfel ea n-ar mai fi necesara.

Rugaciunea este impacarea omului cu Dumnezeu, ea implora mila si sprijinul Lui. Dumnezeu se milostiveste in fata unei staruitoare rugaciuni. Sfintii care se roaga pentru intreaga omenire pacatoasa, linistesc furia si revolta Cerului. Niciodata nu este invocat in desert numele si ajutorul lui Dumnezeu. El asculta ruga celui umil si nu va dispretui cererea sa. El nu ramane surd la rugaciunile celui ce crede in El si Il iubeste. “Cereti, bateti, cautati” cu curaj si energie, cu incredere, cu perseverenta, cu indarjire, mereu. “Cine este acela care va da fiului sau un sarpe in loc de paine la cererea acestuia?” Chiar un om rau, supus pacatului, nu va face aceasta. Dar Dumnezeu Tatal, cum nu ne va da oare ceea ce-I cerem cu credinta si cu perseverenta? Nimic nu vom pierde, dimpotriva, daca ne vom adresa Lui cerandu-I ajutorul. Daca El nu ne acorda ceea ce dorim noi, inseamna ca nu I-am cerut ceva bun, ceva care sa contribuie la sfintirea si mantuirea noastra. “Nu stiti ce cereti”. Cat de pacatos ar fi omul, daca revine la Dumnezeu si isi recunoaste greselile, totul i se iarta. Iisus ne-o spune prin parabola fiului risipitor. Tot El ne invata sa cerem lui Dumnezeu orice, dar in numele Lui: “Tot ce veti cere in numele Meu, va va fi dat voua”.

Dar ce inseamna aceasta? Inseamna a fi demni de un astfel de interpret, de reprezentant, de intermediar ca Iisus. Caci cum vom avea curajul sa cerem in numele Lui cand noi nici nu-L cunoastem, nici nu ascultam de sfaturile Lui si nu-L iubim deloc? In aceasta sta eficacitatea rugaciunii noastre. Pentru ca Iisus sa ne reprezinte in fata Tatalui si sa primeasca de la El ceea ce noi dorim, trebuie ca noi sa-I semanam, sa fim frati cu El, cu Cel ce-si pune obrazul pentru noi. Toti cei ce seamana cu sublimul model al omului perfect, toti acestia nu se roaga in zadar. Iisus ne

asigura ca vom primi tot ce vom cere in numele Lui, adica trecut prin prisma dorintelor Lui. Nu vom primi inca ceea ce vom cere prin propria noastra dorinta, indemnati de egoismul nostru. Intotdeauna inainte de a ne ruga, sa ne intrebam ce-ar face Iisus in locul nostru: ar cere ceea ce noi dorim atat? Numai astfel vom sti ceea ce trebuie sa cerem. Vor cadea atatea si atatea dorinte desarte de la sine. Caci Iisus ne lamurste ca nu trebuie sa punem pret pe trupul nostru si pe trebuintele lui, ci numai pe suflet. Deci tot ceea ce vom cere lui Dumnezeu in legatura numai si numai cu buna stare materiala, nu va fi luat in seama decat numai daca aceasta ne va ajuta la propasirea spirituala. De aceea multe rugaciuni par a nu fi ascultate si noi de multe ori suntem dezamagiti si aceasta pentru ca nu stim ce cerem. Dumnezeu are planurile Lui ascunse cu fiecare din noi si ceea ce ni se pare bun si fericit la altii, pentru noi nu ar fi fost bun si nu ne-ar fi ajutat la mantuire. Iisus ne fagaduieste prin juramant ca vom primi tot ceea ce cerem in numele Lui. El nu ne inseala, dar sa devenim demni de El.

Rugaciunea este un leac care vindeca orice fel de rana, opreste orice lacrima, linisteste orice durere, ea subjuga orice pasiune. Prin rugaciune nemulțumirile si resentimentele noastre se potolesc, ingrijorarile dispar, nelinistea si nerabdarea inceteaza, iar evlavia si credinta se mareste.

Iisus ne invata sa ne rugam unii pentru altii, iar acolo unde sunt adunati mai multi si se roaga in numele Lui, Dumnezeu coboara in mijlocul lor. Ceea ce unuia ii lipseste, implineste si completeaza celalalt, ca niste membri infratiti ai aceleiasi unitati. Asa ne doreste Dumnezeu: Pace si armonie intre oameni. Rugaciunea celui drept este ascultata de Dumnezeu, chiar daca ea este facuta pentru un pacatos. Sa priveghem si sa ne rugam caci nu stim ceasul cand vom fi despartiti de acest trup muritor. Oricand acest lucru este posibil, sa fim deci gata oricand.

Sa nu ne temem de moarte, caci rugaciunea continua este arma sigura impotriva ei. Fagaduiala lui Dumnezeu este sincera, adevarata, este insusi testamentul lui Iisus in clipa mortii pe cruce in fata ucenicilor Lui. Iisus a ramas acelasi, constant in toate timpurile: "Cerul si pamantul vor pieri, dar cuvintele Mele nu vor pieri". Deci sunt promisiunile Lui facute tuturor oamenilor: orice om are dreptul sa ceara si sa fie ascultat, si orice va cere, daca va fi spre mantuirea lui, i se va da lui.

Rugaciunea este un arc cu care tintim inima lui Dumnezeu, spune Sfantul Efrem. Si adauga el, ca tot prin rugaciune strapungem pe dusmanii nostrii pe care ii dezarmam astfel.

In Vechiul Testament sunt foarte multe exemple despre eficacitatea rugaciunii: Elizeu, care a orbit o armata intreaga numai prin puterea rugaciunii; Iona, care striga pe Dumnezeu din pantecele balenei; Ieremia in inchisoare; Daniel in mijlocul leilor; Iov, care multumeste lui Dumnezeu pentru toate, etc. etc.

Rugaciunea este un sacrificiu, o mortificare placuta lui Dumnezeu. Ea purifica inima si o face capabila sa primeasca harul lui Dumnezeu si lumina spirituala. Ea este o convorbire sfanta, o dulce unire intre om si Dumnezeu, o reimpacare intre Creator si opera Lui. Ea vindeca in special bolile spirituale. Ea alunga pe demoni ca si un bici. Ea dezvaluie omului tainele lui Dumnezeu mai mult decat toata stiinta si cultura. Ea aduce pace inimii. Cel ce inceteaza sa se roage se pierde pe el. Viata este o permanenta lupta si pentru a invinge trebuie sa luptam cu arme eficiente. Impotriva puterilor infernului numai rugaciunea este eficiente. Trebuie sa strigam neincetat spre Dumnezeu, chiar daca ni se pare ca El nu ne asculta rugaciunea noastra in nici un caz nu este zadarnica si vine ceasul cand ea va da roade. Cu ochii trupului nu putem vedea efectele rugaciunii decat in ceasuri urgente si speciale. Iisus proclama pedeapa infernului impotriva celor ce nu au mila fata de cei ce implora si nici el nu va avea mila de noi atunci cand i-o vom implora.

La ce pericol vesnic se expun cei ce nu se roaga. Viata lor este un infern insuportabil, o vesnica nemulțumire, o permanenta grija, o revolta continua impotriva fatalitatii.

Ce trebuie sa cerem prin rugaciune?

Cand Iisus spune: “Tot ce veti cere in numele Meu, Tatalui, veti primi”. El se refera in primul rand la lucrurile spirituale, la viata sufletului pentru care de fapt a venit in mijlocul oamenilor. Si tot El spune cu alt prilej: “Cautati Imparatia lui Dumnezeu”. Deci aceasta trebuie sa cerem in rugaciunea noastra.

Cat priveste lucrurile si bunurile materiale, le putem cere atat timp cat ele nu ne impiedica la cucerirea Imparatiei. Dar oamenii incep intotdeauna prin a cere lui Dumnezeu fel de fel de binefaceri pamantesti si se mira apoi ca nu li se implinesc rugaciunile in care-si exprima dorintele lor. Dar ei nu se gandesc niciodata a cere lui Dumnezeu mantuirea sufletului lor si sa accepte deci orice suferinta, daca aceasta contribuie la mantuirea lor, la readucerea lor pe drumul cel drept. Ei ar trebui sa multumeasca lui Dumnezeu pentru orice si pentru toate, fie durere si boala, fie binefacere si prosperitate si tot ceea ce primesc sa puna in slujba Domnului, sa spuna ca Iov: “Domnul a dat, Domnul a luat, fie Numele Lui binecuvantat!” “Si toate celelalte se vor adauga voua...celor ce cautati mai intai Imparatia lui Dumnezeu”, ne incredinteaza Iisus.

De ce deci sa ne mai ingrijoram de micul nostru destin, sa-L cautam pe Dumnezeu, sa-L iubim cu ardoare si sa-L facem iubit altora, iata datoria noastra. Accesoriile vietii acesteia - ca: sanatatea, averea, stiinta, talentele - nu pot fi decat mijloace pentru a castiga lumina spirituala si fericirea vesnica, iar nu scopuri in sine. Sa cerem deci bunurile spirituale, intelepciunea, ca Solomon, harul sfintilor care pastreaza inocenta, inspiratia divina in orice actiune a noastra in timpul milei, caci fara Dumnezeu nimic nu se face. Sa cerem curajul si taria de a pune capat oricarui obicei prost si vicios. Sa cerem remuscarea si lacrimile pocaintei, parerea de rau a tot ce am facut contra vointei lui Dumnezeu. Sa cerem ca Dumnezeu sa inmoaie inimile impietrite si sa ne inspire mijloace ingenioase de a imblanzi pe cei viciosi si corupti. Sa cerem ca inima noastra sa fie mereu flamanda si insetata de Iisus, de painea cea divina si datatoare de viata si de sangele cel sfintitor. "Eu sunt painea vietii, cine va manca din painea aceasta in veci nu va flamanzi".

Pentru ce deci sa ne mai ingrijoram atat de painea cea materiala care satura doar trupul, iar sufletul il lasa flamand? Caci omul nu traieste numai cu paine, ci cu orice cuvânt iesit din gura lui Dumnezeu.

Sa cerem ca prima noastra grija sa fie de a obtine aceasta “paine divina”, iar martirajul nostru zilnic sa fie o pregatire pentru acest ospat. Desigur sa nu ispitim pe Dumnezeu si sa nu ne mai interesam de treburile pamantesti, bizuindu-ne pe promisiunea lui Dumnezeu, ca toate ni se vor da. In primul rand sa cautam dreptatea lui Dumnezeu, Imparatia Cerurilor si apoi interesele pamantesti. Sa nu dam prioritate celor de pe urma, dar nici sa le neglijam complet, adica sa nu devenim de fapt niste interesati in fond, sa-L iubim si sa-L slujim pe Dumnezeu in scopul de a ne da si a ne asigura ceea ce este necesar trupului nostru. Daca toate celelalte ne sunt date, sa multumim cu recunostinta lui Dumnezeu, sa nu punem pret pe ele, sa nu ne deprimam si sa nu ne departam de Dumnezeu. Ce rusinoasa si meschina ar fi dragostea noastra atunci. Sa rabdam ca Iov, sa ne resemnam ca el - aceasta este mantuirea noastra. Sa cerem deci darul de a ne lepada de noi insine, de amorul propriu de orgoliul care este cauza tuturor suferintelor omului.

Sa cerem curatenia, nevinovatia, mila de orice cuvânt spurcat. Sa cerem rabdarea si pacea impotriva contrarietatilor. Sa cerem bunatatea si blandetea, amabilitatea si ingaduinta fata de cei ce ne provoaca.

Dupa ce vom cere toate aceste bunuri spirituale putem cere in rugaciunile noastre si ceea ce este necesar trupului nostru, care de fapt este Templul Duhului Sfant. Deci vom cere sanatate acestui templu pentru ca Dumnezeu sa locuiasca in pace in el.

Sa cerem o viata lunga, nu pentru a ne inmultii greselile, ci pentru a lucra si a adauga inzecit talantii incredintati de Dumnezeu fiecarui om la crearea lui. Sa cerem bogatia, nu pentru a ne satisface pasiunile si dorintele noastre egoiste, ci pentru a ajuta pe cei suferinzi, a fi pentru ei o bimefacere trimisa de Dumnezeu la cererile lor.

Sa cerem stiinta, nu pentru a ne ingamfa cu ea si a ne socoti superiori altora, ci pentru a descoperi adevarata lumina si pentru a o impartasi si altora, pentru binele tuturor.

Sa cerem prieteni adevarati, care constituie cea de a doua jumătate a noastra. Ei ne completeaza atunci când sunt sinceri, credinciosi iar nu lingusitori, exploataatori ai pasiunilor noastre.

Sa cerem copii. Ei sunt binecuvantarea familiilor si comoara parintilor, dar ei trebuie sa fie mai mult copii lui Dumnezeu decat ai parintilor. Dacă acesti copii tradeaza pe Dumnezeu din dragoste pentru parinti, mai bine nu s-ar fi nascut.

Sa ne rugam pentru altii. Este o datorie impusa din mila crestina. Aceasta rugaciune este cea mai placuta lui Dumnezeu, ea este lipsita de interes propriu, constituie deci o lepadare de sine o mortificare. Aceasta rugaciune constituie unirea între suflete, pacea si armonia pe pamant.

Conditiiile in care trebuie sa ne rugam

Nu stim sa ne rugam, nu stim ce cerem. Pentru ca rugaciunile noastre sa devina eficiente, ea trebuie sa indeplineasca doua feluri de conditii:

1. Conditii indepartate sau negative (ceea ce insemneaza absenta obstacolelor care s-ar opune eficientei rugaciunii noastre)

Or, exista doua mari obstacole: pacatul si imprastierea spiritului.
Este necesar deci ca sa ne rugam numai in stare de har si de reculegere :

a) In stare de har inseamna a fi cu inima curata, senina, plina de sinceritate. O rugaciune nu se face de o limba otravita, plina de nemulțumire si de invidie. Schimbul sincer, nefalsificat între om si Dumnezeu se face numai când omul isi daruieste inima lui Dumnezeu in schimbul cererilor sale. Pacatosului, celui ce si-a daruit inima pasiunilor, vietii materiale, Dumnezeu nu-i datoreaza nimic, acesta degeaba se roaga. Numai in schimbul inimii omului, Dumnezeu se milostiveste de cererea celui nevinovat. Iisus ne precizeaza ca pana ce nu vom deveni curati cu inima ca niste copii, nu vom avea parte de Dumnezeu.

Rugaciunea copiilor este ascultata, ei sunt plini de candoare, de nevinovatie, caci pentru unii ca acestia este daruita Imparatia lui Dumnezeu Cerul este acestora destinat. Sa devenim deci copii cu inima si rugaciunea noastra va fi ascultata.

b) Reculegerea trebuie sa fie alta calitate a rugaciunii noastre. Cu inima curata, fara ganduri ascunse, neinteresate, sa ne concentram in rugaciune ca pentru un lucru foarte important. Sa alungam orice gand strain, orice preocupare sa ne impunem spiritului nostru, memoriei, imaginatiei, vederii si auzului. Sa oferim totul lui Dumnezeu. Nimic din fiinta noastra sa nu fie in afara de Dumnezeu. Trebuie sa fim stapani pe noi insine, sa renuntam la tot ceea ce ne atrage, sa facem un act de abnegatie totala, sa nu fim ca poporul evreu, despre care Iisus spunea adesea: "Acest popor ma cinstește cu buzele, iar inima lui este departe de Mine."

De ce nu ne pregatim pentru rugaciune asa cum ne pregatim pentru o audienta la un mare personaj? Pentru ca suntem inconstienti de ceea ce facem si cui ne adresam. Interesele noastre pamantesti sunt mai importante pentru noi decat cele spirituale. Un suflet care se reculege inainte de a se ruga, este un suflet care-si impune un sacrificiu, isi impune o vigilenta incordata in a se supraveghea necontentit si aceasta mortificare este placuta lui Dumnezeu. Acest suflet care-si astupa urechile pentru a nu mai asculta vocea sangelui si a carnii si care-si inchide ochii pentru a nu mai vedea raul de pe pamant acesta ajunge la Dumnezeu, sa se ridice pana la El. El contempla in adevarata lumina a gloriei Sale. Il priveste cu ochii spiritului si niciodata pentru el nu va mai avea vreo importanta desartaciunile si intrigile oamenilor.

Cum se va putea ruga un suflet imprastiat, care doreste sa vada si sa auda tot ce se intampla in jurul sau, care isi ofera inima la orice impresie ce i se prezinta din afara, incapabil sa-si impue o ordine interioara. Numai cei ce-si pot porunci o retragere interioara, o viata interiorizata, o singuratate cu ei insisi si o companie numai cu Dumnezeu pentru a-L admira si invoca in voie, numai acestia stiu sa se roage cu adevarat.

2. Conditiiunile apropiate pe care trebuie sa le indeplineasca rugaciunea pentru a fi eficace

Aceste conditii sunt:

a) Umilinta atunci cand, asemeni fiului risipitor, suntem constienti de nimicnicia noastra si de faptul ca nu meritam decat dispretul lui Dumnezeu si al oamenilor, ne rugam ca niste cersetori umili, doar cu speranta ca poate Dumnezeu se va milostivi de noi, caci suntem incapabili de orice, fara mila lui Dumnezeu.

In parabola vamesului si a fariseului, Iisus ne arata cum sa ne rugam, Sfantul Augustin spune: "Suntem cu totii niste cersetori fata de Tatal ceresc. Am fost goniti din Paradis si despuicati de haina nevinovatiei, am fost expropriati de diavol si de pacat. Trebuie sa cerem deci cu o mare si profunda umilinta."

b) Ravna si dorinta intensa cu care ne rugam lui Dumnezeu pentru a-I place. Cu alte cuvinte sa ne rugam cu dragoste, sa nu dorim decat ceea ce doreste El, sa ne uitam pe noi insine totalmente. Pe cei caldicei Dumnezeu nu-i iubeste, caci neglijenta, indiferenta si tembelismul supara pe Dumnezeu, acestea toate dovedind ca inima noastra nu-I apartine.

Rugaciunea este mai mult un strigat al inimii decat un sunet al limbii. Sfantul Augustin spune, "Focul dragostei este strigatul inimii. Pentru ca insusi Dumnezeu este un foc mistuitor trebuie sa-L iubim intr-un limbaj de foc pentru ca El sa ne asculte".

Rugaciunea nu este numai un murmur al buzelor, ci este afectiunea inimii, care nu se aude, dar care urca direct spre Dumnezeu. Fervoarea nu este deci o devotiune sensibila si vizibila, care de multe ori este efectul temperamentului. Adevarata rugaciune, chiar daca este monotona si lipsita de exclamatii puternice, este dragostea inimii pentru Dumnezeu.

"Cine iubeste putin, se roaga putin; cine iubeste mult, se roaga mult."

Deci adevarata cerere este aceea a inimii si inima nu cere decat ceea ce iubeste, iar cine iubeste pe Dumnezeu, cere ceea ce doreste El. A ne ruga deci nu inseamna a fi coplesiti de consolari interioare si a cauta aceasta, cu alte cuvinte o satisfacere a sensibilitatii noastre, a simturilor corpului nostru.

Adevarata rugaciune este a dori ceea ce Dumnezeu doreste si a implini vointa Lui in toate actiunile noastre. Bucuria sensibila care se naste uneori din aceasta generozitate a vointei noastre, este ceva secundar daruit de Dumnezeu celor drepti Iisus chiar, in rugaciunea teribila din gradina Ghetsimani, avea inima intristata, plina de dezgust si dornica de a indeparta paharul suferintelor ce-I era destinat. Toate instinctele Lui umane respingeau acest calvar, totusi s-a supus si a dorit ceea ce Tatal a dorit "Fie precum voiesti Tu".

Asadar, sufletul ce se simte uscat de elan, trebuie tocmai atunci sa indeplineasca vointa lui Dumnezeu, rugaciunea pe care obisnuia s-o faca, chiar daca nu mai simte consolarile sensibile si placute de alta data. Intr-o astfel de rugaciune meritul creste mult, caci sufletul se forteaza, corpul se mortifica, iar spiritul se fortifica si capata o noua vigoare.

c) Credinta si increderea fac de asemenea ca rugaciunea sa fie eficace. Sufletul trebuie sa fie bine convins ca Dumnezeu poate si vrea sa asculte cererea noastra. Dumnezeu nu ne poate insela si increderea in El trebuie sa fie totala. Iisus mereu si mereu repeta ca de vom avea credinta, vom obtine tot ceea ce dorim, caci totul este cu putinta celui ce crede. Toate miracolele facute de Iisus s-au bazat pe credinta celor ce-I cereau mila: "Crezi ca pot face aceasta?" sau "Fie tie dupa credinta ta". Sau cand apostolii Il intrebau de ce ei nu puteau face anumite lucruri, El le raspundea: "Din cauza necredintei voastre". Si numai un graunte de credinta sa fi avut si muntii din loc s-ar fi putut muta. Nimic n-ar fi fost cu neputinta pentru cei ce cred.

Increderea in Iisus care a ramas acelasi ca si in primul secol al crestinismului, aceasta ne aduce realizarea rugaciunii noastre.

Dar noi cei de astazi nu mai avem incredere, prin faptul ca nu mai vedem miracole petrecandu-se la tot pasul. Ele nu mai sunt necesare in prezent, pentru ca religia crestina s-a consolidat definitiv si cine traieste si iubeste pe Iisus cu adevarat, acela vede zilnic minuni in tot ce se intampla cu el insusi. Iisus de altfel inca de pe atunci spunea: "Fericiti cei ce nu vad si cred", iar ucenicilor le spunea: "Vor fi multi care vor dori sa vada ceea ce vedeti voi si nu vor putea".

In toate vietile sfintilor s-au petrecut minuni cu ei insisi. Insuccesul rugaciunii noastre se datoreste necredintei, indoielii. "Daca veti putea crede" raspunde Iisus celui ce-L intrebaba de poate face o minune cu fiul sau.

Puterea lui Dumnezeu este egala cu credinta omului. Daca totul este posibil celui ce crede, depinde numai de el. Cine doreste mult, sa creada mult. Cel ce ezita si se indoieste este ca valul marii ridicat si dus de vant.

d) Perseverenta rugaciunii, hotararea de a continua in cererea noastra cu toate obstacolele ce se ivesc, cu tot termenul indelungat in asteptarea implinirii cererii noastre, iata o calitate absolut necesara pentru eficacitatea rugaciunii. Perseverenta presupune continuitatea intentiei, vointei noastre care urmareste cu indarjire mereu acelasi lucru. Aceasta face din viata noastra o continua rugaciune, fapt pentru care ne amana Dumnezeu in rezolvarea dorintei noastre, tocmai pentru a ne face sa ne rugam mereu. “Trebuie mereu sa va rugati, fara a slabi niciodata”.

Dumnezeu are tot dreptul ca sa ceara sa ne rugam neincetat pentru gloria Lui, pentru binele si interesul nostru, pentru insusi demnitatea noastra, pentru binefacerile Sale.

Rugaciunea noastra este imperfecta, nedemna de gloria lui Dumnezeu. De aceea pana ce nu implineste toate conditiile perfectiunii, Dumnezeu o lasa sa se repete mereu, caci prin exercitii ea se desavarseste.

Rugaciunea noastra sa fie ca a unei fiinte ce urmareste ceva nobil si mare, iar nu ceva de moment, trecator fara valoare spirituala si este de demnitatea noastra sa perseveram in ea.

Daca cererile noastre ar fi imediat implinite, noi am fi expusi la ingamfare la incredere in meritele noastre personale la drepturi ce nu le avem. Interesul nostru spiritual este deci ca Dumnezeu sa ne faca sa simtim tocmai prin acele intarzieri intelepte, pretul harurilor Sale si astfel sa avem inima pregatita pentru recunostinta umila. Singuraperseverenta poate sa obtina aceasta. Iar daca uneori Dumnezeu ii asculta imediat, iar pe altii nu, aceasta este taina si planul Sau ascuns, pe care nu ne este dat noua a-l cunoaste. Totul este insa opera gloriei Lui si spre perfectiunea noastra.

Cine vrea sa-si atinga scopul si sa persevereze mereu si cel putin pentru incapatanarea lui, Dumnezeu il va asculta, asa cum ne fagaduieste Iisus in parabola cu cel ce a venit noaptea sa ceara paine prietenului sau care dormea si pregeta sa se scoale, dar care pana la urma, sacait peste masura de cel ce batea la usa, s-a sculat si i-a dat.

“Imparatia lui Dumnezeu se ia prin violenta” si daca cel pe care il rugam pare ca nu ne aude, trebuie sa-l fortam. O dulce violenta care nu-l supara pe Dumnezeu ci din contra Il impaca, care nu raneste pe aproape, ci il ajuta, ii micsoreaza si ii face sa-i dispara pacatul.

Paraliticul din Evanghelie a asteptat 38 de ani si n-a disperat, iar noi dupa zece zile de rugaciuni neimplinite, disperam, pierdem increderea si devenim caldicei in credinta.

Perseverenta deci presupune o incredere neclintita si fara margini in bunatatea lui Dumnezeu si pe care nici o intarziere n-o supara si n-o dezamageste.

Dumnezeu opereaza in secret rezolvarea dorintelor noastre spre binele nostru. Cel ce se roaga neincetat pentru un anumit scop, totusi se transforma fara sa-si dea seama. El se sfinteste incetul cu incetul si comportarea lui devine un exemplu pentru cei din jur. Iata un prim efect al perseverentei. Cel ce iubeste pe Dumnezeu stie ca mai tarziu sau mai devreme Dumnezeu il va asculta. “Cereti si vi se va da”, mereu fara incetare, fara nerabdare.

e) Rugaciunea noastra sa fie facuta in numele lui Iisus Hristos. El este singurul mediator sa linisteasca revolta Tatalui, sa sfinteasca pe om, sa-l scape de pacat, cauza conflictului dintre Creator si opera Sa.

Neascultarea este poarta prin care a intrat pacatul in lume si odata cu el moartea.

Iisus este modelul ascultarii, al supunerii in fata vointei lui Dumnezeu. El a venit pentru a da ascultare Tatalui, pentru a se oferi ca jertfa nevinovata in numele omenirii.

In numele Lui, a Lui Iisus, cerul se inclina, infernul tremura, iar pamantul Il preamareste pentru imensa Lui binefacere adusa.

Tot ce vom cere Tatalui in numele Lui, vom obtine, aceasta ne-o asigura chiar El. Rugaciunea noastra n-are nici o valoare daca nu este facuta in numele meritelor Lui. El ne-a imprumutat noua meritele Lui pentru a ne face demni de a cere ceva lui Dumnezeu. El a construit puntea de legatura ce fusese rupta, odata cu neascultarea primului om. Biserica logodnica lui Iisus intotdeauna se roaga in numele Lui.

f) Rugaciunea facuta prin intermediul Maicii Domnului are de asemenea darul de a fi implinita. Dupa Iisus, ea este imaginea cea mai perfecta a lui Dumnezeu. Ca mama a lui Iisus, Ea are tot dreptul sa ceara anumite favoruri Fiului Ei. Iar legea data de Dumnezeu lui Moise vorbeste despre blestemul ce cade asupra fiilor ce nu-si respecta parintii. Ori Domnul nu se poate contrazice pe Sine si Mama Lui intervenind penru noi, are dreptul de a fi ascultata. Duhul Sfânt care a pregatit in Ea sanctuarul viu in care trebuia sa vina Mantuitorul lumii si care de fapt este logodnicul Ei, cum oare nu O va asculta in rugaciunile Ei? Maria este sora noastra, prin faptul ca Ea s-a nascut din acelasi sange al lui Adam, ca si noi, deci ea are o mila si o dragoste frateasca fata de noi. In al doilea rand, Ea este Mama noastra, prin Testamentul lasat de Iisus insusi inaintea mortii Sale. El a recomandat atunci lui Ioan ca Mama Lui pe viitor, deci Mama tuturor oamenilor.

Iata cel mai pretios dar lasat de Iisus omenirii. Avem ca Mama spirituala pe insusi Mama Lui, Fiica Tatalui si Sotia Duhului Sfânt. Ce comoara de nepretuit de care insa multi se dispenseaza s-o recunoasca si s-o slujeasca. Cei ce nu-si pun nadejdea in Maica Domnului, Regina Ingerilor, a patriarhilor, a apostolilor, a martirilor, a fecioarelor, a tuturor sfintilor, exemplul tuturor celor alesi, conceputa in planul de creatie a lui Dumnezeu. Cea care a sfaramat capul sarpeului infernal, cea care are puterea sa obtina pentru noi indepartarea ispitelor diavolului si iertarea pacatelor noastre, aceia care deci o ignora, sunt de plans. Ei sunt sufletele pierdute care scapa acest unic prilej de mantuire: ajutorul Maicii Preacurate.

Dupa cum Iisus este aparatorul nostru fata de Dumnezeu, tot asa este Maria fata de Iisus pentru noi.

Cel ce a calcat legea lui Dumnezeu sa se arunce in bratele Mariei, Maica Milelor, unica speranta a pacatosilor. Ea este autoarea vietii, Maica Mantuirii. Daca n-ar fi fost Ea, Iisus n-ar fi avut cum sa vina pe lume.

Rugandu-ne Ei, nu ne ratacim niciodata, nu disperam niciodata. Ea este pentru toti darnica, prin Ea cel mort renaste la viata, caci Ea nu dispretuieste pe nimeni. Alergati deci la Maria, Maica Domnului si Mama noastra cu toata increderea.

g) Rugaciunea trebuie sa fie insotita de sacrificii si mortificari.

Toata viata Domnului Iisus n-a fost decat un sir intreg de sacrificii si suferinte. Profetii L-au prezis ca pe o victima inocenta, ranita si distrusa de rautatea omenirii: “Ca o oaie spre junghiere si ca un miel fara de glas”, asa a fost Iisus.

Ascultator pana la moarte, asa a distrus pacatul. Trebuie deci sa-L urmam dupa exemplul vietii Sale muritoare, sa lepadam tot ce ne apartine, sa distrugem in noi instinctul conservarii materiei si al egoismului. Omul durerilor ne-a demonstrat de ce egoism este capabil orice om, daca vrea. Ori, pentru a fi agreabili si ascultati de Dumnezeu Tatal, trebuie sa fim niste copii credinciosi ai acestiu divin exemplu original. Acest “Fiu al Omului” este adevarata noastra menire; aceasta perfectiune a fost scopul vietii si creatiei noastre. Noi insa am deviat, am gresit calea, ne-am infundat in noroaie si in santuri si am cazut in prapastie. Putem insa reveni, putem sa ne intoarcem pe calea cea buna, cea sigura, singura si adevarata cale care duce la nemurire si fericire. Aceasta este Iisus. “Caci Eu sunt calea, adevarul si viata”... “Cel ce nu intra prin Mine, caci Eu sunt poarta, este un hot”.

Trebuie sa suferim ca El, insulte si nedreptati, ocarile si rautatea oamenilor conduse de satan, sa nu ne speriem de suferinta fizica, caci “cel ce-si pazeste viata o va pierde” ci sa fim gata pentru Iisus sa ne sacrificam aceasta viata a materiei pentru a castiga pe cea a spiritului, dupa cum ne asigura El: “Cel ce-si va pierde viata pentru Mine, acela o va castiga”.

Cum dorim noi sa ne rugam lui Dumnezeu in numele lui Iisus cel martirizat, noi care ne supunem tuturor pasiunilor corpului nostru? Mortificarea ucide pacatul si duce deci cu usurinta rugaciunea noastra la Tatal.

Toti sfintii au fost oameni ai sacrificiului. Suferinta apropie pe om de Dumnezeu. “Cei ce apartin lui Iisus si-au crucificat carnea lor cu poftele si viciile ei”, spune Sfantul Pavel. Acesti eroi ai credintei suspendau legile naturii, mutau muntii din loc si inviau mortii. Ei au ajuns la perfectiunea lui Iisus prin... post si rugaciune. Urandu-se pe ei insisi si corpul lor, acesti eroi ce au ucis pacatul din ei prin mortificari si impuneri fortate si au atins prin rugaciunile lor inima lui Dumnezeu.

Noi cei de astazi sa ne mortificam acceptand cu maritimie incercarile zilnice, sa reprimam caracterul nostru impulsiv, sa infranam pasiunile si poftele trupului nostru si ambitiile spiritului nostru. Sa veghem asupra fiecarui simt in parte. Sa fagaduim lui Dumnezeu ca ne vom abtine de la o satisfactie la care tinem foarte mult, pentru ca rugaciunea noastra sa fie primita. Omul care se mortifica isi purifica sufletul, isi supune corpul spiritului sau, “isi umileste inima, revine la castitate si nevinovatie, cu alte cuvinte indeparteaza obstacolele ce se opun eficacitatii rugaciunii sale.

Numai astfel umiliti in fata lui Dumnezeu, insufletiti de o credinta si de o incredere fara margini, sa oferim sacrificiile noastre in numele lui Iisus si al Mariei. Numai astfel rugaciunea noastra va fi roditoare.

* * *

Daca s-ar putea organiza si la noi in azilurile de copii orfani acea rugaciune colectiva a micilor nevinovati, a ingerilor pamantesti, a celor ce cu siguranta imblanzesc inima lui Dumnezeu. Cate minuni nu s-ar obtine astfel... Asa cum s-a petrecut in Franta, unde oamenii plini de credinta si de mila pentru semenii lor, au organizat astfel de cercuri.

Rugaciunea facuta in comun este mult mai eficace si indeplineste toate conditiunile pentru aceasta. Iisus insusi ne spune: “acolo unde sunt reuniti doi sau trei oameni in numele Meu, acolo sunt si Eu in mijlocul lor”. Unul corecteaza lipsurile celuilalt. Si unde poate sa fie mai multa curatenie si inocenta decat intr-un grup de copii crescuti sub indemnul unui misionar devotat pentru slava si dragostea lui Dumnezeu? Ei nu formeaza cu totii decat un suflet si o inima, care striga catre cer. Aceste implorari ale unor suflete nevinovate se ridica spre Dumnezeu ca fumul de tamaie si obtin gratia si mila Lui pentru cei ce-o cer prin acest fel de intermediari.

Rugaciunea micilor orfani a facut minuni in tarile unde s-a putut organiza acest lucru. Si simultan cu rugaciunile micilor ingerasi, cei in suferinta au fost indemnati ca la randul lor sa faca rugaciuni eceptionale, ca de exemplu: zilnic sa recite un “Tatal nostru” si de zece ori “Bucura-te Marie”, timp de o luna. Aceasta dupa cum era cazul. Efectele erau miraculoase. Dumnezeu actiona prin fenomene uluitoare si impenetrabile.

Unii au fost sfatuiti sa dea liturghii timp de zece sau mai multe zile, in timp ce micutii azilului sau fecioarele sarace si umile se prosternau in numele lor in fata Maicii Domnului si blandului ei Fiu.

Lui Dumnezeu Ii plac rugaciunile micilor inocenti, dar El vrea sa vada rabdarea si credinta noastra, El ne lasa multi ani in asteptare si deodata, cand nici nu ne asteptam, minunea se produce.

Pentru cei ce-si folosesc averile si bunurile lor in opera de binefacere si niciodata n-au lasat sa plece de la usa lor un sarac nemiluit, pentru acestia, in clipele lor de restriste si suferinte, Dumnezeu nu ramane surd la cererile lor. Pentru cei ce au credinta, Dumnezeu patrunde in viata lor, implinindu-le rugaciunile.

Rugaciunile pentru cei morti au de asemenea o mare valoare. Dupa spusele Sfantului Pavel “Sufletul care traieste prin credinta si care vede in cele mai mici intamplari actiunea lui Dumnezeu asupra sa, acela ne se mai mira cand survin cele mai grele incercari pentru mantuirea lui si a semenilor lui. Ce consolare minunata simte acesta in fundul sufletului sau ranit de suferinta, gandindu-se ca cerul nu l-a lovit decat spre a-l purifica si mai mult si a-l face instrumentul milei divine”.

Tainele lui Dumnezeu sunt ascunse. Multe neazuri se intampla spre binele nostru, iar noi nu ne dam seama. “Tot raul spre bine”. Cei ce duc o viata retrasa, departe de lume, de agitatiile si ambitiile ei, numai acestia inteleg rostul si mersul evenimentelor.

Oamenii in general in neazurile lor si in suferinte incep intai spre a incerca fel de fel de metode de rezolvare, pur omenesti si numai dupa ce au dat gres in orice, abia atunci incearca si rugaciunea catre Dumnezeu. Ce mare gresala. Prin rugaciune su numai prin rugaciune trebuie sa incepem, ca Dumnezeu este Cel ce da curs evenimentelor si “nici un fir de par din capul nostru nu se misca fara stirea Lui”.

Numai prin rugaciune vom fi inspirati ce anume mijloace omenesti sa folosim pentru rezolvarea cererii noastre si care de fapt nu sunt decat accesorii si mijloace secundare.

Mila lui Dumnezeu este totul. Cine se roaga Lui cu incredere si din primul moment obtine totul.

Important este ca ceea ce cerem sa nu devina o piedica in calea sfinteniei si perfectionarii noastre si de aceea, de multe ori Dumnezeu nu ne acorda ceea ce cerem, fara ca noi sa intelegem aceasta. Exista ceva la mijloc, o ambitie, o mandrie, o dorinta de a trai in pace si liniste, ceea ce nu-i este dat unui crestin adevarat care trebuie sa lupte necontenit cu el insusi si cu altii. Cate si cate taine ascunse stau la baza neindeplinirii cererilor noastre facute lui Dumnezeu. Daca le-am cautat cu inima sincera si lepadati de noi insine, le-am gasi cu siguranta.

Rugaciunile facute pentru pocainta celor rai sunt covarsitor de greu de indeplinit. Un suflet dusmanos fata de Dumnezeu are prejudecati de neinvins impotriva tainelor si miserelor credintei crestine si el se cramponaza cu furie de ideile si pasiunile sale. Omul credincios este incapabil sa rastoarne astfel de bariere din inima in care domneste diavolul si inca de zeci de ani. Niciodata prin mijloace omenesti nu se va putea inabusi pasiunile unei inimi corupte ce nu cauta decat satisfacerea poftelor sale. Numai Domnul singur poate face o minune cu el si aceasta numai in urma rugaciunii perseverente, umila si plina de incredere. Si in urma sacrificiilor facute in special pentru mantuirea sufletului celui pacatos. Jertfa este necesara, numai ea alunga revolta si dreapta furie a lui Dumnezeu fata de cel impietrit si prigonitor.

In rezumat tot omul, fie bogat sau sarac, prost sau destept, cult sau nu, tanar sau batran, bolnav sau sanatos, daca Il iubeste si cauta pe Dumnezeu prin rugaciune cu toata inima, dornic in mod sincer de a afla adevarul cu credinta, cu umilinta, cu incredere si mai ales cu perseverenta, va vedea miracole in viata lui si ochii i se vor deschide pentru a vedea si a intelege sensul si rostul creatiei Lui si a intregii omeniri.

Ultimul cuvânt in lumea aceasta va ramane celor ce se roaga si portile infernului nu-i vor birui.

Prin rugaciune dezarmam iadul, dar sa ne rugam cum trebuie, sa ne pastram inocenta, sa fugim de divertismentele lumii si de tot ceea ce ne indeparteaza de Dumnezeu. Sa-I vorbim Lui cu simplitate, ca un copil catre Tatal Sau, incredintandu-I temerile si amaraciunile vietii noastre. Chiar cand parem parasiti de El, sa ne credem totusi impotriva oricarei aparente, in grija ce ne-o poarta.

Prin intermediul Mariei si a Domnului Iisus, vom dezarma pe Dreptul Judecator.

MEDITATII 18 fragmente

1. Copii ajung în bratele lui Dumnezeu, fiindcă ei sunt cel mai aproape de El. Modul lor de a fi, e cel mai iubit de Dumnezeu. Înțeleptii îl înțeleg pe Dumnezeu, ca pe o necesitate în explicarea lumii. Copii îl au, ca pe un tată de pe celălalt tărâm. Iată de ce copii sunt în Adevăr, pe când înțeleptii pe dinafara lui. [Arsenie Boca, Meditatii, manuscris dactilografiat, pag. 26]

2. Căsătoria are multe motive să fie taină. Când familia nu va mai fi întemeiată pe taină, oamenii vor fi o turmă de fiare destrăbălate. [pag. 33]

3. Deosebirea, marea deosebire între noi și Iisus, e că Iisus n-avea vină, pe când noi totți avem vină. Și iarăși, cea mai mare deosebire: Cel nevinovat, Iisus a primit crucea, n-a ocolit-o, nu s-a apărut de ea, n-a stricat nevinovăția Sa, n-a amenintat stăpânirea omenească ce-L răstignește, ci s-a purtat blând, ca Mielul lui Dumnezeu cu cei ce-L răstigneau, și-L huleau după ce L-au răstignit.

Noi, dimpotrivă, căutăm pe toate cărările, cum să scăpăm de cruce, cum să ne strigăm nevinovăția, cum să ne ascundem păcatele și să strigăm în gura mare, cruce grea avem de dus.

Ne numim creștini, dar ducem crucea târâș și am fi buni bucuroși să scăpăm de ea. Noi facem de rusine Crucea lui Hristos, dar și Crucea lui Hristos ne face pe noi de rusine. Căci să fim dreți : nouă încă nu ne-a îndesat nimeni cununa de spini pe cap, încă nu ne-a bătut nimeni piroane în mâini și în picioare, și încă nu și-a bătut nimeni joc de noi, cum și-a bătut de Iisus. Dar, chiar acestea toate de le-am pătimi, trebuie să răbdăm pentru mântuirea noastră, așa cum le-a răbdat Hristos, tot pentru a noastră mântuire. Nu este o altă cale de mântuire, de ispășire a păcatelor, decât calea Crucii. Dacă ar fi fost alta, Dumnezeu ne-ar fi arătat-o pe aceea. [pag. 45]

4. În creștinism omul e ridicat până la cinstea de colaborator al lui Dumnezeu, iar această colaborare e destinul. Talantii - talentele, sunt înzestrările acestei colaborări ale lui Dumnezeu cu omul.

Lucrând în sensul înzestrărilor, lucrezi în sensul destinului. Omul e nelinistit, câtă vreme nu știe ce vrea Dumnezeu cu el, ce vrea Dumnezeu de la el.

Viata nu e un scop în sine; numai un mijloc; e numai cadrul unui destin sau e în cadrul unui destin. Multi se tem de cuvântul destin, ca nu cumva să însemneze predestin, prin urmare să se trezească într-o doctrină fără libertatea voinței, deci fără conceptul specific al responsabilității ultime.

Cum să nu răspunzi de ce și-a dat Dumnezeu? Și cum să nu răspunzi, dacă n-ai făcut ce ti s-a dat să faci? [pag. 85]

5. Blândetea și smerenia inimii, pe care ni le îmbie Iisus odihnă, nu le avem odihnă decât prin Iisus. Cu alte cuvinte, persoana lui Iisus își răsfrânge blândetea și smerenia Sa prin noi și așa se face liniste, altfel nu se face. Dar ce să înțelegem că toată odihna lui Iisus, care n-avea loc unde să-și plece capul, și pe care nu l-a văzut nimeni râzând, dar plângând adesea, cum glăsuiește tradiția, toată odihna lui Iisus nu-i decât o cruce a iubirii și sfâșiere de milă, o zguduire a sufletului de mila surorilor lui Lazăr, o sudoare de sânge ce picură ca apa și încă o zguduire în suflet, când avea Iuda să-L vândă.

Și totuși Iisus avea o "odihnă", odihna misiunii Sale în lume, care se împlinise și se va împlini deplin, oricât vor scrâșni împotriva portile iadului. Dar să luăm model un om dintre noi, Sfântul Ioan Gură de Aur, care mărturiseste că: "mai multe sunt furturile care zburcăm sufletul preotului, decât talazurile care bântuie marea".

Linistea, odihna, nu ti-o dă decât dorul de a îmbrățișa destinul Său, e una cu noi; iar noi nu suntem singuri. Deci nu poți fi blând și smerit cu inima, până nu ieși din tine și te muți în Iisus. În tine ești trufas și tulburat, în Iisus ești blând și smerit și odihnit cu sufletul. Deci Iisus e odihna noastră, de

aceea El se îmbie mereu tuturor necăjitilor si vamesilor lumii, să le fie dulamă, să le fie inimă, să le fie ideal în viață. [pag.93, 94]

6. Un locuit de Dumnezeu e strămutat în alte evidente ale existentei. Prezenta lui provoacă lumea si-o antrenează într-un conflict de limită. Lumea nu mai are ce-i face, decât să omoare mărturisitorii, amăgindu-se, că prin aceasta a scăpat de realitatea ce-i contrazicea si-i muștralinistea. [pag. 97]

7. În toată lumea nu găsești un lucru mai ușor de făcut decât păcatele si iarăși nimic nu pricepe omul mai greu ca: “Ce-i acela păcatul?, când petrece în el. De aceea păcătuim cu ușurință, dar ne pocăim anevoie! Altă privință care te împiedică de la spovedit e că judecă preotii, esti nemulțumit de preot, iar de care ai fi mulțumit, ti-e frică. La unul nu te lasă păcatele lui, la altul nu te lasă să mergi păcatele tale.” [pag. 108]

8. Sunteți nemulțumiti de preoți, dar care ce ați făcut pentru preoți, ca să fiți mai mulțumiti? Ceruți de la Dumnezeu un copil măcar pe care să-l închinati slujirii lui Dumnezeu? Credeti că vina o poartă numai ei, preoții ? Si sunt fii vostri. Cum i-ați născut, așa-i aveți. Ce le băgați de vină? Tot poporul e răspunzător că nu are slujitori mai străvezii spre Dumnezeu. Poporul își are în toate privintele povătuitorii pe care îi merită! Nu mai stați cu gânduri ucigase împotriva copiilor, că nu știți în calea cărui dar de la Dumnezeu te-ai găsit împotriva, si ai să dai seamă, ci nasteti copii cu gândul să fie slujitorii lui Dumnezeu între oameni. [pag. 109]

9. Nu știu pe lume o biruință mai mare, ca aceea de a te lepăda de tine si a ajunge liber: “e trăirea libertății spiritului”. Adevărul vă face liberi. Deci, înțelegem că fără această vamă a făpturii noastre vechi, stăteam în minciună, încolțiti de iluzii si striviti sub roțile necesității fără ieseire. De aici ne scoate Iisus. Când se întâmplă aceasta? Când îl cunoaștem pe Iisus ca inimă a inimii noastre, ca suflet al sufletului nostru. Îl putem cunoaște numai în iubirea si bucuria pe care o simțim când renunțăm la eul nostru si ne aflăm față către față cu Dânsul.

Noi nu făgăduim să-L urmăm pe Iisus în marea călătorie interioară a întoarcerii la Tatăl, si prin simpla noastră hotărâre Providenta divină realizează treptat această dorință a noastră. Așa dăm de primul examen de admitere, examenul crucii. Până aici noi eram o sumă de dorinte si aranjamente pământesti, care întuneceau chipul lui Dumnezeu din viața noastră. Deci Crucea e la acest loc al hotărârii, linia înaintea dorintelor noastre omenești, peste care coboară Dumnezeu o dungă de-a curmezișul. Providenta, urmărind interesul nostru vesnic, trimite peste socotelile noastre corecturi divine. Toată această corectură o simțim ca o experiență de cruce, trebuie să treacă puțină vreme de reculegere ca să pricepem “că așa cum s-a întâmplat” a fost cel mai bine, iar nu cum am fi vrut noi în îngustimea noastră. Suferința aceasta care ne simplifică treptat viața, care pune condiția crucii în față, e simbolul nesfârșitei posibilități de desăvârșire. [pag. 121, 122]

10. Invidiosul nu primește doctor pentru boala lui si nu poate găsi leac tămăduitor al suferinței, desi Sfânta Scriptură e plină de ele. El asteaptă usurarea bolii numai într-un singur fel: să vadă prăbusit pe unul din cei invidiați. Capătul urii lui e să vadă pe cel invidiat, din fericit, nefericit, din norocos, nenorocit. Pe unii oameni cu totul potrivnici, binefacerile îi împlânzesc. Pe invidios însă, binefacerile mai mult îl înrăiesc, cu cât invidiosul are parte de mai mari faceri de bine, cu atât mai tare fierbe de ciudă, mai mult se supără si se mânie. Mulțumind pentru darurile primite si mai mult se cătrânește de purtarea binefăcătorului. Ce fiară nu întrece invidiosul prin răutatea năravului lui? Ce sălbăticie nu depășește el prin cruzimea lui? Căinii, cărora li se aruncă o coajă se domesticesc. Leii cărora li se poartă de grijă, se împlânzesc. Invidiosii însă, mai mult se irită când li se arată îngrijire si atenție.

Rănilile invidiei sunt adânci si ascunse si ele nu suferă vindecare, ca unele ce s-au închis în durerea lor oarbă, în ascunziturile proprii sale suferinti. Cel invidiat poate să scape si să ocolească pe invidios, dar invidiosul nu poate scăpa de sine însusi. Tu, invidiosule, dusmanul tău e cu tine, vrăjmasul ti-e continuu în inimă, primejdia e închisă în adâncul tău : esti legat cu un lant neîndurat, esti prizonierul invidiei si nici o mângâiere nu-ti vine în ajutor. A prigoni pe un binecuvântat de Dumnezeu si a ură pe cel fericit, iată o nenorocire fără leac. [pag. 129, 130]

11. Durerea nu e obiect sănătos de meditatie. De durere trebuie să scapi, să o depășesti, să fi deasupra ei. Dar trebuie să vină cineva să te scoată din cercul tău chinuitor de îngust. Căci durerea ta te ia în vârtejul ei si te închide dinspre toată lumea si dinspre orice lume. E parcă o prelungire a iadului după tine. Cu cât orizontul tău e mai îngust si mai îngust de durerea ta, cu atât nelinistea e mai mare - si poate să fie mai mare ca la toată lumea. [pag. 159]

12. A făcut Iisus minuni si oamenii cred că, cele mai mari sunt cele care privesc sănătatea trupului. Dar marea minune a Învierii din morti, e ceea ce mărturisim când zicem: “Astept învierea mortilor si viata veacului ce va să vie”. Abia atunci va scăpa firea omului de slăbănogie. Până atunci are putinta de a scăpa de păcate. Si aceasta e mai mare minune decât a tămădui un stomac, o mână uscată, sau repararea unui ochi. Sunt lucruri grele si acestea , dar n-au nimic religios în ele, le fac si medicii.

Omul cere lui Dumnezeu, cere minuni. În definitiv, ce cere omul? Cere sfîntenia pe care a pierdut-o. Acesta-i singurul lucru pe care-l cere si Dumnezeu din partea omului. Iar sfîntenia vietii o pot avea si oamenii cu trup neputincios. De aceea, nouă, preotilor ne-a dat Iisus numai jumătate din darul Său, rămânând ca cealaltă jumătate, însusi să o îndeplinească, când va înceta desăvârșit slăbănogia omului "la înviere". Dar a doua nu se dobândește fără prima. [pag. 214, 215]

13. Sufletul ce cugetă la mărturisire, ca de o frână se împiedică de la păcate. Iar cine n-ar frâna, le va face fără grijă, fiind în întuneric. Când lipsește mai marele nostru, să avem măcar chipul lui în minte si despre tot ce am sti că s-ar scârbi, de ar fi de fată, să nu facem, fie cuget, fie vorbă, fie lucru, fie hrană, fie somn si orice alta de la acestea să ne întoarcem. Atunci cunoastem cu adevărat, cum e ascultarea noastră. Numai copii fără minte se bucură de lipsa dascălului lor. Ceilalti însă, o socot o pagubă.

Cel ce-si vâdeste Păstorului său serpii ispitelor, credinta adevărată dovedeste; iar cine-i ascunde, pe drumul pierzării se află.

Cine va ajunge la cuget curat, ascultă desăvârșit pe Părintele său, acela nu se va teme de moarte, ci ca pe un somn spre o altă viață îi va fi.

Cel ce uneori ascultă pe părintele său, si alteori nu, se aseamănă unui bolnav de ochi, ce pune pe ei odată ierburi tămăduitoare, altădată var nestins. Căci zice: “unul zidim si altul stricând, ce au folosit? fără numai osteneală în zadar!”

Să nu ne speriem văzând că si după mărturisire nu se dă război, că mai bine este a ne lupta cu întinâciunea, decât cu trufia. [pag. 215, 216]

14. Omul se roagă de Dumnezeu să-l scape de necazuri, iar Dumnezeu se roagă de om să-si schimbe purtările. Socotiti si voi, care de cine să asculte întâi?

Să nu dati vina pe Dumnezeu, că El ne uscă pământul de sub picioare și vloga din oase. Să nu-i faceți nedreptatea aceasta!

Toate necazurile, noi ni le-am pricinuit, cu păcatele noastre și ele sunt urmări și plata îndesată pentru păcate, până vom înțelege la împlânteală, ne iau de nas, ca să ne săturăm odată de ele. [pag. 218]

15. Dacă veți avea și răbdare în necazuri, să știți că veți avea și Duhul Sfânt. Dar dacă veți avea și puterea de a multumi în necazuri, atunci strălucește Duhul Sfânt în voi. [pag. 236]

16. Eu nu vă dau canoane ca ceilalți preoți, mătâanii, rugăciuni, post, ci îndemn să vă schimbați purtările și să-i mulțumiți lui Dumnezeu de crucea pe care v-a dat-o, căci Sfânta Biserică și Sfânta Împărtășanie le știți, dar faptul acesta l-am găsit de cuviință să vi-l spun mai mult.

Vreau să vă schimb lacrimile voastre în bucurie, mulțumind lui Dumnezeu de toate durerile și schimbându-vă purtările, vă veți bucura. O veți face? [pag. 242]

17. Mulți ați mărturisit păcatele voastre și totuși cugetul vă mai muștră. Oare de ce? De aceea, ori că n-ați primit leacul după mărimea ranei, ori că l-ați primit, dar nu l-ați făcut. Și vă mai muștră cugetul chiar și după ce ați împlinit toată “pocania” și după ce veți fi ispășit păcatele acelea, pentru că mai sunt păcate nemărturisite și până ce nu le vei mărturisi toate și nu vei ispăși de bună voie toate, nu vei avea pace cu pârâsul tău. Căci cugetul nostru, când ne muștră, să știți că e glasul lui Dumnezeu în noi. Dacă noi am fi cum trebuie, glasul acesta al lui Dumnezeu ne-ar învăța tainele lui Dumnezeu și ne-ar răpi în rai încă de pe pământ, dar nu poate de multimea și greutatea păcatelor noastre. De aceea ea ne tot muștră, că doară, doară ne va apuca lucrul ispășirii, lucrul curățirii. [pag. 282, 283]

18. Cu păcatele nemărturisite are Dumnezeu altă socoteală; tot socoteală milostivă, însă pe noi ne ustură. Știind Dumnezeu nătângia noastră nu ne va lăsa pârâșiți în întunericul necunoscutei, ci ne trimite necazuri sau pocanie fără voie: dureri, pagube, vrajbe, tulburări, copii slabi și orice altă suferință.

Ispășirea de nevoi e de obicei mai aspră ca ispășirea de bună voie, pentru că și păcatele nemărturisite sunt mai grele decât cele mărturisite. Cu toate acestea, tu în neștiință, te porți împotriva rânduielii lui Dumnezeu în ceea ce îți trimite Dumnezeu spre ispășire, să strici și să întorci spre mai mare osândă, căci toate le poate Dumnezeu fără tine, dar să te mântuiască din lumea aceasta nu poate fără tine. Nici tu nu te mântuiești fără mâna lui Dumnezeu și nici Dumnezeu nu te ridică, dacă tu nu-i întinzi mâna. Destul îți este, că te cercetează mereu și atât de mult te roagă! [pag. 283, 284]

Selectie de Pr. Ioan Velcherean

explicate de Parintele Teofil Părăian

"Mă, nu toti din lume se prăpădesc, nici toti din mănăstire se mîntuiesc"

Avea o putere de sinteză deosebită, o putere de intuitie si o putere de a cunoaste totdeauna esentialul într-o chestiune. Cînd îi puneai o problemă, el imediat avea răspunsul. Si de la el au rămas si cuvinte scrise, în manuscrisele lui. De pildă, cînd l-am întîlnit eu pentru prima dată, mi-a si spus un cuvînt, o formulă. Zice: "Mă, nu toti din lume se prăpădesc, nici toti din mănăstire se mîntuiesc". Deci avea o posibilitate de a formula ceva.

"Nici abuzul, nici refuzul"

In legătură cu sexualitatea în familie, Părintele Arsenie zicea: "Nici abuzul, nici refuzul".

"Cu mine de două ori trebuie să se întîlnească omul..."

Părintele zicea că de două ori trebuia să se întîlnească omul cu el: o dată cînd îi spune si a doua oară la moarte, săi spună dacă a făcut ce ia spus. Foarte corect! Ce rost are să meargă cum merg unii că săi spună unul, că săi spună altul, că un cuvînt de folos, că nu stiu ce... si apoi adună la cuvinte de folos si nu împlineste nimic!

"Cine face curte nu face carte"

Părintele Arsenie zicea: "Cine face curte nu face carte".

"Nasteti-vă sfinti!"

Parintele Arsenie îi îndemna pe oameni să nască sfinti. Bineînțeles că pentru a naste sfinti trebuie să fi sfînt sau trebuie să tragi de tine spre idealul sfînteniei. Si cînd începem să ne ocupăm de noi însine, putem să ne cunoastem, să aflăm negativele noastre, să cunoastem încărcătura dată de altii si pusă în noi, s-o rezolvăm, dar aceasta cere timp si osteneală.

"Să-ti feresti capul de frig si de prostie!"

E un cuvînt care merită să fie stiut si urmat, el puțînd fi de folos tuturor celor ce nu iau aminte la ei însisi, tuturor celor care vreau să braveze si nu se gîndesc la urmările pe care le pot avea, spre răul lor, niste atitudini care nu sunt destul de bine gîndite si controlate. Să luăm deci aminte la cuvîntul de mai sus si să-l împlinim în cele două laturi ale lui.

"Conceptia de viata crestinã"

Cîtã o avem, ne statorniceste în gîndul si dorinta de a ne ridica mai presus de fire, de a îndumnezeii firea, prin harul si îndurãrile si iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Tocmai de aceea folosim si resursele firesti cîte le avem la îndemînã, aerul, aerul bun, hrana rationalã, somnul si energia vitalã, pe care nu vrem sã o risipim pe plãceri, ci vrem s-o canalizãm spre binele nostru material si spiritual. Asa dorea pãrintele Arsenie, care a formulat îndreptarul de viata, pe care l-a predat tinerilor si oricui care vrea sã ia aminte la el.

"În mintea strîmbã si lucrul drept se strîmbã"

Asa obisnuia sã spunã pãrintele Arsenie, care urmãrea pentru oameni o minte dreaptã si lucruri drepte si îndreptate de mintea cea bunã. Valoarea acestui cuvînt o intuiesc toti cei ce îl aud, si asta se întîmplã des, cãci noi îl aducem înaintea vizitatorilor si închinãtorilor nostri, mai ales atunci cînd au prilejul sã vadã o picturã a pãrintelui Arsenie reprezentînd Adormirea Maicii Domnului, picturã în fata cãreia se opresc cu admiratie multi dintre cei ce viziteazã Mãnãstirea Brîncoveanu de la Sîmbãta. Mintea se strîmbã în urma patimilor si se îndreaptã pe mãsura curãtirii de patimi. Cînd mintea se îndreaptã, vede lucrurile drept, deci asa cum sunt ele. "In mintea strîmbã si lucrul drept se strîmbã". Asta le place la multi, am bãgat de seamã cã le place. Cînd le spun cã Pãrintele a zis cã "în mintea strîmbã si lucrul drept se strîmbã", oamenii rîd în general. De ce rîd? Pentru cã își dau seama cã asa e. Numai cã e greu sã stii cînd ti-e mintea strîmbã.

"Cea mai lungã cale este calea care duce de la urechi la inimã"

Cea mai lungã cale este calea care duce de la urechi la inimã, adicã de la informatie la convingere. Oameni de informatie religioasã sunt mai multi decît cei ce au convingeri religioase. E necesarã si informatia, care adeseori se face prin auzire. Dar a rãmîne la informatie înseamnã doar a fi la începutul drumului "la urechi". Pînã la inimã mai e o cale lungã, "cea mai lungã cale".

"Un suflet trist este un suflet cu luminile stinse"

Cuvîntul acesta ne aduce aminte de un cuvînt asemãnãtor, cu circulatie mai ales în lumea din Apus: "Un sfînt trist este un trist sfînt". Pãrintele a fost întotdeauna pentru optimism, pentru bucurie, credinta noastrã fiind "izvor de bucurie", crestinismul fiind "religia bucuriei". Domnul Hristos le-a spus ucenicilor Sãi : "Acestea vi le spun ca bucuria Mea sã fie întru voi si ca bucuria voastrã sã fie deplinã" (Ioan 15, 11).

"Bobul lui se preschimbã în tãciune, iar el se crede grîu nedreptãtit"

Asa caracteriza pãrintele Arsenie pe omul care se abate de la cele bune si care nu cautã si nu primește îndreptarea, ci își explicã el mai bine cele pentru sine condemnînd pe cei ce vreau sã-l

îndrepte. }nceputul oricărei îndreptări este să-ti recunosti greseala. "Cînd greseala s-a făcut în tine asezare si adevăr" – cînd o ai ca dreptitudine si o mai si justifici – atunci "nu mai e greseală ci e păcat de moarte". }ntr-o astfel de situatie, cel ce se crede a fi drept, fără să si fie de fapt, nu mai e bob de grîu, ci doar tăciune.

"Mustrea învinge, dar nu convinge"

Este si aceasta o cugetare la care e bine să luăm aminte. Are si mustrea rostul si puterea ei, dar ea, ca constrîngere, doar învinge, însă de convins nu convinge. De la învingere pînă la convingere e o cale lungă; poate tot atît de lungă cît cea de la informatie la convingere, cît cea de la urechi la inimă.

"Iubirea lui Dumnezeu pentru cel mai mare păcătos este mai mare decît iubirea celui mai mare sfînt față Dumnezeu"

Părintele Arsenie a zis o vorbă cît lumea asta de mare – ba mai mare decît lumea asta! –, si anume o zis asa: "Iubirea lui Dumnezeu față de cel mai mare păcătos îi mai mare decît iubirea celui mai mare sfînt față de Dumnezeu". Nu poate iubi un sfînt pe Dumnezeu, cît ar fi sfîntul de mare, cît iubeste Dumnezeu pe cel mai mare păcătos; si-l asteaptă; si vrea să-l primească; si aleargă înaintea lui, după cum citim în pilda cu fiul risipitor, unde se spune că tatăl nu l-a asteptat pe fiul care se întorcea; l-a asteptat într-un fel, dar cînd l-a văzut că vine nu l-a mai tinut locul: a alergat înaintea lui, ca să-l primească, să-l îmbrătiseze, să-l sărute, să-l ajute, să-l aseze iarăsi în starea din care a plecat. Pentru că din inima lui fiul n-a plecat niciodată! El a rămas în inima tatălui asa cum rămînem noi în inima lui Dumnezeu, în inima Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, în inima Maicii Domnului, oricât de depărtati am fi, oricâte rele am face. Pînă trăim în această viață Dumnezeu nu ne părăseste. Noi putem să părăsim pe Dumnezeu, dar Dumnezeu nu poate să ne părăsească pe noi.

Cu o astfel de afirmatie, părintele ne dă încredere în bunătatea lui Dumnezeu, în iubirea lui Dumnezeu față de noi, păcătosi, căci se afirmă si în rugăciunile de dezlegare ale sfintei noastre Biserici, că mila lui Dumnezeu este tot atît de mare, tot atît de infinită, cum este de infinită si mărirea Lui, de vreme ce se spune: "Că precum este mărirea Ta, asa este si mila Ta". Cuvîntul spus de părintele Arsenie, în formularea de mai sus, ne aduce aminte si de ceea ce spune Psalmistul, prin cuvintele acestea: "Cît e de sus cerul deasupra pămîntului atît de mare e bunătatea Lui (a lui Dumnezeu) spre cei ce se tem de Dînsul. Cît de departe e Răsăritul de Apus, atîta a depărtat El de noi fărădelegile noastre. Cum miluieste un tată pe copiii săi, asa miluieste Domnul pe cei ce se tem de Dînsul" (Ps. 102, 10-13).

"Ajutati-mă să vă pot ajuta"

Asta înseamnă că nu cel care vrea să te ajute te ajută cel mai mult, ci tu esti cel care poti să fi ajutat. Dacă esti deschis spre ajutor te poate ajuta omul de lîngă tine si omul superior tie; dar dacă nu-l recunosti superior, ba, dimpotrivă, îl judeci si-l calci în picioare, atunci nu te poate ajuta, pentru că omul este fiinta care poate zice nu, si zice nu!

"Fiecare dintre noi ducem un necredincios în spate"

Zice părintele Arsenie Boca referindu-se la trup, "fiecare dintre noi ducem un necredincios în spate".

"Domnul Hristos a fost răstignit cu spatele pe crucea materială si cu fata pe crucea spirituală"

Zicea Părintele Arsenie: "Domnul Hristos a fost răstignit cu spatele pe crucea materială si cu fata pe crucea spirituală".

"Să ai înțelegere față de neputinta omeneasca"

Am fost odată la Părintele Arsenie Boca – Dumnezeu să-l odihnească! –, la București, cu un student la teologie de atunci, care acuma-i preot – au trecut anii peste tot de-atunci... a fost asta în 1965 –, si Părintele vorbind cu el, desigur să aud eu, i-a spus un cuvânt care mi-a rămas mie pentru cealaltă vreme a vietii mele si cred că si pentru vesnicie. N-am să-l uit niciodată! Zice: "Uite, măi frate. O să fii preot. Să fii înțelegător față de neputinta omenească!" Nici nu vă puteti închipui cât m-am gândit eu la cuvintele acestea, de atunci încoace; cât le-am urmărit în viața mea si în viața oamenilor. Si mi-am dat seama că neputinta omenească e o realitate. Sunt atâția oameni răi în lumea asta, si nici ei nu vor să fie răi... Si-s răi, si noi trebuie să înțelegem răutatea lor de pe pozitia noastră, din situatia noastră. Să înțelegem că ei nu pot mai mult, că ei ei însisi sunt nemulțumiti de răutatea lor – "Pe cel rău răutatea îl ucide", îi scris în Psalmi: "pe cel rău răutatea îl ucide", îl nimiceste, răutatea îl nemulțumeste. Pomenirea de rău spun părintii cei duhovnicesti că e o răutate fără margini, e o răutate ca o rugină care mănâncă fierul, asa mănâncă sufletul; răutatea-i cui înfipt în suflet. Pomenirea de rău, nemulțumirea, neiertarea este viermele mintii. Un părinte spune că "răul să-l scrii pe apă".

Texte culese si prezentate aici de Ioan Gânscă si Iulian Nistea.

Trepte spre vietuirea în monahism

Ieromonah Arsenie Boca

Cine vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-si ia crucea în fiecare zi si să-mi urmeze Mie.
(Luca 9, 23)

Lepadarea de lume are două trepte. Întâi ne lepădăm de lumea din afară și de tot ce ne-ar putea tine legați de ea. În al doilea rând ne lepădăm și de toate asemănările noastre lăuntrice cu lumea. Acestea sunt patimile, năravurile și toate slăbiciunile noastre personale.

Dacă am rămâne în lume ne-am face una cu lumea. Dacă însă vrem să urmăm lui Iisus, atunci trebuie să desăvârșim lepadarea de lume cu lepadarea de sine. Lumea aceasta este eul, egoismul, este iubirea și încântarea de sine, e suportul plăcerii și al complacerii în lumea aceasta. Egoismul este rădăcina tuturor patimilor. Iar lepadarea de sine este uscarea acestei rădăcini și prima condiție a urmării lui Hristos.

Dacă iesim din lume scăpăm de vedere și auzire. Cu aceasta mai slăbesc puțin și patimile noastre. Dar ca să ne desprindem deplin din puterea lor trebuie să tăiem odraslele și rădăcina prin nevointa de fiecare zi a lepădării de sine. Aceasta e simțită de firea noastră cea pieritoare ca o cruce pe care de fapt moare omul nostru cel vechi. Nu putem urma lui Iisus decât omorând în tot ceasul patimile noastre.

Pentru început urmarea lui Iisus chiar rostul acesta îl are: de a ne desprinde firea de patimi iar în locul lor a deprinde virtutile.

Lepadarea de sine nu este cu neputință sau înfrângere. Dimpotrivă, e descătusarea unei foarte mari puteri sufletesti. Mărturie la îndemână ne stau însăși prilejurile. Dacă le câștigăm, adică ne comportăm prin ele după Duhul lui Dumnezeu, simțim în suflet o pace și o creștere sufletească. Pe când dacă le pierdem, adică ne comportăm după om sau după patimi, simțim o tulburare, o muștrare de conștiință și o împuținare sufletească. Lepadarea de sine dovedeste credința și dragostea pe care o avem către Iisus. Din aceasta izvorăște o mare trăire sufletească. Lepadarea de sine trebuie să ne-o facem a doua natură, ca să ne însotească toată calea călugăriei și să caracterizeze călugăria.

În felul acesta seacă izvorul și rădăcina patimilor.

Despre sfaturile Evangheliei și voturile monahale

Iisus a dat porunci și sfaturi și pildă cu viața Sa. În aceasta a descoperit toată voia lui Dumnezeu către oameni, ca să se mântuiască. Poruncile asigură mântuirea pentru toată lumea, iar sfaturile evanghelice sunt acestea: sârăcia de bună voie, viața fără prihană și ascultarea neconditionată.

Pe sfaturile evanghelice se întemeiază călugăria. Cinul monahal urmărește deci trăirea creștinismului până la măsurile desăvârșirii. Dar ca să facă firea omenească o cale atât de lungă trebuie înțelese bine mijloacele și foarte bine cunoscută calea. Mai întâi fiți de-a dreptul ucenicii lui Iisus, cum au fost apostolii, dar putem fi niște ucenici mai smeriți al unui slujitor al lui Iisus, cum este duhovnicul. Călugăria nu se învață atât din cărți cât din această ucenicie.

Voturile sau făgăduintele monahale au rostul de a desprinde rând pe rând patimile care strică firea noastră și primejduiesc mântuirea. Primejdia cea mai mare a patimilor de căpetenie este aceasta, că duc sufletul la necredință în Dumnezeu prin faptul că prind sufletul și trupul numai de viața aceasta desartă.

știind Iisus că patimile opresc sufletul de la calea Sa, întrucât îl lipsesc de viața aceasta, ne-a cerut să ne lepădăm de tot ce avem, să urâm familia, ba să urâm și propria noastră viață în condițiile lumii acesteia (Luca 14, 26). Călugăria stabilește o altă înrudire între oameni: rudenia cea după Duh. Căsătoria și copiii îi părăsești înainte de a-i avea și n-o iei pe calea aceasta. Aceasta este voia sfântă pe propria ta viață văzută după chipul veacului acestuia. Aici își dovedesc sfaturile evanghelice temeiul. Astfel, sârăcia de bună voie ne izbăvește de lăcomie, de iubirea de argint și de lene. Fecioria biruie desfrânarea. Iar ascultarea neconditionată omoară mândria, invidia, mânia, slava desartă și întristarea.

Dintre cele trei făgăduințe cea mai grea e ascultarea, pentru că are de biruit mai mult patimile minții care discută cu Dumnezeu în loc să asculte fără discuție.

Nici o patimă nu vrea să părăsească firea fără nevoite, adică silințe ale conștiinței întărite de voință. Din pricina acestei lupte între convingeri și patimi călugăria e dătătoare de har și e numărată la Taina Pocăinței.

Ascultarea este pretutindeni o temelie a rânduielii în societatea omenească, dar în călugărie ascultarea mai are ceva fundamental deosebit: ca ascultare din convingerea că prin conștiința staretului sau a duhovnicului îți grăiește Însuși Hristos. Orice abatere de la acest greu de ascultare atrage o întărire a patimilor și o slăbire a sufletului.

Iată înțelesul călugăriei.

Despre post și rugăciune

Postul e vechi și începe odată cu omul. E prima poruncă de stăpânire de sine. Postul și rugăciunea sunt două mijloace prin care curățim firea de patimi. Toți oamenii care s-au apropiat de Dumnezeu și-au smerit sufletul cu rugăciune și post. ²¹ Iisus a postit 40 de zile punând postul începătură a vestirii Împărăției lui Dumnezeu, deși Lui nu-I trebuia, fiind nepătîmas.

Temeiurile mai adânci ale postului și rugăciunii le găsim tot la Botez. Adâncul ființei noastre se îmbracă în Hristos. În acest adânc al minții, sau în altarul inimii după expresia părinților, se sălăsluiește Hristos, izgonind afară pe satana, care se retrage în simțiri. De aici puterile potrivnicului, patimile, se silesc să învâluie și să prindă voința din nou în mreșile sale.

Cu trupul însă nu putem trata decât prin post. El nu știe și nu recunoaște convingeri. De aceea el trebuie uscat, încet și cu socoteală, fiindcă în mocirla uscată porcii patimilor nu mai vin să se scalde.

Ca să zădărnicișim puterea potrivnică care lucrează prin simțuri patimile plăcerii, slăbim prin post aceste simțuri și închinarea lor către plăcere. Un organism topit cu postul nu mai are putere să schimbe convingerile conștiinței.

Dar mai bine de jumătate din numărul patimilor sunt ale minții. Postul lucrează și asupra acestora. E lucru de mirare, zice Ioan Scărarul, că mintea fiind netrupească de la trup se spurcă și se întuneacă și că, dimpotrivă, cea nematerialnică de la tărână se subțiază și se curăță. Ochii văd lucrurile, mintea vede gândurile.

Postul curătește ochiul, rugăciunea curătește mintea. Aici nu vorbim de rugăciuni care cer lucruri materiale, nici de rugăciunea care dă drumul închipuirii, după cum nu vorbim nici de rugăciunea liturgică, ci numai de rugăciunea mintii. La intrarea în călugărie rugăciunea vamesului, completată poate chiar de Iisus, e numită deodată cu metaniile “Sabia Duhului Sfânt”. Rugăciunea mintii este “Doamne, Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine păcătosul
. Cu numele lui Iisus spus întâi cu gura apoi cu mintea, pătrundem din afară spre înlăuntrul nostru către Iisus, Care la rugăciunea noastră bate război cu potrivnicul din gânduri și ne izbăvește de asupririle patimilor. Rugăciunea mintii sau rugăciunea inimii are temeiul acesta, descoperit de Insuși Iisus, că

fără Mine nu puteți face nimic
în privința izbăvirii de patimi, deci în privința mântuirii.

Rugăciunea mintii are și stări superioare, când izbăvindu-se patimile, se depășește de la sine fără cuvinte, într-o nesfârșită dragoste de Dumnezeu, de oameni și de toată făptura.

Războiul nevăzut sau despre ispite

Sufletul este mai de pret decât toată materia lumii pentru că în el e sădită de la obârșie posibilitatea desăvârșirii. Pe de altă parte și firea întreagă suspină după arătarea fiilor lui Dumnezeu (Romani 8, 19), adică după îndumnezeirea omului. În cale stă infirmitatea firii și o putere potrivnică nevăzută care caută să înfrâneze sufletul de la un zbor mai înalt decât viața veacului acestuia. ⁴¹ fiindcă puterile nu erau egale, Dumnezeu S-a făcut om și ca om a biruit pe ispititorul, învățându-ne și pe noi lupta. A întârit firea noastră și sălășluindu-Se întru noi prin botez ne-a făcut făptură nouă ascultătoare de Dumnezeu. Dar de la noi atât se cere: să punem în lucrare aceste ajutoare.

Tot războiul nevăzut al potrivnicului urmărește abaterea sufletului din ascultarea de Dumnezeu și toată nevointa călugărului e să sporească această ascultare. Potrivnicul are două feluri de ispite: prin plăcere și prin durere. Cu primele umblă să ne amăgească. Dar cu celelalte umblă să ne constrângă să socotim plăcerea ca bine și durerea ca rău. Cu această mestesugire ar restrânge năzuințele sufletului numai la o viață comodă în veacul acesta.

Iar călugărul are către primele: nevointele înfrânării pentru dragostea de Dumnezeu, iar către celelalte: lepădarea de sine pentru dragostea de oameni.

Dacă vede vicleanul că nu isprăvește surparea cu ispitele atunci aruncă în minte hule împotriva lui Dumnezeu. Covârșirile acestui mândru să nu sperie pe nimeni căci nu spurcă pe om, nici să nu le băgăm în seamă.

Dar nici o viață sporită nu e crutată de bântuiești: fie cu vederi amăgitoare și trăgând către slava desartă, fie cu înfricosări grozave ducând către iesirea din minti. În calea celor dintâi avem lepădarea de vederi, căci mai de folos este a ne vedea păcatele decât a vedea îngerii, iar în calea celorlalte avem lepădarea de sine în grija lui Dumnezeu. Pe puținii credincioși și molatecii vicleanul îi scoate din luptă cu evidentă neputință cu care îi aruncă în deznădejde, iar către smerenie le închide calea prezentându-le-o ca umilire. Pe calea aceasta le macină sufletul între deznădejde și nemulțumire, de unde ajung la mânia persecuției. Adună la conflict, se închid sufleteste în prejudecăți și așa alunecă din calea sfântă în calea profană sau chiar chimică. La acestia lepădarea de sine a fost mereu un lucru de silă sau fără convingere.

În urmă ispitele aleg trebnici de netrebnici. Într-unii ispitele desăvârșesc în suflet ascultarea și dragostea de Dumnezeu. Iar în ceilalți le sterg pe acestea și pun în loc ascultarea și dragostea de sine. Ispitele descoperă ceea ce este în inima omului. Drepte sunt căile Domnului și cei drepti merg pe ele dar îndărătnicii pe aceleși căi se poticesc și cad. Pentru calea călugăriei trebuie prin urmare sănătate deplină și majoritate de minte. Viata duhovnicească nu se deschide decât în sufletul care are curajul umilintei. Înjosirea în fața lui Dumnezeu, disprețul de sine și lepădarea voinței proprii, iată calea celor trei arme ale sufletului (Avva Pimen).

De aceea în calea lui Dumnezeu să fii neclintit, neabătut nici de plăcere nici de durere. Dar să știi că a rămâne în picioare nu e treaba ta, nici a virtuții tale, ci a harului Aceluia Care te ține în bratele Sale ca să nu cazi în întristare. Deplin izbăvit de lupte nu este om pământean, nici nu trebuie să fie. Altfel nu ar mai fi luptă, nici ucenicie, nici sporire, nu ar mai trebui nici Harul neîncetat de la Dumnezeu. Omul nu și-ar mai cunoaște slăbiciunea și nici de smerenie nu ar mai avea trebuință. E mai de pret lupta, că vezi ajutorul lui Dumnezeu și te smeresti și te umpli de dragoste, căci biruinta pe mulți i-a păgubit.

Pe această cale nu poți călători fără primejdie decât condus de mâna nevăzută a lui Dumnezeu prin conștiința unei călăuze.

Despre lepădarea de lume

Lumea este lucrarea lui Dumnezeu. Dar stricăciunea din lume este lucrarea păcatului. Călugării fug de stricăciunea din lume pentru că aceasta desface pe oameni de Dumnezeu. Dar pentru că stricăciunea este așa de tare țesută cu lumea, călugării se leapădă de lume. Aceasta pe scurt.

Mai pe larg, fuga de lume se petrece așa: la vârsta minții se trezește în noi și conștiința de creștini. Conștiința aceasta e un însăși dar al botezului. De acum doi înși ne cheamă: Dumnezeu și lumea, fiecare în partea sa. Dumnezeu ne cheamă prin conștiință, iar lumea prin trup. Aflându-ne în această cumpănă sufletească avem prin urmare libertatea de a alege modul nostru viitor de viață.

Dacă am avea să trăim o viață creștină în lume, vedem împrejur sau chiar în casa noastră, că obiceiurile și îndeletnicirile din lume ne-ar birui și am sfârși prin a trăi și noi ca toată lumea. Dacă însă chemarea conștiinței către Dumnezeu e mai tare decât chemarea trupului către lume, atunci ne lepădăm de lume, vindem tot ce avem și venim într-o mănăstire să urmăm lui Hristos.

Lepădarea de lume este prin urmare un act de libertate a conștiinței, o convingere. Nici un alt motiv nu e mai temeinic decât acesta. Iată primul pas către împărăția lui Dumnezeu.

Treptele vieții duhovnicești

Este o singură viață duhovnicească pentru că este un singur Duh. Deprinderea și trăirea ei însă este treptată, pe măsură ce ne curățim de patimi, iar aceasta este numai începutul. Perioada de timp caracterizată prin lupta cu patimile se numește asceză, luptătorul ascet iar totalitatea învățămintelor se numește ascetică. Cuvântul asceză e grecesc și însemna la început exercițiu fizic. Apoi a căpătat

întelesul de exercitiu moral pe care l-au luat mănăstirile desăvârșindu-i întelesul, de totalitatea nevointelor prin care se izbăveste firea de patimi.

Aceasta prin urmare este perioada de urcus în care preocuparea de căpetenie a monahului este curățirea de patimi. Chiar termenul de curățire are și el două vârste și s-a încetățenit sub numele de purificare. Perioada ascetică cuprinde purificarea activă în care intră toate nevointele din partea omului și purificarea pasivă, adică de curățire a firii de patimi dincolo de puterile omului, pe care o face Dumnezeu Însuși. El își face loc curat în cei ce-L caută cu dragoste, dar puterile lor nu le mai ajung pentru aceasta și atunci ei trebuie să sufere curățiri mai presus de fire ca să poată locui în ei cu slavă Cel mai presus de fire.

Faza de culminatie a ascezei și de adâncire a trăirii duhovnicesti se numeste iluminare. În faza aceasta Darurile Duhului Sfânt primite la Botez se dezvoltă în toată deplinătatea lor și întăresc sufletul pentru și mai grele încercări. În faza aceasta pot apare amăgiri și daruri extraordinare și cine le are e sfătuit să nu-si lipească inima de ele, pentru că nu numai că nu înaintează, dar poate pierde și tot ce a agonisit. Iar calea e din ce în ce mai subtilă și tot mai mult trebuie să te lepezi de toate.

Asceza are și un caracter hristologic. În nevointe nu e numai omul, e și Hristos prezent. În sfertările noastre e prezentă forța din firea omenească a lui Hristos.

Trupul și Sângele Lui din Sf. Împărtășanie se luptă cu trupul și sângele nostru împotriva patimilor, sfintind trupul și arzând patimile. În perioada ascetică murim lumii și nouă însine împreună cu Hristos, în viața mistică. Să nu uităm însă că înainte de Înviere a fost săptămâna patimilor, răstignirea, părăsirea, umilirea, moartea, îngroparea și pogorârea la iad, dragostea ucenicului trecut prin cele mai grele cumpene sufletesti, uscăciunile, părăsirea, întunericul umilirii de moarte. Acestea constituie purificarea pasivă și curățesc și ultimele rădăcini ale patimilor, realizând nepățimirea.

Ca dovadă, din cel mai adânc mormânt și părăsire suntem răpiti afară fără veste de sfântă lumina dumnezeiască. Din cea mai adâncă beznă fulgeră lumina contemplatiei divine plină de Har și adevăr. De la acest moment al luminii divine începe viața mistică, adică unirea făpturii cu Dumnezeu. Aceasta este asemănarea nu prin fire ci prin har.

Spovedania și despre cercetarea conștiinței. Citirea Dumnezeiestilor Scripturi. Lecturi spirituale.

Odată intrați în calea împlinirii sfaturilor Evanghelice care restrâng mult firea omenească, se înțelege că până să deprindem vietuirea după sfaturi gresim adeseori. Din pricina aceasta trebuie să înmultim și mijloacele de a ne mentine în această vietuire. Unul din aceste ajutoare de pret este spovedania deasă. Spovedania fiind Taina Pocăinței, este dătătoare de Har care întărește puterile noastre slabe către împlinirea făgăduintelor ce le-am făcut sau ne pregătim să le facem. Spovedania deasă trebuie ținută însă la pretul ei. Tinta sufletească a monahului față de taină trebuie îndreptată atunci când se dovedeste ușurătate la mijloc. De aceea o prea deasă spovedanie, în sufletele neadâncite, se banalizează. De aceea ne ajutăm de cercetarea conștiinței sau de spunerea gândurilor, care poate fi oricât de deasă.

Sunt mănăstiri în așa fel organizate încât nimeni nu se culcă până nu și-a spus gândurile rele, până nu și-a împăcat din inimă cu fratele său cu care s-ar fi învrăjbit peste zi și până nu ia iertare de la

toti. Spovedania deasã si cercetarea constiintei au rostul de a slãbi din fire deprinderile patimilor si a pune în loc deprinderile bune sau virtutile contrare patimilor.

Practica aceasta are însã temeiul pe cunoasterea însusirilor gândurilor. Gândurile pãtimase nemãrturisite sau simplu spuse au însusirea cã se întãresc si se fac funii, cum zic pãrintii, si trag mintea la învoire si la faptã, care este pãcat. Pãcatul acesta este: înfrângerea moralã a sufletului de cãtre un gând rãu. De aceea toate gândurile trebuiesc spuse înainte de a se întãri si de a birui mintea, cãci de îndatã ce sunt spuse le pierd puterea de a obseda, asupri, stãpãni mintea. De altfel, si gândurile bune trebuie controlate cu o altã constiintã, mai limpede. Controlul tuturor gândurilor e lege în cãlugãrie. Neîntrebat nimic nu e bine, nici ce e bine, pentru cã singur nu te poti apãra de sãgetile slavei desarte.

O altã mãsura de ajutor în biruinta asupra firii ne-o dã citirea Dumnezeiestilor Scripturi. Este Duhul lui Dumnezeu în cãrțile Sf. Scripturi, de aceea citirea ei zideste duhovniceste. Dar si pentru aceasta trebuie puținã preocupare. Mai întâi trebuie învãtatã aceastã carte a lui Dumnezeu cãtre oameni, adicã înțeleasã în rostul ei de revelatie, înțeleasã în cadrul ei istoric, în sfortarea ei de a mentine în constiinta poporului ales asteptarea descoperirii desãvãrsite în Iisus Hristos. Valoarea spiritualã a Scripturii nu se pierde în istoria pe care o cuprinde. De aceea Biblia e si singura carte a cãreia date istorice au si o neistorie pe care o cuprinde. De aceea Biblia e singura carte a cãreia date istorice au si o memorie duhovniceascã.

De Acelasi autor sunt si scrierile ascetice ale Sfintilor Pãrinti si scrierile Evanghelice si scrierile sfintilor. În concluzie, citirea cu socotealã a Dumnezeiestilor Scripturi aprinde si hrãneste sufletul cu gândurile lui Dumnezeu care nu sunt ca gândurile omului.

Despre rãbdare, mãndrie, smerenie, tãierea voii, smerita cugetare

Lepãdarea de sine nu se realizeazã dintr-o datã sau odatã pentru totdeauna ci trebuie timp si rãbdare. Timp pentru deprindere si rãbdare pentru greutatea ei. Rãbdare trebuie sã avem mai întâi cu noi însine ca sã nu cãdem în întristare, apoi trebuie sã aibã si altii rãbdare cu noi pânã deprindem desãvãrsit lepãdarea de sine. Dacă învãtãm practic lepãdarea de sine si sporeste dragostea în inima noastrã, rãbdarea înceteazã de a mai avea înfãtisarea negativã, de necaz, si se schimbã în bucurie, cu toatã întristarea mea sunt covãrsit de bucurie. Când avem lepãdarea de sine si dragostea, ocarã ni se face ca lauda si lauda ca ocarã. Rãbdarea mai este si nevointã, adicã pedepsirea de bunã voie a firii cu tot felul de osteneli.

Atãrnã de treapta duhovniceascã pe care ne gãsim ca sã fie cu neputintã unele nevointe sau altele. La aceste nevointe ale rãbdãrii nu e bine sã nãzuim decãt pe mãsura însãnãtosirii firii de patimi. La începãtori, deprinderea rãbdãrii începe cu ocarã. Începutul trebuie întãrit cu rãbdarea, pentru cã în lupta cu mãndria si cu slava desartã, acestea au obiceiul sã-l arunce în deznãdejde ca sã pãrãseascã lupta. Cine rãbdã (îndreptarea) pânã a sfãrsit se va mântui (Matei 10, 22).

Viata duhovniceascã are multe greutãti de învins, mai ales din partea mãndriei. Partea importantei, boala locului de cinste sau a numelui de cinste, boala obrãzniciei, neascultarea, grãirea împotriva, posomorãrea, groaza de umilintã, toate acestea sunt forme în care se dezvoltã si se înmultesc mãndria în suflet. Mãndria si toti puii ei sunt pricini de conflicte, de nemulumiri, de fãtãrnicii. Din rãcirea dragostei si a umplerii sufletului de rãutate sub influenta acestei patimi, mintea alunecã pe panta nebuniei. Ce e de fãcut în momentul de limpezime de minte ? Sã simtim, sã ne dãm seama cã

la mijloc e o patimă, cu duh rău care ne trage de minte cu o logică foarte strânsă ca să ne scoată afară din ascultarea lui Hristos. Să ne dăm seama că mai avem ceva în noi neatins de logica aceasta: constiința. Deci să ascultăm constiința, nu dreptatea noastră. Să căutăm de mai este cineva care ne-ar putea ajuta să ajungem la liniste. Dacă întinzi mâinile către ajutor vei fi ajutat. Inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi.

Asa începe smerita cugetare: formalizează mintea. Smerita cugetare e începutul smereniei, care nu e o virtute a firii sau expresia neputinței. Izvorul smereniei e darul lui Hristos. Nu de la oameni, nici din cărți, nici de la îngeri, ci de la Mine vă învățați că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre (Matei 11, 29). Suntem în furtună cu sufletul numai atâta vreme cât trăim la suprafață, la expresia cea mai din afară a vieții. Când însă ne mai adâncim sufletele acolo unde ne așteaptă Hristos de la Botez, sau de la oricare altă Taină, primim cuvântul Lui care împrăstie furtuna. El este izvorul smereniei care reechilibrează sufletul din bătăuilele mândriei. De la această experiență începând, iubim Crucea lui Hristos și crucea noastră, cu firea primim și credem că tăierea voii proprii e într-un cuvânt curățirea de patimi.

Petrecerea monahului în lume

Viata monahului este lăuntrică, duhovnicească, pe când viața în lume e în afară. Una cu alta nu seamănă. Mirenii mai vin la mănăstire pentru rugăciune, călugării nu se mai duc în lume să se odihnească. Toate profesiunile au vacantă sau concediu numai călugăria nu. Asa ceva ar însemna încetarea călugăriei. Se duc însă la mare trebuință în interesul de obște al mănăstirii. Haina călugărească îl face pe călugăr văzut și cunoscut de toți. Unii îl iubesc, alții îl ocărăsc. Călugărul trebuie să se ferească în sufletul lui de cel ce-l iubeste ca să nu fie rănit de slava desartă, precum trebuie să se ferească și de cei ce-l ocărăsc ca nu cumva poate din nepăsarea lui să fie hulit Dumnezeu. De aceea călugării nu umblă printre oameni cu ochii pe ei, cătând cunoscuți sau dorind să stea de vorbă, ci își văd de cale cu gândul la Dumnezeu.

Totii călugării care pentru neapărată trebuință au mers prin orase au simțit trebuința ocrotirii lui Dumnezeu. Rugăciunile celor din mănăstire i-au însoțit ca o mână de apărare. Un drum în lume îți face dovada statorniciei în calea cea duhovnicească. De altfel nici nu se trimit din mănăstire decât cei mai statornici în călugărie. În ce constă primejdia? Firea omenească a fost asemănată cu călții, patimile cu focul. Dacă te atingi cu focul călții fiind, patimile amortite prin înfrânare se aprind prin simpla vedere.

Călugării trăiesc într-un altfel de foc al Duhului Sfânt. Acesta se stinge când se apropie de ei întinărirea prin simțuri. Altă grijă pe care trebuie să o aibă monahul e la felul vorbelor pe care trebuie să le audă sau să le stăvilească. Chipul monahului a trezit întotdeauna și în tot locul mâncărimea de limbă a mirenilor. Ei caută oarecum fie să defaime modul acesta de viață, fie să-l fericească pe al lor.

Călugărul să se ferească, din constiință de cunostință, de a califica moral viața mirenească, așa sau așa. Cât privește mântuirea, aceasta are multe căi înaintea lui Dumnezeu. Fiecare își alege viața care îi place sau de care se simte în stare. Mirenii știu toate înfrângerile călugărilor, dar nu știu niciodată pe vreunul din sfinții care să fi biruit el aceste înfrângeri.

Mirenii văd pe călugări prin patimile de care sunt stăpâniti ei și nu le vine a crede că-i cu putință și o viață de virtute. Virtutea e neînțeleasă, ba uneori e numită fătărnicie. Asa frate călugăre, învăluie

pe oameni în dragostea ta cea din multă rugăciune si vei vedea trezindu-se în necunoscutii cu care stai de vorbă si o scânteie dumnezeiască, pe care nu si-o pot exprima ci numai o suspină.

Chipul cel dinlăuntru si cel dinafară al monahului

Sf. Apostol Pavel a descris ca pentru sine chipul cel dinlăuntru al omului:

M-am răstignit împreună cu Hristos; si nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine. ^ai viata mea de acum, în trup, o trăiesc în credinta în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit si S-a dat pe Sine însusi pentru mine
(Galateni 2, 20).

Asadar Hristos este făptura cea nouă a monahului sau monahul în Hristos este făptură nouă (II Corinteni 5, 17). El este înlăuntru si înafară, blând si smerit, hotărât si linistit. Tulburarea celor dinafară nu-l sminteste din aceste însusiri sufletesti, dimpotrivă, el aduce liniste. Chipul cel dinlăuntru si cel dinafară al monahului sunt într-o deplină armonie, printr-unul străvzi pe celălalt.

Toti stim că înlăuntru nostru stau ascunse mărgăritarul, comoara, talantul si altarul împărăției lui Dumnezeu. Înlăuntru nostru avem asadar posibilitatea sfinteniei. Dar posibilitatea încă nu e realitatea. De la sine numai, posibilitatea sfinteniei nu se transformă în sfintenie.

În viata duhovnicească credinta hotărâtă poate face ca posibilitatea sfinteniei să se transforme în realitatea sfinteniei. Este nevointa monahului. Fără nevointă întinsă, susținută de convingere, orice posibilitate reală va rămâne numai posibilitate sau chiar se va transforma în imposibilitate.

De pildă multi vin la călugărie cu o părere bună despre ei însisi, părere pe care nemărturisit si-o păstrează si în mănăstire. Părerea sau iubirea de sine e o formă subtire a mândriei. În mănăstire visează sfintiri si litanii si viață fericită iar când aici dau de severitatea luptelor cu patimile, de tăierile dureroase ale pedepsirii întru toată fapta bună, visul se destramă si începe dezamăgirea si nemulțumirea, camuflările mândriei. Dacă cel în cauză își închide sufletul de către povățuirea duhovnicească pentru că aceasta taie amăgirea de sine din care creste dezamăgirea, bobul de grâu se schimbă în făciune si se crede grâu nederptătit. Aceasta este iubirea de sine pe care o mentine mândria si punctul de vamă al diavolului. Sufletele slăbănogite de mândrie stau totusi pururea încordate în legitimă apărare de către orice îndregători, gata să-si apere dreptatea si să-si justifice întristarea, să-si explice ei mai bine cauza si niciodată nu simte trebuință să asculte si să urmeze, dacă este o cale mai presus de ce pot ei pricepe. Asa se explică îndepărtările, împutinările si chiar întunecările de la rostul luminos al călugăriei.

Sufletul dus în robie e jefuit pe dată de toată agoniseala sa duhovnicească. Aceasta-i contabilitatea fricosului: zarafii cu banii lor falsi fură talantii nostrii buni.

Acum monahul lenes de mântuirea sa începe să uite înțelesul celor ce are de făcut, se multumeste numai cu intrarea în călugărie ca si cum cu aceasta si-ar fi ajuns scopul. Potoleste râvna de războire cu slăbiciunile firii patimilor, îmbrăcăminte sa de luptător al duhului pierde însemnătatea ei de la început. Sandalele nu mai aleargă pe calea gătirii evangheliei păcii, calea duhului, ci o iau iarăsi pe calea pământului. Nici nu observă monahul molatic de minte când a fost scos din luptă si redus la un simplu cuier de haine călugărestii. Cu alte cuvinte nu vede că a ajuns o mizerie căzută între tâlhari, un mincinos ala Domnului Hristos. Dacă monahul se complăce într-o asemenea călugărie

de uniformă și nu-l doare stingerea luminilor sufletului său - întristarea e chipul unui suflet cu luminile stinse - înseamnă că a dat în micime de suflet și a ajuns un om de nimic. Potrivit acestei îndreptări el caută altă hrană sufletului său: lauda oamenilor, aprobarea voilor sale. De povătuitorii săi se desparte sufleteste, judecându-i și găsindu-le tot felul de pricini. Așa se cuibărește viclenia în suflet și îl face pe monah om cu două fete, morminte văruite pe dinafară, neîngrijit pe dinăuntru, ipocrit. Prinderea sufletului într-o viață dinafară de duh prin târâtele vieții e tot una cu ducerea lui iarăși în temnița patimilor. Când monahul a realizat fătarnicia, a ajuns pe punctul de a părăsi călugăria. În ochii lui toți sunt fătarnici, e o victimă nevinovată a nedreptăților, de aceea osândindu-i, iese dintre ei. De aici se vede destul de limpede că mândria singură, chiar sub cea mai subțire formă a sa, cum e părerea de sine, dacă nu e tăiată din rădăcini e în stare să risipească din suflet toată viața după duh. Nu e mândria urâciunea pustiului ? De aceea când te crezi bun să știi că esti nebun și să aștepti ocară ca să te curătești. Întunecarea aceasta însă ne aduce aminte de învinuirile pe care le-a adus Iisus peste capul celor ce fătarniceau virtutea. Astăzi pentru obrazele celor din îndărătnicie părăsesc lupta călugării. Biserica încearcă pedepsirea, scoaterea din monahism, afurisirea sau caterisirea. Crestinii nu au de învățat nimic bun de la acești dezertori și mincinosi. Biserica prin slujitorii ei nu face degrabă lucrul acesta, dar ce nu poate rugămintea poate pedeapsa.

Plata neascultării de Biserică este pierderea mântuirii. Îndărătnicii dau asadar de primejdia pierzării ca să se dezmeticească. Așa se întâmplă când se întârește fariseul și slăbeste vamesul.

Votul ascultării. Motul ascultării și personalitatea monahului. Poate înceta obligativitatea voturilor monahale ?

Dintre cele trei făgăduințe monahale, ascultarea neconditionată s-a dovedit cea mai grea, din două motive cu totul opuse: unul infirmitatea firii, iar celălalt personalitatea ei.

Mai întâi ce este personalitatea ? Ca lămurire pe scurt spunem că personalitatea este o înzestrare sufletească neobisnuită. Într-o personalitate chipul lui Dumnezeu este mult mai puternic și mult mai limpede. Toți creștinii au sigur câte un talant, dar unii au și câte doi, iar alții și câte cinci. Talantii sunt talente, energii de lucru, ca de pildă o minte mai străvâzătoare, o inimă mai largă, o mare capacitate de dragoste, o voință mai puternică, o memorie mai bună, o ingeniozitate înăscută. Aceste energii ale chipului prind mai bine, ca niște antene mai bune, energiile Harului care le sfînteste. Personalitatea are de asemenea de făcut calea de la chip la asemănare. Dar datorită înzestrării sufletești mai puternice, personalitatea ar putea străbate calea într-un timp mai scurt sau ar putea realiza o neasemănată asemănare. E destul să ne gândim la Sfântulita de la Argeș, o copilită numai, dar cu o capacitate de dragoste care a ridicat-o între sfinți.

Disciplina ascultării însă e generală, pentru că ea ridică firea din infirmitate precum scoate și mândria din personalitate. Ascultarea face și pe lenesi și pe vecleni să-și dezgroape talantul, precum acoperă și pe cei talentați de jefuirea slavei desarte.

Se știe că unde este bogăție mai mare și hoții se nevoiesc mai tare să o prade. Rânduiala ascultării e cale dumnezeiască. Chiar când se realizează sfîntenia, nici aceasta nu dezleagă de acoperământul ascultării. Căci o sfîntenie constientă ar putea cădea ca fulgerul în ispita sfînteniei, care e cea mai rafinată capcană a mândriei. De aceea Avva Macarie era dus de îngeri din lumea aceasta și pe drum îl întâmpinau dracii zicându-i: ai scăpat de noi, Macarie, iar sufletul lui răspundea: încă n-am scăpat.

Asa se explica de ce nici unul dintre sfinti nu a scapat desavarsit de vreo frana oarecare a neputintei, ca nu cumva tocmai la urma sa piarda totul. De aceea Sf. Parinti nu au recunoscut desavarsirea decat dupa semnul desavarsitei smerenii.

În călugărie asadar nu are nici o importantă numirea de personalitate. Dimpotrivă, e un nume de care trebuie chiar să te lepezi, să scapi de stiinta lui. Înzestrarea sufletească ce-i corespunde e folositoare într-alt fel, în curajul smereniei, în avântul dragostei, în capacitatea de a te bucura în suferință. Acestea dovedesc un suflet mare. Călugăria nu creste visători ai împărăției lui Dumnezeu, ci oameni hotărâți care duc trăirea creștinismului până la ultimele lui consecințe de disciplină și frumusețe. Altfel Hristos nu ne-ar fi spus că Împărăția lui Dumnezeu - chiar aceasta lăuntrică - se ia cu năvală și năvălitorii pun mâna pe ea și Îndrăzniți, Eu am biruit lumea.

Temeiul îndrăznelii celei după Dumnezeu este Învierea Sa din morți, dovada atât de puternică a dumnezeirii Sale. Pe cuvântul Lui, de Dumnezeu dovedit, avem și noi îndrăzneală și curaj împotriva lumii și a morții din noi. Acesta-i temeiul străfund al uceniciei noastre, a cărei capăt este învierea sufletului încă din veacul acesta, în lumina veacului viitor. Pentru o astfel de rostuire a vieții e călugăria și ea cere smerenie și curaj. Smerenia și curajul s-ar părea doi termeni opusi. Cu toate acestea, în viața duhovnicească ei se armonizează, ba se și completează. Absența sau împuținarea unuia slăbește pe celălalt și între ei trebuie ținut un echilibru. Căci viața creștină orientată numai spre umilintă ia o înfățișare de sclavie spirituală, de pipernicire la literă și pierde curajul. Deasemenea, orientarea numai spre îndrăzneală personală și spre profetism distruge bisericitatea și sobornicitatea creștinismului, provocând fie erezie, fie schismă, deci pierde smerenia. De aceea păstrarea capacității de încadrare în disciplină a unui suflet face dovada armoniei și valorii sale. Călugăria slăbește în suflete slabe și se întărește în suflete mari.

Dar pilda celor de pe urmă aprinde curajul celor dintâi. Voturile monahale au obligativitate de conștiință. De Dumnezeu ascultăm neconditionat toată viața și fără abatere. Dacă însă povătuitorii noștri după Dumnezeu, staretii și duhovnicii, devineretici și ca atare se încarcă din partea Bisericii cu pedeapsa afurisirii sau caterisirii, atunci suntem dezlegați de ascultarea lor pentru că ei au strâmbat dreapta credință și prin conștiința lor nu se mai exprimă voia lui Dumnezeu. Dar ascultarea de Biserică nu încetează. Obligativitatea voturilor monahale poate înceta numai în cazul extrem de rar când se întâmplă din motive chimice a personalității omenesti, deci și a conștiinței în cazul deplinătății de conștiință, însă făgăduintele rămân obligatorii iar lepădarea lor păcat. Încetarea voturilor e încetarea călugăriei. Mănăstirile cu viață de sine au slăbit votul ascultării și al sârăciei și din pricina aceasta sunt o formă decadentă de monahism.

Rostul și însemnătatea monahismului

Se întâmplă ca unii creștini să nu mai cunoască rostul monahismului în creștinism. De aceea te poți aștepta de la ei la cele mai felurite întrebări. Dar dacă ni-l cunoaștem noi cum trebuie, putem da seama oricând despre rânduiala noastră.

Monahismul se justifică în linii largi cu aceleași argumente cu care se justifică creștinismul. Creștinismul nu s-a învechit, dovadă că în orice epocă a istoriei s-au găsit oameni să-și dea viața pentru el. Atunci nu s-a învechit nici monahismul, de vreme ce este ales de către unii ca mod de viață. Cea mai bună justificare a monahismului o fac cele trei rosturi cu care a străbătut el istoria: rostul spiritual, rostul cultural și rostul social.

Rostul spiritual si-l împlineste monahismul prin disciplinarea firii după sfaturile evanghelice. Prin aceasta monahul nevoitor se izbăveste de patimile firii si se face cu neputință arătarea unei alte forme de viață după Duhul Sfânt. Viata mai presus de fire dovedeste constrângător si totusi simplu existenta lui Dumnezeu. Minte obisnuită, chiar a celei mai înzestrate si cultivate firi, nu poate face dovada decisivă nici că este, nici că nu este Dumnezeu, pentru că mintea firii acesteia e tot atât de dibace de a dovedi si afirmatia si negatia unuia si aceluiasi lucru. De aceea filozofii si-au dat seama de viclenia ratiunii. ^atiinta când se pronunță în materie de religie, de asemenea a iesit din domeniul său, care este studierea materiei si a legilor ei pentru folosul practic al oamenilor. Iar religia nu face stiintă ci constiintă. Căci oamenii nu trăiesc numai cu pâine. De aceea despre Dumnezeu nimenea nu poate grăi cu competență absolută decât numai El Însusi, când strălucește slava Sa pe chipul fiilor Săi, sfintii. ^ai totusi oamenilor le mai rămâne libertatea să se îndoiască. Aceste exemplare rare, sfintii, apar printre oameni din vreme în vreme si aduc în ei chipul lui HristosCare a dovedit desăvâșit pe Dumnezeu-fiind stâlpul Bisericii. Acesta este rostul de căpetenie al monahismului: trăirea creștinismului până la tensiunile desăvâșirii, când existenta lui Dumnezeu devine un fapt de natura evidentei absolute pentru toti. Călugării care realizează monahismul sunt în lume făcliile aprinse ale lui Dumnezeu. Ceilalti, care nu-l realizează, umblă cu ele stinse, iar pentru înfrângerile lor morale Dumnezeu este hulit printre oameni (Romani 2, 24). Dar nu acestia califică monahismul, ci cei dintâi.

Rostul cultural este mai modest, totusi de mare pret si el. Ei au împletit rugăciunea cu munca, o muncă de răbdare, o muncă de constiintă. Călugării s-au ocupat de copierea cărților sfinte. Astfel, monahilor din pustia Sinai le datorăm cel mai vechi manuscris întreg al Noului Testament. Mai târziu au început să-si illustreze cărțile sfinte cele mai des folosite, dintre care ne-a rămas o minunată psaltire. Tot călugării au fost primii iconari si apărători ai icoanelor în perioada împăraților iconoclasti. În toate artele minore unde a trebuit migală si răbdare deosebită găsim pe călugării. De la ei avem obiecte bisericești de mare valoare artistică. Printre primii care au îmbrățișat inventia lui Gutenberg, tiparul, au fost călugării. Primele tiparnice la noi le-au înfiintat călugării. Prin munca lor s-a asigurat unitatea limbii românești.

Rostul social e si mai neînsemnat si totusi asa de mare. Mai întâi munca dezinteresată a călugărilor, care-i izbăveste de lene, e un model de constiintă. Călugării lucrează orice ca pentru Dumnezeu nu ca pentru oameni (Coloseni 3, 23). În vremea noastră constiinta față de muncă începe să fie un factor de mare pret în construirea viitorului oamenilor. Munca iese din stadiul pedepsei si trece în cel al consacrării, capătă o sfințenie pentru constiinta cu care e făcută.

Călugării trăiesc în viața de obște având totul de obște. Deci ei au adus până în zilele noastre amintirea vie a primelor comunități creștine din Ierusalim si Alexandria, unde se împărțea fiecareia după cum avea fiecare trebuință (Fapte 4, 35). Deci călugării prin viața lor de obște sunt o icoană străveche a lumii noi. Comunismul la obârșiile lui a fost creștin si va fi si la sfârșit.

Călugării își mai justifică rolul lor social si prin faptul că sunt totdeauna în lupta Bisericii creștine pentru marea cauză a vremurilor noastre: pacea între popoare. Rugăciunea pentru pacea a toată lumea călugării o fac la toate slujbele lor în biserică, zi si noapte. Pacea nu e numai un bun social ci si un bun spiritual al oamenilor, de aceea noi ne rugăm pentru pace, pentru că la urma urmei Dumnezeu detine pacea. Astăzi armele nu sunt numai ucigătoare ci pustiitoare. ^ai pentru care pricină ? Pentru o mai dreaptă repartitie a bunurilor între toti oamenii. Toate religiile pământului s-au unit în lupta pentru pace, toate semintiile pământului si mintile limpezi sunt în ideea de pace. Niciodată între cei mai depărtati si deosebiti nu s-a văzut asa o unire ca în a cere pacea. Acesta e un lucru mai presus de oameni, de aceea pacea va învinge războiul. Convingerile unite în dreptatea cauzei sunt o putere în care intră si toti călugării. N-a auzit Avraam de la Dumnezeu că dacă vor fi

si numia zece drepti nu va pierde cetatea ? (Facere 18, 32) Iată ce nebănuite rosturi pot avea acesti oameni săraci cu duhul, care sunt si călugării.

Purtarea monahului față de superior si față de obste, față de ascultări si față de bunurile mănăstirii

În calea vietii duhovnicesti nu sporesti decât pe temeiul încrederii totale în povătuitorii tăi: staretul sau staretă si duhovnicul. Ascultare si dragoste sã ai către toti din obste, dar către povătuitorii tăi mai ales, pentru că ei răspund înaintea lui Dumnezeu de sufletul tău. Asadar, de ce sã poarte răspunderea aceasta suspinând ? Purtarea monahului descoperă adevărata sa trăire, dacă are o credință de adâncire sau o credință de suprafață. În cazul dintâi va fi pururea cuviincios si smerit, în cazul al doilea îndrăznet si obraznic. Cuviiinta sau obrăznicia purtării arată ce duh are în inimă în cazul acela. Stările sufletesti molipsesc prin surprindere. De aceea e bine ca povătuitorii sã grăiască totdeauna din constiinta slujirii lui Hristos, ca în fata lui Hristos, si atunci vor fi blânzi întru dojană si smeriti întru mustrare, altfel mustrarea lor învinge dar nu convinge. Niciodată nu trebuie sã uităm că prin purtarea de grijă a părintilor luăm îndreptare de la Dumnezeu. Când uităm lucrul acesta cădem în întristare. Altii au uitat îndemnul care grăieste ca unor fii:

Fiul meu, nu dispretui certarea Domnului, nici nu-ti pierde cumpătul când esti mustrat de El. Căci pe cine îl iubeste Domnul îl ceartă si pe tot fiul pe care-l primește îl bate cu varga (Evrei 12, 5-6).

Acesta este examenul purtării, esti în stare sã vezi în mustrare grija lui Dumnezeu de tine sau numai o treabă de administratie ? De aici se alege folosul sau începe pierderea de vreme.

Purtarea față de obste dovedeste si mai bine cum suntem cu adevărat. Fată de povătuitori, ca mai mari, avem o purtare, iar noi între noi altă purtare. Aceasta dovedeste cu câte fete umblăm. Dacă avem pe Hristos în inimă, către toti avem aceeasi față, făcând toate ca pentru Dumnezeu, date în chivernisirea obstii pentru neputinta firii. Asadar de la asezământul inimii în duhul lui Dumnezeu izvorăste toată purtarea monahului către cel dinafară, iar cele dinafară, după modul cum le face, sporesc duhul celor dinlăuntru.

Purtarea monahului față de rude, prieteni, cunoscuti si față de credinciosii care vin la mănăstire

Urmarea lui Hristos stabileste o altfel de rudenie între oameni decât cea după trup. Între cei ce iubesc pe Dumnezeu mai mult decât orice altceva se stabileste o rudenie duhovnicească. Acestia se adună laolaltă în obste si împlinesc unul din cuvintele lui Iisus: Tot cel ce se leapădă de avutiile sale si pentru Mine părăseste mamă, tată, sotie si copii - se înțelege, înainte de a le lua - însutit va lua încă în viata aceasta si avutie si tată si copii - desi cu necazuri - iar în veacul ce va sã fie viata vesnică. Iată rudenie, iată avutii de obste ale mănăstirii, desi si cu necazuri, dar dătătoare de nădejde a vietii vesnice.

Mama si rudeniile Mele sunt cei ce fac cuvântul lui Dumnezeu, din pricina aceasta rudenia mea după trup rămâne pe planul al doilea ca importantă. Călugăria dezleagă pe monahi de obligatiile îngrijirii familiei în lume. Cu toate acestea, legătura nu e ruptă ci rămâne în dreapta cumpănire a situatiilor si a celei mai bune solutii. Dacă dai staretului toată grija ta, o dai si pe aceasta, si cum va rândui, asa va rămâne. Prea multă întâlnire cu rudele nu e bună, pentru că ele aduc grijile lumesti,

tânguirea că au fost părăsite și felul de a gândi după lume. Sunt totuși rude care se bucură cu adevărat de calea noastră. O viață îmbunătățită a noastră le-ar fi singura mângâiere și bucurie care ar cântări în sufletul lor mai mult decât amărăciunile. Acesta-i primul folos sufletească ce se așteaptă de la noi. Iar al doilea e acela al rugăciunilor pentru mântuirea lor.

Prieteni, cunoscuți, vizitatori și închinători nu mai sunt de folos celui ce se nevoiește să-și țină mintea și inima curate de gânduri. Pentru porunca dragostei pot fi primiți, dar după rânduiala cea pentru străini. Putem vorbi cu ei dar la un nivel de seriozitate. Totdeauna și în toate mănăstirile unde mireni au fost primiți fără nici o băgare de seamă, aceștia au distrus rânduiala și au sfârșit prin desființarea mănăstirilor sau și numai a valorii ei duhovnicești. A umbla după vizitatori sau chiar închinători este a umbla după slava desartă. Într-o atare mănăstire nu se adâncesc monahii în Duhul lui Dumnezeu ci în duhul lumii. De aceea în mănăstirile clasice nu se îngăduie cu ușurință nici intrarea părinților sau a fiilor după trup.

Până să covârșești cu dragostea peste toată făptura trebuie să te nevoiești cu înfrânarea spre toată zidirea.

Tâlcuirea rânduiei tunderii în monahism

Intrarea în călugărie se săvârșește în vremea Sf. Liturghii, îndată după intrarea cea mică cu Evanghelia. Spre știință, pe scurt, Sf. Liturghie este slujba de căpetenie a Bisericii în care e prezentată viața și învățătura Mântuitorului precum și lucrarea de mântuire a omului prin jertfa de pe Golgota. Sf. Liturghie este repetarea sau continuarea peste veacuri a aceleiași jertfe și taine. Fratele care vine la călugărie este o roadă a acestei jertfe. Bratele părintești îl așteaptă deschise pe cruce. Aceasta e cea mai puternică chemare ce s-a putut face vreodată oamenilor. În fața ei părăsim viața cea usuratică a firii și dorim să dăm și noi vieții acelasi înțeles. Iar slujitorul tainei lui Dumnezeu, preotul sau arhiepiscopul, primește pe fratele înaintea usilor împărătești, deschizându-i urechile dragostei prin cuvintele Domnului:

Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați - cu păcatele - și Eu vă voi odihni pe voi
. Păcatele, patimile, ostenesc și încarcă, slăbesc și apăsă sufletul în întuneric. Dorul după odihnă de acestea este fundamentat în suflet. Acestui dor nimeni și nimic nu-i poate răspunde decât Iisus. De la El învățăm smerenia și primim odihna, adică nepățimirea.

Cuvântul de lămurire continuă și prin el fratele e adus înaintea lui Dumnezeu în privința dorinței sale. În fața sfinteniei lui Dumnezeu avem deodată aceste simțăminte contradictorii, de frică și de bucurie, de temere și de atragere. Dar nu numai Mântuitorul e nevăzut de față, ci și Preaslăvita Sa Maică, sfintii îngeri și toți sfintii cei dintre oameni vin de față asupra hotărârii fratelui cu destinul sufletului său. Stau plecate privirile întregii lumi văzute și nevăzute. Aceștia sunt martorii noștri în ziua răsplătirii, când Mântuitorul nostru va veni să judece viii și morții,

nu după cum vom făgădui mărturisind - cu gura - ci după cum vom păzi și împlini - cu fapta - cele ce vom făgădui

Deci e întrebat fratele de ce a venit în fața altarului, în fața jertfelnicului Domnului. Iar fratele răspunde spunându-și dorința călugăriei. Dorința aceasta e însă o convingere. Preotul confirmă bunătatea și fericita alegere a fratelui. Fratele a ales biruinta asupra firii, urmează să o câștige prin

osteneli si suferinte. O astfel de hotărâre, ca să ducă la rezultat, trebuie să îndeplinească o condiție esențială: să fie o hotărâre a libertății sale. Libertatea conștiinței e cel mai adânc bun spiritual pe care-l avem la îndemână în viață. Acesta este factorul de care Biserica tine seama și garantează seriozitatea convingerii, alegerii și statorniciei. Sila împrejurărilor, sila neputințelor, sila înfrângerilor, dacă nu se vor converti în convingere, nu stau garanție pentru clugărie. Făgăduințele călugăriei sunt asadar pe viață, viață petrecută într-o mănăstire.

Urmează întrebări și răspunsuri, cele trei răspunsuri sau voturi monahale. Primul este fecioria, al doilea ascultarea de povătuitor și de frați, iar al treilea sărăcia, lipsurile vieții călugărești. După aceste trei făgăduințe din partea fratelui, preotul, slujitorul tainei, lămurește mai pe larg în ce constau aceste sfinte făgăduințe. Mai întâi că sunt date în fața Celui Sfânt, că sunt scrise de îngeri și că vom da seama de ele și la sfârșitul lumii. Trăite aceste făgăduințe, prin ele se arată în viața noastră viața Domnului, întrucât El Însuși este viața veșnică. Viața moahală nu este o viață după trup. Poftele lui trebuie stinse.

Cuviința față de om trebuie câștigată și mintea curățită prin nevointe, căci și trupul e chemat la sfințenie și viață veșnică. De aceea și el trebuie făcut ascultător de Dumnezeu. Postul, osteneala, privegherea, îl îmblânzesc. Ascultare să ai față de toți.

În ascultări fără cârtire

zice preotul. La viclene gânduri să te aștepti, care vor să zdruncine hotărârea de a merge prin greutăți în urma lui Hristos. Acestea vor să te întoarcă înapoi de la calea Duhului iarăși la calea firii. Firea trebuie tăvăluită de frică în fața suferinței. Pentru dobândirea vieții duhovnicești trebuie să birui și toată dragostea firii, chiar și dragostea de părintii după trup. Nici dragostea de sine nici dragostea de slavă să nu mai ai. Nu împărți sufletul tău ci adună-l din toate și dă-l întreg lui Hristos. De toate să fii sărac, ca să atârni întru totul de Dumnezeu. Oamenii te vor defăima, neînțelegându-ți viața, dar nu uita că nici viața lui Iisus nu au înțeles-o cei ce L-au răstignit.

Oamenii prea legați de fire nu au înțeles niciodată viața cea mai presus de fire, de aceea s-au temut de aceia cu o astfel de viață ca de un rău, ca de o mustrare și i-au făcut mucenici. Iar curioșii au trăit o viață de bună voie, o viață de mucenici. Vietile Sfinților ne sunt nouă hrană și curaj în urmarea lui Hristos, precum și convingerea că e cu putință această urmărire. Hristos făcându-Se om ne-a dat nouă această putință.

Cu toate acestea viața după Hristos nu e o viață de vis sau de visători, nici o viață cu minuni. Lepădarea de sine și crucea rezumă toate greutățile ce le vom avea cu firea cea veche și ne prevestesc multă umilintă în lumea aceasta. Dar tocmai acestea când le vom împlini ne fac dovada că viața noastră e după Dumnezeu. Întru aceasta ne stă puterea, de a ne bucura întru neștiri. Cu trupul ne amărăm pentru greutatea virtuților dar cu sufletul ne bucurăm pentru plata pe care o aduc.

Fratele e întrebat dacă poate mărturisi această concepție de viață. Cu Harul lui Hristos acest fel de viață e cu putință. Preotul se roagă în continuare lui Dumnezeu, amintind și fratelui că dragostea lui Dumnezeu față de cel mai mare păcătos e mai mare decât dragostea celui mai mare sfânt pentru Dumnezeu, de aceea Dumnezeu nu uită de om cum uită omul de Dumnezeu. De aceea El știe dorul fratelui și adaugă la acesta puterea Sa, spre împlinirea poruncilor Sale.

Sfaturile evanghelice prin făgăduință solemnă devin porunci. Cel mai frumos dar pe care îl putem face lui Dumnezeu e să ne dăruim Lui pe noi înșine, pe viață. Dumnezeu primește și îmbrățișează, apără și întărește un asemenea dar. Abia cu această dăruire a dragostei prindem putere asupra greutății, asupra neputinței și căpătăm curaj în nevointe. Un duh nou se sălășluiește întru noi din

clipa aceasta. Îl avem noi mai de demult, dar acum a prins el inima noastră în razele lui. Căci duh dumnezeiesc este dragostea care a făcut sfinți.

Cu capul plecat și cu cartea rânduiei călugăriei pe cap, preotul se roagă lui Dumnezeu să-l primească și pe fratele acesta în ceata celor care au părăsit toate cele lumesti și s-au făcut vrednici de Dumnezeu. Întărit de Adevăr, îngrădit de Duhul Sfânt, hotărârea fratelui să fie neclintită în războaiele cu mestesugirea potrivnică. Biruinta se câștigă prin răbdarea întărită de Dumnezeu cu Har și prin rugăciunile Maicii Creștinătății, Preasfânta Stăpână de Dumnezeu Născătoarea și ale tuturor sfinților întru care S-a proslăvit Dumnezeu Cel în Treime închinat.

Toti își pleacă capetele. Preotul din nou se roagă lui Dumnezeu să-l primească pe fratele acesta, care și-a ales din feluritele căi de mântuire pe aceasta a jertfei de sine. Rugăciunea continuă ca poftele și gândurile firii să fie ridicate de la dânsul odată cu tunderea părului, al căror semn este. Păzirea poruncilor aduce în fire sfințenia Celui ce a dat poruncile. Preotul mai cere de la Dumnezeu și darul nestrămătării hotărârii fratelui, vointa otelită care i-a caracterizat pe nevoitori.

Cu acestea slujitorul Sf. Liturghii se apropie de Cel ce nevăzut săvârșeste Taina, Hristos, întinde mâna sa după Sf. Evanghelie așezată în fața icoanei Mântuitorului din tâmplă și zice:

Iată Hristos, nevăzut, aici stă de față

. ai preotul mai întreabă odată pe fratele dacă face pasul călugăriei de bună voie, deplin liber, fiindcă numai acesta e factorul sufletesc hotărâtor în căile omului. În adâncul ființei sale omul e libertate. Acesta e darul lui Dumnezeu făcut omului, prin care l-a deosebit de toată făptura văzută și l-a înrudit cu îngerii și cu aceasta l-a făcut capabil și de viață îngerească. Călugăria e asadar o logodnă cu modul mai presus de veac al vietuirii îngeresti.

Fratele afirmă definitiv libertatea conștiinței sale în fața Celui ce-i va desăvârși libertatea. Logodna aceasta începe însă cu foarfecelile, unelte care taie vâlul necunoscutei de Dumnezeu de pe suflet sau mreșile patimilor de pe minte. La această tăiere nu numai că te învoiești, dar săruți și foarfecelile, mijloacele fizice sau morale cu care se face această rupere a sufletului și a minții de patimi. Aceasta a fost ultima zi din viață în care ai mai avut păreri personale și voință proprie. De la logodna cu îngerescul mod de viață sub o nouă lege, tăierea voii și a toată părerea îți este lege. Aceasta o ai chiar din mâna lui Hristos. În lumea nevăzută sunt mii și milioane de ființe și numai o singură voie a lui Dumnezeu este. Prin călugărie intri în această lume ca să completezi locul cetei a doua îngeresti pe care Dumnezeu a hotărât să-l împlinească cu oamenii care, în trup greoi fiind, biruie în lupte pe îngerii cei căzuți prin neascultare. De aceea, ca să sui la sfârșitul zilelor la această destinație cerească, trebuie să înveți firea de a nu avea pe pământ altă voie decât numai voia lui Dumnezeu, precum e și în cer. Ce rost mai au aceste foarfeci? Foarfecelile, povătuirile, muștrarea, dojenirile, ocară au rostul tăierii patimilor, căci cu tăierea voii se taie toată patima. Iar al doilea rost al foarfecelor este venirea la cunoștința adevărului care este Hristos.

Adevărul este ființă vie. Noi însă suntem ființă, dar prinsă în amăgiri. Trebuie tăiate amăgirile ca să fiintăm în Adevăr, adică în Hristos. El e usa

la casa

Tatălui, iar Duhul e cheia

căruia Fiul îi deschide. Aceasta-i cunoștința adevărului cu noi, cu calea noastră după Duh, cu destinația noastră cerească. Pe acest înțeles luptătorul primește nume nou, după al unuia dintre sfinții care bine s-au nevoit. De aici începând, de la darea numelui, monahul e un nou botezat, care își înțelege personal Botezul. Aceasta nu e repetarea primului Botez, ci înnoirea lui. Viata lui viitoare, deși continuată pe pământ, va avea să fie o slavă a Sfintei Treimi. Întreaga Sfântă Treime

își face sălas într-un ales. Chematii sunt multi, dar vin numai câte unii care se aleg. Cu acestea începe noua îmbrăcare în Hristos, din afară văzându-se cele ce urmează.

Mai întâi o câmasă albă, haină luminoasă a Sfântului Duh, Harul luminii dumnezeiesti care stinge pentru totdeauna mohorâciunea întristării din patimi și luminează firea cu slavă dumnezeiască. Acum e logodna cu darul luminii de pe Tabor, urmează lucrarea de o viață și înmulțirea lui până cuprinde în dumnezeiască văpaie nu numai sufletul ci și trupul. Aceasta e haina noastră, haina de lumină pentru ziua de nuntă a Fiului, care este la sfârșitul veacului acestuia și începutul veacului viitor.

Urmează paramanul a cărui însemnare, ca să n-o uităm, e scrisă pe el:

Luati jugul Meu că este bun și sarcina Mea ușoară

. Iar din proroci:

Dat-am spatele Meu spre bătăi și obrazul Meu spre palmuire și fata Mea n-am ferit-o de scuipări

. Iisus e arătat de Revelație și ca

înger de mare Sfat

, ca unul ce a descoperit Calea de mântuire. Cu această Cale a îngerului de mare Sfat al lui Dumnezeu ne logodim și din această pricină calea scrisă pe paraman e numită a îngerescului chip, căci nu sunt aceste cuvinte dintre cuvintele îngerilor.

Crucea aminteste de toată lucrarea de mântuire, de umilirile prin care a trecut Iisus nevinovat, de desăvârșita jertfă de Sine. La aceeași cale ne făgăduim și noi, printre ocări și scuipări, căci noi vrednici suntem de acestea. Jertfa Mântuitorului a dat Crucii putere de alungare a mestesugirii potrivnice. Crucea este podoaba Bisericii, Crucea este întărirea credincioșilor și dracilor rană.

Armă împotriva diavolului crucea Ta ne-ai dat
cântă Biserica.

Dulama nu are decât însemnătatea culorii negre, semnul lepădării de lume. Lumea îmbracă haine colorate, călugărul stinge de pe sine culorile cu viața curată a pocăinței.

Cingătoarea au descoperit-o luptătorii pentru că prin ea își măresc puterile de luptă. Călugărul are această luptă: omorârea firii sale celei vechi și nevointa înnoirii duhului.

Culionul vine de la coif, care e un acoperământ de luptă, cu rostul să apere capul de săgeți. El înseamnă nădejdea de mântuire. În lupta cu patimile, cu firea, cu viclenele gânduri, adeseori primim săgețile deznădejzii în cap. Dacă însă suntem întăriti lăuntric cu credința, nădejdea și dragostea - în Dumnezeu trei paveze aprinse ale Duhului Sfânt: una a minții, una a inimii și una a voinței - săgețile vicleanului nu ne ating, ci-l ard ale noastre pe el. Căci celor întăriti în smerenie le îngăduie Dumnezeu să-l ardă pe vicleanul cu sabia duhului.

Rasa aminteste hainele de zale care apără pieptul și toate încheieturile. Rasa e îmbrăcăminte de cuviosilor care sting toate gândurile rele și îndemnările vocii proprii, smerindu-le cu gândul morții. Haina aceasta de luptă are deasemenea culoarea neagră. Cu gândul morții omori plăcerea pătimasă de viață desartă. Culoarea neagră a îmbrăcămintii călugărești nu are însemnătatea de doliu pe care o are această culoare la mireni.

Sandalele sunt încălțăminte de alergare în luptă, căci mult trebuie să alergi până plinesti gătitura Evangheliei păcii. Până la pacea nepătimirii e mult de alergat și totuși trebuie ajuns la pacea evanghelică (pentru care avem Evanghelia) în termen. Termenul dobândirii biruinței asupra patimilor e

până este ziua

adică mai înainte de seara vieții sau chiar a nopții. Ca să știm cum să ne împărțim vremea sau stadiul vieții acesteia, aducem la mijloc cuvântul Sf. Ioan Scărarul:

Celor începători stăruie că sunt după Dumnezeu le-o da pașii lor care sunt roadele smereniei. Celor din stadiul de mijloc, dispariția luptelor, iar celor desăvârșiți, manifestarea și prisosința luminii dumnezeiești

Mantia se vede în zugrăvirile sfinților mucenici, aparținând și ea îmbrăcămintii ostasilor. De la dobândirea nepătimirii firea omenească se bucură de harul luminii dumnezeiești, ca și îngerii. De vrei să te faci călugăr, fă-te ca focul. Mantia deși e neagră nu înseamnă gândul morții, deși curioșii adormiți se înfășoară în mantie. Mantia e o îmbrăcăminte plisată, ceea ce aminteste o îmbrăcăminte de raze a unei lumini necreate, tâsnind ca fulgerele din ființa lui Dumnezeu așa cum s-au învrednicit să-o vadă pe Muntele Tabor Petru, Iacov și Ioan, și aceasta numai cât îi este cu putință firii omenești. Aceasta este îmbrăcăminte de nestrăduire și sfinteniei, lumina dumnezeiască în care au strălucit mulți,

oameni după fire și dumnezei după har
(Sf. Simeon Noul Teolog).

Camilafca e un vâl ușor, aproape străveziu, care pogoară de pe cap la corp. Deși e negru și el, nu înseamnă gândul morții. E un simbol al minții care sub puterea curățitoare a Harului devine străvezie, devine de culoarea cerului și se vede pe sine ca lumină înțelegătoare. Aici e o mare taină a vieții duhovnicești. Altarul minții în care s-a sălășluit Hristos la Botez devine tot luminos și lumina dumnezeiască din Iisus străbate catapeteasma care este trupul în întregime al lui și astfel mintea noastră se uneste cu mintea lui Hristos - cum spune Sf. Apostol Pavel - și tot trupul nostru se face primitor de lumină înțelegătoare. Iată unde are să ajungă rugăciunea minții, să străbată nu numai luptele ci și nepătimirea. Într-o atare tărie și deplinătate de Duh mintea nu mai cugetă greșit sau rătăcit pe Dumnezeu ca obiect ci ne întâlnim noi și Dumnezeu în același subiect al unei altfel de cunoașteri, mai presus de firea de dincoace a minții (Dumnezeu este subiectul universului văzut și nevăzut și tot universul este obiectul cugetării lui Dumnezeu; deci Dumnezeu gândește lumea iar nu făptura Îl gândește pe Dumnezeu; când face aceasta nu e de mirare că nu-L găsește, de vreme ce-L face ceea ce nu e: obiect). În felul acesta El se face hrană minții noastre căci în ea s-a sădit putinta unirii omului cu Dumnezeu.

Metaniile sunt o asemănare a sabiei. Rugăciunea minții este sabia Duhului care taie gândurile rele cu Numele lui Iisus. Propriuzis, Iisus ne izbăvește neîncetat de lupta potrivnică:

Cu Numele lui Hristos Iisus batem pe vrăjmasi. Căci armă mai puternică asupra diavolului ca Numele lui Dumnezeu în cer sau pe pământ nu este
(Sf. Ioan Scărarul).

Crucea de mână noului mărturisitor al lui Hristos îi aminteste că lepădarea de sine și luarea crucii e o lucrare permanentă în toată calea spirituală. Bobul care nu vrea să moară, fie chiar și de grâu, nu mai aduce nici o roadă. Mântuirea se lucrează numai pe ruinele egoismului.

Făclia nu este o simplă lumină sau simplă candelă aprinsă. Însemnătatea ei în rânduiala călugăriei e mult mai cuprinzătoare și vrea să spună că noi însine trebuie să ne transformăm într-o făclie. Noi suntem pietrele, lemnele sau jertfa de bună voie pe altarul lui Ilie, altarul de dovedire al adevăratului Dumnezeu. Iar de foc se va îngriji Dumnezeu. Dovezile existenței Celui Preasfânt - cele mai strălucite dovezi - sunt sfinții în lumina dumnezeiască. Acești biruitori asupra firii, asupra zidului, a vălului necunoscutei de Dumnezeu, aduc irezistibil pe oameni să dea slavă și să cunoască pe Dumnezeu. Așa au strălucit ca soarele: Avva Sisoe, Avva Pamvo, Avva Siluan, Avva Simeon Noul Teolog, Sf. Serafim de Sarov, ca să nu pomenim decât pe cei mai cunoscuți.

După ce noul monah a primit toată îmbrăcăminte și uneltele de ostas al Duhului, preotul îl binecuvintează.

Acestia sunt binecuvântații Tatălui Meu

, binecuvântații Sfintei Treimi. Preotul, iconomul Tainelor lui Dumnezeu, se roagă pentru noul monah să fie numărat în ceata cuvântătorilor de Dumnezeu și scris în Cartea Vieții, să străbată în lumea aceasta toată calea ascetică, prezentată în icoana călugărului răstignit pe cruce, interiorizat, cu făcliile aprinse, deși în afară patimile îi strigă toate:

Dă-te jos de pe cruce

. Cu acestea, noul monah este dus într-o strană. Așa i se dă un loc în Biserica luptătoare. Și continuă Sf. Liturghie în care se iversează rugăciunea pentru noul luptător al Duhului: să fie acoperit de către săgețile potrivnicului și ajutat de Dumnezeu ca să petreacă în smerenie, dreaptă credință și neprihănire, ca să biruie firea cea veche a patimilor și să crească într-însul omul cel nou, Hristos. Ectenia continuă:

... și pentru iertarea păcatelor lui

. Călugăria e dătătoare de Har, șterge tot trecutul păcatelor, e Taină a Pocăinței. Avva Moise Arapul

cel din tâlhari

a ajuns preot. Sf. Liturghie se orientează și ea cu atenție către noul mărturisitor al Jertfei, care acum e un nou botezat. Trisaghionul - cântarea Sfintei Treimi - e al Tainei Botezului sau a praznicelor împărătești:

Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și-mbrăcat

. Bucurie în cer s-a făcut, bucurie împărătească. Stihurile Apostolului sunt profetice:

Domnul este luminarea, Domnul și Mântuitorul meu, de cine mă voi teme ? Domnul este sprijinitorul vieții mele, de cine mă voi înfricoșa ?

Până aici nu s-a arătat și latura de primejdie a răboiului. Pot apărea lupte ascuțite, răni, amăgri, curse, înfricoșări, vedenii mincinoase, năluci, halucinații, spăimântări. Multimea curselor o trece smerenia, ea nici măcar atinsă nu e. Vedenii nu primi, în primejdii atârână-te de Dumnezeu. Apostolul călugăriei aminteste încă odată simbolul îmbrăcămintii de război. Toti sunt îndrumați de Apostolul Pavel să-și întărească curajul, întemeindu-se pe țaria puterii lui Dumnezeu. Firea noastră

trebuie să o îmbrăcăm cu toate armele cu care l-a bătut Iisus pe potrivnic. Căci nu suntem împotriva firii ci împotriva duhurilor răutății care au abătut firea de la Dumnezeu. Cu armele lui Dumnezeu vrăjmasul spiritual poate fi biruit. Ca începători avem a ne lupta cu patimile noastre și cu deprinderea sau învățarea smereniei, care e o nouă armă. Pentru curse mai grele, războiul cu diavolul e al celor mai sporiti și desăvârșiti. Aceasta e prin îngăduinta lui Dumnezeu, fie ca prin om să-l judece Dumnezeu pe diavolul, fie ca pe om să-l smerească prin potrivnic. A sta drept în luptă nu e a firii omenesti nici a virtutii tale ci a harului lui Hristos și a tot ajutorul lui Dumnezeu. Apostolul se încheie cu un stih de smerenie din Psalmi, după care luptătorul prin firea sa e sărac, un neputincios, dar care poate striga în constiința sa către Dumnezeu și e auzit și izbăvit din toate necazurile lui. De la cunoasterea acestei sârăcii din fire, a sârăciei noastre de duh, de aici începe îmbogățirea noastră în Dumnezeu.

Evanghelia călugăriei reaminteste pe scurt că unui ucenic Iisus îi cere: capacitate sau putere de dragoste, capacitate sau putere de suferință, mai exact spus de jertfă, îi cere o încredere neclintită în biruința asupra patimilor și asupra puterii potrivnice, iar ca o încununare îi cere curajul smereniei sau al umilirii. Cu aceste însusiri sufletesti se ajunge la odihna sufletului sau nepătimirea. Acestea se pot ajunge încă în veacul acesta, iar în veacul viitor ucenicul va intra în ziua cea neînserată a odihnei.

Sf. Liturghie continuă, iar la vremea dumnezeiestii Împărtășiri vine și noul monah, căci după cum la primul Botez e rânduită și Sf. Împărtășanie așa și la al urmării lui Hristos.

Cu sufletul și cu trupul să mă sfintesc, Stăpâne, să mă luminez și să fiu Tie casă prin împărtășirea Sfintelor Taine, să Te am pe Tine cu Harul vietuind întru mine, cu Tatăl și cu Duhul, multMilostive, Făcătorule de bine

Ca focul și ca lumina să-mi fie mie Trupul și Sângele Tău cel scump, Mântuitorul meu, arzând materia păcatului și mistuind spinii patimilor și luminându-mă întreg pe mine, care mă închin dumnezeirii Tale

. Aceasta este taina unirii cu Hristos, unul din rosturile Liturghiei.

În vremea rugăciunii Amvonului de la sfârșitul Liturghiei, noul călugăr primește o Evanghelie în mâini, ca bine să-și întipărească în suflet acest testament nou pe care l-a primit și el din darul lui Dumnezeu. Făgăduinta lui către Dumnezeu o sărută toată obstea, sărutând și ei Evanghelia și crucea noului monah, întrebându-l cum îl cheamă. Noul monah își spune numele său nou și fiecare îi urează să se mântuiască, să sfintească și el numele acesta și să fie primite la Dumnezeu și rugăciunile lui pentru obste, pentru creștinătate și pentru toată făptura.

Cu aceasta se încheie Sf. Liturghie iar noul ales, cu lumânarea aprinsă, cu sufletul luminat, iese și el din biserică și merge la staret sau egumen pentru blagoslovenie și dulce povățuire. Acesta îl învață iarăși despre însusirile sufletesti cu care se realizează călugăria: ascultarea de Hristos, lepădarea de voia proprie, smerenia și celelalte, din care l-a luminat și pe el Duhul lui Dumnezeu în calea aceasta. Îi adâncește în suflet statornicia și dragostea de această aleasă cale:

Asa să-ti fie toate zilele vietii tale în călugărie ca ziua cea dintâi.

De acum, fiule, înfloreste unde te-a chemat și te-a sădit Dumnezeu.

Amin.

Rugaciuni

parintele Arsenie Boca

Doamne Iisuse Hristoase, ajută-mi ca astăzi toată ziua să am grijă să mă leapăd de mine însumi, că cine știe din ce nimicuri mare vrajbă am să fac, și astfel, ținând la mine, Te pierd pe Tine.

Doamne Iisuse Hristoase ajută-mi ca rugaciunea Prea Sfânt Numelui Tău să-mi lucreze în minte mai repede decât fulgerul pe cer, ca nici umbra gândurilor rele să nu mă întunece, că iată mint în tot ceasul.

Doamne, Cela ce vii în taină între oameni, ai milă de noi, că umblăm împiedicându-ne prin întunec. Patimile au pus tină pe ochiul minții, uitarea s-a întărit în noi ca un zid, împietrind inimile noastre și toate împreună au făcut temnița în care Te ținem bolnav, flămând și fără haină, și așa risipim în deșertăciuni zilele noastre, umiliți și dosădiți până la pământ.

Doamne, Cela ce vii în taină între oameni, ai milă de noi. Pune foc temniței în care Te ținem, aprinde dragostea Ta în inimile noastre, arde spinii patimilor și fă lumină sufletelor noastre.

Doamne, Cela ce vii în taină între oameni, ai milă de noi. Vino și Te sălășluiește întru noi, împreună cu Tatăl și cu Duhul, că Duhul Tău cel Sfânt Se roagă pentru noi cu suspine negrăite, când graiul și mintea noastră rămân pe jos neputincioase.

Doamne, Cela ce vii în taină între oameni, ai milă de noi, că nu ne dăm seama ce nedesăvârșiți suntem, cât ești de aproape de sufletele noastre și cât Te depărtăm prin micimile noastre, ci luminează lumina Ta peste noi ca să vedem lumea prin ochii Tăi, să trăim în veac prin viața Ta, lumina și bucuria noastră, slavă Ție. Amin.

Ganduri

parintele Arsenie Boca

Cuvinte duhovnicești din Săptămâna Luminată

- Sfântul Duh;
- duhul omului;
- duhurile rele;
- fire = fiară; mintea încâlcită.
- războiul nevăzut.
- Căsătoria calea firii;
- Călugăria calea mai presus de fire;
- Despre unitate și unificare; prin lepădarea de sine, ascultare și smerenie.

Firea naturală cuprinde: instincte, neputințe și patimi.

Făgăduințele călugăriei: sărăcia, fecioria și ascultarea.

Prin strămutare, săltăm de la fire la calea cea mai presus de fire.

Ascultarea Mântuitorului: până la moarte pe cruce.

Despre convertirea Mariei Magdalena și alungarea celor șapte demoni sau păcate.

- Oamenii își apără viața, sinele și eul. Prin egoism își încurcă calea și mersul duhovnicesc.
- Lupta între Dumnezeu și satana pe terenul minții și inimii omului.
- Porunca lepădării de viață
- Crucea ca nivel de lepădare de sine
- În Ghetsimani Mântuitorul se luptă în rugăciune cu sinele omenesc.

Satana luptă ca să te încâlcească prin judecarea altora și cârteli - o rădăcină a vrajbei (a harababurei = nemulțumirea, instinctul, rupe zăgazul rânduiei, te îndeamnă să ieși dintr-o ascultare care i se pare lanț sau temniță; aceasta este situația de luptă între trup și suflet, între bine și rău, pe terenul minții și inimii noastre.

Instinctul se răzvrătește.

Cu cât ești mai luptat de instinct, cu atât ești mai răzvrătit.

Tinerețea trebuie disciplinată.

Instinctul poate răbufni și periclita sănătatea mintală.

Răspuns la Horezu:

Am venit să-mi văd greșelile!!!

Am simțit că acest cuvânt a venit din alt loc.

Să fim ucenici ai Domnului Hristos la altă intensitate, să adâncim Calea.

Pe orice ascultare capeți, vine vrăjmașul și înșurubează și ideea lui cu

care îți modifică ascultarea ta, ca la vremea plății să spună: "Doamne și de mine a ascultat".

Răspunderea preoțească e mai mare ca a celorlalți;

- Rădăcini ale neunirii, energia tinereții care nu vrea să meargă pe o cale mai presus de fire, de aceea critică, ocărăște, cârtește.
- Bătrânețea a devenit a doua natură a moravurilor.

Singura posibilitate care poate face unificare în acestea este convertirea energiei la toată sinceritatea, în lumina cunoștinței, a dragostei de care e capabilă ca dar al Domnului Hristos.

Nimicurile, fleacurile, îți fărâmițează puterea și energia.

Fericirile deși ne par paradoxale, trăite însă, devin linia ta de viață - de sens și înțeles. E necesar să ne lăsăm prinși de macaraua care ne ridică la alt nivel de existență. Să ne convertim cu toată ființa.

- Porunca iubirii: să nu-ți îngădui separarea sau judecata altora.
- Predica de pe Munte - rugăciune pentru cei ce ne necăjesc.
- Neascultarea e caracteristică mireniei, nu călugăriei.
- Apărarea (dreptului - propriu) cu smerenia se exclude; e ca și apa cu focul.

Despre pocăința întristată, disperată sau deznădăjduită.

- Unde-i rău, acolo-i bine;
- Unde-i rău, acolo sunt eu.
- Unde ne merge bine, acolo nu sporim.

Călugăria e o continuă ispășire și spălare a firii, se spală iubirea de sine, menajarea de sine, boala cruțării de sine.

Să te bucuri când ești crucificat pe nedrept.

Unde-i mai greu, acolo te curățești mai sigur.

Acolo unde nu ești cioplit, ești un necioplit.

Călugării de azi de la coada veacului.

Ispășirea Mântuitorului pe cruce pentru noi.

Necesitatea judecății universale.

Urmașii te vor acuza sau te vor ridica.

Gânduri și sfaturi duhovnicești

Într-o clipă pe pământ și-n cer!

De la marginile lumii și din adâncuri se reîntorc și ne spune-n șoapta lor tot ce avem de îndeplinit - bine sau rău, dar tu, omule alege! Gândurile rele... puzderile! Ele tăbărăsc de obicei în mintea omului, concentrat la rugăciune sau hotărât a săvârși binele!

Musafirii nedoriți, dacă încolțesc ca și buruienile prin straturi smulgele mai înainte de a crește în propria ta minte.

Ce strat minunat ! un pământ atât de roditor... . Dacă nu vei plivi buruienile, din vreme, te vei pomeni în toamna vieții tale cu o șerpărie întreagă.

Dorești să fii de folos pentru tine, pentru viață, pentru omenire : Smulge paiul străin pe care-l ai, buruiana gândului stricat și nu privi gândurile rele ca într-o oglindă și nici le răsuci pentru a le vedea pe toate fețele. Căci de aici începe păcatul, îndulcindu-te sub amăgirea lor.

Cu hoții nu se face târg ci se alungă !

Păsări zburătoare de vrei le poți socoti, dar nu-ți deschide fereastra inimii ca să le arunci grăunțe.

Lasă-le să treacă în zbor peste ograda sufletului tău, fără să le dai hrană.

Te vei uita, vor zbura mai departe și păcatul se va risipi ca un fum mai înainte de a face jeratic pe vatra sufletului tău.

O voi gândurilor, abia născute, de ce vă lăsați turburate?

De ce fugiți ca o turmă de oi când dau peste pășune străină?...

Vedeți cum se risipesc de sub ochii păstorului? Ori le sfâșie sălbatica fiară, ori le otrăvește o iarbă rea. Vraja ispitelor de a scăpa de sub supraveghere, multă pagubă aduce.

Omule! Pune mâna pe toiagul rugăciunii și ocolește-le în staulul minții ca să stea acasă sub mila Domnului care le hrănește, primește rugăciunile noastre, sufletele le sfîntește, trupurile le curățește, cugetele le îndreptează, gândurile le curățește și așa ne izbăvește cu această învățătură.

Exemplu: Sfinții nu putrezesc, ajung izvoare de mir, nu de putoare.

Firea lor pământescă a fost înghițită de viața Sfântului Duh, ei au devenit temple al Duhului Sfânt și fii ai lui Dumnezeu, iar alții au fost răpiți într-un alt mod de existență și mormintele lor au rămas goale.

Legea ispășirii - se plătește fapta cu care ai asuprit pe altul.

- Dumnezeu vede faptele omului și caută să le îndrepte.

- Moartea năpraznică poate fi și ispășire (în război). Omul se încarcă cu păcate până când Dumnezeu pune capăt.

- Oamenii stau pe faptele lor și se vor duce la locurile lor.

De ce uităm?

Pentru că Duhul Sfânt ne vorbește, iar noi dacă nu-l avem, pielea să țină minte? Trebuie să-L cerem.

Nu-i destul să te duci în mănăstire pentru că nu vrei să te măriți.

Călugăria nu e numai un cuier de haine negre.

Dacă vrei să mergi pe calea aceasta, trebuie să te (duci) silești, să ai o înflăcărare către Dumnezeu, căci dacă nu, scazi și ajungi în încurcături.

Ca să te îmbunătățești, îți trebuie silință, lepădare de sine: ascultare, primirea prilejurilor și trebuie să te bucuri când vin prilejurile, pentru că acestea te cioplesc.

Nu să te întristezi, căci numai atunci te lepezi de omul cel vechi-vechitura asta.

La început era Cuvântul...

Înainte de creația lumii e Dumnezeu, care nu e supus timpului, spațiului, fiindcă eternitatea e mai presus de timp, spațiu și e veșnic.

Porunca iubirii: să nu-ți îngădui nici o judecată, nici o separare de fratele, ci roagă-te pentru cel ce te-a nedreptățit.

Neascultarea e caracteristică mirenilor nu călugărilor.

Apărarea și smerenia e ca apa cu focul. Se exclude una pe alta.

Noi preoții ne încărcăm cu păcatele obștei dacă le tolerăm greșelile.

Prin încercare se spală menajarea de sine, cruțarea de sine, iubirea de sine. Când ești asuprit, răstignit pe nedrept, să te bucuri.

Unde ne merge bine, acolo nu sporim.

Unde-i mai greu, acolo te curățești mai sigur. Acolo unde nu ești cioplit, ești un necioplit.

Călugăria este murire de sine.

„Slavă Domnului că am dat de omul care să mă folosească” (la Sfântul Munte Athos).

Cu un secol înaintea noastră, nevoițelor mari călugărești li se zicea: „Îndeletnicire pentru buna murire.”

Numai îndeletnicindu-te cu „buna murire”, mor patimile și ajungi oarecum mai repede la celălalt mod de viață al nostru.

Patriarhul Justin - Oricât de fascinant ne-ar părea Paradisul fiecare din noi vrea să ajungă în el cât mai târziu. E legarea de viața aceasta.

Puneți în cântarul conștiinței, al seriozității, al responsabilității, al sincerității: pe cine aperi? Pe omul cel vechi sau pe cel nou venit din cer, în care ne-am îmbrăcat, ne-am născut, îl mărturisim, îl trăim pentru celălalt mod de existență, dar cu virtutea dreptei socoteli și cu sfat.

Puneți în cântarul conștiinței pe cine aperi? Pe omul cel nou venit din Cer ca să ne ajute, să ne primească, să ne hrănească, să ne crească, să ne mute la alt nivel de existență, sau pe cel ce te trage la moarte sigură.

*

Referitor la sfințirea mașinilor:

Apa sfințită se răzbună pe șofer. Accidentele se întâmplă deci din cauza păcatelor șoferilor.

*

Rugăciunea „Doamne Iisuse...” fără adaosuri.

Omul e ca un pom. Butucul - firea veche; altoirea prin Botez.

Instinctul, diferenței dintre bărbat și femeie dacă nu e ascultat, satisfăcut, te împinge să rupi zăgazul rânduiei și te îndeamnă să ieși afară de cale (de calea călugăriei) căci pentru el (instinctul) e o tiranie rânduiala; disciplina vieții duhovnicești. Ne găsim într-o luptă între bine și rău pe terenul minții și al inimii noastre răzvrătite. Cu cât ești mai luptat de acest instinct cu atât ești mai răzvrătit. Ce-i de făcut? Să te convertești pentru calea lui Dumnezeu, a ascultării de El, și aceasta o faci din tinerețe. Tinerețea trebuie disciplinată. Instinctul poate răbufni și periclita sănătatea mintală. Să fim ucenici ai Domnului Hristos, la altă intensitate să adâncim Calea.

Pe orice ascultare capeți, vine diavolul și înșurubează și ideea lui și modifică scopul, ca la vremea plății să poată zice: „Doamne și de mine a ascultat”.

Care-i rădăcina? Energia tinereții care nu vrea să meargă pe o cale mai presus de fire, și când e forțată, atunci zvârle, începe să judece, critică, ocărăște, cărtește nemulțumire și așteaptă bătrânețea. Bătrânețea e a doua natură a năravurilor de până acolo, aceiași greșeală.

Cine poate să se convertească la Domnul?

Hristos cu toată sinceritatea la toată lumina cunoștinței a dragostei de care-i capabilă, la toată dragostea - definiție a lui Dumnezeu - însușire necunoscută într-o obște, singura care poate face unificarea. E necesară această convertire a energiei tinereții la Dumnezeu. Fără această convertire a puterilor tale sufletești, nimicurile, fleacurile te fărâmițează, risipind toată puterea care dacă le-ai avea unite, ai fi oarecum fericit. Cele nouă fericiri ar fi exact calea ta de urmat. Ele sunt paradoxale; dar trăite, devin linia ta de viață, de sens al vieții.

E grea lupta cu firea. Trebuie să ne lăsăm prinși de macaraua care ne ridică la alt nivel de existență. Ce-i de făcut?

Să ne convertim cu toată ființa, cu tot cugetul, cu toată iubirea care rezumă Scriptura.

Spun Părinții (și Părintele Arsenie)

De câte ori lovești în cineva, de câte ori judeci pe frate, să știi că nu te mai poți ruga. Rugăciunea ta nu-i primită, ascultată, ci este lepădată.

Ori de câte ori calci voia lui Dumnezeu, la sfatul ispititorului, te izolezi de fratele tău, te dezbină, atunci puterea celui rău crește asupra ta și numai bine ajungi pe dinafară de cale. La unificarea cu Dumnezeu se ajunge prin desăvârșita lepădare de sine, ascultarea, smerenia și dragostea.

Cu puterea voastră numai, nu puteți face nimic, că și acesta este un dar al lui Dumnezeu.

Neascultarea nu are smerenie, nu are lepădare de sine, nu are ascultare.

Ascultarea și lepădarea de sine este cam una și aceeași.

Firea voastră, așa cum ați adus-o de acasă, e firea naturală care cuprinde: instincte, neputințe, patimi și venind cu ea în mănăstire trebuie cu ajutorul lui Dumnezeu să o aduceți într-o (stare) cale mai presus de fire.

Cele trei făgăduințe ale călugăriei - (Numai cu ascultare, lepădare de sine, smerenie și dragoste poți învinge firea naturală decăzută) - trebuie trăite, realizate, căci dacă rămâi numai cu știința lor teoretică, nu realizezi strămutarea de pe linia firească pătimașă pe calea mai presus de fire. La care te-ai angajat.

Prima condiție a urmării Domnului Hristos este lepădarea de sine, adică urmarea Domnului Hristos - El a fost ascultător până la moarte și moarte rușinoasă pe Cruce, ascultător cu propria lui viață căci zice: „Pildă v-am dat vouă.” Sărac a fost încât n-a avut unde să-și plece capul... . Fecioria desăvârșită a avut-o, căci El nu s-a născut după orânduirea firească. Observăm aceasta că Maria Magdalena venind cu gânduri de ispitire, nu s-a putut apropia de El, până ce nu au părăsit-o cei șapte diavoli - patimi de căpetenie (mândria, lăcomia, desfrâul, iubirea de arginți, mânia, invidia, lenea).

Ascultător până la moarte, pentru noi.

Rugăciunea e poruncă, postul e poruncă, iubirea de vrăjmaș e poruncă și de asemenea moartea e poruncă, mai puțin popularizată între oameni. Dar oamenii ce fac? Își apără viața asta, își apără sinele, își apără egoismul lor, și își încurcă mersul lor duhovnicesc.

În mintea omului se dă luptă între Dumnezeu și diavol.

Dumnezeu e ascuns în poruncile Sale și satana împiedică împlinirea voii lui Dumnezeu.

Zice în Sf. Scriptură: „Cine vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie.”

E pomenită crucea aici, ca nivel de lepădare de sine, lepădare de viață, adică porunca morții și Domnul Hristos o avea. Probă este rugăciunea din grădina Ghetsimani. Mântuitorul luptă cu sinele omenesc. „Doamne dacă este cu puțință... dar nu după voia Mea ci voia Ta” și mai adaugă „oare nu pentru ceasul acesta am venit?” (al jertfei, al morții). - Când Petru vrea să-L oprească îl numește Satana-

Satana luptă să strice aceste făgăduințe, voturi, să te încâlcească, aruncându-te în cârteli, judecăți, nemulțumiri. Acestea sunt rădăcini ale vrajbei între tine și fratele. În psalm spune: „Ce este mai frumos decât să locuiască frații în unire?”. Mai medical explicat: Domnul Hristos mlădița cerească e omul nou. Lăstarii firii vechi sunt patimile. Seva sălbatică trebuie convertită și canalizată spre mlădița cerească.

Când se ia talantul? Știm că atunci când ne botezăm primim pe lângă Persoana Domnului Hristos în care ne îmbrăcăm și daruri de a putea realiza asemănarea.

Dumnezeu în atotștiința Sa ne știe înainte de a ne naște și ne dă în dar pe îngerul păzitor și anumite daruri - talente.

Când se iau? Cine nu lucrează cu ele, i se iau.

Legea ispășirii:

Calea călugăriei ar fi și o cale a ispășirii pentru ceilalți, te lupți cu propriile-ți greșeli care vin pe cale genetică, biruindu-ți neputințele tale în contul alor tăi: frați, părinți, etc.

Mântuitorul a ispășit pentru noi prin cruce dar cu o notă deosebită că și-a certat dușmanii.

Posibilitățile de mântuire ale lui Dumnezeu sunt infinite.

Necesitatea Judecății universale.

Urmașii tăi, fie că te vor apăsa, fie că te vor ridica, aceasta dacă ai fost călugăr adevărat, biruindu-ți ereditatea.

De ce vin gândurile de hulă?

Pentru că terminologia unei huliri a fost vreodată acceptată, plăcută, discutată și nu te-ai curățit de aceste gânduri și care e o putere a satanei asupra ta, cu care te canonește. Termenii acesteia, fie că nu i-ai alungat, fie că i-ai acceptat. Pe baza lucrurilor necurățite îngăduie Dumnezeu să fii palmuit ca să te pocăiești.

Lacrima e simbolul pocăinței, ea nu se pierde.

Pot fi lacrimi ca dar a lui Dumnezeu, ca pocăință a celui care o cere.

De la o anumită vârstă lacrimile scad.

Lacrimile sunt ale firii care plânge de multe pricini. Nu sunt un semn de neapărată trebuință pentru mântuire; nu-s condiție de mântuire, căci uneori cine le are se mândrește cu ele.

Lacrimile nu-s deajuns să te mântuiești. Echivalentul lacrimilor de pocăință este în conștiință.

Lacrimile pe care le vezi, te încurci în ele că le vezi.

De folos sunt cele pe care le vede numai Domnul Hristos

Călugării brahmani zic: „cine nu poate fi atent la gândurile minții lui, nu are ce căuta în călugărie.”

Războiul nevăzut: ești luat prin surprindere și de aceea te încurci în acest război.

Noi suntem atenți la patimile altora nu la patimile noastre, la patinările atenției noastre și în loc să avem o atenție intravertită (în interior) o proiectăm asupra altora.

Cuvântul este mai bun decât banda magnetică pentru că emană o energie care vă repară, vă lămurește, vă luminează, vă liniștește.

Treptele rugăciunii: La început o zice pe boaba de metanii. Rezultatul după un timp se deapănă de la sine. Atunci ai o altă treaptă a rugăciunii. Domnul Hristos la care ai ajuns.

A treia treaptă e când te-ai lepădat de toate gândurile tale.

El se exprimă prin gura ta.

Sfântul Serafim Sarovschi întâlnindu-se cu un general îi spune acestuia toate nedreptățile câte le-a făcut pentru primirea gradelor și spunându-i îi cădeau toate truțiile, toate penele de păun așa precum îi descoperea Domnul Hristos, căci Sfântul Serafim nu-l cunoștea pe general.

În această stare vorbea cele ale cunoașterii de Dumnezeu și a Sfântului Duh cu respectivul om. Minte sa era absorbită de Minte Domnului Hristos. El i-a spus toată biografia generalului, cuvânt cu cuvânt.

Zice Sfântul Apostol Pavel: Să ai simțirea și mintea Domnului Hristos în tine.

Noi și noaptea suntem ispitiți de vrăjmașul, de aceea trebuie să te rogi neîncetat, și în stare de vis suntem datori cu ascultarea și călugăria. Să ai toată convingerea că ești purtător al Domnului Hristos.

În lume umblă oameni ai lui Dumnezeu...

Nu se ajunge la rugăciune neîncetată câtă vreme ești pățimaș, ci ajungi la primejdie de năluciri, halucinații, chiar în stare de veghe. Când amesteci rugăciunea cu patimile, biruiesc patimile cu tot felul de năluci.

Unii îl văd pe Domnul Hristos ca pe un tânăr de care se îndrăgostesc, alții ca pe un copil ce-l strâng la sân, ca rod al patimii. Cu înșelări de acestea se ajunge până la nebunie.

Pe cel bolnav psihic îl poți ajuta dacă este conștient de boala sa.

Până nu te purifici de patimi, nu te avânta în rugăciunea neîncetată, că satana te prinde în înșelăciuni drăcești în loc de vederi cerești.

Întâi trebuie făcută despățimirea. Cum?

Trebuie lepădată iubirea de sine, iubirea curvească de sine și semnele acestei iubiri sunt printre altele: judecarea, cârtirea, nemulțumirea.

Sunt două faze ale nevoițelor:

1. Faza ascetică - toată strădania din partea omului să se purifice de patimile...
2. Faza a doua după această biruință, caracterizată prin darurile Sfântului Duh, care ridică mintea la stări de credință luminată.

Sfinții au făcut nevoițe grozave și au ajuns la starea lui Adam înainte de cădere când fiarele în prezența lor, leapădă starea lor de fiare. Sfinții iubesc toată făptura lui Dumnezeu.

Lepădarea de lume - adică de patimile lumii, nu de lume ca și creație a lui Dumnezeu.

Legăturile satanei asupra omului sunt necrezut de tari - de aceea încurcăturile ce le vom avea în vămile văzduhului, sunt extraordinare dacă nu ne descâlcim mintea din cursa lui. De puterea

diavolului se scapă cu puterea Domnului Hristos: „Fără Mine nu puteți face nimic” în privința izbăvirii de diavol.

Prin vămi trec toți afară de cei aprinși de focul Sfântului Duh, încă din lumea aceasta. De exemplu, flăcările mâinii Avei Iosif, pe care le-a văzut ucenicul, iar bătrânul îi zise: „Dacă vrei fă-te tot cu focul, nu numai mâinile.” (pateric); însemnează a vrea la o intensitate pe viață și pe moarte.

Cei care trăiesc în Duhul lui Dumnezeu, în vremea vămile trec prin ele ca o flacăra și sunt asistați de îngeri.

Se plătește fapta cu care ai asuprit pe altul.

Bolile sunt o pedeapsă sau un drept al satanei de a te chinui în lumea aceasta. Boala este ultima milă a lui Dumnezeu cu omul care a întârziat cu pocăința, cu cel care nu se gândește la mântuire.

Adevărul vă va face liberi.

Adevărul ca persoană reală.

Oamenii iau chipul celui pe care îl slujesc sau iubesc.

Dacă nu ne smerim prin pricepere, ne smerim prin vinovăție. Vă asigur că Cineva vă vede așa cum sunteți.

Cei care vorbesc, vorbesc după darul ce li s-a dat de Dumnezeu, iar ascultătorii se folosesc după credința ce o dovedesc.

Să ne îmbunătățim din zi în zi căci este cine să ne ajute.

La concepția de viață a omului, Dumnezeu e atent și-i rânduiește anii.

Pentru unii bătrânețea e canon, pentru alții e minte și învățătură: Vă folosiți în măsura ascultării căci nu ascultați de mine ci de cine trebuie.

Sinele - lumea din lăuntru sau stratul de mizerie interioară pus peste Chipul lui Dumnezeu din suflet, subconștientul, moștenirea ereditară.

Există în noi un tron și o cruce.

Când noi stăm pe tron, Domnul Hristos stă pe Cruce și invers.

Crucificările sunt mijloacele de lepădare de sine.

Trebuie să alungi multă mizerie din suflet, să dai de filonul de aur al Chipului lui Dumnezeu din tine.

Nimicurile și fleacurile îți fărâmițează puterea și energia; orice gunoi trebuie măturat. Îl mături în funcție de conștiința ta, cât vrei să fii de curățit.

* * *

Despre spovedanie:

Orice gunoi trebuie măturat. Îl mături în funcție de conștiința ta, cât vrei să fi de curățit. Hula - terminologia unei huliri a fost primită vreodată cu voia acceptată sau plăcută și pe parcurs nu te-ai curățit de acest gând canonește și se ține scai de tine.

Pe baza lucrurilor necurățite îngăduie Dumnezeu să fi pălmuit ca să te pocăiești. Lacrima este simbolul pocăinței, e prețuită și nu se pierde.

În patericul de la Kiev, întâmplarea cu cel ce și-a adunat lacrimile înainte de moarte într-un vas arătându-le la judecata particulară. Îngerul i-a adus aminte că are mai multe lacrimi vărsate decât cele adunate în vas și le-a vărsat toate peste mormântul lui de unde lacrimile s-au urcat ca un fum de tămâie la cer și ca semn al pocăinței lui.

Lacrimile, dar a lui Dumnezeu: La bătrânețe se împuținează.

Cartea „Nevoințele smeritei rugăciuni” și atenție călugării indieni zic că cine nu poate fi atent la gândurile minții lui, nu are ce căuta în călugărie.

Războiul nevăzut e încurcat pentru că ești luat prin surprindere, când nu ești atent cu mintea. În loc să fim atenți la greșelile noastre, ne alunecă gândul de la „Doamne Iisuse...” și suntem atenți la greșelile altora.

Atenția trebuie să fie intravestită (în interior).

Cuvântul viu este mai bun decât banda magnetică pentru că emană o energie care vă repară, vă liniștește, vă luminează și vă lămurește.

Treptele rugăciunii: Rugăciunea pe boabe de metanii, Rugăciunea începe să se depene de la sine, fără să se numere.

Atunci și altă stare sau treaptă.

Gândurile tale sau întâlnit cu Domnul Iisus Hristos; cel în care suntem botezați și la care am ajuns.

Când gândurile și cuvintele tale, mintea și simțirea ta este folosită de însuși Domnul Hristos și El vorbește prin gura ta.

Despre înșelăciuni drăcești și viziuni cerești.

DESPĂTIMIREA ESTE CONDIȚIA RUGĂCIUNII NEÎNCETATE.

Faza ascetică cuprinde nevoițele, iar faza mistică se caracterizează prin darurile Duhului Sfânt care ridică sufletul și mintea la stări luminate de credință.

Sfinții au făcut nevoițe înfricoșătoare, ajungând la starea lui Adam înainte de cădere.

Exemplul Sfântului Serafim și blândețea fiarelor din pădure.

Legăturile pe care le poate face satana asupra omului sunt necrezut de tari ca și încurcăturile pe care le vom avea în vămile văzduhului, dacă nu ne descălcim mintea din cursele lui. De puterea lui se scapă cu ajutorul lui Dumnezeu: „Fără Mine nu puteți face nimic în privința izbăvirii de diavol”.

Nu este bine să slujești la doi domni.

Prin vămi trec toți afară de cei aprinși de focul Duhului Sfânt încă din lumea aceasta.

Despre flăcările mâinii Avei Iosif în rugăciune: „dacă vrei fă-te tot ca focul” (pateric), însemnează a vrea la o intensitate pe viață și pe moarte.

Aspecte ale relației dintre neurologie, endocrinologie și duhovnicie.

Omul are aproximativ 13 milioane de neuroni care au nevoie de hrană și mediu:

- 1) Oxigenul, pe care hematiile din sânge îl duc la creier;
- 2) Glicogenul este zahărul special preparat de ficat pentru neuroni;
- 3) Hormonii, adică produsul glandelor endocrine;
- 4) Somnul - dreptul la somn e obligatoriu, omul moare după opt zile de nesomn;
- 5) O concepție de viață necesară neuronilor.

Glandele: apofiza și hipofiza.

Una comandă producerea de hormoni pe toată verticala. Apofiza comandă să nu se producă acești hormoni.

Între concepția de viață și aceste glande este o legătură. Astfel, într-un fel funcționează toate glandele endocrine când un om are de exemplu concepția de viață a lui Epicur și urmașilor săi bazată pe plăcere. Aceasta va frâna producerea și echilibrul sistemului endocrin. Însă când ai cea mai bună concepție de viață, adică revelația creștină, atunci nu se mai produce acest exces de hormoni care să te desfrâneze sau să te dezechilibreze.

Concepția de viață este aceea în care te integrezi trup și suflet.

Prin aceasta se modifică pozitiv structura celulelor întregului corp, se armonizează de tot necazul celor rele și al durerii.

Nemiloasa boală a sufletelor omenești, microb strecurat în rana sufletului, cuiele diavolului bătute în pomul vieții omenești, smulge-le cu cleștele rugăciunii și-ți unge durerea cu harul Sfintei Taine. Scapă-te de satana - l-ai cunoscut poate la o înjurătură. O, și e așa de viclean. Căci spune Sfântul Iacob că limba își are locul ei între mădularele noastre, dar spurcă tot trupul și vâra în flăcări aria vieții.

Crezi că înjurătura te stâmpără sau îți sporește puterile?

E numai o morfină a sufletului - te ușurează pentru o clipă și te încarcă de amărăciune pentru o veșnicie.

Fii hotărât!

Încearcă, și ai să vezi cât poate un om care vrea să fie curat.

Un înger bun dorește să te ajute, nu-l refuza.

Sau poate ai ajuns robul băuturii, de năcaz, din necumpătate, din patimi? O! nu știi că beția e culcușul satanii în sufletul amețit?

N-ai văzut că unde-s bălăriile se ascund șerpii și viperile? Dar în bălăriile beției (turburarea sângelui și a creierului) nu se îngrămădesc șerpii patimilor - murdăria trupească și sufletească: vorbe josnice și glume necontrolate, înjurături, desfrâu și altele?

Adu-ți aminte că Sfântul Apostol Pavel scrie corintenilor că nici furii, nici nesățioșii de averi, nici bețivii, nici cei răi de gură nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu.

Mântuitorul nostru voiește ca toți oamenii să se mântuiască și să vină la cunoștința adevărului - nu întârzia.

Ești călător.

O, știi omule, că din prima și ultima zi a vieții tale alergi mereu. Îți transporti sufletul spre limanul Împărăției lui Dumnezeu, în căruța trupului tău.

Te-ai gândit cum să-ți pregătești această căruță: Nici un om chibzuit nu încarcă lemne, fân sau altceva în carul său, până nu-l pregătește mai întâi: -îl lungește, pune lanțuri, prăjini și apoi încarcă povara pe care dorește să o transporte.

Dacă pentru încărcătura unei poveri obișnuite ne pregătim căruța cu atâta grijă, cu atât mai vârtos trebuie să ne pregătim căruța trupului cu lanțurile înfrânării, pentru ca să putem transporta cu pace sufletul nostru.

Dacă noi oamenii nu îndrăznim să încărcăm o căruță nepregătită, cu atât mai vârtos Domnul nostru nu va revărsa Harul Său într-un trup neîngrijit și un suflet pustiit.

Nu o spun eu, ci Sfântul Apostol Pavel, care zice: „orice faceți cu cuvântul sau cu lucrul, toate să le faceți ca pentru Domnul.” În numele Domnului Iisus și prin El să mulțumiți lui Dumnezeu Tatăl, iar vorbirea voastră să fie cu sare dreasă și nu cu grabă să asculte zăbavnic să vorbească. Zăbavnic la mânie dacă cineva socotește că e cucernic, dar nu-și ține limba în frâu, ci își amăgește inima, cucernicia acestuia este zadarnică.

De aceea când vorbești, omule, gândește-te că vorba ta rămâne scrisă în sufletul celui ce o ascultă - să te zidești pe tine și pe el cu fiecare cuvânt - și el și tu sunteți ai lui Hristos care pentru noi creștinii este temelie și temelie care se zidește aur, argint, pietre scumpe, lemn, fân, trestie, lucrul fiecăruia se va face cunoscut. Îl va da pe față ziua Domnului - prin foc. Și dacă lucrul pe care l-a clădit va rămâne, va lua plată. Nu uita că ești o cărămidă duhovnicească din marea clădire a Bisericii lui Hristos.

Rămâi cuminte în acest zid socotindu-te legat de celelalte cărămizi cu mortarul iubirii.

Nu te smulge din linia acestui zid duhovnicesc rotunjindu-ți cuvintele dintr-o frământătură curată a gândurilor și arde-le în cuptorul minții luminate și apoi le trimite pe marele șantier al vieții omenești.

Clădirea construită astfel, niciodată nu se va prăbuși.

Fericiți cei ce mor în Domnul căci faptele lor vin cu ei - trăiesc în veșnicie.

Omule, trebuie să-ți schimbi viața - retează cu foarfeca voile tale - crengile rele: sudalmele, neascultările și va rămâne un pom care nu va putrezi în veac - este cuvântul lui Dumnezeu.

În fiecare zi citește, de poți măcar un verset, un capitol sau un psalm, de care să-ți legi gândurile mutându-te de la cele stricacioase la cele veșnice; dând astfel de lucru gândului, nu-l vei mai lăsa să zămislească păcatul care să nască fapte rușinoase.

Rugăciunea și postul, aceste aripi sufletești; puternice arme de luptă duhovnicească, cu care-ți poți câștiga biruința a tot păcatul, le cunoști și tu omule și ști cât de folositoare sunt.

Da! rugăciunea și postul sunt minunatele unelte duhovnicești cu care îți strângi laolaltă roada ostenețelor, ca și pe altă parte uneltele gospodărești - când trebuie să cosești păcatul, când să aduni virtuțile și când să nimicești buruiana gândurilor sălbatice.

Folosește-te de ele când trebuie, căci nimeni nu cunoaște unde să aduni și unde să tai, numai tu omule știi.

Căci scris este: vreme este să plângi și vreme este să grăiești și vreme este să taci și toate la vremea lor - și toate cu aleasă înțelepciune.

„Eu aș vrea (zice Sf. Ap. Pavel) ca toți oamenii să fie cum sunt eu.”

Dar fiecare are de la Dumnezeu darul lui.

Mai degrabă, cât faci, fă cu duh de smerenie, pentru că Dumnezeu, celor trufași le stă împotrivă, iar la cei smeriți le dă dar.

Te afli în post; nu uita că postul te ajută și este sală de așteptare în care creștinul îmbolnăvit de păcate trebuie să cugete până-i vine rândul, cum să-și dezvăluie boala mai sincer, înaintea duhovnicului său la spovedanie pentru că de vreme ce ai venit la doctor să nu te întorci nevindecat, ci să ai parte în mod folositor de cereștile doctorii ale Sfintei Taine.

Rugăciunea este respirația sufletului, iar postul este apa care stinge văpaia patimilor.

Orice unealtă e cu două tăișuri. Dacă nu o folosești cum trebuie, în loc să taie, te taie, în loc să clădească, te dărâmă. Deci fii cu nădejdea în Domnul când folosești uneltele Lui. Adu-ți aminte de acel sobar tainic care a pus la cale trădarea și prinderea lui Iisus.

Era într-o zi de miercuri și a treia zi, vinerea, a fost străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărădelegile noastre.

El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin rănilor Lui, noi toți ne-am vindecat.

Chinuit a fost și supus și nu și-a deschis gura Sa, ca o oaie spre junghiere s-a dus și ca un miel fără de glas înaintea celui ce-L tunde, așa nu și-a deschis gura Sa.

Deci a fost răstignit pentru păcatele noastre. Și fiindcă în aceste două zile a pățimit Iisus în chip deosebit pentru noi toți, dorind să ne scoată din mocirla (păcatului) patimilor, a pieirii veșnice, vrând să ne mântuiască.

Vom rămâne totuși nepăsători la marea Lui jertfă?

Să nu ne jertfim și noi măcar atât, prin înfrânare?

Dacă nu poți mai mult fii atent la tine însuși. Pentru propria ta salvare cinstește toată viața ta aceste două zile din săptămână, și ți se va schimba viața ta sufletească și trupească.

De ce să-ți dărâmi propria ta viață înainte de vreme - ajută-te și nu uita că mântuirea e funia împletită cu harul lui Dumnezeu (adică mila și ajutorul Lui și voia ta liberă; întinde mâinile tale spre Hristos).

Credința fortifică voința.

El vrea să te ajute.

Lasă-te înfășurat sufletește cu o asemenea funie și vei fi ridicat spre împărăția lui Dumnezeu, care împărăție nu este de mâncare și băutură, ci pace și dreptate și bucurie întru Duhul Sfânt.

Nu uita deci că Cel ce s-a jertfit pentru a noastră mântuire, ne-a îndemnat să ne jertfim și noi. Mântuirea sufletului are un revers hotărât.

Ce dar binecuvântat de Dumnezeu este apa pentru viața oamenilor. O bem și ne stâmpărăm setea cu ea - dar mai ales ne răcorește trupul înfierbântat de trudă și ne spălăm hainele murdare și ce minunat te simți când ești curat.

Un creștin știe că are și suflet - oare sufletul nu se murdărește trăind în viață? Dar ce este păcatul dacă nu groaznică murdărie sufletească ce întunecă până și ochiul minții.

Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi.

Dacă ne mărturisim păcatele noastre, spovedania este tocmai baia curățitoare a sufletului omenesc.

Omule spală-ți sufletul ca să-l poți hrăni cu pâinea vieții celei veșnice.

Nu dorești să-l îmbraci cu cămașa lui Hristos?

Să ne aducem aminte - câți în Hristos ne-am botezat, în Hristos ne-am și îmbrăcat.

Ajută-ți sufletul să guste și el din pâinea îngerilor.

Să știi și aceasta, că o bucată de pâine mâncată cu supărare, ți se face gol în gură.

O! dacă ai iubi mai mult pe Dumnezeu, va spori și bucuria lăuntrică și vei simți atunci adevărata dulceață a Sfintei Cuminecături.

Iar cine mănâncă din pâinea aceasta, viu va fi în veci.

Un suflet zbcuciat de vârtejul patimilor și al urii, nu poate primi sămânța harului și nici pe Hristos în Sfânta Taină.

De aceea mult se luminează puterea minții printr-o inimă liniștită. Iar un suflet drept, e semnul bucuriilor nesfârșite.

Încearcă deci să stingi furtuna din mica împărăție a sufletului, și viața ta întreagă se va desfășura ca o adiere peste dureri. Nu știi că orice faptă, fie bună fie rea, îndulcește sau amărăște mai întâi pe autorul ei?

Și lumina pe care o aprinzi spre a risipi întunericul dimprejur, îți luminează propria ta față și apoi mai departe? Nu stinge o astfel de lumină.

Nu uita că o apă răscolită de furtună nu se poate îmblânzi lovindu-o cu băta, dar nici un vrăjmaș a se potoli urându-l și blestemându-l.

Abia rugându-te pentru el, cu pace și pentru a lui mântuire vei smulge pe vrăjmașul tău din stăpânirea vicleanului, și apoi rămas el singur, oricât ar fi de înrăit, e numai om și omul nu-i atât de vătâmos ca atunci când bagi în el un legheon de diavoli, pe seama cărora l-ai dat prin blestemul tău, prin sudalma ta, prin ura ta și cu care viclenii împreună te și atacă pe urmă.

Roagă-te pentru vrăjmaș și se va rușina diavolul, lăsându-l singur pe istovitul om. Nu-l mai urâ, ci fie-ți milă de el că e om, e fratele tău, e fiu al aceluiași Părinte Ceresc. Dorește-i vrăjmașului tău ce-ți ceri în rugăciune și pentru tine. E greu la început căci ești om pătimas ca toți oamenii. Dar stăruința despică piatra; de la o vreme simți nevoia de a te ruga pentru el, din milă. Nu-l mai poți urâ pe vrăjmașul tău, nu mai ești în stare să urăști nici un om.

Vezi, abia atunci ai biruit pe diavolul cel a toată lumea vrăjmaș, stricătorul păcii și rău făcătorul al tuturor oamenilor.

Ai vrea să-ți vezi soarele lăuntric urcând dintr-un frumos răsărit pe cerul propriei tale vieți?

Încearcă atunci să simți seară de seară stând de vorbă cu tine, întărește-te cu mătăniei, cu un psalm, cu o rugăciune, cu smerenie, ușurându-ți sufletul și sporind astfel în dragoste pentru tot omul.

Fiecare zi să-ți fie în fața ta - vei câștiga curajul și vei simți mâna harului Dumnezeiesc că lucrează împreună cu tine.

Viața oamenilor este o brazdă de plug trasă peste ogorul anilor ajunși spre capătul de hotar.

De aceea trage brazda propriei tale vieți cât mai dreaptă; înlătură greșelile, abaterile; iar de le-ai săvârșit, îndreaptă-le până nu înnoptează și până nu îngheață, făcând tot binele de care ești capabil, până când plugul sufletului mai poate trage brazda pe curmătura vieții tale. Sub îndrumarea gândurilor curate și a milei Marelui Dumnezeu, adu-ți mereu aminte cât de plăcuți sunt cei ce voiesc pacea.

Până la Dumnezeu, nu este nici jos, nici sus, nici aproape, nici departe, pentru că Dumnezeu este pretutindeni și de aceea este mai aproape de tine decât sufletul și trupul tău, numai să știi să afli această apropiere prin credință și rugăciune.

Domnul este aproape de toți cei ce-L cheamă cu toată inima.

Facerea de bine sau milostenia

Cât de mult se îmbogățește lumea prin nevoi și scârbe.

Este de trebuință ca fiii lui Dumnezeu să se îmbogățească tot așa de mult cu simțămintele și faptele milosteniei.

Omul care poate să facă bine și nu-l face, este o ființă josnică.

A nu face parte săracului din cele ce rămân peste nevoile noastre, înseamnă a răpi binele altuia.

Dumnezeu binevoiește ca pe pământ să fie mulți nenorociți, pentru ca ei să se mântuiască prin răbdarea lor, iar tu prin milostenia ta.

Bogații procură săracilor mijloace pentru hrană, iar săracii mijlocesc pentru mântuirea lor (bogaților).

Fără nenorocire poți intra în Împărăția Cerurilor, dar fără milostenie, nu!

Este absolut imposibil să ajungi fără milostenie măcar până la porțile cerurilor. Fără milostenie, însăși rugăciunea este fără rod.

Cu ce nădejde te vei ruga lui Dumnezeu, când tu însuși nu ascuți rugăciunile oamenilor ce sunt asemenea ție?

Cum vei cere împreună cu credincioșii din Biserică - „Dă Doamne” - când tu însuși nu dai săracilor, deși poți să dai?

Cu ce gură vei spune: „auzi-mă Doamne”, când tu însuși nu-l auzi pe sărac, sau mai adevărat pe Hristos, care strigă spre tine prin sărac?

Așa cum ne purtăm noi cu aproapele, tot astfel se va purta și Dumnezeu cu noi.

L-ai disprețuit pe sărac? Și Dumnezeu te va disprețui pe tine.

N-ai deschis celui ce bătea? Nu ți se vor deschide nici ție porțile împărăției lui Dumnezeu.

Nu ai auzit suspinul celui necăjit? Nu ți se va auzi nici strigătul rugăciunii tale.

Mărgăritare Duhovnicești

Orice lacrimă ce-ți va fi dăruită de recunoștința săracului, va străluci pentru tine dincolo de mormânt.

Orice lacrimă pe care săracul o va vărsa silit de răceala și asuprirea inimii tale față de el, va cădea pe sufletul tău ca o picătură de foc înaintea scaunului lui Dumnezeu.

Caută mila lui Dumnezeu prin milostenie către săraci!

Spunem către săraci: „Îți va da Dumnezeu!”. Dar tu procedezi fără judecată, dacă te porți astfel cu fratele tău care se află în nenorocire. Dumnezeu ți-l trimite pe sărac la tine, iar tu îl trimiți înapoi la Dumnezeu? Dumnezeu îi va da, negreșit; dar vorba e să-i dai tu negreșit. El va da săracilor, dar o să-ți dea El ție Mila Sa?, căci tu ai infinit mai mare nevoie decât săracul de milostenia ta.

Dumnezeu nu părăsește pe nimeni, dar tu trimiți de la tine pe sărac - te-ai abătut de la cinstea pe care ți-a dat-o Dumnezeu și ai depărtat darul Lui de la tine.

Iubește-i pe săraci, pentru că prin ei o să afli și tu mila lui Dumnezeu pentru tine.

Îndestulează-i pe săraci.

Ei îți vor face milostiv pe Judecătorul.(Sfântul Nil Sinaitul)

Împarte bunătățile pământești altora, dacă vrei să guști bunătățile cerești.

Când ni se dă prilejul să arătăm milă față de alții, însemnează că s-a revărsat mila lui Dumnezeu peste noi.

Oare nu este cea mai mare milă din partea lui Dumnezeu că nouă tuturor ne este îngăduit să răscumpărăm păcatele noastre prin milostenie?

Apa are însușirea să spele noroiul de pe trup, iar milostenia să nimicească murdăriile sufletești. (Sfântul Ioan Gură de Aur)

„<<Veniți de moșteniți Împărăția lui Dumnezeu>>, va spune Domnul celor milostivi” - nu pentru că n-ați greșit, ci pentru că prin milosteniile voastre v-ați curățit păcatele.

Leacul milosteniei nu e de mică importanță, îl poți pune la toate rănilile.

Balsamul pe care-l vărsăm pe inima plină de răni a aproapelui, o întărește și pe a noastră.

Cu prețul ieftin al binefacerii oamenilor, noi ne putem dobândi neprețuita...

Părinte

Ar trebui să-ți scriu “Cuvioase”, dar îți voi scrie când vei fi așa, dacă în zilele viitorului vei ajunge și “cuvios părinte”: Patericul l-ai citit și studiat; Sf. Isaac Sirul, Sf. Simeon Noul Teolog de asemenea. Filocalia iarăși.

Studiul e una - îl pot face toți. Acoperirea cu viața însă o pot face din când în când abia câte unii, unde și unde, câte unul într-o sută de ani.

N-ai avut parte de studiul, care odată era miezul și splendoarea Teologiei: Mistica, definită “știința îndumnezeirii omului”.

Nu-i destul să știi călugăria; trebuie să-i și înveți calea, să-ți deprinzi o fire nouă, fire de “fiu al lui Dumnezeu” între fii oamenilor.

Pentru asta trebuie valorificarea practică, progresivă a darurilor nașterii din nou de la Botez.

Ești tu un convertit? Îți trăiești tu viața în Hristos în care ești botezat, îmbrăcat în firea omului venit din Cer pentru mântuirea ta, care ești în lumea, care “toată” zace în rău?

Ai ajuns tu așa devreme ca vârstă, convingere și evidență a trăirii în Hristos, în atotprezența dogmatică a lui Dumnezeu, ca să rezisti la ispitirile meșteșugite și uneori simple de tot, ale vicelanului vrăjmaș, care în atâtea prilejuri te-a dovedit slab?

Să știi că el nu se mulțumește cu biruințe mici și nebăgate în seamă de tine, ci-ți pregătește o neobservată slăbire a credinței și o revenire la modul “natural” al vieții, fără “exagerările” vieții mai presus de fire, sau supranaturale.

Ori tu tocmai viața cea mai presus de natură ești juruit să o dovedești reală și posibilă între ființele nepricepute între care ar fi să trăiești viața ta pământească.

Nu le lăsa să te îngrămădească cu dragostea lor, care mult mai are până să fie toată numai după Dumnezeu. Nu le lăsa să-ți intre în chilie; vorbește cu ele numai în biserică. De-ar fi cu puțință nici

să nu te vadă decât în biserică. Deci departe de tine amestecul în “partidele” lor pe absolut orice motive - “motive” ale vrajbei.

Tu ai slujba de a scoate în evidență și în planul întâi: darurile Botezului: persoana Domnului Hristos din temnița și bolnița fiecăreia dintre ele. Altă treabă e administrația și nu ține de tine. Față de slujba ta ideală, toate celelalte țin de spinii grijilor omului vechi.

Să faci cea mai netă distincție între aceste două vieți, întâi pentru tine. Căci și tu ști doar; dar nu o faci, până ce nu ești deplin și definitiv convertit al prezenței Domnului Hristos în propria ta temniță și puținătate de dragoste. Căci vezi câte iubește chiar și monahul pe lângă Domnul Hristos.

Câți nu se iubesc pe sine în contul Domnului Hristos? Sunt adică furați de la acela “un lucru trebuiește” spre câte altele, care toate dacă nu despart totul, dar slăbesc dragostea cea unică de Dumnezeu și așa sporește vicleanul cu dărâmarea poruncii lui Dumnezeu din tine.

* * *

În cazul când vei fi propus pentru Prislop, să știi că nu-i o treabă ușoară și simplă pentru un călugăr ca tine “simplu” și “ușor” întru toate ale unei căi mai presus de fire.

Toate vor trage de tine în jos, că n-au altă putere. Sunt pline de neștiință, de uitare și de nebăgare de seamă asupra minții și fără grijă de propria lor mântuire.

Nici una nu poate învăța războiul nevăzut și ca urmare nu progresează duhovnicește; nu le interesează parcă.

Deci dacă tu nu-ți vei vedea cu toată sinceritatea și seriozitatea de propria ta izbăvire din încercuirea vicleanului vrăjmaș, lovindu-l neîncetat cu rugăciunea neîncetată “Doamne Iisuse”, nu scapi teafăr și te poți trezi - Doamne ferește - căzând în păcat și scos din preoție.

* * *

Citește și toată atenția Filocalia toată, dar nu în fugă, ci adâncind în minte toate datele și tot duhul în care scriau din experiență (din lucrare), sfinții scriitori ai acestei dumnezeiești îndrumări. Nu vorbi mult și nu te împrăștia că pierzi adâncimea și dai în superficialitate.

Te știu neascultător, deși te lauzi cu nu știu ce ucenicie; dar numai ucenic nu mi te-ai dovedit de câte ori te-am rugat, câte bine știi.

Ca atare bănuiesc că vei păți multe neazuri și înfrângeri tocmai pentru că nu te pricepi să urmărești cele veșnice în locul celor vremelnice; nu prinde Adevărul putere de viață în viața ta, ci numai rele de care este plină lumea și locul unde, să zicem că vei fi. Ai grijă!

Ți-am spus odată să faci un prim exercițiu cu tine acolo: să nu râzi. E cel mai simplu exercițiu al unui om care vrea să înceapă calea “smeritei rugăciuni și atenți”!

Iată, îți dau această ascultare: să isprăvești cu râsul; deoarece acolo, cu râsul tău de toate tragi tu în jos și nu mai ești ce trebuie să fii. Iisus n-a fost văzut niciodată râzând în această lume care-l va răstigni. Verifică-te cât mai des cu Predica de pe Munte. Învaț-o, adâncește-o, trăiește-o, că după normele ei însetează, flămânzește “omul cel nou, cel venit din cer”, pe care-l ai în tine arvună a Împărăției lui Dumnezeu dinlăuntrul tău.

Ai aflat de la Sf. Simeon Noul Teolog că trebuie să fim conștienți de Iisus Hristos pe care-l avem în noi și care prinde toată viața și sensul vieții noastre pământești.

* * *

Ți-am scris câteva gânduri de sprijin că ești încă prunc intrat într-o slujbă și o cale care cere să fii “bărbat desăvârșit la plinirea vârstei lui Hristos”.

Pr. Arsenie, Sinaia 1987-1988

11 oct. 1989

Lecțiile despre monahism sunt destul de bine scrise. Dar vezi nu au efect asupra lui, pentru că nu are preocuparea de viață și de moarte a acestei teme și pentru că nu se poate transpune răstignit pe cruce din scena “Veniți la Mine”.

Acestea sunt ultimele cuvinte ale Pr. Arsenie pentru Pr. Daniil

Sfaturi

1. Asta-i călugărie, să te certe în fiecare zi, să-ti strice, să-ti facă, că nu e nimic bine din ceea ce faci. Să încasăm ocară așa cum o căpătăm.
2. Dumnezeu n-a părăsit nici pe cei din iad, și de aceia are grijă.
3. Dumnezeu rânduie să nu pleci încărcat din lumea aceasta, ci umilit.
4. Atenție la minte în timpul rugăciunii, gura zice dar mintea e la plimbare. Paza mintii: cu ce e ocupată și pătată mintea, cu aceea vă prezentați la judecată.
5. Când îți aperi sinea ta, dreptatea ta, l-ai apărât pe el (pe diavolul). Nu se poate călugăr fără ocară. Pentru începători ocară e lucrul cel mai de trebuință.
6. Tot ce facem ne însoțeste până la ziua judecării, ca gând, cuvânt, faptă, cum le-ai făcut, așa te însoțesc.

Predici

ale parintelui Arsenie Boca

Despre durerile oamenilor

Despre lupta postului cu relele

Despre cauzele necazurilor care vin asupra noastră

Despre durerile oamenilor

Mărire Tatălui și Fiului și Sfântului Duh și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Fiindcă ați sporit mult cu numărul, e cu neputință ca să pot vorbi cu fiecare. O să vorbesc de aceea odată cu toți.

Lucrul care ne arde pe toți este pocăința - pocania, pe care-o trimite Dumnezeu ori vrem, ori nu vrem. De aceea mai bine să ne pocăim de bună voie, să nu așteptăm să ne trimită Dumnezeu pocăința prin necazuri de tot felul. Căci pricinile pentru care Dumnezeu ne trimite necazurile sunt păcatele noastre. Necazurile sunt mila lui Dumnezeu cu noi.

Acum, câteva feluri de păcate deosebite, ca astfel să le puteți pricepe pe toate.

O să ascultați astăzi despre durerile voastre însuși.

I. Betesugurile trupului

Din trei pricini se betejește trupul:

1. din lipsa postului
2. din naștere
3. din desfrânare

1. Trupul se umple de otrăvuri din lipsa postului. Carnea e o otrăvă și se mistuie tot cu ajutorul unei otrăvi: fierea - veninul.

2. Din naștere pentru că fie mama fie tatăl n-a fost treaz când s-a zămislit copilul. Fugiți de bărbați când sunt amețiți de cap.

3. Din desfrânare pentru că trec de măsura cuvenită și începe să-i doară spatele, spinarea, șalele, slăbesc nervii, devin iușoși, nerăbdători. Toate astea pentru că nu și-au înfrânat poftetele. E tocmai ca bogatul care sărăcește. Așa și trupul care și-a mâncat toată vloga.

II. Vrajba în casa

Să ascultați pricinile pentru care o au și apoi ce să facă ca să nu le mai aibe.

Vrajba în casă vine din păcate. Toate își au izvorul în păcate. Neaparat vine vrajbă în casă dacă:

1. Căsătoria s-a început cu stângul adică cu desfrânarea.
2. Mai vine apoi dacă soții trăiesc în căsătorie nelegiuită sau fără cununia bisericească. E un păcat pe care toți îl plătesc cu vrajba. De aceea toți trebuie să intre la cumițenie și să se legiuiască dacă sunteți așa.
3. Din curvii nemărturisite făcute înainte sau după căsătorie. Astfel au intrat într-o casă nouă cu o pecete drăcească pe sufletul și pe trupul lor. Și pentru că nu s-au mărturisit acel păcat are să le spargă casa tocmai pentru că n-au omorât pe diavolul care e cel care face acest lucru.

4. Lăcomia de avere a unui părinte când și-a măritat fata sau și-a căsătorit feciorul. O asemenea căsătorie nu ține pentru că s-a făcut cu o lucrare a diavolului. De o vei mărita pe fata ta numai pentru avere căsătoria lor va sfârși cu vrajbă și cu spargerea casei aceleia. Prin urmare cuminiți-vă părinților cu sfaturile când vă măritați fetele sau vă căsătoriți feciorii.
5. Nepotrivirea de vârstă, căci sunt părinți care își mărită fetele de 14-15 ani tot din lăcomie de avere sau numai ca s-o știe măritată. Și la 17-18 ani fata lor e văduvă și cu un copil. Asta pentru nepotrivirea de vârstă pentru că ce poate face o copilă față de un vlăjgan. Acesta e păcat înaintea lui Dumnezeu. De aceea casa aceea nu ține ci se sparge. Și părinții aceia trebuie să recunoască că au dat un sfat prost.
6. Din negrija de suflet a celor din casa aceea se ajunge de asemenea la vrajbă. Din negrija de spovedanie, de Sfânta Împărtașanie și de rânduielile Bisericii care sunt poruncile lui Dumnezeu. Și dacă nu le păzesc cum să aibă liniște? Căci de nu păzește cineva poruncile lui Dumnezeu păzește pe ale diavolului și atunci te arzi.
7. Și mai vine vrajba și din petrecerea fără post. Cei ce se umplu de mărire sunt cei plini de fiere care se înmulțește în corpul omului atunci când mănânci carne multă și când nu postești. Plin de fiere fiind se umplu de mânie și astfel își sar în cap. Așa pentru o vorbă cât de neînsemnată, pentru o bucată de lemn care i se pare că nu stă la locul ei, îi sare în cap celuilalt.
8. Și-o ultimă pricină este desfrânarea tuturor. Dar soții cum desfrânează când sunt legiuți? Așa bine căci nu mai țin nici o seamă de miercuri, vineri, de zilele de post, de sărbători. Nu mai țin nici o rânduială. Și bate Dumnezeu nerânduiala ca să se facă rânduială.

III. Alte din durerile voastre sunt pagubele în curte și în vite, în agoniseala voastră
Și-acum iată pricinile pentru care trimite Dumnezeu pocanie asupra heiului (avutului) vostru:

1. Unul din stăpâni le drăcuie și-atunci să nu se mire dacă i se împlinește cuvântul căci dă Dumnezeu după cuvântul lui.
2. Lucrează Duminica. Că dacă Dumnezeu n-a lucrat nimic în una din zile nici ție nu-ți este îngăduit și dacă vei lucra vei pierde nu numai ceea ce ai lucrat Duminica ci și ce-ai lucrat peste săptămână. Să nu ascuți de sfaturile Guvernului când e vorba de cinstirea Duminicii. Guvernul își are socotelile lui, tu însă ai sufletul. Căci va veni vremea să ceri apa cu bilet! Da, va veni vremea să ceri apă cu bilet.
3. Și mai are pagubă și acela care se uită la ele ca la ochii lui din cap. Și-a lipit inima lui de lucruri pieritoare. Pentru altceva a dat Dumnezeu inima, nu ca să ți-o împotmolești în gunoiul lumii ci ca să ți-o îndrepti către Tatăl cel din ceruri. Pe El să-L iubim, de El să ne lipim inima, căci neasemănată e plata pe care ne-o dă Dumnezeu față de cea dată de lume. De aceea nu lipi inima ta nici de proprii tăi copii căci de-i pătîmi durere în cele iubite peste măsură cine te va mângâia?
4. Ai cumpărat din mână rea, din mână pătimasă, din mână care a furat sau de la unul care a curvit. De aceea înainte de a o amesteca cu ale tale dă-i apă sfințită cu făină. Căci să știți că păcatele trec și-asupra pământului pe care-l calci și-asupra vitelor. Când a fost izgonit Adam din Rai Dumnezeu a blestemat pământul: spini și pălămidă să dea și în sudoarea feței să-și câștige pâinea. Iar femeia în dureri să nască. O greșeală a noastră atârnă asupra întregii averi.
5. Cineva se ține de vrăji asupra ta iar tu nu ai ocrotirea lui Dumnezeu asupra ta. Cineva lucrează cu diavolul asupra ta și asupra vitelor tale. Și tu tânjești, și vitele tale tânjesc. Și de ce pot lucra aceste puteri? Pentru că tu nu ai ocrotirea lui Dumnezeu ca să nu mai poată lucra duhurile rele, vrăjitorii și altele atâtea toate. Curățește-ți trupul tău prin post, fă sfeștanie, pune-ți o cruce în curte și roagă-te lui Dumnezeu să te ocrotească.
6. Și ai pagubă și pentru că pe curtea pe care stai sau pe pământul pe care lucrezi apasă jurămintele sau nedreptăți. Să luați seama să nu tăiați o brazdă din pământul care nu este al vostru căci aduce moarte. Se poate să mai ai asupra curții și alte păcate. Îi fi cumpărat acea curte cu bani munciți într-

o vreme când trăiai în desfrânare, aici sau în America. De acești bani deși i-ai muncit nu te vei folosi căci și asupra lor atâră și apasă păcatele de când i-ai muncit. Și te urmărește Dumnezeu până în pâna albă. Pentru ce? Pentru că nu le mărturisești, pentru că ți-i șerpi în sân, și Dumnezeu lasă ca să te muște.

7. Apasă blestemele părinților sau a altuia asupra casei tale sau asupra ta.

8. Sunt omoruri sau sinucideri făcute pe curtea ta sau ce e mai des, copiii lepădați îngropați ici colo. Ba în gunoi, ba lâng-o altoaie și copiii lepădați sunt păcate strigătoare la cer.

9. Stăpânii au păcate nemărturisite din tinerețe sau mai pe urmă și nu le-au ispășit. Că nu-i destul să le spui sub patrafir. Trebuie să le și ispășești de bună voie. De aceea vine bătaia lui Dumnezeu peste tot, peste câmp, peste vite și peste tot lucrul mâinilor tale.

IV. Copii îndărătnici, neascultători, necredincioși, desfrânați

Toți părinții luați aminte! Ceilalți de asemenea ca să nu alunecați în aceleași. Copii îndărătnici sunt din următoarele pricini:

1. Părinții n-au păzit niciodată postul și nu s-au putut înfrâna de la pofta trupească și așa au călcat zilele și vremile neîngăduite care sunt acestea: miercurile, vinerile, duminicile, sărbătorile și posturile întregi. Aceasta e o categorie, un fel de vremi neîngăduite. Toți aceștia sunt neascultători de părinți și îndărătnici pentru că nici părinții nu au ascultat de porunca lui Dumnezeu a păzirii zilelor obișnuite. Întrebați-vă cugetul și vă va spune ce-i îngăduit altfel îi veți vedea plângând și veți plânge și voi și așa veți ispăși păcatul în care i-ați zămislit. Desigur că vă doare dar dacă nu le-ați fi făcut nu v-ar dura.

2. Mamele nu s-au păzit până la curăție deplină și așa se nasc copiii ce se umplu de bube și pot muri. Și dacă în vremea aceea tatăl a mai fost și beat se naște un copil ce va fi slăbănog fie cu mintea fie cu trupul sau cu amândouă. Iată cum vei avea pocanie de la Dumnezeu în propriul tău rod.

3. În vremea sarcinii nu te-ai păzit de bărbat. De aci mulți copii se nasc morți, mor tineri sau dacă trăiesc alunecă în curvie pentru că s-a întipărit pecetea curvească pe ei încă din sânul maicii lor. Se găsește asta în Sfânta Scriptură. Căci toate prin care trece mama în vremea celor nouă luni, fie bune fie rele, se întipăresc și-n copil. Când va crește mare toate îi vor răsări în cale.

V. Despre copiii lepădați

Altă durere mare pe care o aveți voi mamele, dar care atâră și-asupra taților, sunt copiii lepădați. E păcat strigător la cer! E ucide la mijloc, nu e ceva mai ușor. E păcat strigător la cer. Ascultați toți cu luare aminte. Sângele lor strigă răzbunare. De aceea nu vei avea noroc cu ceilalți ci plâns și jale. Răzbunarea sângelui vărsat se face fără milă, ori că îți ia Dumnezeu și pe ceilalți, ori vor cere însăși capul mamei. Știți bine că aceasta se întâmplă la multe atunci pe loc. Iar aceasta așa se tocmește, că atâta supărare vei avea în casă încât îți pierzi cumpătul și uiți de marea milă a lui Dumnezeu ce o are cu toți păcătoșii. Și se apropie diavolul de tine și-ți bagă-n cap gândul să-ți iei lumea în cap și să-ți faci capătul. Asta e glasul împotriva tuturor celor ce fac așa. Mare ispitire pătesc mamele care au ucis copiii. Iar dacă vrei să scapi tu și ceilalți copii pe care i-ai făcut trebuie să pui în loc tot atâția copii ai altor femei sărace și să-i botezi. Iar dacă nu, ia-i și botezați gata căci știe Dumnezeu cât te mai ține. Și să grijești de dânșii ca și de copiii tăi, cu îmbrăcăminte și încălțăminte frumoasă, bani de școală, până-s în stare să-și câștige singuri pâinea. Și ce scoți din copiii tăi aceea să iasă și din aceia. Iar toate necazurile ce le vei avea în vremea asta fie pentru ei fie de la ei să le rabzi toate nădăduind mila lui Dumnezeu, că-ți va ierta păcatul. Căci prin răbdare ispășești păcatul. Iar milostenia cu osteneală biruie înaintea judecății.

Acesta e un cuvânt de mângâiere pentru voi. Dar să faceți ce v-am spus și nu cu tândăleală. Și să creșteți copii nu numai cu pâinea voastră ci și cu hainele voastre, cu banii voștri. Căci de

Dumnezeu nu te poți plăti cu minciuna. Și-ți va spune diavolul că i-ai dat destul. Asta numai ca să te bage dator, ca să-i fi și lui datornic, să nu-ți plătești față de Dumnezeu datoria.

Și să învețe pe cele tinere să nu facă și ele aceleași știind tu câtă frigare în suflet ai pățimit tu pe urmă.

Vrei copii puțini? Nu te atinge de bărbat. Însă ca să puteți face lucrul acesta trebuie să vă înfrânați cu postul, iar eu zic cu foamea. Căci trupului acestuia de pe noi nu-i pasă dacă ne bagă în focul iadului. De aceea ar trebui ca nici nouă să nu ne pese de poftele lui ci să le mai ucidem cu postul.

Te sfătuiește bărbatul să ucizi copiii? Sfatul e ucigaș, nu-l asculta ci mai bine rabdă să fii alungată de la casa lui și va vedea Dumnezeu osteneala ta și nu te va părăsi, că te va milui de vei fi vrednică.

În toate astea de până aici se încurcă oamenii care nu postesc. Căci aceia sunt izbiți de toate relele, după cum au zis Părinții, că toate relele de la stomac încep, după cum văzură-ți iar eu vă spun că și de la brâu în jos.

VI. Despre mânie vine cuvântul mâine

Prin urmare așa stând lucrurile și necazurile, să alergați la pocăință și să nu le mai faceți. Să alergați la spovedanie curată și la Sfânta Împărtășanie că altfel nu vine ocrotirea lui Dumnezeu asupra voastră și asupra avutului vostru. Nu uitați însă că postul este poarta iar patrafirul este ușa. Numai cu acestea vine ocrotirea lui Dumnezeu căci fără ocrotire nu putem face nimic.

Toate acestea, pe scurt, se află în aceste cuvinte ale psaltirii: “Mărturisi-voi Domnului fărădelegea mea și îndată a ridicat pedeapsa păcatului meu”. Asupra noastră atârână pedeapsa lui Dumnezeu pentru păcatele noastre. De îndată ce le mărturisești Dumnezeu îți înlătură pedeapsa păcatului. Tu mai urmează să-l ispășești, să-l scoți din obiceiul tău. De aceea toată sluga să se roage la vreme. Chiar potop de ar veni să nu-l poată potoli.

Vedeți cum trebuie să vă fie așezământul minții, a inimii și a trupului vostru? Să fie toate curate și curățite căci Dumnezeu nu păzește trup spurcat, inimă și minte cu vicleșug. Și vi se vor însenina zilele și vă veți bucura. Însă faceți lucrurile acestea ca să nu fiți numai auzitori ci și împlinatori. Căci dacă nu vă veți sili am făcut lucru degeaba. Eu am bătut toaca la urechea surzilor, iar voi nu vă veți urni necazurile din loc. În mâna voastră stă să vină sau nu necazurile asupra voastră.

Cu acestea cred că am stat de vorbă cu fiecare. Veniți că multe mai sunt și le vom dezbate pe toate cu ajutorul lui Dumnezeu. Căci cine vine pentru suflet nu le poate auzi toate odată ci pe rând. Și nici nu le poate primi. Și-apoi cu cât le va auzi mai des cu atât se vor ține minte mai ușor.

Mărire Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

(Cuvânt ținut în Sfânta Biserică în ziua de 21.02.1942)

Despre lupta postului cu relele

Mărire Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Dintre toți cei care au avut de la Dumnezeu o slujbă către oameni chemătorii la pocăință au fost cei mai curajoși căci toți au acoperit chemarea cu viața recunoscându-se între păcătoși cei dintâi și dacă a fost nevoie i-au chemat la pocăință cu prețul vieții lor. Căci cuvântul lor a fost deschis, curat de la Dumnezeu și ucigaș de rele. Toți au vorbit tare și răscolitor de viață, de suflet. V-am spus acestea ca să vă deprindeți cu chemarea la pocăință și cu felul ei de a fi, ca să răzbată și-n urechile surzilor.

Din cuvântul trecut vă aduc aminte ca să aflu toți că nu vor fi spovediți și împărtășiți la mănăstire decât cei ce de aici înainte vor ține posturile așa cum sunt rânduite de Biserică. Părinții ne-au născut din trup iar Biserica din apă și din Duh; și mai mare este nașterea duhovnicească a Bisericii decât nașterea trupească a părinților. De la nașterea duhovnicească - Botezul - am primit pe îngerul păzitor tot în Biserică - de aceea se botează copiii mici, orice ar zice alții - care să ne apere de toată primejdia văzută și nevăzută.

Deci dacă Biserica ne naște ne și crește și printre povețele cu care ne crește spre măsura bărbatului desăvârșit este și postul. Trebuie deci să-i ascultăm porunca și să postim. Sfinții părinți cei de demult au băgat de seamă că toate relele de la stomac încep, de aceea am zis vorbă aspră că postul este poarta și patrafirul este ușa iar toți ceilalți ne fură vremea.

Astăzi, din darul lui Dumnezeu urmează să vă dovedesc să credeți toți: lupta postului cu relele sau despre felul cum ucide postul patimile.

Relele sau păcatele sunt de trei feluri. Iată-le:

1. păcate împotriva noastră înșine.
2. păcate împotriva aproapelui.
3. păcate împotriva Duhului Sfânt, împotriva adevărului.

Toate aceste trei feluri sunt și păcate înaintea lui Dumnezeu, căci tu nu ești al tău ci al lui Dumnezeu. Prin urmare și păcatele pe care le faci împotriva ta sunt întocmai și păcate împotriva lui Dumnezeu. De aceea, fiindcă ești fiul lui Dumnezeu.

Astăzi să stăruim cu deosebire asupra păcatelor împotriva noastră înșine și asupra păcatelor împotriva aproapelui.

Păcatele împotriva noastră înșine duc la învârtoșarea inimii - o cunoaștem cu toții, o cunosc și eu - dar ele mai duc și la întunecarea simțirii de Dumnezeu. Sunt cele șapte păcate de căpetenie sau păcate de moarte: mândria, iubirea de argint, desfrânarea, lăcomia, pizma, mânia și lenea. Între acestea șapte se află și rădăcina relelor: lăcomia stomacului sau dumnezeul cel mândăcios al trupului. Acesta trebuie ars cu postul și scos afară! Căci de nu va fi ars și scos afară iată să vedeți cum crește și se întinde acest pom al diavolului, acest dumnezeu mincinos al trupului. Și anume iată cum: lăcomia stomacului odrăsleşte dintr-o dată din rădăcină o puzderie de ramuri din care mai arătoase sunt trei: mânia, desfrânarea și iubirea de avere.

Trebuie să mai știți un lucru și anume că păcatele sau patimile au două fețe: una a omului și alta a diavolului, sau două laturi: una văzută și-a doua nevăzută. De acolo din umbră sunt conduse și sporite toate patimile noastre. Diavolul, marele sforar al relelor, are slugi sau căpetenii pentru fiecare patimă.

Așa să înțelegeți cum întotdeauna patimile le-au numit Sfinții părinți prin chiar dracii lor. Astfel: dracul lăcomiei de avere, dracul lăcomiei stomacului, dracul mâniei, dracul curviei și ceilalți. Le-au numit așa pentru că aceste păcate sunt conduse din umbră de diavolul și le-au numit după căpetenia care lucrează din umbră.

Știți din Noul Testament că din Maria Magdalena care s-a apropiat de Iisus cu gând ispititor Iisus a scos șapte draci. În ea erau toate cele șapte căpetenii ale răului. Și tot din Noul Testament știți despre îndrăcitul din laturea Gadarenilor în care intrase o legiune de draci încât abia le-a ajuns o turmă de porci, care s-a aruncat în mare.

Acum să luați seama că am să vă învăț, ca să puteți și voi să prindeți, și să vedeți în voi înși-vă lucrarea duhului rău. Vorbesc deschis, să nu se supere nimeni. Alții mai subțiri la nas se supără. Noi însă trebuie să vorbim deschis căci toți suntem ispitiți.

E foarte ușor să-i descoperi lucrarea lui necurată care se face în noi. De pildă cu lăcomia stomacului, băgați de seamă că stomacul se umple dar pofta nu se satură. Iată lucrul dracului: pofta peste fire. Vedeți ce ușor îl poți prinde dacă știi?!

E cunoscută lăcomia lupilor și totuși lupii nu mănâncă mai mult decât li-i foame. Acum dacă lor le-a fost foame rău asta-i altceva. Câinii ascund pâinea care n-o mai pot mânca. Iată dar că fiarele,

animalele, nu trec cu poftire peste fire. Numai omul trece căci numai pe om are diavolul mânie și numai pe om îl războiește și-l cearcă.

Iată de ce să n-ascultați de poftă niciodată căci cine a ascultat de poftă a ascultat de diavolul. Asta s-o țineți minte în privința stomacului. Și așa e cu toate patimile. Când va fi vreme mai multă vă voi spune și despre acelea.

Războiul stomacului însă e primul război pe care l-a pierdut omul și prima biruință a diavolului. Și cu el nădăjduiește să câștige și pe oameni și să-i desfacă de Dumnezeu. Și să știți că de nu-și vor trage de seamă oamenii, diavolul va birui. Iată de ce strigăm s-audă toți: ‘napoi la post căci fără de post ne merge rău! Și iată cât de rău:

Cine nu se leapădă de carne și de grăsime repede va fi ncolțit de mânie și de desfrânare, celelalte două laturi ale lăcomiei stomacului. Să vedeți cum:

Mâncarea de carne, și mai ales mâncată cu împingerea necurată a poftei, ca să se facă sânge are nevoie de fiere care este otravă - veninul nostru. Fierea aceasta topește carnea și grăsimea întocmai cum topește soda slămina când fac femeile săpun. Fierea e o otravă tare. Dacă sporește mâncarea de carne sporește și otrava cu care trebuie topită. Și-atâta sporește cât nu mai încapă în beșica ficatului și-atunci simți dureri la capătul pieptului căci stă beșica să crape de plină. Fierea câtă nu încapă umblă prin sânge de sus în jos fără rost și otravă cum e atacă nervii, îi slăbește și de aici vine nerăbdarea, de aici vine nervozitatea, de aici mânia, din fierea care atacă nervii. Aici e cheia: de ce se supără unii așa de ușor din nimicuri, din fleacuri, să moară de supărare: că li-e plin sângele de fiere și li se rup telefoanele - că așa le zic la nervi - și cea mai ușoară vorbă îi aprinde și-i chinuie grozav și ei la rândul lor îi chinuie pe alții.

Deschideți ușa ca să audă și cei de afară. Deschideți-o bine. Dar deschideți și voi toți ușile sufletelor voastre ca să intre duhul luminii, că să auziți și să nu vă aflați numai auzitori ci și împlinitori!

Vedeți dar că fierea este petrolul, nervii sunt fitilul și mânia para diavolului. El a aprins fitilul căci el vrea să dărâme cu orice preț și pe orice căi acest locaș al Duhului Sfânt care e propriul vostru trup. Acest trup care nu este al nostru ci e templu a Duhului Sfânt. Credeți voi aceasta! Doar stă scris! Și vedeți cu ce a început? Cu lăcomia stomacului adică cu pofta peste fire.

În mâncarea de carne mai sunt și alte primejdii, o mulțime de otrăvuri care încă dărâmă casa de pe noi. Acelea aduc: bolile de inimă, durerile de răunchi, de ficat și altele.

Toate se tămăduiesc de la sine înlăturând pricina care le-a adus, curățind sângele prin post. Căci toate bolile sunt cu puțință dacă sângele este otrăvit. Vrei să te însănătoșești, fă calea întoarsă.

Deci luați aminte la ce mâncați căci uite așa pedepsește Dumnezeu nesocotirea postului cu boli și încă unele fără leac cum de pildă e cancerul sau ...cul care se face din mâncarea foarte deasă a creierului de dobitoace. De aceea e mai mult boala orășenilor și a măcelarilor la sate. Paralizia sau slăbănogirea unei jumătăți de trup tot din nesocotirea postului se trage. De obicei cu paralizie pedepsește Dumnezeu pe toți nesătuii de avere. Ea poate fi moștenire. Și-atunci dacă simți acest lucru ai putea-o ocoli sau stinge postind foarte mult. Dar cum am zis, cu paralizie pedepsește Dumnezeu pe toți nesătuii de avere. Și-au făcut socoteala greșită zicând că dacă postesc nu mai pot alerga și lucra. Ei au crezut sfatul viclean al dracului iubirii de avere, deci au făcut o socoteală greșită înaintea lui Dumnezeu. De aceea toți harnicii să ia aminte și să țină post ca nu cumva după multă alergătură deșartă să vină o vreme să trebuiască să stea la pat tot restul vieții. Dar și aceasta de li s-ar întâmpla tot milă de la Dumnezeu să o socotească deoarece le dă prilej de a cumpăni și de ași cunoaște greșeala. Căci Dumnezeu nu pedepsește spre moarte ci spre întoarcere. Căci trupul nu plătește nimic când din el scoți uneltă rea. Sfinții au scos cu totul altceva: sfeșnic a Duhului Sfânt. Prin urmare cine nu păzește postul i se va aprinde în gură para mâniei, de unde începe toată vrajba, iar în trupul lui vor încolți boli peste boli.

Nu pot lăsa să nu vă spun că din lăcomia stomacului mai naște și curvia. Despre aerul drăcesc al ei nu se mai îndoiește nimeni: asta-i focul iadului.

Acum luați aminte căci nu am răgaz să vă spun mai pe larg ci numai ceva din propriile voastre dureri. Nunta întru atât e binecuvântată de Dumnezeu cât e spre naștere de fii. Încolo chiar între soți legiuți e desfrânare și pentru ea vine bătaia lui Dumnezeu pe oameni în fel și fel de chipuri.

Desfrânarea între soți e pricina pentru care vine vremea de se bat, de li se sparge casa. Pentru nepăzirea postului și-a sărbătorilor nu se pot înfrâna de la pofta trupească și așa zămislesc copii în zile neîngăduite, peste care nu se află darul lui Dumnezeu ci pedeapsa lui Dumnezeu. Pentru nepăzirea de pofta trupească pe care o ai întipărit-o în ei în vremea celor nouă luni de sarcină se nasc copii îndărătnici, neascultători și fără frică de Dumnezeu. Aceștia vor cădea în curvie toți și noroc în viață nu vor avea.

Luați aminte părinților că nu e glumă cu viața copiilor pe care îi ai sau vrei să-i ai. Ești răspunzător de ei și de toată viața lor căci cum le-ai dat-o așa o au! Și copiii tăi te vor judeca pe tine după cum bine știți și bine pățiți. Iar când te-or supăra fii cuminte și nu-i blestema, ascultând de diavolul până în sfârșit, ci trage-ți de seamă că ei îți aduc aminte păcatele tale cale nemărturisite și neispășite. Roagă-te pentru ei și roagă-te și pentru tine, chiar când te-or blestema, să te ierte Dumnezeu.

Păziți despre latura poftirii trupești frica și cuviința creștinească și nu vă amăgiți de trup de vreți să vă bucurați de copiii voștri; iar de nu așa vor spori relele cât va junghia fiul pe tată-său, și va sugruma fiica pe mamă-sa! Scrie! Că așa va fi în vremea din urmă.

Luați prin urmare seama și învățați pe copiii voștri și curățați duhul necurat cu care v-ați deprins a fi. Luați seama că dacă vreți să nu cădeți din creștinătate și dacă vreți să vină chipul lui Dumnezeu în noi și nu a diavolului, prin patimile sale, luptați-vă din răspuțeri cu arma postului căci după cum vedeți postul este ucigașul patimilor pentru că este și dar de la Dumnezeu dat tuturor celor ce luptă lupta cea bună. Faceți începătura aceasta și veți vedea cum vi se va înnoi viața și vi se va liniști casa.

Duminica viitoare: Despre taina Sfintei Spovedanii.

(Cuvânt ținut în Sfânta Biserică în ziua de 22.02.1942)

Despre cauzele necazurilor care vin asupra noastră

Mărire Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Foarte adesea mă uit la voi cum venind de la depărtări mari, ruți de oboseală, cu pâinea săracului în straiță, alergați la mănăstire și rămâneți zile de-a rândul ca să auziți cuvânt.

Dacă cineva s-ar uita la voi prin paginile Sfintei Scripturi ar spune cele spuse de proorocul Agheu către jidovii care nu mai mergeau la Biserică și nu mai voiau să zidească templul din Ierusalim. Aceste cuvinte vi se potrivesc și vouă. Și tot din cauza asta vi se întâmplă ceea ce spuneam, că osteniți de la mari depărtări, cu merindea săracului în straiță. Vi se întâmplă pentru vremea când nu mergeați la biserică, la biserică voastră din sat, unde același cuvânt vi s-ar fi vestit încă din tinerețe. Cuvântul s-a vestit dar voi ați tândălit și-ați rămas acasă când se vestea cuvântul. Căci de unde era să înveți să faci lucrul lui Dumnezeu ca să se coboare peste tine și peste casa ta binecuvântarea lui Dumnezeu dacă n-ai fost la Biserică.

Dar nu numai că n-ai fost la biserică și nu v-ați îngrijit de casa lui Dumnezeu, dar nu v-ați grijit nici de Biserică pe care o avem în noi, căci așa se spune că trupul nostru este templu a Duhului Sfânt. Și pe acesta l-ați lăsat să se dărapene.

Iată cuvintele lui Agheu care se potrivesc așa de bine și nouă. Căci cum să nu se potrivească cuvintele Scripturii la toți. Cuvintele lui Dumnezeu tuturor se potrivesc. Și iată muștrarea lui

Dumnezeu printr-unul din prooroci făcută jidovilor pentru că nu mergeau la biserică. Iată cum îi luminează și cum îi îndeamnă să își repare biserica:

“Ați tot așteptat să aveți mult, dar iată că aveți puțin. Ați strâns mult și Eu am risipit truda voastră! Pentru ce? Din pricina templului acestuia care este dăruit, iar voi zoriți cu lucrul, fiecare pentru casa lui! De aceea cerul se va încuia și nu-și va mai da roua sa și nici pământul roada sa. Eu am chemat secetă pe pământ și peste munți, peste grâu și peste vin și peste tot ce crește din pământ; peste oameni și peste dobitoace și peste toată strădania mâinilor voastre”(Agheu 1.9-11).

Le spune Domnul prin proorocul Agheu aceste cuvinte pentru că nu mergeau la biserică și nu-și reparau templul din Ierusalim. Iar vouă astăzi, când veniți de la mari depărtări cu multă osteneală și cu pâinea săracului în straiță, vi se potrivesc aceste cuvinte pentru că lucrurile s-au întors. Căci cât a fost biserică în sat voi tândăleți cu alte lucruri. Cine poate zice că nu i s-a făcut cunoscut cuvântul lui Dumnezeu încă din tinerețe?! Iată că acum trebuie să veniți până aici și să faceți osteneală ca asta.

Și de-ar fi fost mănăstirea într-un loc unde a-ți ajunge cu și mai multă osteneală, cu și mai multă greutate, să știți că și acolo v-ați duce, așa de mare e durerea când uscă Dumnezeu viața oamenilor. Așa stau lucrurile într-o latură.

Să vedem cum stau lucrurile în latura în care se mai pot îndrepta. Și vom pleca de la cuvintele unui prooroc împărat. Iată ce zice Dumnezeu prin gura proorocului David: “Ziua și noaptea mă apasă mâna Ta și se uscă vloga mea, ca de arșița verii. Mi-am mărturisit însă păcatul și greșeala mea n-am ascuns-o, și-am zis: <<Mărturisi-voi Domnului fărădelegea mea>> și îndată a ridicat pedeapsa păcatului meu. De aceea toată sluga credincioasă să se roage Ție la vreme cuvenită și chiar potop de s-ar stârni, pe acela nu l-ar potopi”(Ps 31.4-7).

Așa a pățit și David cum pățește tot cel ce păcătuiește. Simte o uscăciune a vieții, o tânjire a lui și-a tuturor lucrurilor sale. Simte sabia lui Dumnezeu atârând asupra sa pentru păcatele sale.

Ce e de făcut?

Astea-s și necazurile care apasă peste toți și care vă aduc pe voi la mănăstire. Pentru necazurile voastre osteniți. Căci numai prin necazuri scoate Dumnezeu pe oameni din țepeneală, din uscăciunea vieții. Iar necazurile te vor ustura tot mai tare până când vei căuta să te tămăduiești.

Căci iată ce pricină are cu noi Dumnezeu. Nu cu noi căci doar suntem fiii Lui ci cu relele noastre. Asupra relilor, păcatelor, fărădelegilor noastre atâră sabia lui Dumnezeu. Necazurile acestea vă ustură și din pricina lor vine apoi și uscăciunea vieții voastre. Dacă necazurile sunt pricina pentru care veniți aici, apoi pricina pentru care vi le trimite Dumnezeu sunt fărădelegile voastre.

Cum să scăpăm de sabia lui Dumnezeu care atâră asupra noastră sau de păcatele nemărturisite căci pe acestea le urmărește sabia lui Dumnezeu? Proorocul și împăratul David zice: “<<Mărturisi-voi Domnului fărădelegea mea>> și îndată a ridicat - a înlăturat - pedeapsa păcatului meu”. Ce trebuie să facem? Să ne mărturisim toate fărădelegile noastre fără nici o ascundere și-ndată va înlătura Dumnezeu osânda, și-ndată sabia nu va mai atinge viața ta.

Însă luați seama că pentru aceea atinge Dumnezeu viața ta cu necazuri, pentru că nu te-ai mărturisit. Dacă zici că-ți merg în curte și-n viață toate rău, apoi înseamnă că ai păcate de care Dumnezeu vrea să te desfacă. De aceea să vrei și tu ce vrea Dumnezeu, să te desfaci de rele, căci Dumnezeu nu vrea ca să atârne în veac sabia Sa asupra ta.

Să vă spun acum câteva feluri în care simțiți voi sabia lui Dumnezeu asupra voastră.

Să zicem că cineva îți face vre-o nedreptate. Tu în toate privințele ești cinstit și o vecină, soțul, soția sau unul din copii se va răzvrăti împotriva ta și-ți va zice cuvinte de ocară, desfrânat, desfrânată, cuvinte grele care-ți pătrund inima ca o sabie și nu pricepi ce poate fi, ba te și mâni și dai și tu cu o sabie asupra lui și așa se ajunge la vrajbă și la lucruri slabe. Și vii aici ca să afli de ce pățești asemenea lucruri. Și afli aici că necazurile acelea, nedreptatea aceea totuși nu e o nedreptate ci este o nuia cu care Dumnezeu îți aduce aminte de păcatele tale pe care tu nu le-ai mărturisit. Și păcatul e acel cuvânt zis de vecina, de soț sau de propriul copil, cuvânt care te-a săgetat la inimă. Pentru că tu ai uitat să mărturisești preotului unul din păcatele tale din tinerețe. Și Domnul îți aduce

aminte. Tu poate ai uitat că ai început căsătoria cu stângul și apoi te-ai cununat sau ai lepădat vre-un copil - și aceasta e fărâdelege înaintea lui Dumnezeu. E o ispravă a curviei chiar dacă ești cununată după lege. Sau ai uitat să spui că numai ai osândit, sau ai gândit despre cineva același cuvânt și-ai uitat să-l spui la mărturisire. Dumnezeu însă n-a uitat greșeala ta sau cuvintele tale. De aceea vrea ca să te spele, să te curățească de toate relele tale.

Ce face cu tine? Doar îți aduce aminte de relele pe care le-ai făcut. De aceea toate relele care-ți vor fi împroșcate în obraz și care vă vor săgeta la inimă nu le socotiți ca necazuri ci stați locului și cugetați: n-am și eu oare vreo greșeală ca asta? Pentru că vă spun că așa lucrează Dumnezeu: îngăduie ca bărbatul tău, vecina ta, copilul tău să-ți spună cuvinte de ocară ca astfel să-ți aduci aminte de păcatul tău și să te îndrepti. Și dacă tu ai uitat sau ți-a fost rușine să-l mărturisești preotului - și nu trebuia să-ți fie rușine ci rușine de păcatul tău numai - pentru aceasta a îngăduit Dumnezeu să-l auzi din gura altuia și cu toate că tu juri că nu ești vinovată de așa ceva, și acum nici nu ești, dar ai acel păcat din tinerețe și nu l-ai mărturisit. Asta e pricina vrajbei: păcatele nemărturisite.

Și când pricepi vrajba cu rostul ei, trimisă fiind de la Dumnezeu, atunci recunoaște-ți păcatul tău și spune-l sub patrafir ca să nu mai atârne pedeapsa lui Dumnezeu asupra ta “<<Mărturisi-voi păcatul meu>> și îndată va înlătura pedeapsa păcatului meu”. Căci zice în alt loc: “Multe sunt bătăile care ajung pe păcătos; iar pe cel ce se teme de Domnul, mila îl va întâmpina”(Ps 31.11). Da, necazurile sunt mila lui Dumnezeu cu noi oamenii. Cum te-ai teme de un șarpe pe care l-ai avea în buzunar și-ai face ce-ai putea numai să scapi de el, ai arunca și haina de pe tine cu el cu tot numai să scapi, căci poate găuri buzunarul și să te muște, tot așa să faceți și cu păcatele.

De aceea vă spun să faceți spovedanie curată cum n-ați făcut în viața voastră. Iar de vă veți aduce aminte și de păcatele pe care vi le-a adus aminte soțul, vecina, propriul copil, apoi rugați-vă și pentru gura slabă care v-a atras luarea aminte căci prin aceea lucrarea lui Dumnezeu s-a făcut.

Credeți voi lucrul acesta?! Apoi țineți-l minte. Pentru cel care te ocărăște roagă-te, ca pentru un binefăcător, întoarce-te cu bunătate spre el și-și va întoarce și Dumnezeu fața cea luminoasă spre tine. Biruiți răul cu binele căci de partea binelui e Dumnezeu și oare nu e mai tare Dumnezeu ca răul?

Lipiți-vă inima de lucrul lui Dumnezeu căci zice Domnul: “cheamă-mă pe mine în ziua necazului tău și te voi ajuta”. Nu mai chemați pe dracul, pe bată-l Crucea, căci dacă tot pe el îl chemați el vă va ajuta și el vă va aduce risipă și moarte.

Deci lipiți-vă de cele ale lui Dumnezeu. Și chiar de vă trimite necazuri, apoi vi le trimite cu rost. Și de-ndată ce vei mărturisi păcatul tău Domnul va ridica pedeapsa păcatului tău. Și chiar de vor mai veni necazuri asupra ta tu nu le vei mai socoti necazuri ci mila lui Dumnezeu cu tine și așa vei ieși biruitor asupra lor. De aceea rugați-vă pentru cei care vă blestemă. Și asta stă scris! Căci lucru bun fac dar nu vedeți voi.

Cum v-am mai spus, toți cei ce vreți să coboare umbra lui Dumnezeu peste viața voastră, să dobândiți ocrotirea lui Dumnezeu peste casa voastră și peste ostenele mâinilor voastre, curățiți-vă sufletele voastre cu rugăciuni, cu spovedanie curată și cu post. Și veți vedea cum are să vie mila lui Dumnezeu și ocrotirea lui Dumnezeu asupra ta și asupra a tot lucrul mâinilor tale. Amin.

(Cuvânt ținut în Sfânta Biserică în ziua de 25.02.1942)

Din cuvântările

părintelui Arsenie Boca

Lucrul călugărului este: curăția minții, curăția inimii, rugăciunea neîncetată, conștiința prezenței atotprezenței Sfintei Treimi în sufletul curățit de patimi (cei trei uriași: neștiința, uitarea, negrija), dobândirea darurilor: a smereniei, a dragostei dumnezeiești, a luminii taborice, deci conștiința, dobândirea îndumnezeirii.

Cu cât ni se întâmplă neazuri mai grele și ni se dă și timp în cale, cu atât să avem convingerea că Dumnezeu e cu noi și ne poartă de grijă de mântuire. Ca atare nu avem nicidecum dreptul să dăm vina pe nimeni de ce ni se întâmplă ce ni se întâmplă. Dimpotrivă, știind rostul neazurilor putem să ne rugăm pentru cei ce ne blestemă, putem face bine celor ce ne fac rău, căci în realitate ne fac bine. Totul este să știm și să credem acestea că din mâna lui Dumnezeu ne vine bătaia și nu întrece măsura de trebuință, Tatăl nostru fiind drept și iubitor de oameni. Luând lucrurile cum trebuie în puțină vreme poți câștiga ani îndelungați.

De pildă: nemai învinovățind pe nimeni de relele ce ți le-a pricinuit, pe neobservate constați iubirea de Dumnezeu și de oameni ce-ți luminează și-ți încălzește sufletul și suferința îți devine numaidecât ușoară sau chiar plăcută, dacă nu chiar dispare.

Au fost pelerini ruși care ajunseră ca nici pe draici să nu mai dea vreo vină. Că în realitate nici ei nu chinuiesc pe nimeni fără învoirea și măsura de la Dumnezeu. Suferințele le au toți oamenii pentru că le merită. Călugării însă le cunosc rostul de la Dumnezeu și nu defaimă pe nimeni.

Avva Sisoie: Nu e mare lucru să fie cugetul cu Dumnezeu, ci mare este să te vezi pe tine sub toată zidirea.

Un animal când suferă caută singurătatea, numai omul caută să facă paradă din suferință.

Așa de atenți trebuie să fim cu sufletul nostru ca și când am locui în casă cu un șarpe. Că așa este.

Smerenia se clădește pe ruinele mândriei.

Dacă nu folosim mintea deplin, cădem în desnădejde (adică cu rugăciuni și meditații spirituale - Sfânta Scriptură).

Folosește-te de lacrimi pentru a dobândi împlinirea oricărei cereri, căci foarte mult se bucură Stăpânul când te rogi cu lacrimi.

Rugăciunea este pregătire necesară pentru a primi darurile spirituale, numai dorința după Dumnezeu și rugăciunea îi deschid lui Dumnezeu un loc în inima noastră. Rugăciunea este cheia cu care deschidem poarta cerului și Împărăția lui Dumnezeu.

De câte ori lovești în cineva, de câte ori judeci pe fratele, să știi că nu te poți ruga. Rugăciunea ta nu-i primită, ascultată, ci este lepădată. Ori de câte ori calci voia lui Dumnezeu la sfatul ispititorului, te izolezi de fratele tău, te dezbină și atunci puterea lui crește asupra ta ...

Pe baza lucrurilor necurățite îngăduie Dumnezeu să fi pălmuit ca să te pocăiești. Să vă rugați să nu vină peste voi neazurile care vin pe oameni, că vor veni vremuri foarte grele. Să nu credeți că voi nu o să răbdați foame. Să vă pregătiți pentru a putea pune capul pe butuc (martiraj). În rugăciunea "Tatăl nostru", "și nu ne duce pe noi în ispită" se referă la ispita lepădării de Dumnezeu. Când vă pregătiți pentru spovedanie să citiți "Predica de pe munte"(Mt. 5-6-7) și voturile monahale și vă controlați conștiința după ele.

Fiți cu grijă că se poate întâmpla să vă culcați și să vă treziți în fața judecății. Porunca iubirii: să nu-ți îngădui nici o judecată, nici o separare de fratele, ci roagă-te pentru cel ce te-a nedreptățit. Prin încercări se spală menajarea de sine, cruțarea de sine, iubirea de sine. Când ești asuprit, răstignit pe nedrept să te bucuri. Când ne merge bine bine, acolo nu sporim. Unde-i mai greu, acolo te curățești mai sigur. Acolo unde nu ești cioplit ești un necioplit.

Dumnezeu îți îngăduie ca tu să-ți revizui poziția ta internă prin boli și neaz, dar când se termină ghemul calendarelor (anilor) te duci cum te-ai format pe vecii vecilor. Pe patul morții ceri un ceas de pocăință, dar care nu ști dacă ți se va mai da. În acest timp sufletului i se deschid ochii, el vede unde merge: la bine sau la rău. Cea mai perversă viclenie a satanei este să te facă să crezi că el nu

există. Purați grijă de mîntuirea voastră că nu se termină totul cu mormântul. E mai mare omul în genunchi decât în picioare.

Hristos a înviat e cea mai frumoasă cântare a celei mai mari bucurii ce s-a întîmplat vreodată. Războiul este al minții dar noi suntem slabi de minte. Nu împrumuta celui rău mintea, ochii, gândurile, nu da degetul că îți ia mîna cu totul.

Dumnezeu pe toate le poate face dar ca să-L iubească nu poate, pentru că omul iubește păcatul și tot ce este deșertăciune, dar pe Dumnezeu nu-L iubește și atunci vine dreptatea lui Dumnezeu peste noi.

La Dumnezeu toate sunt cu puțință, singura neputință este că nu silește pe nimeni să-L iubească, îl lasă pe om în voia lui liberă. Cine nu are pe Dumnezeu stăpîn are mulți stăpîni. Cine are stăpîn pe Dumnezeu nu mai are alți stăpîni. Dumnezeu nu se face cu sila stăpîn, dovadă că nu silește pe nimeni să-L iubească, însă dacă vezi, te pricepi. Acum în scurtă vreme se întîmplă multe de a curăți sufletele.

Dacă cu adevărat avem trebuință de ceva, avem trebuință de multă minte. Tot ce face omul, fie bine, fie rău, te însoțește până în ziua judecării.

Vedeți cu ce e pătată mintea și cu ce vă puteți prezenta la Judecător.

Necazurile ne vin pe urma greșelilor noastre. Noi suntem candelile stinse, inimi de iască și nu ardem pentru ceva mai bun decât pentru muncă, deci pentru gunoaie.

Nu vă jucați cu focul călți fiind.

Întoarceți-vă de către trup către Dumnezeu ca să aibă milă de voi să nu vă lepede celui viclean.

J.V. Mănăstirea Brâncoveanu 10 aprilie 1991

(...) Ochii văd lucrurile mintea vede gândurile.

Postul curățește ochiul, rugăciunea curățește mintea. Aici nu vorbim de rugăciuni care cer lucruri materiale nici de rugăciunea care dă drumul închipuirii după cum nu vorbim nici de rugăciunea liturgică ci numai de rugăciunea minții. La intrarea în călugărie rugăciunea vameșului completată poate chiar de Iisus e numită deodată cu metaniile Sabia Duhului Sfânt. Rugăciunea minții este: DOAMNE IISUSE HRISTOASE FIUL LUI DUMNEZEU MILUIEȘTE-MĂ PE MINE PĂCĂTOSUL. E numele lui Iisus. Întâi cu gura apoi cu mintea pătrundem dinafară spre înlăuntrul nostru către Iisus Care la rugăciunea noastră bate război cu potrivnicul din gânduri și ne izbăvește de asupririle patimilor. Rugăciunea minții sau a inimii are temeiul acesta descoperit de Însuși Iisus că "fără Mine nu puteți face nimic" în privința izbăvirii de patimi deci în privința mîntuirii. Rugăciunea minții are și stări superioare, când izbăvindu-se patimile se deapănă de la sine fără cuvinte într-o nesfârșită dragoste de Dumnezeu, de oameni și de toată făptura.

Războiul nevăzut sau despre patimi (ispite)

Sufletul este mai de preț decât toată materia lumii pentru că în el e sădită de la obârșie posibilitatea desăvârșirii. Pe de altă parte și firea întreagă suspină după arătarea fiilor lui Dumnezeu (Rom. 8.19) adică după îndumnezeirea omului. În cale stă infirmitatea firii și o putere potrivnică nevăzută care caută să înfrâneze sufletul de la un zbor mai înalt decât viața veacului acestuia. Și fiindcă puterile nu erau egale Dumnezeu S-a făcut om și ca om a biruit pe ispititorul învățându-ne și pe noi lupta. A înviat firea noastră și sălășluindu-se în noi prin botez făptura nouă ascultătoare de Dumnezeu. Dar de la noi atît se cere: să punem în lucru aceste ajutoare. Tot războiul nevăzut al patimilor urmărește abaterea sufletului din ascultarea de Dumnezeu și toată nevoința călugărului e să sporească această ascultare. Potrivnicul are două feluri de ispite: prin plăcere și prin durere. Cu primele umblă să ne amăgească iar cu celelalte umblă să ne constrîngă să socotim plăcerea ca bine și durerea ca rău. Cu

această meșteșugire ar restrânge năzuințele sufletului numai la o viață comodă în veacul acesta. Iar călugărul are către primele nevoițe înfrânări pentru dragostea de Dumnezeu iar către celelalte lepădarea de sine pentru dragostea de oameni. Dacă vede vicleanul că nu isprăvește ...

Nichifor Crainic

Scrisoare către părintele Arsenie Boca

Iubite părinte Arsenie,

A fost o vreme când te-am știut pictor de suflete după modelul Domnului nostru Iisus Hristos. Ce vreme înălțătoare când toată țara lui Avram Iancu se mișca în pelerinaj, cântând cu zăpada până la piept, spre Sâmbăta de Sus, ctitoria voievodului martir! O fi fost așa de la Dumnezeu ca toată acea bulboană spirituală uriașă să se desumfle la comandă ca și cum n-ar fi fost?

Ceea ce am admirat la Sfinția Ta e că nu te-ai lăsat. Din zugrav de suflete, fericite să se modeleze după Domnul tuturor, iată-te zugrav de biserici, adică al celor ce poartă pe chipurile cuvioase reflexul desăvârșirii Fiului lui Dumnezeu. E o mare mângâiere, acum când nu mai ai prilejul să desăvârșești pe aspiranți, să poți mângâia cu penelul pe cei desăvârșiți pentru a-i da pildă pe zidurile sacre.

Mica biserică de la Drăgănescu are norocul să simtă pe zidurile ei zugrăvite predicile fierbinți, pe care miile de oameni le ascultau la Sâmbăta de Sus.

E o pictură nouă ca și predica de atunci.

Nimic întunecat în această primăvară care îmbracă cu plai înflorit bolțile bisericii. E o lumină de tonuri deschise către lume ca spiritul și chipul Mântuitorului coborât să ne aducă lumina de sus, ce iradiază din pictura Sfinției Tale. E un stil nou, e o pictură nouă, după viziunea nouă pe care o porți în suflet.

Pictura sacră e istoria în imagini a vieții Mântuitorului și a celor transfigurați de El. Adică imaginea raiului. Sfinția Ta ai înțeles să faci o pictură transfigurată în nuanțe clare și deschise, paradiziace pentru a sugera lumea feerică de dincolo. Biserica de la Drăgănescu iradiază lumina raiului. Ceea ce domină în ea până acum e imaginea Maicii Domnului. Cea care ocrotește biserica din bolta altarului e pur și simplu magnifică în milostivirea ei de mijlocitoare a lumii către dumnezeescul ei Fiu. Cea care plutește vizionar peste Sinodul de la Efes e făcută din atâtea nuanțe și numai din nuanțe încât nici nu pare pictură, ci o apariție vapoasă și diafană care, cu ceresul Prunc în brațe, apare să întărească pe sinodali că ea e într-adevăr Maica lui Dumnezeu – Theotokos.

Notă:

Această scrisoare a fost dată de Nichifor Crainic ucenicului său spiritual Părintele Arsenia Boca după întâlnirea de câteva ceasuri pe care au avut-o în toamna anului 1971, în biserica din satul Drăgănescu din București, pe care Părintele începuse să o picteze.

După mai multe convorbiri avute în București, Nichifor Crainic a venit să pecetluiască, cu iubirea și competența cu care scrisese Nostalgia Paradisului, valoarea picturii ucenicului său ajuns părinte duhovnicesc de statură filocalică.

Monahia Zamfira Constantinescu

Preluat din revista Gândirea (seria nouă)

Părintele Daniil Stoenescu

28 Noiembrie – o zi cu cruce...*

“Oare nu ardea în noi inima noastră când ne vorbea pe Cale – la Sâmbăta, Prislop, Drăgănescu sau Sinaia – și ne tâlcuia Scripturile?”(cf. Luca 24,32)

Patericul ne relatează despre un frate care, mergând odată la chilia avvei Arsenie cel Mare din Schit și trecând pe lângă fereastră, aruncându-și privirea spre înlăuntru, i-a fost dat să-l vadă, din rânduială și iconomie dumnezeiască, pe bătrânul călugăr în rugăciune învăluit peste tot “ca de un foc” – de focul luminii harului Duhului Sfânt – căci, spune Patericul “era vrednic acel frate de a vedea astfel de lucruri minunate”.

Pentru cei ce l-au cunoscut și recunoscut, pentru cei ce l-au ascultat și urmat pe Părintele Arsenie Boca (29 sept. 1910 – 28 nov. 1989) ziua de 28 noiembrie – deja înscrisă cu “cruce roșie” în calendarul vieții noastre – ne este în anul bisericesc ca o “fereastră” prin care cu dragoste și dor ne aruncăm privirea minții – ca și ucenicul din Pateric – înspre personalitatea harismatică “ca o pară de foc” a celui care a fost, este și va rămâne de-a pururi pentru ortodoxia, spiritualitatea și monahismul românesc al veacului XX – Părintele Arsenie, Omul lui Dumnezeu.

De trei ani “batem” cu smerenie și umilință prin pomenirile rânduite de Sfânta Biserică la ușa chiliei “de dincolo” a Sfinției Sale, cu gândul luminat și purtat de la “fereastra chiliei” avvei Arsenie din Pateric, la chilia Părintelui Arsenie de sub “fereastra Munților Făgărașului, iar de acolo la “fereastra celulei” unei temnițe din anii ‘50 – pe care privind un gardian (ca ucenicul din Pateric) l-a văzut pe Părintele Arsenie în rugăciune învăluit “ca de un foc” – pentru ca în sfârșit, să ni-l aprindem ca o lumânare la crucea mormântului Sfinției Sale de la Prislop, de care se cuvine să ne apropiem ca de un “rug aprins” ca să primim “lumină din lumină”.

Binecuvântat este poporul din care s-a ridicat un astfel de om până la “statura vârstei deplinătății în Hristos” (Efes. 4,13), ocrotită este țara noastră care are un astfel de mijlocitor către Dumnezeu și vie este Biserica care a avut un astfel de slujitor ce nu a făcut “compromisuri spiritului vremii” în trecutul încheiat la numai câteva zile după săvârșirea Sfinției Sale din această viață (28 noiembrie – 22 decembrie 1989!). Pentru că astăzi, într-o vreme plină de incertitudini când lumea și societatea în care trăim se aseamănă tot mai mult cu un “Ținut al Gherghesenilor” bântuit de felurite dhuri, curente și ideologii ”care nu sunt de la Dumnezeu”, ne dăm seama că a-l fi întâlnit cândva, cunoscut, ascultat, crezut și urmat – după puteri – pe Părintele Arsenie Boca la o răspântie a vieții

noastre, este aproape egal cu faptul de a fi fost contemporani cu un adevărat profet biblic, apostol neotestamentar sau Sfânt al Bisericii Ortodoxe! Aceasta este deci imaginea și icoana clară și definitivă – ca un reflex al picturii bisericești de la Drăgănescu și Prislop – a Părintelui Arsenie, zugrăvită înaintea ochilor și înlăuntrul sufletului nostru de razele unei lumini ce coboară atât de pe Tabor, cât și din norii Parusiei...

De aceea, lăsând în seama lui Dumnezeu rânduirea vremii în care “lumina să fie pusă în sfeșnic” și timpului – care țese în taină odăjdiile sfinților și le sculptează racla – să adeverească tuturor, “cler și popor”, locul Icoanei Părintelui Arsenie în catapeteasma neamului nostru românesc “creștinesc și de Hristos iubitor”, mărturisim că – cel puțin în vremile pe care le trăim astăzi și în viitorul apropiat – despre Părintele Arsenie, despre activitatea și lucrările Sfinției Sale, se cuvine mai mult și mai bine să se tacă, decât să se vorbească...

“Doamne, Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie Ieromonahul, rămâi cu noi, în toate zilele, căci este spre seară și zilele rele sunt”. (cf. Lc. 24,19; Mt. 28,20; Efes. 5,16).

Protos. Daniil Stoenescu

* Din cuvântul rostit cu prilejul pomenirii săvârșite la Mănăstirea Prislop – 28 noiembrie 1992 – legată de împlinirea a trei ani de la strămutarea Părintelui Arsenie “în lumea celor vii”.

Text preluat din Gândirea (seria nouă), nr. 2 / 1992

Viata Părintelui Arsenie Boca

S-a născut la 28 septembrie 1910 în comuna Vata de Sus, județul Hunedoara. Părintii, tărani gospodari, au mai avut încă o singură fiică.

De mic copil manifestă înclinație spre studiu și spre artele frumoase. Urmează școala primară în comuna natală, apoi liceul la Brad între 1924-1928, iar din 1928 cursurile Institutului Teologic de grad universitar din Sibiu unde este remarcat de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae ca un student eminent, fiind licențiat în teologie în 1932.

Continuă studiile la facultatea de Belle Arte din București (1932-1936) și urmează doi ani și cursurile Facultății de Medicină din Cluj, pe care însă nu le încheie.

Între anii 1938-39 face un pelerinaj la muntele Athos de unde, revenind în țară se închinoviază în anul 1939 la mănăstirea Sâmbăta de Sus și la scurt timp este hirotonit diacon și preot.

În 1948, la îndemnul mitropolitului Nicolae Bălan se mută la Prislop pentru a reînvia viața monahală din această mănăstire distrusă de generalul Bucow. Aici întemeiază o obște de maici și vietuiește până în 1959 când i se stabilește domiciliul forțat la București și lucrează timp de 10 ani la pictura bisericii din Drăgănescu. Ultima parte a vieții și-o petrece la Sinaia, unde obștea mănăstirii Prislop, împrăștiată în 1959 se reorganizează.

S-a mutat la Domnul în 28 noiembrie 1989 la Sinaia și înmormântat după dorința proprie la mănăstirea Prislop la 4 decembrie 1989.

Ultima dorință a fost ca opera sa să nu fie publicată. S-a publicat totuși lucrarea “Căderea împărăției” în editura Episcopiei Ortodoxe Române a Aradului, 1995, unele din predicile și meditațiile sfintiei sale rămânând în manuscris și cunoscând ulterior o mare diversitate de variante.

Mormântul părintelui Arsenie de la mănăstirea Prislop constituie și azi un loc de pelerinaj pentru sute de creștini din țară care l-au cunoscut și în conștiința cărora părintele a rămas ca un om cu viață sfântă.

ÎNȚÂMPINĂRI

Interviuri cu Părintele Teofil Părăian
realizate de Sabin Vodă

PARTEA A III-A
Varia

~ cuvinte si cuvântări ~

Cinstirea Sfintei Cruci

Cinstirea Maicii Domnului

Cinstirea sfintilor

Mănăstirea - locul împlinirilor

Femeile gânditoare de Dumnezeu

Sământa si pământul inimii

Neo-isihasmul românesc

Părintele Arsenie Boca

Îmbunătățirea sufletului

Rugăciunea de toată vremea

Despre isihasm

Sfântul Pantelimon - îndemn la milostivire

Slujirea tinerilor în Biserică

Cinstirea Sfintei Cruci

Suntem cinstitori ai Sfintei Cruci pentru că ne-am pomenit în această lume ca cinstitori ai Sfintei Cruci. Si e firesc să fim cinstitori ai Sfintei Cruci pentru că Biserica noastră este cinstitoare a Sfintei Cruci. Sunt multe prilejurile în care Biserica noastră pomeneste puterea cinstitei si de viață făcătoarei Cruci. Cinstim Sfânta Cruce pentru că asa ne învată Biserica, pentru că asa face Biserica, pentru că asa fac creștinii cei buni. Cinstim Sfânta Cruce pentru că stim că Sfânta Cruce este altarul de jertfă pe care s-a adus ca jertfă pe sine Mântuitorul nostru de bunăvoie. Cinstim Sfânta Cruce pentru că în ea vedem materializată iubirea lui Dumnezeu față de oameni. Stim că Dumnezeu este iubire (In. 4, 8) si stim că Sfânta Cruce este o mărturie despre iubirea lui Dumnezeu Tatăl, care L-a dat pe Fiul Său ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață vesnică (In. 3, 16). Este o mărturie despre iubirea lui Dumnezeu Fiul, care din iubire S-a răstignit pentru noi si pentru a noastră mântuire. Cinstim Sfânta Cruce ca fiind fata lui Dumnezeu îndreptată către oameni. Si cinstim Sfânta Cruce nu numai ca arătare a iubirii lui Dumnezeu față de oameni, nu numai ca altar de jertfă, ci si ca semn al biruintei prin Înviere "că, iată, a venit prin Cruce bucurie la toată lumea", spunem într-o alcătuire de la sfintele slujbe ale Bisericii noastre si stim că Domnul nostru Iisus Hristos a înviat din morti după ce a murit pe Cruce si de aceea noi facem o legătură între Crucea Domnului Hristos si Învierea Domnului Hristos. Învierea Domnului Hristos dă valoare pentru noi jertfei de pe Cruce, iar Crucea este semn si al jertfei, si al biruintei, si este semn al jertfei pentru că este semn al învierii si al biruintei. Si de aceea noi cinstim Crucea Mântuitorului nostru Iisus Hristos si zicem:

"Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, si Sfântă Învierea Ta o lăudăm si o mărim" si mai zicem; "Doamne, armă asupra diavolului Crucea Ta ai dat nouă, că se îngrozeste si se cutremură, nesuferind a căuta spre puterea ei, că morti ai sculat si moartea ai surpat. Pentru aceasta ne închinăm îngropării Tale si Învierii". Sfântul Calinic de la Cernica, la sfârșitul vietii sale pământesti, a zis "Slavă lui Dumnezeu pentru toate, Sfântă Cruce ajută si să ne vedem în Rai".

Cuvânt înregistrat la Mănăstirea Brâncoveanu în luna februarie 1998 si difuzat pe Canalul Radio România Cultural

Cinstirea Maicii Domnului

Pe Maica Domnului o cinstim pentru că asa ne învată Biserica noastră, pentru că asa ne-am pomenit, pentru că nu putem să nu cinstim pe Maica Domnului, Maica Domnului fiind maica Mântuitorului nostru Iisus Hristos. E firesc, dacă-L cinstim pe Domnul Hristos, dacă-l preamărim pe Domnul Hristos, să fim si cinstitori ai Maicii Domnului. Ne-am pomenit ca cinstitori ai Maicii Domnului îndrumati de Biserica noastră la aceasta prin rânduielile sfințelor slujbe. De pildă, am auzit în cadrul sfințelor slujbe, de când mi-am dat seama de aceasta, cuvintele: "Pe Preasfânta, curata, preabinecuvântata, mărita, stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoare si pururea Fecioara Maria, cu toti sfinții să o pomenim" si am răspuns la acest îndemn totdeauna: "Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieste-ne pre noi". E în centrul preocupărilor noastre, si Sfânta Cruce, si Maica Domnului. Într-o alcătuire de la Ziua Crucii, vorbind cu Maica Domnului, pomenim Sfânta Cruce si zicem: "Rai de taină esti, Născătoare de Dumnezeu, care ai odrăslit nelucrat pe Hristos, întru care lemnul Crucii cel de viață purtător pe pământ s-a sădit. Pentru aceasta înălțat fiind acum (se înțelege lemnul Crucii), închinându-ne lui, pe tine te mărim". Este o legătură între Maica Domnului si Crucea Domnului nu numai în sensul că Maica Domnului a stat la Crucea Domnului, ci si în înțelesul că Biserica noastră are în vedere si Crucea Domnului, si pe Maica Domnului. Si, în sfârșit, am învățat multe despre Maica Domnului pe parcursul vietii noastre si putem învăța, si anume cinstim pe Maica Domnului pentru că a ales-o Dumnezeu Tatăl, pentru că din ea s-a întrupat Dumnezeu Fiul, pentru că Duhul Sfânt s-a pogorât peste ea. Cinstim pe Maica Domnului pentru că îngerul binevestitor a zis: "Bucură-te cea plină de dar, Domnul este cu tine" (Lc. 1, 28), pentru că Sfânta Elisabeta, sub puterea Duhului Sfânt în prezenta Maicii Domnului care-L purta pe Domnul Hristos în pântecele ei a zis "Binecuvântată esti tu între femei si binecuvântat este rodul pântecelui tău si de unde mie cinstea aceasta ca să vină Maica Domnului meu la mine?" (Lc. 1, 42-43). O cinstim pentru că a cinstit-o o femeie din popor care, uimită de cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos, a ridicat glasul si a zis "Fericit este pântecele care te-a purtat si pieptul la care ai supt" (Lc. 11, 27). O cinstim pe Maica Domnului pentru că au cinstit-o toti sfinții si n-avem cum să n-o cinstim pe ceea ce este mărirea a toată lumea, care din oameni a răsărit si pe Cuvântul, pe Fiul lui Dumnezeu L-a născut. O cinstim pe Maica Domnului ca ceea ce este mai cinstită decât heruvimii si mai mărită fără de asemănare decât serafimii.

Cuvânt înregistrat la Mănăstirea Brâncoveanu în luna februarie 1998 si difuzat pe RRC

Cinstirea sfinților

Biserica Ortodoxă cinsteste sfinții pentru că-i cinsteste Dumnezeu pe sfinți. Sfinții sunt sfinții lui Dumnezeu și cinstindu-i pe sfinții lui Dumnezeu, cinstim pe Dumnezeu însuși, care este minunat între sfinți. "Veniti să ne închinăm și să cădem la Hristos. Mântuiește-ne pe noi, Fiul lui Dumnezeu, Căla ce ești minunat întru sfinți, pe noi cei ce-Ti cântăm Tie: Aliluia". Cinstim pe sfinți pentru că sfinții sunt prietenii lui Dumnezeu, cinstim pe sfinți pentru că i-a ales Dumnezeu, cinstim pe sfinți pentru că-i alegem și noi pe sfinți ca ocrotitorii noștri, cinstim pe sfinți pentru că ei se roagă pentru noi. "Sfinților mucenici care bine v-ați nevoit și v-ați încununat, rugați-vă Domnului să mântuiască sufletele noastre". "Mărire Tie Dumnezeului nostru, lauda Apostolilor și bucuria Mucenicilor, a căror propovăduire este Treimea cea de-o ființă și nedespărțită". Sunt cuvinte cu care suntem obișnuiți. "Pe toți sfinții pomenindu-i, iară și iară cu pace Domnului să ne rugăm" spunem la Sfânta Liturghie. Pomenim pe sfinți la zilele hotărâte pentru pomenirea lor, ne rugăm sfinților să ne ajute și nouă să urmăm calea de sfințenie, calea pe care au urmat-o ei, îi cinstim pe sfinți pentru că dorim și noi să fim sfinți și pentru că dorim să fim sfinți, ne folosim de darurile Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care sunt puse în atenție ca Sfintele sfinților, ca Sfinte pentru cei sfinți, ca Sfinte pentru cei ce vor să fie sfinți, ca Sfinte pentru cei care vor să înmulțească numărul sfinților.

Cuvânt înregistrat la Mănăstirea Brâncoveanu
în luna februarie 1998 și difuzat pe RRC

Mănăstirea - locul împlinirii

Iubiți frați, îmi place să spun, și spun adeseori, că mănăstirea este și locul împlinirii. Ar putea cineva să se întrebe, totuși, dacă există într-adevăr undeva un loc al împlinirii și dacă există acest loc și este mănăstirea - de ce mănăstirea este locul împlinirii. Întrebarea aceasta despre locul împlinirii, despre un loc în care oamenii nu numai că se simt bine, dar se simt îndestulați, simt că nu mai au ce să urmărească, dacă lucrul acesta se întâmplă într-un anumit loc, oare într-adevăr este un astfel de loc? Întrebarea este firească pentru că Sfântul Ioan Gură de Aur observă în "Predicile despre pocăință" că Adam fiind în Rai a căzut și că Lot fiind în Sodoma s-a mântuit. Observă că Iov s-a mântuit pe o grămadă de gunoi, iar Saul nu s-a mântuit în palat împărătesc. Dacă luăm aminte la acest cuvânt al Sfântului Ioan Gură de Aur, constatăm că nu locul, ci așezarea sufletească îl ajută pe om ca să fie împlinit. Dar dacă ne mai gândim apoi că Sfântul Petru Damaschin spune că a văzut mântuire și cădere și în pustiu, și în viața obișnuită, și-n călugărie, și-n căsătorie, și dacă ne mai gândim că el afirmă că "de va lăsa omul voile și cugetele sale și va face voia și cugetul lui Dumnezeu, în toată lumea asta nu se va găsi nici loc, nici lucru ca să-i împiedice mântuirea. Se potrivește acest cuvânt cu cuvântul psalmistului: "în tot locul stăpânirii Lui, binecuvântează suflete al meu pe Domnul (Ps. 102, 22). În rugăciunea "Împărat ceresc" - către Duhul Sfânt - spunem "care pretutindenea ești și toate le împlinesti". Sfântul Marcu Ascetul are cuvântul: "credința neclintită este un turn întărit și Hristos se face toate celui ce crede". În acest cuvânt al Sfântului Marcu Ascetul înțelegem că mântuirea, că împlinirea vine prin Hristos. "Hristos să se sălăsluiască prin credință în inimile voastre", le scrie Sfântul Apostol Pavel creștinilor din Efes (Efes. 3, 17). Toate acestea ne duc la gândul că, de fapt, împlinirea ține de suflet și nu de loc, de un loc anume. Și totuși nu se poate spune că n-ar fi și niste locuri cu avantaj pentru linistea sufletească, locuri în care omul

să se simtă mai aproape de Dumnezeu, locuri în care cei de jos să caute mai mult voie lui Dumnezeu, nu se poate spune că nu există locuri care să favorizeze linistea și bucuria. Și-un astfel de loc nepărat trebuie să fie mănăstirea, pentru că mănăstirea este împărăția lui Dumnezeu aici pe pământ. Undeva unde se înmulțeste rugăciunea, undeva unde se caută linistea, undeva unde oamenii sunt cu gândul la Dumnezeu nu se poate să nu fie și o împlinire, dacă oamenii caută cu adevărat voia lui Dumnezeu. Bineînțeles că vrăjmasul poate veni cu gândurile lui, poate da fel de fel de sugestii, poate aduce confuzii, poate aduce nedumeriri, poate să răscolească niste gânduri ale trecutului și niste năzuiri spre lumea aceasta, și-n cazul acesta, mănăstirea nu este locul împlinirii pentru aceia care nu caută împlinirea în Dumnezeu.

Când mă întreba cineva: de unde vin, de unde sunt, de multe ori îmi venea în minte să spun niste versuri scrise de Maica Teodosia în "Pasăre de nea":

"Eu, de unde vin e numai senin
Si-acolo nu-i dorul nimănui, e numai senin."

pentru că unde-i Dumnezeu și dorul său e seninător. Norii ispitelor, norii îndoielilor, norii confuziilor, norii nedumeririlor nu au ce căuta unde "învie Dumnezeu și se risipesc vrăjmasii Lui", "să învie Dumnezeu și să se risipească vrăjmasii Lui și să fugă de la fata Lui toți cei ce-L urăsc pe Dânsul". Și dacă ne gândim bine că Sfântul Apostol Pavel în Epistola întâia către Corinteni scrie că: "noi surpăm izvoarele mintii și tot gândul îl robim spre ascultarea lui Hristos", aflăm metoda de împlinire. Să surpi izvoarele mintii. Pentru că fiecare dintre noi, acolo unde ne găsim, suntem sau putem fi împresurați de izvoarele mintii. De o minte cu odrăsliri care nu se potrivesc cu poruncile lui Hristos, pentru că nu reușim nici măcar în parte de multe ori, să împlinim cuvântul Sfântului Apostol Pavel din Epistola către Romani, care zice: "schimbati-vă prin înnoirea mintii, căutați să cunoașteți ce este plăcut și desăvârșit și nu vă asemănați chipului acestui veac, ci schimbati-vă prin înnoirea mintii" (Rom. 12, 2). Neliniștile, toate neîmplinirile, toate zbuciumările, toate neîmplinirile vin de acolo că omul nu se supune cu mintea Domnului Hristos și caută el niste lucruri care nu țin de liniste și de împlinire și ar trebui să fim cumva, cu o jenă în sufletul nostru, când avem neîmpliniri și nemulțumiri pentru că asta înseamnă că nu ne-am întâlnit încă cu Domnul Hristos.

La Schimbarea la Fată, Sfântul Apostol Petru a zis: "Doamne, e bine să fim aici". Ar trebui să zice și noi, despre noi înșine, în raport cu Taborul vieții noastre - cei din mănăstire, "Doamne, e bine să fim aici".

La Învierea Sa din morți, Domnul Hristos a dat ucenicilor Săi bucurie și cei doi care mergeau spre Emaus erau cu inimile arzânde de prezenta Domnului Hristos, iarăși un semn de bucurie și de împlinire. Mai departe, la Înălțarea la cer a Domnului nostru Iisus Hristos, ucenicii s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare. Și nu erau într-un loc anume, cum nu erau nici măcar în locul Înălțării, căci s-au întors de acolo "cu bucurie mare", bineînțeles purtând în suflet binecuvântarea pe care a dat-o Domnul Hristos și purtând în suflet închinarea pe care au adus-o ei Domnului Hristos.

Ne confruntăm de multe ori, unii dintre noi, și cu oameni neîmpliniți care au trăit ani și ani în mănăstire. Oameni neîmpliniți care ar putea să aibă bucurie din darul lui Dumnezeu, din rugăciunile Maicii Domnului, din mijlocirile sfinților din slujbele Bisericii, din darurile Bisericii, și totuși nu au. Nu pentru că nu sunt în locuri favorizante pentru bine, ci pentru că nu știu să caute și nu știu căutând să găsească pe Cel prin care vine împlinirea - Hristos care "se face toate celui ce crede" și pe Cel de la care vine "toată darea cea bună și tot darul desăvârșit".

Ar fi cazul să ne întrebăm, în situații de felul acesta, de confruntare cu noi însine și de cercetare de noi însine, la vreme de îndreptare: câtă mulțumire purtăm în suflet? câtă împlinire avem din ceea ce facem, din ceea ce gândim, din ceea ce vorbim, din ceea ce suntem? Să ne cercetăm pe noi însine și dacă vedem că nici în "locul împlinirii" nu avem împlinire - să ne defăimăm. Ca acel părinte care, întrebând fiind ce a găsit în calea aceasta, ce-a învățat în calea aceasta a călugăriei, a zis: "să mă defaim pe mine însumi". Smerenia este un mijloc de înălțare, după cuvântul Domnului Hristos care zice: "cel ce se smereste pe sine se va înălța", iar darul lui Dumnezeu se dă celor smeriți. "Învățați-vă de la Mine că sunt blând și smerit cu inima", a zis Domnul Hristos, "și veți avea odihnă sufletelor voastre". Amin.

Înregistrare realizată la Mănăstirea Brâncoveanu
de la Sâmbăta de Sus, 4 octombrie 1996

Femeile gânditoare de Dumnezeu

Într-o această duminică, am auzit la sfintele slujbe spunându-se cuvintele: "Când Te-ai pogorât la moarte Cea ce ești Viata cea fără de moarte, atunci iadul l-ai omorât cu strălucirea dumnezeirii, iar când ai înviat pe cei morți din cele de dedesubt, toate puterile ceresti au strigat: Dătătorule de viață, Hristoase Dumnezeu nostru, mărirea Tie". Cuvintele acestea le-am auzit de mai multe ori în cuprinsul slujbei de duminică de la Glasul al II-lea. Și când spunem aceste cuvinte, stăm în fața Mântuitorului nostru Iisus Hristos, vorbim cu Mântuitorul, cu El, care este fără de moarte și care totuși s-a pogorât la moarte. "Când Te-ai pogorât la moarte, Cea ce ești Viata cea fără de moarte". A primit Mântuitorul nostru să moară pentru păcatele noastre, a murit cu fire pământească, s-a despărțit sufletul de trup, așa cum se întâmplă la moartea tuturor oamenilor, dar n-a murit cu firea dumnezeiască, El fiind Viata cea fără de moarte. "Când Te-ai pogorât la moarte, Cea ce ești Viata cea fără de moarte, atunci iadul l-ai omorât cu strălucirea dumnezeirii", spunem noi mai departe. Cum anume? Atunci când Domnul nostru Iisus Hristos a fost înmormântat de Iosif din Arimateea și de Nicodim, a fost așezat în mormânt cu trupul și s-a pogorât în iad cu sufletul, dar cu dumnezeirea a fost pretutindeni, și în mormânt cu trupul, și în iad cu sufletul. De aceea se spune: "Atunci iadul l-ai omorât cu strălucirea dumnezeirii". Când s-a pogorât Domnul Hristos la iad, iadul a încetat să mai fie iad, întunericul a fost strălucit de strălucirea dumnezeirii și a avut loc această pogorâre la moarte și apoi în cele mai de jos ale pământului, în locasurile mortilor, iar prin aceasta iadul a fost nimic. Aceasta a avut drept urmare faptul că cei morți au fost înviați: "Atunci iadul l-ai omorât cu strălucirea dumnezeirii; iar când ai înviat pe cei morți din cele de dedesubt" (din cele de jos). Cei vechi credeau că lumea aceasta este împărțită în trei părți, ca și când ar avea trei etaje: la mijloc pământul, sus cerul și jos iadul, sub pământ. Era o concepție a lor și atunci Biserica, având în vedere concepția aceea, spune: "Te-ai pogorât la iad, ai înviat pe cei morți din cele de dedesubt. Atunci iadul ai omorât cu strălucirea dumnezeirii Tale, iar când ai înviat pe cei morți din cele de dedesubt, toate puterile ceresti au strigat: Dătătorule de viață, Hristoase Dumnezeu nostru, mărirea Tie". Ceea ce s-a întâmplat atunci trebuie să se întâmple în fiecare dintre noi. Dacă avem un iad în sufletul nostru, acesta trebuie să se nimicească. Dacă avem porniri rele, trebuie să se schimbe spre bine. Iadul din sufletul nostru, atâta cât este, dacă este, trebuie să fie pătruns de strălucirea dumnezeirii, să învieze Dumnezeu în noi, "să învie Dumnezeu și să se risipească vrăjmasii Lui", să simțim pe Dumnezeu viu și lucrător în noi și toate împotririle din suflet să se nimicească și atunci puterile cerului strigă și pentru noi, și pentru cele ce se întâmplă în noi: "Dătătorule de viață, Hristoase, Dumnezeu nostru, mărirea Tie".

Asa vorbim cu Domnul Hristos si mai vorbim cu El în această duminică zicând: "De Te-ai si pogorât în mormânt, cela ce esti fără de moarte, dar puterile iadului ai zdrobit si ai înviat ca un biruitor, Hristoase, Dumnezeule, zicând femeilor mironosite: Bucurati-vă si apostolilor Tăi pace dăruindu-le, Cela ce dai celor căzuti ridicare". Îi spunem Domnului Hristos că, cu toate că s-a pogorât în mormânt, cu toate că a fost ca un mort în mormânt, cu puterea dumnezeiască a zdrobit iadul. "Cu toate că Te-ai pogorât în mormânt, cela ce esti fără de moarte", Te-ai pogorât în mormânt după firea omenească, Te-ai unit cu cei morti dar, cu puterea Ta, ai zdrobit iadul, "dar puterile iadului ai zdrobit si ai înviat ca un biruitor, zicând femeilor mironosite: Bucurati-vă". După învierea Sa, Domnul Hristos, asa cum mărturiseste Sfântul Evanghelist Matei, s-a întâlnit cu femeile mironosite, care L-au întâmpinat si Domnul Hristos le-a întâmpinat pe ele si a zis către ele: "Bucurati-vă" (Mt. 28, 9). Le-a salutat. Cuvântul bucurati-vă nu este un îndemn la bucurie, ci este un salut. "Bucurati-vă" e salutul pe care l-a întrebuinat Domnul Hristos în întelesul că cuvântul din limba ebraică s-a tradus în limba greacă prin "bucurati-vă", iar în limbile moderne nu peste tot găsim în Noul Testament cuvântul "bucurati-vă", ci găsim cuvântul fiti salutati.

Iubiti credinciosi, Domnul Hristos a zis femeilor: "bucurati-vă". Noi ne putem gândi si la un îndemn la bucurie, pentru că Domnul Hristos a adus bucuria învierii si s-au bucurat ucenicii că L-au văzut pe Domnul (In 20, 20). Deci, a zis femeilor "bucurati-vă" si apostolilor le-a dat pace. "Si apostolilor Tăi pace dăruindu-le, Cela ce dai celor căzuti ridicare". Iubiti credinciosi, însă, în această zi în care pomenim pe femeile mironosite si zicem c-a zis Domnul Hristos femeilor mironosite "bucurati-vă", ne gândim totodată si la Sfântul Iosif din Arimateea, care a fost în legătură cu Domnul Hristos prin aceea că l-a înmormântat cu cinste pe El. A cerut autorizatie de la Pilat să-l înmormânteze pe Mântuitorul, pe Învățătorul cel răstignit. A primit autorizatie si l-a înmormântat si Biserica îl pomeneste întru această zi împreună cu femeile purtătoare de mir, cu femeile care au cumpărat miresme si au pregătit miresme si s-au dus să le verse peste trupul Domnului nostru Iisus Hristos, dar n-au putut să-si îplinească gândul pentru că Domnul nostru Iisus Hristos înviase din morti.

În legătură cu aceste femei mironosite, cu aceste femei purtătoare de mir, femei doritoare de a-l cinsti pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, în legătură cu aceste femei, Biserica noastră spune: "Pe Soarele cel mai înainte de soare, care a apus oarecând în mormânt, mers-au mai înainte de către ziuă căutându-L ca pe o zi mironositele fecioare si una către alta striga: «O, prietenelor, veniti să ungem cu miresme trupul cel de viață purtător si îngropat, trupul care a înviat pe Adam si care acum zace în mormânt. Să mergem si să ne sârguim ca si magii si să ne închinăm, si să aducem miruri în loc de daruri, Celui ce nu în scutece, ci în giulgiu este înfășurat, si să plângem, si să strigăm: O, Stăpâne, scoală-Te, Cela ce dai celor căzuti sculare»" (Icos). Aceasta este o alcătuire a Bisericii noastre, o minunatie de gânduri bune si frumoase, pe care o avem în cuprinsul slujbelor noastre de la Pasti, si o avem si în cuprinsul slujbei de astăzi. Si spunem, vorbind cu cei ce ne ascultă: "Pe Soarele cel mai înainte de soare - asa-l numim pe Domnul Hristos: Soare înainte de Soare, Soarele care a făcut soarele - Pe Soarele cel mai înainte de soare, care a apus oarecând în mormânt". A fost înmormântat soarele? Poate să fie soarele înmormântat? Nu poate. Soarele nu apune niciodată, apune pentru noi si răsare pentru altii. "Pe Soarele cel mai înainte de soare, care a apus oarecând în mormânt, mers-au mai înainte de către ziuă - până nu s-a făcut ziuă (si aici urmează ceva frumos) - căutându-l ca pe o zi mironositele fecioare (mironositele în general, c-au fost si fecioare, si nefecioare între ele. Chiar mă întreba cineva, undeva, că de ce se spune mironositele fecioare? Si am spus că se referă la acelea care au fost fecioare. Dar, a fost si Maria Magdalena, care de fapt n-a fost fecioară); - si una către alta striga: O, prietenelor, veniti să ungem cu miresme trupul cel de viață purtător si îngropat, trupul care a înviat pe Adam cel căzut si care zace în mormânt", ele considerau că Trupul Domnului e în mormânt, zace în mormânt. Nu stiau că

Domnul Hristos a înviat. "Să mergem să ne sârguim ca si magii, si să ne închinăm, si să aducem miruri în loc de daruri". Magii au adus daruri la nasterea Mântuitorului, când Domnul Hristos ca prunc a fost înfășurat în scutece, si acum era înfășurat, dar nu în scutece, ci în giulgiu. Se face o legătură, pe care bineînțele că n-au făcut-o mironositele, dar pe care o face Biserica. "Si să mergem să ne sârguim ca si magii, si să ne închinăm, si să aducem miruri în loc de daruri". Nu aducem aur, tămâie si smirnă cum au adus magii, ci aducem miruri în loc de daruri Celui ce, nu în scutece ca la nastere, ci în giulgiu este înfășurat si să plângem si să strigăm: "O, Stăpâne, scoală-Te, Cel ce dai celor căzuti ridicare". Sunt niste lucruri minunate cu care ne împodobim mintea la această sărbătorire, în această duminică în care pomenim pe femeile mironosite, pe femeile purtătoare de mir, pe femeile gânditoare de Dumnezeu. Cred că acesta este lucrul cel mai de căpetenie pe care ar trebui să-l avem în vedere într-o zi ca aceasta. Biserica ne spune că femeile mironosite au fost gânditoare de Dumnezeu, L-au avut în vedere pe Dumnezeu, L-au avut în principal în sfera gândurilor lor pe Domnul Hristos si de aceea erau gânditoare de Dumnezeu. Când eram eu copil, buna mea, Dumnezeu s-o odihnească, când îi venea ceva deosebit în minte spunea: "Mi-o adus Dumnezeu în gând". Aceasta înseamnă să fii gânditor de Dumnezeu, să primești în gând gândurile lui Dumnezeu, să aduni în minte, gândurile lui Dumnezeu. De unde? Din Sfânta Evanghelie, unde sunt cuvintele lui Dumnezeu, gândurile lui Dumnezeu, care sunt vesnice; din scrierile Sfintilor Apostoli, care au fost insuflati de Duhul Sfânt, din scrierile Sfintilor Părinti si mai ales de la sfintele slujbe. Iată, v-am spus niste gânduri luminate. Asta înseamnă să ai gândurile lui Dumnezeu si să fii gânditor de Dumnezeu si mai ales femeile să fie gânditoare de Dumnezeu ca să se potrivească cu femeile mironosite.

Deci, iubiti credinciosi, în această zi în care ne gândim la femeile cinstitoare de Dumnezeu, care au vrut să-L cinstească pe Mântuitorul prin miruri, pe care le-au cumpărat si pe care le-au pregătit si în care si-au pus inima lor, în această zi e cazul să ne aducem aminte că femeile purtătoare de mir, femeile gânditoare de Dumnezeu, femeile mironosite, n-au putut să-si întrebuinteze mirurile si s-au întors cu ele înapoi, pentru că Domnul Hristos înviase din morti. De aceea zicem noi la Sfânta Slujbă de Înviere: "Femeile cele gânditoare de Dumnezeu în urma Ta cu miruri au alergat si pe care ca pe un mort cu lacrimi Te căutau, bucurându-se s-au închinat Tie, Dumnezeului celui viu si Pastile cele mântuitoare ucenicilor Tăi, Hristoase, le-au binevestit". Au plecat cu un gând la mormânt si s-au întors cu gândul că Domnul Hristos a înviat si au spus ucenicilor că Domnul Hristos a înviat.

Iubiti credinciosi, femeile purtătoare de mir si-au arătat cinstirea pe care o purtau în inima lor, dar nu si-au arătat-o prin mirurile pe care le-au pregătit, pentru că nu mai era trebuință de ele, dar cinstirea cea din inimă a rămas pentru totdeauna lucrătoare si de la femeile mironosite putem învăța să fim si noi cinstitori ai Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Cu ce, iubiti credinciosi? Noi ce putem să-i aducem Domnului Iisus Hristos ca să ne aflăm în lucrarea femeilor mironosite? Miruri nu avem de unde, dar Biserica noastră zice asa: "Să mâncăm cu mâncare adâncă si în loc de mir, cântare să aducem Stăpânului, si să-L vedem pe Hristos, Soarele dreptății, tuturor viată răsărind" (Irmos, cântarea a cincea de la Slujba Învierii). Mirurile noastre sunt cântarea noastră de laudă, cântarea noastră de preamărire adusă Domnului Hristos. Slujbele noastre care sunt ca o revărsare de mir, de miresme, către Mântuitorul nostru Iisus Hristos si aduc binecuvântarea Domnului nostru Iisus Hristos peste noi. Femeile purtătoare de mir, femeile gânditoare de Dumnezeu, femeile care au adus miruri, ne învată pe noi să aducem cântare Stăpânului si să-L vedem pe Hristos, Soarele dreptății, tuturor viată răsărind.

Iubiti credinciosi, femeile purtătoare de mir au vrut să aducă miresme, au pregătit miresme si au arătat cinstirea lor prin miresme. Noi să arătăm cinstirea noastră prin laude aduse lui Dumnezeu, prin laude aduse Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Celui ce a înviat din morti cu moartea pe

moarte călcând și nouă ne-a dăruit viață vesnică. Și închinarea noastră să o aducem pentru că și femeile purtătoare de mir s-au închinat Mântuitorului nostru Iisus Hristos când s-au întâlnit cu Hristos, iar Domnul Hristos le-a spus: "Bucurati-vă", și le-a spus: "nu vă temeti" (Mt. 28, 9-10). A pomenit două din darurile Învierii. Noi știm că din mormântul dătător de viață al Mântuitorului au izvorât mai ales cinci daruri ale Învierii și anume: iertarea păcatelor, că Domnul Hristos a dat ucenicilor puterea de a ierta păcatele, a suflat peste ei Duh Sfânt și a zis: "Luati Duh Sfânt, căroră veti ierta păcatele vor fi iertate și căroră le veti tine, vor fi tinute" (In. 20, 22-23). A dat Mântuitorul nostru Iisus Hristos, după Înviere, bucurie, "s-au bucurat ucenicii văzând pe Domnul" (In. 20, 20), iar femeilor mironosite le-a zis "bucurati-vă". A dat Domnul Hristos, după Învierea Sa, netemere, a zis "Nu vă temeti" (Mt. 28, 10). A dat Domnul Hristos, deci, curaj celor care au crezut în Înviere, a dat Domnul Hristos pace Apostolilor Săi, că de fiecare dată când s-a întâlnit cu ei, le-a zis "Pace vouă" (In. 20, 2; Lc. 24, 36) și le-a dat binecuvântare, căci la cer s-a înălțat binecuvântând (Lc. 24, 51).

Să ne învrednicească bunul Dumnezeu și pe noi să fim gânditori de Dumnezeu ca femeile purtătoare de mir, să aducem și noi cinstire Mântuitorului ca femeile mironosite, să-L așezăm și noi în sufletul nostru cu cinstirea pe care i-a arătat-o Domnului Hristos Iosif din Arimateea, care L-a așezat în mormânt, să avem și noi bucuria întâlnirii cu Dumnezeu cum au avut-o femeile mironosite, să avem și noi binecuvântarea Domnului nostru Iisus Hristos, care se arată mai ales în iertarea păcatelor și atunci vom fi părtași învierii Domnului nostru Iisus Hristos, de acum și până-n veac. Amin.

Mărire Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Amin. Hristos a înviat!

Predică ținută la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus
în Duminica a treia după Paști, a Mironositelor, 3 mai 1998)

Sământa și pământul inimii

Prea Sfintite Părinte Mitropolit Serafim, Preacucernici Părinti și iubiti credinciosi,

S-a sfârșit cuvântul Mântuitorului nostru Iisus Hristos în legătură cu pilda semănătorului și cu tâlmăcirea ei în cuvintele: "Cel ce are urechi de auzit să audă". Ce să audă? Să audă pilda semănătorului și ce să mai audă? Să audă tâlcuirea ei. În Sfânta Evanghelie avem două pilde spuse de Mântuitorului nostru Iisus Hristos în legătură cu semănatul: pilda cu semănătorul și pilda cu sământa cea bună și cu neghina. Pilda cu semănătorul o găsim în trei locuri, în trei Evanghelii: în Sfânta Evanghelie de la Matei, cap. 13, în Sfânta Evanghelie de la Marcu, în cap. 4 și în Sfânta Evanghelie de la Luca în cap. 8, iar pilda cu sământa cea bună și cu neghina o găsim numai în Sfânta Evanghelie de la Matei, în continuarea pildei cu semănătorul. Și este interesant de observat că amândouă aceste pilde au fost tâlcuite de Domnul nostru Hristos. Dacă este vorba să ne oprim cu gândul asupra pildei cu semănătorul, care s-a citit astăzi din Sfânta Evanghelie, putem să știm numai din citirea Sfintei Evanghelii ce a înțeles Domnul Hristos prin semănător, ce a înțeles Domnul Hristos prin pământul bătătorit, ce a înțeles Domnul nostru Iisus Hristos prin pământul pietros, ce a înțeles Domnul nostru Iisus Hristos prin pământul împresurat de spini și ce a înțeles Domnul nostru Iisus Hristos prin pământul cel bun, în care sământa cea bună, care este - s-a spus clar - cuvântul lui Dumnezeu. Cuvântul lui Dumnezeu aduce rod bun în pământul cel bun. Dacă

Domnul nostru Iisus Hristos si-a sfârșit pilda si talmăcirea ei cu cuvintele "Cel ce are urechi de auzit să audă", înseamnă că lucrurile acestea sunt foarte importante pentru noi. E important să stim că pământul cel bun îi reprezintă pe oamenii care, cu inimă curată si bună primesc cuvântul si fac rod întru răbdare. E important să stim că pământul împresurat de spini, în care nu ajunge sâmbânta cea bună - cuvântul lui Dumnezeu să rodească, îi reprezintă pe oamenii aceia care, sub povara grijilor si a bogăției si a plăcerilor vietii, nu ajung să vadă în sufletul lor rodind cuvântul lui Dumnezeu. Cel ce are urechi de auzit să audă si să stie si să nu uite, să tină minte că pământul pietros este pământul inimii acelor credinciosi care se bucură de cuvântul lui Dumnezeu, dar care atunci când ajung în împrejurări constrângătoare, în împrejurări mai grele, se leapădă de cuvântul lui Dumnezeu si în aceia sâmbânta cea bună nu aduce rod. Cei ce au urechi de auzit să audă că pământul cel bătătorit în care nici măcar nu prinde rădăcină cuvântul lui Dumnezeu, sunt acei oameni care auzind cuvântul îndată îl si uită. Si Domnul Hristos spune chiar că diavolul, satana, împotrivorul ia cuvântul din inima lor - si acum fiti atenti - ca nu cumva crezând să se mântuiască. De ce ia diavolul cuvântul lui Dumnezeu din inima celor care nu-s interesati pentru cuvântul lui Dumnezeu? Ca nu cumva să fie interesati, ca nu cumva să primească cuvântul lui Dumnezeu, ca nu cumva crezând în cuvântul lui Dumnezeu, să se mântuiască. Sunt multe locuri în Sfânta Evanghelie în care ni s-au păstrat cuvinte ale Domnului nostru Iisus Hristos în legătură cu credinta si cu mântuirea. Să ne gândim, de pildă, la sfârșitul Evangheliei de la Marcu, unde e scris că a zis Domnul Hristos după Învierea Sa către ucenicii Săi: "Propovăduiti Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede si se va boteza se va mântui" - cu credinta lui Dumnezeu, "iar cel ce nu va crede se va osândi". Or, diavolul vrea aceasta ca oamenii să nu se mântuiască, ci să se osândească. Stim apoi că de multe ori a zis Domnul Hristos în privinta mântuirii de suferință, în privinta mântuirii de moarte, în privinta mântuirii de boală, în privinta mântuirii de păcat, a zis Domnul Hristos că aceasta se realizează prin credință. Si a zis Domnul Hristos si că "de nu veti crede cine sunt, în păcatele voastre veti muri". Si a zis Domnul Hristos în legătură cu femeia păcătoasă, despre care citim în al VII-lea capitol din Sfânta Evanghelie de la Luca: "Credinta ta te-a mântuit. Mergi în pace" (Lc. 7, 5). La fel a zis si către femeia cu curgere de sânge, care s-a atins de poala hainei Domnului nostru Iisus Hristos, încredințată fiind că se va vindeca. A zis Domnul Hristos către ea: "Îndrăzneste, fiică, credinta ta te-a mântuit" (Mt. 9, 22). Ca să avem în noi cuvântul lui Dumnezeu si ca cuvântul lui Dumnezeu primit în sufletul nostru prin credință să fie roditor spre mântuire, este de trebuință credinta. Către Iair, mai marele unei sinagogi care avea o fiică pe moarte si care s-a dus la Domnul Hristos, rugându-L pentru fiica lui, Domnul Hristos a zis: "Voi veni în casa ta si se va tămădui". Si când Iair a aflat că copila lui a si murit, nu numai că era pe moarte cum o stia el, si-a pierdut credinta. Si atunci a zis Domnul Hristos: "Îndrăzneste, crede numai si se va mântui" (Lc. 8, 50). A stărut Domnul Hristos ca oamenii să aibă credință. Să aibă credință în cuvântul lui Dumnezeu, să nu se îndoiască. Sfântul Isaac Sirul spune că "casa credintei este mintea de copil si inima curată". Si avea de unde să stie Sfântul Isaac Sirul că credinta se întărește în inima curată, pentru că a citit si el desigur din Sfânta Evanghelie cuvântul Domnului Hristos că cei care au inimă curată si bună aceia aduc rod întru răbdare. Multi dintre credinciosii nostri sunt ispititi de gândul că ar putea înainta în credință, că ar putea înainta într-o viață curată, într-o viață deosebită, dacă ar cunoaste mult. Sfântul Marcu Ascetul, însă, atrage atentia asupra faptului că cunostinta singură, cum zice Sfântul Apostol Pavel, îl îngâmfa pe om, iar împlinirea cuvântului este mântuitoare. Credinta nelucrătoare, "cunostinta singură îl îngâmfa pe om, îndemnându-l la nelucrare, iar iubirea zideste, îndemnându-l la răbdarea tuturor". E cuvântul Sfântului Marcu Ascetul.

Iubiti credinciosi, uităm, prea mult uităm. Uităm când vrem să cunoastem mult. Nu acesta este lucrul de căpetenie. Uităm lucrul acesta si mai ales uităm că Domnul Hristos a zis "Fericiti sunt cei curati cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu". Sunt bune si studiile, e bine si să cunosti, să cunosti multe, dar cel mai bine e să-ti cunosti sufletul, să-ti cunosti inima, să stii cum te raportezi tu ca om la ceea ce-ti spune Dumnezeu. Un părinte cu viață îmbunătățită si cu cunostință deosebită,

care a trăit cândva și la mănăstire la Sâmbăta, părintele Arsenie Boca, a zis că "studii teologice pot cunoaște și păgânii". Lucrul de căpetenie este să ai cunostință de Dumnezeu. Și mi-a pus în față o alcătuire din catavasiile de la Înălțarea Domnului, prima catavasiie, care zice așa: "Cu dumnezeiescul nor fiind acoperit gândavul - e vorba de Moise - a spus legea cea scrisă de Dumnezeu". Cum s-a ajuns la aceasta? Ni se spune mai departe: "Că scuturând tina de pe ochii minții, vede pe Cel Ce este", adică pe Dumnezeu, care s-a prezentat pe Sine, zicând: "Eu sunt Cel Ce sunt", vede pe Dumnezeu, vede pe Cel Ce este -" și se învață cunostința Duhului, cinstind cu dumnezeiești cântări", e vorba de cunostința pe care i-o dă Duhul Sfânt, iar rezultatul este că cinsteste cu dumnezeiești cântări. Deci, textul este următorul: "Cu dumnezeiescul nor fiind acoperit gândavul, a spus legea cea scrisă de Dumnezeu, că scuturând tina de pe ochii minții", norul fiind Duhul Sfânt, înlăturând ceea ce se împotrivesc cunostinței, să zicem așa preconcepțiile, dacă vrei, care nu tin de Dumnezeu, "scuturând tina de pe ochii minții", scuturând urmările păcatului care întunecă mintea, întunecă cunostința, scuturând tina de pe ochii minții, înlăturând tina de pe ochii minții, "vede pe Cel Ce este", îl vede pe Dumnezeu. Cum îl vede pe Dumnezeu? Cum poate omul să vadă pe Dumnezeu? Știi cum îl poate vedea cel mai bine? Știind că nu-L poate vedea. Când are conștiința aceasta că eu orice as face nu pot vedea pe Dumnezeu, pentru că "Dumnezeu e mai presus de ceea ce poate omul cugeta și spune", zice Sfântul Simeon Noul Teolog. Și de aceea "vede pe Cel Ce este", pentru că știe că nu-L poate vedea și se pleacă cu mintea. Tot Părintele Arsenie zicea că "noi avem mintea care discută cu Dumnezeu, în loc să se supună fără discuție".

Deci, vede pe "Cel Ce este și se învață cunostința Duhului", se învață o altă cunostință decât cunostința din carte. Sfântul Ioan, cel care a scris Scara, spune așa, referindu-se la cuvântul Domnului Hristos: "Învățați-vă de la Mine că sunt blând cu inima și veți avea odihna sufletelor voastre". "Învățați-vă, nu de la om, nu de la înger, nu din carte, ci de la Mine, de la lucrarea Mea cea din voi și veți avea odihnă sufletelor voastre de patimile cele ce vă hărțuiesc pe voi".

Deci, iubiti credincioși, aceasta trebuie să avem noi în vedere la ceea ce a spus Domnul Hristos, să avem inimă curată: "Fericiti sunt cei curati cu inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu". Să ne gândim la aceea că cei cu inimă curată și bună aduc rod întru răbdare. Pe ce temeii? Pe temeii credinței în cuvântul lui Dumnezeu. Pe temeii cuvântului semănat în sufletele noastre. Să știi că nu-i fără importanță faptul că Biserica noastră are rânduiești ca în această vreme de toamnă când se seamănă grâul, să se citească din Sfânta Evanghelie pilda cu semănătorul. Bineînțeles că Domnul Hristos n-a vrut să le dea oamenilor o lecție de agricultură. Domnul Hristos a luat împrejurări din agricultură, din plugărie ca să-i învețe pe oameni lucruri mai presus de lumea aceasta, să-i învețe despre un alt semănat. Că nu există numai semănatul de grâu, că nu există numai semănatul de plante, ci există și un semănat spiritual, un semănat duhovnicesc. Eu, de pildă acuma, semăn. Semăn prin cuvânt, aduc cuvântul lui Dumnezeu în inimile voastre și voi îl primiți. Unii ca pământ bătătorit, alții ca pământ pietros, alții ca pământ împresurat de spini și alții ca pământ care reprezintă inima curată și bună. Rod vor aduce aceia care primesc cuvântul cu inimă curată și bună, cu minte de copil neîmpotrivoare, cu inimă curată, primitoare. Cine e așa, are nădejde să rodească în el cuvântul lui Dumnezeu și acela are urechi de auzit și aude. Toti care vorbim, nu numai când predicăm, toti cei care scriem cuvinte de învățătură sau scriem ceva spre cunostința altora care citesc suntem semănători. Toti care vorbim în vorbirea de toate zilele suntem semănători. În faptele Apostolilor se spune că ajungând Sfântul Apostol Pavel în Atena și începând să propovăduiască în piață unii au întreat: "Ce vrea acest semănător de vorbe?" Deci era concepția aceasta înstăpânită în gândurile oamenilor că și cuvintele rostite, ceea ce spunem noi în vorbirea de toate zilele, de fapt este un semănat. Un semănat spre rodire bună sau un semănat spre rodire rea. Pentru că am zis că este și o pildă cu sământa cea bună și cu neghina. Și în acea tâlcuire a pildei Domnul Hristos spune că cel ce seamănă sământa cea bună, seamănă cuvântul cel bun, dar sunt și unii care seamănă neghină, seamănă învățături rele. Și atunci înseamnă că noi trebuie să fim cu grijă și la ce se

seamănă în sufletul nostru prin ceea ce auzim, și la ceea ce se seamănă în sufletul nostru prin ceea ce citim. Sunt unii care zic: "A, păi pe mine nu mă interesează. Din orice carte poti să înveți și ceva bun." Să stiti că nu-i așa. Nu din orice carte poti să înveți ceva bun. Și mai ales nu înveți ceva bun atunci când n-ai ceva bun în sufletul tău ca să nimicească relele care îți vin. Trebuie să fii întărit în suflet ca bând ceva dătător de moarte, cum zice Domnul Hristos că semnele celor care vor crede vor fi acestea: în limbi noi vor vorbi, serpi vor lua în mână și chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-i va vătăma pe ei. Cine-s acestia? Cei care trăiesc prin credință, cei care stiu de Dumnezeu, cei care stiu de cuvântul lui Dumnezeu. Da, acestia într-adevăr pot să nimicească orice răutate care le-ar veni în suflet și nu primesc în suflet lucruri necuviincioase și lucruri nefolositoare. Pentru că-L auzim pe Domnul Hristos spunând: "Cel ce are urechi de auzit să audă". Stie, a auzit ceea ce trebuie să audă. Și zice Sfântul Marcu Ascetul că "gândul cel rău în inima iubitoare de osteneală nu rămâne cum nu rămâne focul în apă". Dacă pui foc în apă se stinge dintr-o dată. Tot așa și cu gândul cel rău, și cu învățătura cea rea.

Deci, iubiti credinciosi, să tinem minte lucrul acesta și că trebuie să ne pregătim inima în așa fel încât să fie primitoare a cuvântului lui Dumnezeu, dar și că noi însine suntem învățatori, suntem, prin ceea ce spunem, înmultitori de semănat, aducem seminte în sufletul altora și să fim cu grijă ca să aducem numai ceea ce e frumos și bun. Am ascultat odată un preot vorbind la noi la mănăstire, un preot venit din străinătate, un preot romano-catolic. A tinut o mesă în pădure și am fost și câțiva dintre noi, și a vorbit în limba franceză pentru cei pe care-i avea în grijă și s-a referit la pilda cu semănătorul și mi-a rămas de atunci o idee foarte importantă. A semănat părintele acela în inima mea, cum a fost curată, necurată, dar în orice caz am reținut de la el, n-a venit vrăjmasul să-mi ia cuvântul din inimă, nu am verificat cu alte lucruri, pentru că nu am avut cum să-l verific pentru că era o idee, dar o idee importantă și eu o pun la inimă, iubiti credinciosi, și atunci înseamnă că și eu semăn în sufletele voastre această idee semănată de altul în inima mea. Așa merg lucrurile. Unul primește, seamănă mai departe, celălalt aude, duce și el mai departe, numai să fie cu grijă ce duce. Și ce-a spus părintele acela? A spus că a zis Domnul Hristos despre cele patru feluri de pământ: pământ bătătorit, pământ pietros, pământ cu spini, pământ bun. Și zicea el, și asta mi-a plăcut foarte tare, și nu m-a slujit mintea să mă gândesc la asta mai înainte să-l fi auzit pe el. A zis că același om poate să fie uneori pământ bătătorit, alteori poate să fie pământ pietros pentru cuvântul lui Dumnezeu, alteori poate să fie pământ cu spini și alteori poate să fie pământ care reprezintă inima curată și bună. Tare mi-a plăcut mie ideea asta. Și așa mi-a plăcut de tare că n-am putut să n-o spun și aici, fiind vorba de pilda cu semănătorul.

Deci, iubiti credinciosi, să fim cu luare-aminte. Ce-am auzit să auzim cu adevărat, să tinem minte. Să tinem minte că față de cuvântul lui Dumnezeu ne raportăm în chip diferit. Fiecare stie cum se raportează el: ca pământ bătătorit, neavând aderentă la cuvântul lui Dumnezeu sau cuvântul lui Dumnezeu la inima noastră; ca pământ pietros, primind cuvântul cu bucurie, și acesta e un semn că prețuim cuvântul, dacă-l primim cu bucurie; apoi alteori poate suntem noi însine și fiecare dintre noi numai pământ împresurat de spini și numai Dumnezeu stie cine-i pământ bun, care aduce roade bune și aduce rod într-o răbdare.

Deci să ne gândim, iubiti credinciosi, mai ales la aceste două lucruri: că mântuirea-i prin credință și să ne cercetăm dacă suntem în credință, cum zice Sfântul Apostol Pavel în Epistola a doua către Corinteni: "Cercetați-vă pe voi dacă sunteți în credință" (II Cor. 13, 5). Și, sigur, voi, cei care sunteți aici sunteți în credință, pentru că credința v-a adus aici, credința v-a tinut la sfânta slujbă, credința vă întărește în gânduri bune, credința vă ține aproape de Biserică. Și sunt bucuroși de toți, și vă felicit pe toți că aveți atâta credință câtă să vă aducă în fața lui Dumnezeu duminică la sfânta slujbă.

Să multumim lui Dumnezeu toti, să multumiti si fiecare dintre voi pentru această credință câtă o aveți. Numai că credința nu trebuie să fie numai în cuprinsul slujbei si numai în cuprinsul bisericii, ci să mergem mai departe si s-o ducem între oamenii între care trăim si să le dovedim că cuvântul lui Dumnezeu este viu si lucrător în viața noastră si poate fi viu si lucrător în viața altora. Si să nu uităm niciodată că numai inima curată ne apropie de Dumnezeu. Cunostinta înmultită poate să ne depărteze de Dumnezeu, cunostinta înmultită si de multe feluri poate să ne ducă la confuzii si la nedumeriri, dar cine are inimă curată nu se poate să nu simtă prezenta lui Dumnezeu în ea, inima curată si bună. De aceea a zis că uneori putem să fim un fel de pământ pentru cuvântul lui Dumnezeu, alteori alt fel de pământ. Să fim cu grijă să fim mai ales pământ roditor, pământ bun, să avem inimă curată si bună, ca să avem si rod înmultit, rod de faptă bună, să aducem bucurie în jurul nostru, să nu supărăm pe nimeni, iar sământa pe care o răspândim să fie sământă care să rodească spre binele nostru si spre binele celor din jurul nostru, spre lauda lui Dumnezeu, spre mărirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care ne-a spus o astfel de pildă si ne-a atras atentia să ascultăm cuvântul si să-l împlinim. Amin.

Cuvânt la Duminica a XXI-a după Rusalii (Pilda Semănătorului),
Biserica Sfântul Nicolae, Paraclis Universitar din Bucuresti, 11 octombrie 1998

Neo-isihasmul românesc

Înalt prea Sfintite Părinte Arhiepiscop Iosif, iubiti credinciosi, pentru că a fost afirmată ideea că îmi plac versurile, si versurile scrise de Zorica Latcu, pentru că s-a cântat Acatistul Bunei Vestiri, îmi voi începe cuvântul cu niste versuri, si anume, cu o alcătuire intitulată Filă din Acatist, care mie îmi place foarte mult si care, sigur, o să vă placă tuturor:

"Bucură-te, leagăn alb de iasomie,
cânte care-n roiuri fluturii coboară,
Bucură-te, raza stelei din vecie,
sipot care curge lin cu apă vie,
Bucură-te, Maică, pururea Fecioară,
dulcea mea Marie.
Bucură-te, floare fără de prihană,
albă ca argintul noptilor de vară,
spicul cel de aur vesnic plin cu hrană
mirul care vindeci orice fel de rană,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
ploaia cea de mană.
Bucură-te, brazdă plină de rodire,
munte sfânt în care s-a-ngropat comoară,
Bucură-te, cântec tainic de iubire,
clopot de chemare, cântec de mărire.
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
blândă fericire.
Bucură-te, mărul vietii care-nvie,
pomul greu de roadă-n plină primăvară,
Bucură-te, iarăsi, tărâm de bucurie

dintru care curge miere aurie,
Bucurã-te, Maicã, pururea Fecioarã,
Sfãnta mea Marie."

M-am gândit la versurile acestea când se cânta acatistul, si mi-am zis: "Uite, ar fi potrivit ca după acatistul acesta să spun eu versurile acestea - Filã din Acatist - chiar în bisericã" si iatã a rãnduit Dumnezeu sã fie asa.

Si acum sã spun ceea ce am fost rugat sã spun cu prilejul acestei întãlniri. Stiam încã de acasã cã venind aici, va fi o întãlnire în locul acesta, si cã ar fi bine sã vorbesc, s-a propus sã vorbesc ceva despre neo-isihasmul românesc. Mi-a cam dat de cap lucrul acesta, în sensul cã nu stiu dacã mã voi putea achita de aceastã obligatie asa cum asteaptã cei care au zis cã ar fi bine sã vorbesc despre neo-isihasmul românesc. De ce? Pentru cã e foarte greu de spus dacã existã un neo-isihasm românesc, si dacã existã, e greu de spus unde existã, cum se realizeazã, care sunt metodele si, în sfãrsit, care sunt rezultatele si asta ar fi lucrul cel mai de cãpetenie.

Voi începe spunându-vã cã odatã, Înalte Prea Sfintitul Mitropolit Antonie, de la Sibiu, mã întreba, pe mine, fiind eu duhovnic la Mãnãstirea de la Sãmbãta de Sus - în tinda raiului, în locul împlinirilor, în casa lui Dumnezeu, la poarta cerului -, fiind eu acolo, a întrebat: "Ai vreun isihast prin mânãstire?", si eu i-am rãspuns clar: "Nu am nici un isihast si nici eu nu sunt isihast". Si atunci Înalte Prea Sfintitul, zic eu, ironic, mi-a spus: "La Sibiu sunt multi". Ce voia sã spunã cu asta? Cã existã o societate pentru isihasm, care, probabil, se laudã cu realizãri, dar în orice caz vrea sã facã cunoscut isihasmul, si în felul acesta, la Sibiu sunt multi.

Deci, la mânãstire nu este nici unul si la Sibiu sunt multi! Este si în Fãgãras o filialã a Asociației pentru Isihasm, unde eu am tinut vreo treizeci de conferinte, între care si câteva despre isihasm, însã nu are nici o eficiență în sensul cã oamenii sunt angajati, cã se întãlnesc, cã zic "Doamne, Iisuse", cã fac lucrul acesta ei însisi, cã se îndeamnã unii pe altii, ci e o organizatie numitã Pentru Isihasm, care tine, de vreo câtiva ani, în fiecare lunã, de obicei în prima luni din lunã, o conferință si pe care aproape toate le-am tinut eu. Aceasta este Asociația pentru Isihasm. În felul acesta vorbindu-se, am putea zice cã existã un neo-isihasm românesc.

Acum, însã, se pune o întrebare: Poate exista un cãlugãr fãrã sã fie isihast? Am putea zice cã poate exista, si am putea zice cã nu poate exista! Mai întâi de toate, orice cãlugãr trebuie sã-si urmãreascã îmbunãtãtirea sufleteascã si sã ajungã la starea de linistire. Nepãtimirea, dupã Sfãntul Marcu Ascetul, este starea de linistire. Cine a ajuns la linistirea sufleteascã a ajuns la nepãtimire. În slujba Sfãntului Maslu, în a cincea rugãciune se spune, vorbind cu Domnul Hristos: "Cel ce miluiesti cu linistirea". Pãnã n-ajunge omul la liniste încã n-a ajuns la isihie, deci nu e isihast, nu poate fi isihast. Cum se poate ajunge la liniste? Un cãlugãr trebuie sã ajungã la liniste, pentru cã acesta este între altele si rostul lui, de a se liniesti. Retragerea din lume, în general, este si pentru încetarea tentatiilor, celor din afarã, ca un fel de linistire. Numai cã linistirea aceasta trebuie realizatã si lãuntric, nu numai dinafarã. Se poate întâmpla sã ai liniste dinafarã si sã n-ai liniste înlãuntru; si se poate întâmpla si invers, sã n-ai liniste în afarã, sã trãiesti în zgomot, sã trãiesti printre oameni si totusi sã ai liniste interioarã. Se poate realiza lucrul acesta? Da, se poate. De cãtre cine? De cãtre cine vrea sã poatã si de cãtre cine se angajeazã la lucrul acesta. Orice candidat la cãlugãrie, când se face slujba de cãlugãrire, slujba de tundere în monahism, primeste ceea ce numim noi metanii, sau metanie, un obiect de felul acesta, care este un sir de noduri, o atã înnodatã, care are un rost, un rost spiritual desi este un obiect material. Când i se dã candidatului la cãlugãrie obiectul acesta, în slujba de cãlugãrie se spune asa: "Fratele nostru - i se spune numele - primeste sabia duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu, spre rugãciunea din tot ceasul cãtre Hristos" si apoi, slujitorul slujbei de

călugărie, adresându-se candidatului, spune așa: "Că esti dator în toată vremea, a avea în minte, în inimă, în cuget și în gura ta numele Domnului Iisus și a zice, Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătosul." Aceasta este rugăciunea cu care se mântuiesc călugării.

Părintele Arsenie Boca

Așa numea această rugăciune Părintele Arsenie Boca, cred că unii dintre dumneavoastră ați auzit de Părintele Arsenie Boca, cândva trăitor și în Mănăstirea de la Sâmbăta, între 1939-1948, un om cu o pregătire multilaterală, deci nu numai cu pregătire teologică, ci și cu pregătire de artă, (a făcut și școala de Belle Arte după Teologie, și a făcut și ceva cursuri de medicină) un om cu cunoștințe din diferite domenii, dar mai presus de toate un om dotat cu niste calități pe care dacă nu le ai, din cultură nu le poți avea.

Toată lumea știe că cultura are rostul de a slefui pe om, de a-l cultiva. Dar cultura are limitele ei. Pe lângă cultură îți mai trebuie ceva. Eram cândva la noi, la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, în fața unei icoane pictată de Părintele Arsenie Boca. Prezentam unui vizitator de atunci expoziția de icoane și am ajuns în fața icoanei făcute de Părintele Arsenie, o icoană cu Adormirea Maicii Domnului. A observat vizitatorul respectiv, care era de fapt cadru universitar de la Sibiu, pe nume Bologna, că e o icoană deosebită, și i-am spus că e făcută de un părinte pe care eu îl consider a fi geniu. Și atunci domnul respectiv zice: "Asta înseamnă că are o cultură perfectă și încă ceva". Mie mi-a plăcut foarte mult afirmația asta și am zis: "Domnule, într-adevăr nu știu dacă are o cultură perfectă dar sunt sigur că pe lângă cultura, cât o are, mai are ceva, are încă ceva. Acel "încă ceva" îl are Părintele Arsenie. Deci Părintele Arsenie, numea rugăciunea aceasta, "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătosul", rugăciunea cu care se mântuiesc călugării. Și când m-am dus eu la Mănăstirea de la Sâmbăta în 1942 să mă fac călugăr, aveam treisprezece ani și jumătate. Părintele era acolo. M-a luat la spovedit, am stat de vorbă, mi-aduc aminte și de amănunte, de întrebările pe care mi le-a pus, între care o întrebare care am spus-o eu de multe ori, prin care vroia să intre dincolo de mine, prin mine dincolo de mine. Mă întrebă dacă mi-a venit în gând vreodată să omor un om. Mie mi s-a părut foarte curios la vârsta aceea că m-a întrebat dacă mi-a venit în minte să omor vreun om, că nu-mi venise niciodată un gând de acesta, nici până atunci, nici de atunci încolo, dar i-am mai auzit pe oameni zicând: "Te omor, fireai." și nu știu ce. Și nu m-am gândit decât după aceea că Părintele a vrut să vadă de unde vin, care sunt străfundurile existentei mele. De ce? Pentru că Părintele avea în gândurile lui și după aceea în afirmațiile lui, zicerea aceasta că copilul e oglinda părinților, că mostenim din străfunduri de existență, lucruri pozitive și negative, că fiecare dintre noi aducem o încărcătură în existența noastră.

A zis odată părintele către unul: "Mă, tu ești sinteza harababurii din casa voastră". Deci, părintele își dădea seama de anumite lucruri, pe care ceilalți nu le observau, sau treceau pe lângă ele, sau în orice caz nu aveau posibilitatea să le formuleze așa de fain: "Tu ești sinteza harababurii din casa voastră" Deci, dacă vrei să știi cine ești, cercetează-te și vezi de unde ai venit! Și părintele, bineînțeles că știa toate lucrurile acestea, că noi nu începem propriu-zis de la conceperea noastră, ci începem cu rădăcini, mai departe, Dumnezeu știe de unde, îi cumulăm pe părinții noștri, pe bunicii noștri.

Eu aveam o bunică, mama mamei, zicea câte ceva de un nepot al ei: "Seamănă cu dumneata". Si ea zicea: "Păi numai de-ar semăna cu mine, că-i bine". Vedeti, sunt niste lucruri pe lângă care noi trecem usor. Adevărul este că fiecare dintre noi suntem o sinteză, a unei harababuri, a unei linisti, Dumnezeu stie cum suntem, cine suntem. Dar lucrurile acestea trebuie rezolvate, si dacă nu le rezolvăm noi, nu le rezolvăm niciodată si nu le rezolvă nimeni. Si atunci părintele stiind lucrul acesta, si având capacitatea aceasta de a intui esentialul în orice chestiune, ca si când ar fi zis către mine: "Uite ce-i, tu vrei să te faci călugăr? Păi îți spun eu ce să faci tu, dacă vrei să te faci călugăr. Nu te faci călugăr, dar faci ce fac călugării: zici rugăciunea cu care se mântuiesc călugării". Si mi-a spus să zic: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătosul". Mi-a zis asa: "S-o zici cu gândul, deci cu cuvântul gândit, nu cu cuvântul vorbit, desi se poate si cu cuvântul vorbit, e voie, dar s-o zici cu cuvântul gândit". Nu mi-a dat nici o explicatie, bineînțeles că s-a gândit la asta, ca să o zici cu cuvântul gândit pentru că lupta se dă în gând, si atunci ca să scoatem din lucrare gândurile negative, trebuie să avem gânduri pozitive; nu mi-a făcut nici un fel de teorie, ci mi-a zis asa: "Zici în gând, Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătosul", lipesti de respiratie rugăciunea, în felul următor: între respiratii zici "Doamne", trăgând aerul în piept, odată cu asta zici "Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu" si dând aerul afară din piept, o dată cu asta zici, "miluieste-mă pe mine, păcătosul". Atât mi-a spus, despre altceva nu mi-a spus nimic. Am mai vorbit noi de una, de alta, am plecat, mi-am văzut de scoală, am făcut liceul, am făcut Teologia si după unsprezece ani m-am făcut călugăr. Deci, înainte cu unsprezece ani de a mă face călugăr, stiam rugăciunea cu care se mântuiesc călugării si foloseam rugăciunea cât o puteam folosi. Interesant, însă, că Părintele nu mi-a dat directiva să iau legătura cu vreun practicant al rugăciunii, cu vreun duhovnic, cu cineva care să mă îndrumeze, doar mi-a spus să mă angajez la rugăciune. Nu mi-a spus cât să zic, de câte ori să zic, cât timp să stau în rugăciune, să am o pravilă cât timp să zic rugăciunea, dar s-o zici. Bineînțeles că mi-am văzut de treabă, nu m-am gândit niciodată că trebuie să o fac cu exclusivitate, dar am stiut de rugăciune si de câte ori îmi aduceam aminte ziceam: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătosul", cum m-a învățat părintele: între respiratii; "Doamne", trăgând aerul în piept: "Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu", dând aerul afară: "miluieste-mă pe mine, păcătosul". Bineînțeles nu e absolut necesar să se facă asa, dar asa m-a învățat părintele, eu asa am făcut.

Îmbunătățirea sufletului

Si am început să mă ocup de chestiunea mea personală, de îmbunătățirea sufletului meu, o îmbunătățire care nu se poate realiza altfel decât ocupându-te de tine însuți.

Întâi trebuie să desființezi negativele din tine, câte sunt, de unde sunt, de unde le-ai mostenit, toate astea trebuie desființate. Cum le poti desființa? Păi nu le poti desființa altfel decât cerând ajutorul lui Dumnezeu, pentru că mântuirea nu ti-o realizezi tu, ci mântuirea ti-o realizează Dumnezeu, împreună cu tine, adică mântuirea e cum e cultura: nu poti avea cultură, dacă nu te ocupi de cultură.

Tot asa e si cu credinta, dacă te ocupi de credință, ai credință, dacă nu te ocupi de credință, n-ai credință, îți scade si credinta, câtă o ai.

Si am început să răscolesc prin mine, si am început să-mi dau seama: domnule, stai puțin că duc încărcături. Eu, de fapt, nu stiam atunci câte am stiut după aceea si câte mi-am explicat după aceea. Îmi veneau tot felul de gânduri străine, tot felul de gânduri cu care nu m-as fi putut prezenta

oriunde si oricând. Căci asa le spuneam eu, la tineri în special, când am început să spovedesc si mă întrebau anumite lucruri, le spuneam că acelea sunt gânduri bune pe care le poti scoate la iveală oriunde si oricând, si dacă nu-s asa, înseamnă că ceva nu-i în regulă, că ceva nu-i bine. Si am constatat eu tot felul de gânduri si expresii si fel de fel, si mizeria din suflet câtă o poate avea cineva de vârsta mea, de agoniseala pe care o aveam eu atunci, din mediul în care eram, din trecut si din prezent, mă rog, toate lucrurile acestea se cumulează. Pentru că omul zice: mă uit, de exemplu, mă uit la un film necuviincios; bun, te uiti, dar după aceea îl derulezi tu în tine, acela s-a terminat si începe în tine. Si atunci înseamnă că dacă nu-ti păzești simturile si nu te păzești de răutatea câtă o poti avea în suflet, te chinuie răutatea si te chinuie impresiile, si tu zici că esti stăpân si că: "Păi da, eu pot să citesc orice carte că nu mi se întâmplă nimic". Nu ti se întâmplă pentru că nu stii că ti se întâmplă, de aceea nu ti se întâmplă, dar dacă te cercetezi, vezi tu că ti se întâmplă! Că zic către unul: "Mă, să te duci la biserică duminica". Zice, "Părinte, eu m-as duce dar dumneavoastră nu stiti câte spurcăciuni duc eu în minte în biserică, când mă duc la biserică!" si am zis: "Nu-i nimic, cu ele cu tot să te duci la biserică". De ce? Pentru că altfel nu se pot rezolva. Lucrurile se rezolvă prin Dumnezeu, nu le rezolvăm noi.

Si cum zic, am început să răscolesc prin mine, cu rugăciunea, adică eu nu stiam, ziceam "Doamne, Iisuse Hristoase" si hop!. apăreau gândurile rele. Mă gândeam, domnule, poate că cu toată lumea se întâmplă asa, numai că oamenii nu spun, după cum nu spuneam nici eu. Si m-a ajutat foarte mult, s-a limpezit încet, încet sufletul, dar nu stia nimeni să-mi spună; eu, de fapt, nici n-aveam pe cine să întreb, căci părintele nu a zis să întreb pe cineva; si eu cred că părintele n-a zis să întreb, si pentru motivul că stia că nu am pe cine întreba. Dacă vrei să întrebi pe cineva, pe cine să întrebi, pe acela care nu stie, nici n-a auzit de lucrul acesta? Pe acela care nu face? Cum să-l întrebi, el nu stie nimic. Si să stiti, uite-s la vârsta mea de saptezeci de ani, eu declar, acum, aici, în Franta, că eu încă n-am întâlnit un om, despre care să fiu sigur că-i isihast. Am auzit că cutare are rugăciunea mintii; erau presupuneri că cutare este răpit la cele sfinte. De exemplu, părintele Serafim, de la noi de la mânăstire, era un om absent, în general din lumea asta, dar nu era absent pentru că era prezent în cer, era absent pentru că era absent si gata. Si unii ziceau: "A, păi nu, că părintele Serafim, zice, e cu gândul în lumea cealaltă, de aia e asa". Eu să stiti că l-am apreciat foarte mult pe părintele Serafim. Dar nu l-am apreciat pentru lucruri pe care nu le avea. Adică am căutat să fiu realist în toate privintele. Dacă m-am dus si am întrebat pe cineva despre rugăciunea de toată vremea, despre rugăciunea mintii, de obicei, cei pe care i-am întrebat mi-au spus ce puteam să stiu si eu de oriunde din cărți. Dacă l-am întrebat pe Părintele Cleopa, mi-a spus că cutare de la Valaam nu stiu ce spune, acela nu stiu ce spune, pe acelea le găsec în cărți domnule, pe mine mă interesează o experiență vie a omului, cum e cu treaba aceasta. Că spune Sfântul Grigorie de Nyssa asa, că celălalt scrie asa, asta pot citi eu singur în carte, dacă-i vorba de informatii, să zicem teologice. Pe mine mă interesează experienta, uite, eu dau o experiență personală acum: că omul se întâlnește, înainte de a se întâlni cu Dumnezeu, se întâlnește cu mizeria din el. Dar să nu-i fie frică, pentru că lucrurile acestea toate se rezolvă, dar se rezolvă dacă stăruie. Dacă esti nepăsător, dacă mai adaugi altele, bineînțelese că nu se rezolvă.

După aceea sunt unii care zic că trebuie să ajungi la niste performante: trebuie să ajungi să zici într-una, într-una "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătoșul", că trebuie să ai tot timpul mintea mai presus de lumea asta, tot timpul mintea la Dumnezeu. Eu sunt de acord cu treaba asta, dar nu stiu cine e acela care poate avea tot timpul mintea la asa ceva. As vrea să stiu, să-l cunosc si eu si să am convingerea, nu numai să-mi spună el. Eu, de exemplu, fac o rugăciune să zicem si mi se duce mintea la un om cumsecade si mă rog la Dumnezeu pentru el si nu-mi pare rău că mi s-a dus mintea la un om cumsecade, sau la un prieten. Sau îmi aduc aminte de o poezie faină si o zic si zic: "Doamne, asa-i că-i faină?". Bineînțelese, în particular, nu când sunt cu

niste oameni. Deci, sunt niste lucruri care trebuie avute în vedere si bineînțeleas că lucrurile progresează, dacă esti ocupat de tine însuti. Însă unde se ajunge?

Rugăciunea de toată vremea

Acum de exemplu, sunt preocupări de astea pentru isiham, si la noi în țară, si studentii, te întrebă întotdeauna cum e cu rugăciunea de toată vremea, la ce performante se ajunge, cum e cu lumina de pe Tabor, cum e cu asta, cum e cu cealaltă? Bineînțeleas că le spui totdeauna ce poti să le spui, dacă n-ai ajuns pe Tabor, nu poti să stii ce-i pe Tabor. Dar noi ne rugăm si zicem: "Strălucească si nouă păcătoșilor, lumina Ta cea pururea fiitoare, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Dătătorule de lumină. Slavă Tie!" Noi cerem lucrul acesta. Dar când putem să spunem că am intrat în lumină si că am răms în lumină? Am putea să spunem când am putea ajunge la experienta Sfântului Simion Noul Teolog, care în legătură cu lumina aceasta si cu Dumnezeu Lumină, a lăsat un imn din imnele dragostei, care are următorul cuprins:

"Cum de foc esti ce tâsneste si esti val răcoritor?
Cum de arzi, si-alini îndată, cum mă faci nemuritor?
Cum de faci din vamesi îngeri, si-ntunericul lumină?
Cum de scoti din iad, si cum de curătesti pe cei din tină?
Cum tragi bezna în lumină, cum de noaptea o cuprinzi?
Cum de mă prefaci cu totul, inima cum o aprinzi?
Cum te împreuni cu robii, fii ai Tatălui de-i faci?
Cum de-i arzi de dor rânindu-i, cum de iarăsi îi împaci?
Cum de rabzi si suferi, Doamne, cum nu răsplătesti îndată?
Cum de vezi cele ce-n taină numai tie ti se-arată?
Cum fiind asa departe, vezi ce facem fiecare?
Doamne, robilor Tăi dă-le îndelunga Ta răbdare."

Bine, dar acestea sunt niste experiente ale Sfântului Simion Noul Teolog, eu pot să zic cuvintele astea, dar dacă nu le si simt puterea, înseamnă că spun cuvintele altuia asa cum facem noi, de pildă, când ne rugăm, când spunem rugăciunile din psalmi sau rugăciunile noastre, zicem de exemplu: "Cât de minunate sunt lucrurile tale Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut" si de fapt cuvintele astea sunt niste cuvinte exterioare pe care le-au zis altii si le zicem si noi. Or, în rugăciune trebuie să te identifici cu ceea ce zici până la asa măsură, încât să nu mai poti gândi altceva. Să te minunezi de Dumnezeu, cum ar zice Sfântul Isaac Sirul: "Încă n-a cunoscut pe Dumnezeu cel ce nu se minunează de Dumnezeu". Gânditi-vă ce diferență mare este între un om ce se minunează de Dumnezeu si care rămâne cumva înclestat în gândul la Dumnezeu, cum ar zice Vasile Voiculescu, în poezia Colind:

"Nu dorm, ci înclestat de grea minune
stau în mută rugăciune.
Să mă misc nu se cuvine,
căci cu harul care vine,
raiul tot se află-n mine".

În realitate lucrurile au un rost al lor si noi ne gândim la lucruri la care poate Dumnezeu nu vrea să ne ducă în lumea asta. De exemplu, cum e cuvântul acela al Sfântului Simion Noul Teolog pe care l-am pomenit, sau al Sfântului Isaac Sirul că pe Dumnezeu îl cunosti numai atunci când te minunezi de Dumnezeu. Dar noi trebuie să stim că nici pe Tabor nu au fost toti Apostolii. Din doisprezece au fost trei. De ce trei? Pentru că atâția a dus Domnul Hristos pe Tabor. Puteau să fie si mai multi de doisprezece, si din cei saptezeci. N-avem de unde să stim noi tainele lui Dumnezeu. Ceea ce ne interesează pe noi este să ne angajăm spre binele nostru si spre binele altora. Pentru că să stiti, că după ce ti se limpezeste mintea, toate le vezi altfel. Si natura o vezi altfel, o vezi făptura lui Dumnezeu. Dar noi nu putem renunta la viata liturgică, la Sfintele Taine, la Sfânta Euharistie, la Sfânta Liturghie, la rânduielile Bisericii cu gândul că înlocuim aceasta cu rugăciunea de toată vremea. Rugăciunea de toată vremea de fapt, nu este o formulă pe care o repeti. Formula aceasta, "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătosul" este o rugăciune care te ajută, dar care nu înlocuieste. Gânditi-vă, de pildă, la o alcătuire de la Sfântul Maslu, poate v-a pus-o cineva în atentie: "Pe tine Precuratul palat al Împăratului ceresc, ceea ce esti mult lăudată, te rog curăteste mintea mea cea întinată cu tot felul de păcate, si-o fă locas înfrumusetat al Treimii celei Dumnezeiesti, ca să laud si să măresc puterea ta si mila ta cea nemăsurată, fiind mântuit eu, netrebnicul, robul tău." Pe aceasta nu o poti înlocui cu o altă rugăciune, ori o zici pe asta, ori nu o mai zici, căci n-ai alta de înlocuit. Rugăciunea: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătosul", te ajută să te supraveghezi, să te priveghezi pe tine. De câte ori trebuie să zică cineva către Dumnezeu, miluieste-mă, ca să-l miluiască Dumnezeu? De exemplu, mie nu mi-e frică, că mă voi duce dincolo, în lumea cealaltă, si o să stau în fata lui Dumnezeu, în fata Mântuitorului, si o să zic: "Doamne, miluieste-mă", căci nu cred că o să pot să zic altceva în fata Mântuitorului decât: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătosul". Si asta am zis o viață întregă, si asta o zic, si mă gândesc că nu va zice Domnul Hristos: "Da, ai putut s-o mai zici de vreo două milioane de ori si n-ai zis". Sigur! De ce? Pentru că asta nu este o chestiune cu care sunt dator, este o chestiune care mă ajută. Cât? Cât faci, atât te ajută. Cât zici, atât ai. La ce se ajunge cu vremea? Am pomenit de cuvântul Sfântului Simion Noul Teolog. Acolo ar trebui să se ajungă. Să-L vezi pe Dumnezeu, un foc care tâsneste si să-L vezi val răcoritor, să-L vezi pe Dumnezeu cuprinzând întunericul, să-L vezi pe Dumnezeu lucrând în viata ta, să-L vezi pe Dumnezeu răbdând răutățile tale, si asa mai departe, toate astea să le ai, si ti se luminează mintea cu vremea, dar până atunci te întâlnești cu mizeria din tine, te întâlnești cu acumulările negative, cu impresiile, interpretezi impresiile în sens negativ, le cuprinzi în sufletul tău într-un fel sau altul si apoi se ajunge la ceea ce poate ajunge omul.

Ceea ce trebuie să urmărim noi când e vorba de isihism, de linistire, de isihie, este de fapt să ni se limpezească sufletul, să putem sta în fata lui Dumnezeu. Când a fost nevoie să iau de la Mitropolit aprobare să fac Teologia nu a fost de acord, adică el nu a fost de acord de fapt, nu să nu fac Teologia, dar a fost un concurs de împrejurări, care m-a defavorizat pe mine. Pentru că eu am avut un gând principal, si în loc să spun gândul secundar, am spus gândul principal. Si atunci Mitropolitul, bineînțeleas că si eu dacă eram Mitropolit tot asa făceam, i-am zis că vreau să mă fac preot, si atunci Mitropolitul a zis: "Nu se poate."

Zice: "Să ai lumină în suflet". Asta este lucru important, să ai lumină în suflet. Or, lumina din suflet o aduce rugăciunea, preocuparea aceasta de a sta în fata lui Dumnezeu, de a te sti în fata lui Dumnezeu, de a tine seama de Dumnezeu, de a te raporta la Dumnezeu, legătura cu Dumnezeu nu-i o simplă modă: "Uite, e fain că ne întâlnim, că e bine, e fain că suntem de un gând". Nu numai atâta, ci constiinta că noi suntem călăuziti de Dumnezeu, că Dumnezeu e viata noastră, că viata noastră e ascunsă cu Hristos în Dumnezeu, cum zice Sfântul Apostol Pavel, că există o unire între omul de rând si Dumnezeu care-i milostiv si iubitor de oameni.

Eu am scris undeva, am tinut în mai multe locuri o conferință intitulată "Dumnezeul meu", cum văd eu pe Dumnezeu, ce cred eu despre Dumnezeu, cum e Dumnezeul meu. Pentru că fiecare om are o idee a lui despre Dumnezeu. Goethe spune: "Wie einer ist, so ist sein Gott, darum ist der Gott so oft zum Spott" (Cum este cineva, așa este și Dumnezeul său, de aceea Dumnezeu este batjocorit atât de des), cum e cineva, așa e și Dumnezeul său. Ideea despre Dumnezeu este o idee foarte felurită. De ce? Pentru că oamenii sunt foarte, foarte feluriti. Și atunci trebuie să avem o idee corespunzătoare, bineînțeles bazată pe Evanghelie, bazată pe Scriptură, bazată pe credința noastră. Toate lucrurile acestea se realizează interior, în măsura în care ți se limpezeste sufletul. Dacă nu ți se limpezeste sufletul, vezi tulburarea din suflet, nu vezi pe Dumnezeu în lumina cunostintei de Dumnezeu.

"Răsărit-a lumii, lumina cunostiintei".

Stimați ascultători, după ce te angajezi la rugăciunea aceasta, nu se poate spune după câtă vreme, dar angajându-te și interesându-te de tine însuți, având jenă față de gândurile negative, căutând să-i slujești lui Dumnezeu, căutând să înmulțesti gândurile pozitive, și zicând "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul", ajungi cu ajutorul lui Dumnezeu să ai și niste bucurii pe care nu ți le poate da nimeni din lumea aceasta, nimic din lumea aceasta, decât Dumnezeu. Bucuriile acestea sunt bucuriile rugăciunii de toată vremea. Eu de aceea insist pe cât pot și-i îndemn pe oameni să spună mereu: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul", dar nu cu exclusivitate. Adică, rugăciunea aceasta cu care se mântuiesc călugării o pot folosi toți credincioșii, și e bine să o folosească toți câți știu de ea, dar nu toți ajung să o știe. Câți oameni din câți întâlnim noi ar putea să știe despre rugăciunea aceasta, ar putea s-o folosească, și s-ar sili s-o folosească? Însă cineva care se angajează la rugăciunea aceasta, la alte rugăciuni, la toată viața liturgică, la asceza Bisericii, la post și la tot ce cere Biserica, cine se silește pentru aceasta, cu ajutorul lui Dumnezeu, ajunge la limpezirea sufletului, ori că este călugăr, ori că nu este. Cum spunea părintele Arsenie: "Nu toți cei din lume se prăpădesc, nici toți cei din mănăstire se mântuiesc." Asta e realitatea!

Deci, rugăciunea asta e de mare, mare importantă și aduce satisfacții sufletesti și bucurii pe care nu ți le poate da nimeni din lumea aceasta. Eu am avut experiența aceasta și dau mărturie despre ea. Eram elev de liceu în Timisoara, mergeam la școală, și cam o jumătate de oră făceam de la internat până la școală. De câte ori mergeam singur, de dimineață ziceam: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul" și simteam o bucurie, de parcă mă ridică cineva pe sus. Gândeam că nici nu mai pot suporta mai multă bucurie. Așa că eu recomand din toate puterile mele rugăciunea aceasta, cât o pot face oamenii în condițiile lor, pentru că nici eu nu m-am gândit niciodată să fac performante. Eu m-am tinut de ceea ce se spune la slujbă:

"Toată viața noastră, lui Hristos Dumnezeu să o dăm". De asta m-am tinut, și am zis: "Nouă ni se cere o viață înnoită, o viață după voia lui Dumnezeu", și dacă trăim viața aceasta cu rugăciune ne ajută. Bineînțeles că rugăciunea aceasta: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul", nu-i decât o rugăciune de cerere, deci nu e forma cea mai înaltă a rugăciunii. Noi ar trebui să ajungem la rugăciunile pe care le rostim în ecfonisele Sfintei Liturghii, de exemplu: "Că Sfânt esti Dumnezeu și te mărire înălțăm", "Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu esti și te mărire înălțăm", "Că Tu esti sfintirea noastră și te mărire înălțăm", "Că al Tău este a ne milui și a ne mîntui și te mărire înălțăm", "Că Dumnezeul milei și al îndurărilor și al iubirii de oameni esti și te mărire înălțăm". Când ajungem la conștiința aceasta, nu la formule de rugăciune, ci la conștiința că lucrurile acestea sunt realități, și sunt de fapt realități pentru noi, atunci se schimbă toată viața interioară, și atunci ajungi la liniste, la isihie, la isihism. Fără asta nu

poti ajunge, cât ai vrea să ajungi, căci nu se poate. Bineînțeles că oamenii de rând nu pot să fie prea mult preocupati de lucrul acesta, dar cât pot, e bine să fie.

Eu m-am trezit într-un sat de oameni credinciosi, sat care acum nu mai există, dar nu că l-a dărâmat cineva cu buldozerul, nu, s-a dărâmat singur. S-a dărâmat că nu-i mai interesează pe oameni ce-i interesa odinioară, că nu mai stiu de Dumnezeu, că nu mai stiu de Maica Domnului, că nu mai stiu de rugăciuni de dimineată, că nu mai stiu de rugăciuni de seară, că nu mai stiu de rugăciuni la masă, că nu mai stiu de atâtea și atâtea lucruri care stiau; atunci erau lucruri pe care oamenii le făceau fără întrerupere și fără sminteală. Că se stia, bagi pâinea în cuptor, cum zice Nichifor Crainic:

"Când pâinea-n cuptor semăna cu arama,
bunica și mama
scotând-o sfielnic cu semnele crucii,
purtau parcă moaste cinstite și lucii
iar pâinea - aburind cu dulce miros
părea că e fata lui Domnul Hristos".

Era conștiinta aceasta. Ne spuneau ai nostri: "Mă, nu faceti fărâmituri de pită că-i obrazul lui Dumnezeu pe grâu". Era conștiinta aceasta care circula. Acum bineînțeles că dacă cumperi pâinea de la prăvălie și n-o mai faci tu, nu-ti dai seama câtă trudă trebuie să facă omul până când are pâinea pe masă. Dar realitatea este că noi am trăit în copilăria noastră, cel puțin unii dintre noi, în conditii cu totul altele, care acum nu mai sunt, pentru că s-a schimbat în general lumea. Dar e rău că s-a pierdut și credinta, nu numai că s-a schimbat, că dacă se schimba spre bine, nu era nici un bai. Mi-aduc aminte de ai mei, bunica mea zicea când avea un gând deosebit: "Mi-a adus Dumnezeu în gând". Ei, uite, lucrul acesta trebuie să-l urmărim și să-l avem în vedere când zicem: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-mă pe mine, păcătosul", să ne dea Dumnezeu gânduri bune. Să se înmulțească gândurile bune din minte, să avem gânduri sfinte, gânduri curate, gânduri luminate. Să avem astfel de gânduri, asta înseamnă isihasm.

Despre isihasm

Acum, stimati ascultători, cât privește isihasmul, neo-isihasmul, să zicem așa, căci de asta era vorba, preocupare sau idee de isihasm, de linistire, de rugăciune, e mai multă acum în țara noastră, în România decât era odinioară, sunt mai multe preocupări și de Filocalie, deși eu am întâlnit oameni, de exemplu, care au făcut un festival "Filocalia" și până la urmă n-au știut ce autori sunt cuprinsi în primul volum din Filocalie. Nu-i destul, dar în orice caz există mai multă preocupare: gândiți-vă, douăsprezece volume de Filocalie, să le ai în față, să poți să le citești, nu e puțin să poți să le citești pentru că sunt mii de idei și dacă sunt mii de idei, n-ai cum să le ții minte decât dacă le studiezi. Din câte gânduri sunt în Filocalie, ti se împlântă unele în minte. De exemplu eu, când am citit prima dată Filocalia, m-am întâlnit cu niste gânduri care mi-au rămas pentru toată viața, de exemplu, de la Sfântul Marcu Ascetul: "Când îți aduci aminte de Dumnezeu, înmulteste rugăciunea, ca atunci când îl vei uita, Domnul să-si aducă aminte de tine". Asa mult mi-a plăcut mie cuvântul acesta!

E ceva extraordinar! Ceva asemănător stiu de la părintele Placide Deseille, poate unii îl cunoasteti, care fiind la Sfântul Munte si trecând pe la noi mi-a spus că la Sfântul Munte este un cuvânt care zice asa: "La Dumnezeu să te gândești ca la Dumnezeu nu ca la om, si să-L respiri pe Dumnezeu cum respiri aerul". E foarte important așa, adică lucrurile se leagă unele de altele si dacă esti preocupat, îți dă Dumnezeu în minte fel de fel de gânduri bune, mai scoti si tu la iveală niste gânduri cum a scos părintele Arsenie că: "În mintea strâmbă si lucrul drept se strâmbă". Păi, acesta e ca din Filocalie! "În mintea strâmbă si lucrul drept se strâmbă", vrei să faci lucru drept, întâi îndreaptă mintea, că dacă nu, mintea îți strâmbă lucrul drept. Sunt așa multe lucruri, dar mie îmi pare rău că lucrurile acestea sunt lucruri pe care eu personal, dacă nu eram la mănăstire, degeaba mă puneai să vă spun acum ceva de neo-isihasm, căci nu stiam nici de isihasm, numai târziu am aflat eu de treburile acestea. Si când m-am dus la Teologie si le-am spus la colegi cum e cu "Doamne Iisuse", ziceau: "Te rătăcești dacă nu ai un îndrumător"; mă gândeam: bine, dar atunci înseamnă că rugăciunea nu are nici o eficiență, adică eu cer de la Dumnezeu să mă ajute si când colo îmi trebuie un om ca îndrumător. Dar nu-mi trebuie! Dumnezeu să mă ajute, si mi-ajută Dumnezeu, mă ajută trimitându-mi omul dacă e necesar. Dar eu vă spun încă o dată: eu încă nu am constiinta, acum la saptezeci de ani, că m-am întâlnit cu cineva care are rugăciunea de toată vremea si care este un adevărat isihast. Nici în tară, nici în altă parte, câți oameni am cunoscut.

Eu nici nu cer lucrul acesta, pentru că, în definitiv, fiecare om se angajează la viața spirituală cu măsurile lui si cu capacitatea lui si realizează cât poate el realiza si cât îi ajută Dumnezeu să realizeze si atâta tot. Dar se mai face si ceva reclamă în legătura cu unii cu altii, însă realitatea este că fiecare avem măsurile noastre si Dumnezeu să ne ajute si să ne dea gânduri bune, să înmulțească gândurile bune, să înmulțească luminile din gând si atunci, dacă nu există altii isihasti, o să fim noi cât o să putem să fim si binecuvântarea lui Dumnezeu va fi peste noi, că, zice Sfântul Ion Scărarul, dacă nu te rogi, se împutinează rugăciunea si e mai puțin bine si în lumea aceasta.

Se zice că la Dragomirna se ducea câte un frate si zicea către un părinte de acolo: "Părinte, am venit si eu aici, la mănăstire." Si părintele zicea: "Bine frate, bine c-ai venit, că abia s-o înmulți rugăciunea" si după ce stătea cât stătea, zicea fratele: "Părinte, m-am socotit să nu mai stau pe aici". Iar părintele răspundea: "Du-te frate, că abia s-or împutina ispitele".

Trebuie să stim, totusi, că înmulțind rugăciunea, înmulțim binele. Dacă se renunță la rugăciune, la slujbă, la Liturghie, la Euharistie, la toate cele necesare, se slăbânogeste firea, si degeaba vrei să fii altfel, că nu te poate nici convinge, nici învinge nimeni.

D-apoi ce să vă mai spun? Asta este, nu v-am prezentat neo-isihasmul românesc, pentru că, de fapt, preocupări de isihasm există, oamenii caută să facă ceva, însă nu putem să spunem că în cutare loc sunt unii si altii care au realizat ceva sau cât au realizat, Dumnezeu îi stie pe toti, El are robii lui ascunsi, noi nu ne putem lăuda cu altii. Să dea Dumnezeu să putem să stăm în fata Lui cu realizările noastre. Si atunci dacă nu o să fie altii, o să fim noi si tot o să fie cineva. Că vom fi cu performante, că vom fi fără performante, asta e altă treabă. Dumnezeu ne primește cum suntem.

Să stiti că mie totdeauna mi-a plăcut Evanghelia pentru realismul ei. Niciodată nu m-am gândit cum zic unii: "A, păi dacă n-ai credință destulă, nu-ti dă Dumnezu". Nu se stie, îți dă Dumnezeu după credința pe care o ai. Important este să te angajezi cu credința pe care o ai. Tatălui fiului lunatic nu i-a spus: "Dacă n-ai destulă credință, n-am ce-ti face". Dimpotrivă, l-a ajutat cu credința câtă a avut-o. "De poti ceva, ajută-ne nouă, fie-ti milă de noi, cred Doamne, ajută necredintei mele" (Mc. 9, 22-24) si tot l-a ajutat Domnul Hristos. Important este să tinem de Dumnezeu, să nu ne răzletim de Dumnezeu si dacă nu ne răzletim si dacă folosim mijloacele acestea, rugăciunea aceasta, "Doamne, Iisuse" si alte rugăciuni; să stiti că eu nu sunt numai pentru rugăciunea aceasta, "Doamne, Iisuse",

se pot spune si alte multe rugăciuni, rugăciuni liturgice, si în trecut si în Pateric, dacă cauti, găsesti si alte rugăciuni cu care s-au mântuit oamenii. De exemplu, Sfântul Ioanichie zicea: "Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt, Treime Sfântă mărire Tie", aceasta era rugăciunea lui. Si noi putem zice cuvinte din psalmi, nu trebuie neapărat, tot timpul să zicem "Doamne, Iisuse", putem să zicem: "Mare esti Doamne si minunate sunt lucrurile Tale si nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale", putem să zicem: "Cât de minunate sunt lucrurile Tale Doamne, toate cu înțelepciune Le-ai făcut", putem să zicem: "Slăvescu-Te că sunt minunat întocmit" si altele si altele, câte ne pot veni în minte, să le zicem. "Pe Tine Te lăudăm, pe Tine bine Te cuvântăm, Tie îți multumim, Doamne si ne rugăm Tie Dumnezeului nostru", "De tine se bucură ceea ce esti plină de dar toată făptura, soborul îngeresc si neamul omenesc; ceea ce esti biserică sfântită si rai cuvântător, lauda fecioriei din care Dumnezeu s-a întrupat si prunc s-a făcut, Cel ce este mai înainte de veci. Căci bratul tău scaun l-a făcut si pântecul tău mai desfătat decât cerurile au lucrat. De tine se bucură ceea ce esti plină de dar toată făptura, mărire tie". Ei, dacă le stii, le zici, dacă nu, nu le zici. Eu de obicei când spovedesc pe cineva întreb: "Stii să zici «Cuvine-se cu adevărat?»" De ce? Pentru că atunci când m-am spovedit eu la Părintele Arsenie, el a zis "Cuvine-se cu adevărat" după ce mi-a dat dezlegarea. Si Prea Sfântul Lucian, care e acum la Tomis, la Constanta, când a fost Episcop vicar la Sibiu, ne punea pe noi să zicem "Cuvine-se cu adevărat" si după aceea ne dădea dezlegarea. Si m-am învățat si eu asa si întreb pe oameni: stii să zici "Cuvine-se cu adevărat"?, cu ocazia aceasta verific dacă cunosc rugăciuni către Maica Domnului.

"Stii să zici Cuvine-se cu adevărat?". Zice, stiu. Zic eu, zii! Face: "Cuvine-se cu adevărat". Si vine odată o femeie si zic: stii să zici Cuvine-se cu adevărat? Ea zice: "stiu". Eu zic, zii! ea face: "Cuvine-se cu adevărat". Eu zic: Nici nu stii despre ce este vorba. Ea după mine: "Nici nu stii despre ce este vorba". Să stiti că noi râdem dar lucrurile acestea spun ceva despre starea noastră, despre neo-isihasmul nostru românesc. Stimati ascultători, să stiti că eu tin la niste lucruri asa din toate puterile mele, acum mai si glumesc. În fond, asta e realitatea. Eu, de exemplu, tin foarte mult să mergă lumea la biserică, păi dacă nu vine cineva la biserică, dacă nu merge la biserică.., asta îl si întreb la spovedit: "Mergi la biserică?", "Păi Părinte, că nu prea", "Când ai fost ultima dată?", zice unul: "Numai acum opt ani". Zic eu: "Mă, dacă n-or fi trecut opt?" , zice "Da, au trecut opt, când m-am cununat, atunci am fost ultima oară". În sfârșit, eu dacă nu merge cineva la biserică, pe acela la păgâni îl număr, nici n-am ce vorbi cu el. Nu că: "Las că ne înțelegem noi". Domnule, ori mergi la biserică si după aceea vii la mine, ori de acum n-am ce vorbi cu tine. "Păi, că să vedeti..", nici un. mergi la biserică! cum merg eu, trebuie să mergi si tu. Că nu vei putea în toate duminicile, nu vei putea. Zic către unul: "Tu ce faci când nu mergi la biserică?" zice: "Mă uit la televizor". Zic: "stii ce înseamnă asta? Asta înseamnă să ai televizorul în față si pe Dumnezeu în spate!" Schimbă, zic acum, du-te la biserică, să ai pe Dumnezeu în față si televizorul în spate. Sau îl întreb pe unul: "Când te-ai spovedit ultima dată?" zice "Păi atunci si atunci, ce stiu eu, de mult, de multă vreme". Păi zic: "Trebuie să te spovedesti în toate posturile!" Bine. Vine anul următor si-l întreb: "Când te-ai spovedit ultima dată?" zice "Anul trecut în postul Pastelui". Zic: "La cine?" "La dumneavoastră". Păi zic, "Mă nu ti-am spus să te spovedesti în toate posturile?". "Mi-ai spus, părinte, dar acum ce să fac?". Si-apoi eu zic: "Acum ce să fac eu cu tine, că nu m-ai ascultat?". Nu-i destulă preocupare. Se creează si niste mode: sunt unii care, de exemplu, se împărtășesc mereu; eu nu am nimic împotriva. As vrea să se împărtășească credinciosii la toate Liturghiile dacă e vorba. Căci dacă se împărtășesc, si merg la slujbă. Dar nu acesta este lucrul de căpetenie. Pentru mine lucrul de căpetenie este legătura cu Dumnezeu. Dacă vrea să se întâlnească cu Dumnezeu, are posibilitatea. Or, dacă el ocoleste lucrul acesta si are posibilitatea să se spovedească nu numai de patru ori pe an, poate de patruzeci de ori pe an, nu am nimic împotriva. De câte ori e nevoie să se spovedească, dar să se spovedească si atunci să se si împărtășească dacă e de împărtășit, dacă nu, să aștepte până când e vremea să se poată împărtăși. Deci, trebuie o practică religioasă, nu ne bazăm numai pe asta că zic

"Doamne, Iisuse" si cu asta am rezolvat! Îmi spune câte cineva: "Părinte, eu am văzut pe Maica Domnului". Si el e pătător de nu stiu cum a putut vedea pe Maica Domnului! Zic: "Cum ai văzut-o, asa cum o vezi în icoană?" Zice "Da". "Cum măi, vezi în icoană? păi zic, ti-ai închipuit icoana si zici că ai văzut pe Maica Domnului si gata, ce mai.". Oamenii pot fi si înselati, dar noi trebuie să-i ajutăm, să-i luminăm, si-i ajutăm si angajându-i la rugăciunea aceasta, dar nu în locul celorlalte. Când e duminică mergem la biserică, la Liturghie, cei care nu merg la Liturghie, pentru mine la păgâni îi număr. De ce? Adică, dacă pot ei să renunte la câte se fac acolo, la binecuvântări si la cuvântul lui Dumnezeu din Evanghelie, la predică si la faptul de a cânta împreună cu îngerii: "Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot", dacă pot să renunte la lucrul acesta, înseamnă că au renunțat într-un fel chiar la Dumnezeu. Dar omul zice: "Nu părinte, că la Dumnezeu eu nu renunț". Păi nu renunți constient, dar uite că renunți totusi dacă tu poti să neglijezi pe Dumnezeu. Pe Dumnezeu nu-L poti neglija, dacă Îl neglijezi să stii că n-ai Dumnezeu. Apoi, ori ai Dumnezeu si nu-L neglijezi, ori dacă-L neglijezi, să stii că nu ai Dumnezeu.

Cuvânt rostit de Părintele Teofil la Villiers sur Marne, Franta,
în 18 iunie 1999

Sfântul Pantelimon - îndemn la milostivire

"Că milostiv si iubitor de oameni, Dumnezeu esti si Tie mărire Îți înăltăm: Tatălui si Fiului si Sfântului Duh, acum si pururea si în vecii vecilor. Amin".

Înalt Prea Sfintite Părinte Arhiepiscop Andrei, distincti părinti si iubiti credinciosi, cuvintele acestea cu care mi-am început cuvântarea, se rostesc la sfintele slujbe, prin ele vorbim cu Dumnezeu si-I spunem lui Dumnezeu-Tatăl, lui Dumnezeu-Fiul si lui Dumnezeu-Duhul Sfânt că-i milostiv si iubitor de oameni. Mărturisim aceasta în legătură cu Dumnezeu si Îi spunem că Îi aducem multumire pentru că e milostiv si iubitor de oameni si Îi aducem mărire, bineînțeles, după puterea noastră si aceasta o facem acum si o facem totdeauna, o facem în vecii vecilor. Aducem mărire lui Dumnezeu pentru că "cu vrednicie si cu dreptate este a ne închina Tatălui si Fiului si Sfântului Duh, Treimii celei de o ființă si nedespărțită".

Aducem mărire lui Dumnezeu pentru că vrem să ne unim, de fapt, cu heruvimii si închipuim pe heruvimi la Sfânta Liturghie tocmai pentru că aducem întreit sfântă cântare Prea Sfintei Treimi.

Aducem mărire lui Dumnezeu împreună cu îngerii când zicem "Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot, plin este cerul si pământul de mărirea Ta"; aducem mărire lui Dumnezeu pentru că asa se cuvine si pentru că asa ne îndrumă Sfânta noastră Biserică.

Si, pe măsură ce ne apropiem de Dumnezeu, pe măsură ce începem să cunoastem ceva din măretia lui Dumnezeu, Îi aducem mărire lui Dumnezeu, pentru că nu putem altfel; Îi aducem mărire pentru că stim că Lui I se cuvine toată mărirea, nu numai câtă aducem noi, nu numai câte putem noi aduce, ci toată mărirea I se cuvine lui Dumnezeu. Din această toată mărire carei I se cuvine, noi aducem mărire lui Dumnezeu pentru că este sfânt si iubitor de oameni, pentru că este bun si iubitor de oameni, pentru că este milostiv si iubitor de oameni, pentru că este Dumnezeu nostru si Mântuitorul sufletelor noastre. Facem ce fac îngerii în cer. Aducem laudă lui Dumnezeu, pentru că laudă lui Dumnezeu aduc îngerii; aducem mărire lui Dumnezeu după puterea noastră, pentru că

Dumnezeu e bun si iubitor de oameni, pentru că Dumnezeu e "Dumnezeul milei si al îndurărilor si al iubirii de oameni", pentru că a Lui este a ne milui si a ne mântui pe noi. Pentru toate acestea aducem mărire lui Dumnezeu.

Astăzi, iubiti credinciosi, am ales din acele cuvinte preamăritoare de Dumnezeu de la sfintele slujbe, cuvintele "că milostiv si iubitor de oameni Dumnezeu esti si Tie mărire înăltăm, Tatălui si Fiului si Sfântului Duh si acum si pururea si în vecii vecilor. Amin". Si am ales acestea pentru că sfântul pe care îl pomenim astăzi, este un sfânt cu nume de milostiv. Numele lui, în limba greacă, înseamnă cel mult milostiv, cel milostiv, Sfântul Pantelimon. Ne gândim la Sfântul Pantelimon asa cum ne îndrumă Sfânta Biserică să ne gândim. Ne gândim la numele lui de milostiv, ne gândim la faptul că e tămăduitor, ne gândim la faptul că e doctor fără de arginti, ne gândim la faptul că e mucenic si mare mucenic.

Toate acestea le avem în vedere si aducem cinstire după puterea noastră si după îndrumarea Bisericii. Sfânta noastră Biserică ne ajută să-i aducem cinstire cu cuvintele Bisericii, cu cuvintele de slujbă ale Bisericii. Îi aducem cinstire după puterea noastră, ne unim cu cinstirea pe care i-o aduce Biserica prin cuvânt, ne unim cu simțirea noastră de cinstitori ai Sfântului mare mucenic, tămăduitor, doctor fără de arginti, Sfântul Pantelimon.

E bună cinstirea pe care i-o aducem unui sfânt prin cuvânt, e bună cinstirea pe care i-o aducem unui sfânt prin gând, e bună cinstirea pe care i-o aducem unui sfânt prin laudele rânduite de Biserică, e bună cinstirea pe care o aducem oricărui sfânt sub îndrumarea Bisericii noastre, dar, iubiti credinciosi, cea mai de căpetenie cinstire pe care i-o putem aduce unui sfânt, este să ne asemănăm cu el.

Cum putem noi să ne asemănăm cu Sfântul Mare Mucenic Pantelimon, fără să fim doctori? El a fost doctor, a primit dar de la Dumnezeu să fie doctor si a fost doctor fără de arginti, adică unul care n-a umblat după averi când tămăduia si noi, care nu suntem doctori, cum putem să fim asemenea sau măcar să urmăm ceva, din cât se poate, pe Sfântul Pantelimon, doctor fără de arginti? Stiti cum, iubiti credinciosi? Să facem noi, la puterile noastre, ceea ce ne-a dat nouă Dumnezeu să facem. Vin la mine uneori oameni care îmi cer ajutorul, cer ajutorul Bisericii si întotdeauna le spun, când lucrurile sunt mai presus de puterea noastră: cu putere omenească nu putem face nimic. Singurul lucru pe care poti să-l faci tu, ca unul care ai neazuri, este să rabzi neazurile si să te rogi lui Dumnezeu, pentru că numai Dumnezeu mai poate limpezi neazul pe care îl ai.

E adevărat că Dumnezeu poate toate si face unde crede El că trebuie făcut ceva, unele suferinte le vindecă, pe altii care suferă îi întăreste să ducă suferinta; asa că gândurile lui Dumnezeu noi nu le stim, stim doar să primim ceea ce rânduieste Dumnezeu pentru noi si pentru a noastră mântuire si în conditiile noastre, să facem pentru noi si pentru altii ceea ce putem face.

Mă gândesc, iubiti credinciosi, la acei patru insi care l-au dus pe slăbănogul din Capernaum în fata Domnului Hristos. Ei nu puteau să-l vindece, își dădeau seama că nu pot să-l vindece, dar, totusi ceva puteau: să-l ducă în fata Domnului Hristos. Sfântul Marcu Ascetul, în Filocalie, spune că Sfintii Evanghelisti, cei patru evanghelisti, sunt închipuiti de cei patru care l-au dus pe slăbănogul din Capernaum în fata Domnului Hristos si ne duc si ei în fata Domnului Hristos. Ne dau o putere sufletească din darul lui Dumnezeu.

Nu suntem doctori, nu suntem tămăduitori, dar mângâietori putem fi, alinători de suferință cu putere omenească, cu dorință de bine pentru cel care suferă, asta o putem face si noi; si dacă facem

cele la măsurile noastre, face si Dumnezeu prin noi, ceea ce nu putem face noi numai prin puterea noastră. Si atunci, iată că suntem si noi pe calea Sfântului Mare Mucenic Pantelimon.

Sfântul Pantelimon a fost doctor fără de arginti, adică n-a umblat după averi si s-a multumit cu ceea ce putea avea din rosturile lui si nu cerea de la nimeni să-i plătească pentru ceea ce făcea. Spre binele lui. Putem să fim si noi asa, să nu umblăm după interese pământesti când suntem de ajutor celor pe care ni-i trimite Dumnezeu în fată.

Să stiti, iubiti credinciosi, că atunci când Domnul Hristos a rânduit lucrul acesta, să iubim pe aproapele nostru, a avut în vedere pe orice om care ne vine în fată, pe care într-un fel, Dumnezeu ni-l trimite în fată, Dumnezeu ni-l face aproape de noi, Dumnezeu ni-l aduce lângă noi. Spunea cineva, si pe bună dreptate, că cel mai însemnat om din lumea aceasta este omul de lângă tine, de care atârnă mântuirea ta. În Pateric se spune: "de la aproapele este viata si moartea că, dacă ajutăm pe aproapele nostru, lui Dumnezeu îi slujim, dacă-l smintim pe aproapele nostru, lui Hristos gresim".

Domnul Hristos a vrut să ne apropie de orice om. Este adevărat că noi, de multe ori uităm că avem o poruncă de la Dumnezeu: să iubim pe toti oamenii, chiar si pe vrăjmasii nostri. În Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi, chiar la început s-au spus cuvintele: "Aceasta vă poruncesc vouă", fiti atenti, aceasta vă poruncesc vouă, deci nu vă îndemn aceasta sau vă dau o sugestie, nu vă dau o îndrumare ci vă dau o poruncă. "Aceasta vă poruncesc, să vă iubiti unii pe altii". Domnul Hristos vrea să ne iubim unii pe altii cum ne-a iubit El pe noi, cum ne iubeste El pe noi si cuvintele acestea le rosteste către ucenicii săi, pe care într-adevăr îi iubea.

Vrea Domnul Hristos lucrul acesta, să ne iubim unii pe altii. Vin la mine unii oameni după cuvânt de folos. De la o vreme încoace, stiti ce cuvânt de folos le spun? "Să ne iubim unii pe altii ca într-un gând să mărturisim". E un cuvânt de la Sfânta Liturghie. Sau le mai spun: "După aceasta vor cunoaste oamenii că sunteti ucenicii mei, dacă veti avea iubire unii către altii". Si cine-i iubitor, e milostiv.

Sfântul Pantelimon a fost milostiv, a fost dătător de multumire, a dat multumire în jurul lui, cu minunile pe care le-a făcut si pe care i-a dat Dumnezeu să le facă. A lucrat cu puterile pe care le-a pus Dumnezeu în el. Si noi trebuie să facem la fel, să lucrăm la măsurile noastre, cu puterile noastre, dar, în orice caz să fim preocupati si ocupati de gândul de a înmulți iubirea.

Nu s-ar putea zice că oamenii n-au iubire si că nu se iubesc unii pe altii, măcar în cercuri restrânse si în situatii speciale, dar aceasta nu o fac după poruncă. Domnul Hristos ne dă o poruncă, să ne iubim: "aceasta vă poruncesc, a zis Domnul Hristos, să vă iubiti unii pe altii" si a mai spus Domnul Hristos că cea mai mare poruncă de care atârnă toată legea si proorocii, este porunca iubirii.

Stim despre Sfântul Pantelimon că a fost mucenic. Ce înseamnă să fie cineva mucenic? Si-a dat viata pentru preamărirea lui Dumnezeu, si-a dat viata pentru credință. Si a ajuns la aceasta, stiti de ce, iubiti credinciosi? Pentru că s-a întâlnit cu Domnul Hristos. Nu numai că a stiut de Domnul Hristos, nu numai că s-a gândit la Domnul Hristos, nu numai că a încercat să se apropie de Domnul Hristos, ci chiar s-a întâlnit cu Domnul Hristos. A avut atâta siguranță în legătură cu Domnul Hristos încât a primit mai bine să moară decât să se lepede de credinta în Hristos. Pe noi încă nu ne-a pus nimeni în situatii din acestea, de limită, de margine. Nu ne-a pus nimeni în niste confruntări de felul acesta. Dar ne pune totusi Dumnezeu de multe ori la încercare, de fapt, nu ne încercă El pe noi, pentru că El stie ce avem de făcut, dar ne dă situatii în care să ne încercăm noi însine si să vedem unde suntem. Si dacă stim că Dumnezeu e milostiv si noi trebuie să fim milostivi, si dacă nu

suntem milostivi, nu suntem ca Dumnezeu; si dacã stim cã Dumnezeu e iubitor de oameni si noi nu suntem iubitori de oameni ci, poate, uneori, chiar urãtori de oameni, nu ne asemãnãm cu Dumnezeu.

Si dacã nu facem aceasta, sã-i iubim pe oameni si sã fim milostivi fatã de oameni nu numai cu fapta materialã, si cu asta cãt se poate, dar cu bunãvointa, iubiti credinciosi, sã se simtã omul de lângã noi învãluit de noi, încã nu îndeplinim porunca iubirii. Când iubesti pe cineva, mai ales îl aduci în tine, îl porti în tine, dacã nu-l porti si în tine, încã nu-l iubesti; dacã-l tii numai în afarã de tine, încã nu-l iubesti. Or, noi trebuie sã-l purtãm în noi însine pe cel pe care îl iubim pentru cã asa e iubirea, aduce în tine.

Iubiti credinciosi, iubirea impropriazã, adicã pe cel pe care îl iubesti, îl aduce în sufletul tãu si în felul acesta se înmulteste si bucuria si fericirea, iubirea e fericire. De aceea a rânduit Domnul Hristos sã ne înmulteascã iubirea, ca sã se înmulteascã fericirea.

Nouã nu ni se cere sã mărturisim pe Domnul Hristos în fata mortii, cum a fost mărturisitor al credintei Sfântul Pantelimon. De ce? Pentru cã împrejurãrile nu sunt de asa fel, dar ne cere Dumnezeu sã-l mărturisim cu viata noastrã, în toate împrejurãrile de viatã, sã fim buni, sã fim milostivi, sã fim iubitori, sã fim iertãtori, sã fim îngãduitori, sã fim rãbdãtori, sã trecem cu vederea, sã ne gândim la neputinta omeneascã.

Pãrintele Arsenie Boca, Dumnezeu sã-l odihneascã!, mi-a spus cândva un cuvânt; de fapt, nu mie ci unui pãrinte, pe atunci student la teologie, un cuvânt pe care eu îl socotesc cel mai important cuvânt pe care l-am auzit de la el din câte stiu cã le-a spus si le-a scris, anume: "sã ai întelegere fatã de neputinta omeneascã". Sã fim îngãduitori, sã fim iertãtori, sã fim binevoitori si atunci suntem pe calea Sfântului Mare Mucenic, doctor fãrã de arginti si tãmãduitor Pantelimon.

Iubiti credinciosi, asadar sã nu uitãm cuvintele pe care le spunem la sfintele slujbe, vorbind cu Dumnezeu: " cã milostiv si iubitor de oameni, Dumnezeu esti si Tie mãrire înãltãm Tatãlui si Fiului si Sfântului Duh, acum si pururea si în vecii vecilor" si mai ales sã ne gândim cã acest cuvânt nu este spus pentru o clipã, ci este un cuvânt spus într-o clipã pentru vesnicie.

Sã fim buni, sã fim milostivi, sã nu ne dãm pace pânã nu suntem asa cum ne vrea Dumnezeu, ca sã ne binecuvãnteze Dumnezeu si sã fim si noi miluiti cu cei milostivi, dupã cuvântul Domnului Hristos: "fericiti cei milostivi, cã aceia se vor milui".

Si cu gândul la Sfântul Pantelimon sã zicem: "Purtãtorule de chinuri, Sfinte si tãmãduitorule Pantelimoane, roagã pe milostivul Dumnezeu ca sã dea iertare de greseli sufletelor noastre" si când spunem cuvintele acestea sã ne gândim cã Sfântul Pantelimon ar putea sã ne spunã si el: "urmati-mi iubirea, urmati-mi milostivirea, urmati-mi dorinta de a ajuta si atunci veti fi sub binecuvãntarea lui Dumnezeu, atunci veti fi sub ocrotirea Maicii Preacurate, atunci veti fi în rândul sfinților, în rândul acelor oameni care l-au slujit lui Dumnezeu si cu care dorim sã fim cu totii în împãrãtia lui Dumnezeu". Amin.

Cuvânt rostit la Mãnãstirea Oasa, judetul Alba,
27 iulie 2000

Slujirea tinerilor în Biserică

Înalt Prea Sfintite Arhiepiscop, iubiti credinciosi, dragi tineri, sunt bucuros că am ajuns aici; sunt într-o biserică în care vin de două ori pe an, în postul Crăciunului si în postul Pastilor. Vin invitat de Înalt Prea Sfintitul Andrei si de studenti să le spun cuvânt de învățătură, iar în această biserică vin pentru că sunt prieten cu părintele Florin Botezan, asa că, as putea spune, aici vin pentru că mă cheamă prietenia.

Vin cu încredintarea că sunt în prelungirea mănăstirii, chiar si acum mă consider în prelungirea mănăstirii, într-o lucrare misionară pentru că mitropolitul care a restaurat mănăstirea din care fac eu parte, a dorit ca mănăstirea să aibă si lucrare misionară.

Sunt, asadar, în vederea mitropolitului ctitor si în vederile rostului pe care îl are mănăstirea noastră, doresc să fiu de folos, să aduc lumină, să aduc bucuria, să înmultim bucuria.

Mi-a fost dată pentru această întâlnire tema "Slujirea tinerilor în Biserică" sau altfel spus "Biserica si tinerii".

Mă bucur întotdeauna când stau în fata tinerilor pentru că tinerii se pregătesc pentru viață, au viata în față, tinerii sunt modelabili, tinerii doresc mai mult si mai bine, au energie, au curaj, îi slujesc lui Dumnezeu prin calitățile pe care le are tineretea.

Deci, orice tânăr în Biserică vine cu capacitatea lui, vine cu pregătirea lui, vine cu pregătirea pe care urmează să o facă în continuare, vine în Biserică cu ceea ce este si cu ceea ce poate. Ca să-I slujesti lui Dumnezeu în Biserică trebuie mai întâi să apartii lui Dumnezeu, să fii al lui Dumnezeu. Poi să-I slujesti lui Dumnezeu în Biserică dacă esti ucenic al Mântuitorului Hristos, dacă esti doritor de a te depăși pe tine însuti, conducându-te după principiile Evangheliei. Cineva care vrea să-I slujească lui Dumnezeu, să se mântuiască trebuie să-L aibă pe Hristos mai întâi ca învățător si să fie ucenic al Mântuitorului.

În cartea Faptele Sfintilor Apostoli e scris că mai întâi, în Antiohia, ucenicii s-au numit crestini (Fapte 11, 26). Nu e vorba numai despre cei 12 ucenici, nu e vorba numai de cei 70 de ucenici, ci de toti crestinii care se numeau până atunci ucenici, si de atunci ucenicii s-au numit crestini. Nu poate cineva să fie crestin dacă nu e ucenic al lui Hristos, dacă nu se lasă modelat de Domnul Hristos, dacă nu caută să intre în rânduiala hotărâtă de Domnul Hristos.

Dragi tineri, as vrea să vă supun atentiei, cu acest prilej, un cuvânt pe care l-a spus restauratorul mănăstirii noastre, care a spus asa: "cea mai frumoasă podoabă a unui tânăr este mintea trează si inima curată". Deci, mintea trează si inima curată sunt cea mai frumoasă podoabă a unui tânăr.

Domnul Hristos a spus: "Fericiti sunt cei curati cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu". Bineînțeles că vederea lui Dumnezeu se face prin mintea trează, pentru că Dumnezeu se descoperă inimii curate, casa credintei fiind inima curată.

În legătură cu aceasta as vrea să aduc exemplul unui tânăr, tânărul cel bogat, un om care e cunoscut din Sfânta Evanghelie, trei din cei patru evanghelisti istorisesc cele întâmplate cu tânărul bogat.

Eram student la teologie în anul I sau al II-lea (acum 50 de ani) când a venit la noi mitropolitul de atunci, Nicolae Bălan, la un curs. A venit vorba despre tânărul cel bogat. A cerut mitropolitul un Noul Testament. I s-a dat și el a citit din Sfânta Evanghelie de la Marcu că Domnul Hristos a privit la el, la tânăr, și i-a fost drag de el. Am citit Noul Testament cu mult timp înainte de a fi la Teologie și am citit despre tânărul bogat de mai multe ori dar nu m-am oprit niciodată la afirmatia că Domnului Hristos i-a fost drag de tânărul bogat. Dar, de atunci încolo, m-am gândit adeseori și întotdeauna m-am gândit cu drag la omul de care i-a fost drag Domnului Hristos. Nu ni se spune de ce i-a fost drag Domnului Hristos de tânărul bogat, dar înțelegem din Sfânta Evanghelie că Domnul Hristos a privit la el după ce tânărul bogat a spus că a împlinit poruncile pe care i le-a pus în atenție Domnul Hristos și după aceea e scris că i-a fost drag de el. E o bucurie pentru noi să ne gândim la un om pe care Domnul Hristos l-a cuprins în inima Sa. E o bucurie să știm că au existat oameni de care i-a fost drag Domnului Hristos în mod special și știind aceasta, să ne gândim cum am putea face ca să intrăm și noi în atenția Domnului Hristos și ca să-i fie drag Domnului Hristos de fiecare dintre noi. Asta înseamnă că fiecare dintre cei care vor să fie ca tânărul cel bogat să știe ce anume cere Domnul Hristos de la el și să facă ceea ce Domnul Hristos cere. Tânărul bogat l-a întrebat pe Domnul: "Ce să fac să mă pot bucura de viața de veci?" Domnul Hristos i-a spus: "Dacă vrei să intri în viață păzește poruncile, împlineste poruncile". Tânărul a întrebat care porunci. Domnul Hristos a zis: "să nu ucizi, să nu curvesti, să nu furi, să nu depui mărturie mincinoasă, să cinstești pe tatăl tău și pe mama ta". Sunt cinci porunci din Decalog. Deci, Domnul Hristos nu i-a spus toate poruncile din Decalog, ci numai cinci dintre ele la care a adăugat, după Evanghelia de la Matei, "să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți", iar după Evanghelia de la Marcu "să nu înșeli pe nimeni". Sunt șapte porunci care trebuie neapărat împlinite și dacă le împlinim, ne asemănăm cu tânărul cel bogat care a spus: "toate acestea le-am împlinit". Domnul Hristos a privit la el și i-a fost drag.

Să pornim de la acest gând în formarea noastră, în modelarea noastră ca tineri. Dacă facem așa, avem parte de viața veșnică.

Am spus că Domnul Hristos a pomenit doar șapte porunci, nu pentru că ajung acestea șapte dar pentru că de la acestea trebuie să pornim. Cine împlineste aceste șapte porunci, sigur că este deschis și pentru celelalte și caută să le împlinească pe toate. Dar dacă cineva nu împlineste nici măcar aceste șapte porunci, înseamnă că nu poate să intre în viața de veci și nu este în situația să-i fie drag Domnului Hristos de el.

Dragi tineri, noi avem acest model în Sfânta Evanghelie și pentru noi. Nu-i vorba numai de o informație, despre ceva care s-a întâmplat cândva, ci este vorba de un exemplu care trebuie urmat. Este adevărat că tânărul cel bogat nu a putut împlini tot ce i-a cerut Domnul Hristos sau tot ce i-a propus, dar noi nu ne putem închipui că Domnul Hristos l-a scos din inima Sa pentru ceea ce n-a putut face, ci a avut în vedere ceea ce a făcut. Cu acest prilej Domnul Hristos a spus cât este de greu pentru cei bogați să intre în împărăția lui Dumnezeu. Ucenici au întrebat atunci cine poate să se mântuiască și Domnul Hristos a răspuns: "Ceea ce este cu neputință la oameni, este cu putință la Dumnezeu". Asta înseamnă că Domnul Hristos împlineste ceea ce omul nu poate împlini, dacă omul se angajează să împlinească ceea ce poate să împlinească.

Împreună cu tânărul cel bogat as vrea să mai prezint un tânăr, anume acel tânăr care a avut cinci pâini și doi pești și le-a oferit Domnului Hristos care, cu cinci pâini și doi pești a săturat mare multime de oameni. Domnul Hristos a primit ceea ce l-a oferit tânărul și asta înseamnă că e bine ca orice tânăr să aibă ceva să-I ofere Domnului Hristos, ca Domnul Hristos să aibă ce să binecuvânteze. Dacă cineva se formează în felul acesta la tinerete, în copilărie și mai târziu, se face vrednic ca Domnul Hristos să lucreze cu el, devine colaborator al Domnului Hristos pentru împlinirea lucrurilor celor bune.

Mă gândesc în același timp la un text din Epistola Sfântului Apostol Pavel către Tit, unde e scris ceva în legătură cu ceea ce trebuie să facă bătrânii, bătrânele și tinerii. Voi prezenta îndemnul Sfântului Apostol Pavel, în ceea ce privește toate aceste categorii pentru că îndemnurile lui pot fi împlinite de către toate categoriile, deci și de către tineri. Este vorba de textul din Tit 2,1-5: "Spune bătrânilor să fie treji, cinstiți, întregi la minte, sănătoși în credință, în dragoste și în răbdare". Vedeti, cuvintele acestea, chiar dacă sunt adresate bătrânilor, se potrivesc foarte bine și tinerilor. Și tinerii trebuie să fie treji, cinstiți, întregi la minte, sănătoși în credință, în dragoste și în răbdare. Mai departe spune Sfântul Apostol Pavel: "Spune bătrânelor să nu fie invidioase, să nu fie robite de vin prea mult și să învețe bine". Deci, cuvintele acestea adresate bătrânelor, femeilor bătrâne, se potrivesc foarte bine pentru toate categoriile de oameni și pentru toți tinerii. Să aibă în înfățișarea lor o sfântă cuviință, să nu fie invidioși, să nu fie robiti de vin prea mult și să învețe de bine. Și spune mai departe Sfântul Apostol Pavel de ce anume să fie așa, "ca să înțeleptească pe cele tinere, să-și iubească bărbații, copiii, să fie curate, gospodine, să fie cumpătate, ca să nu fie vorbit de rău cuvântul lui Dumnezeu."

Și, în sfârșit, se adresează și tinerilor și le spune: "Spune tinerilor să fie înfrânați". M-am gândit că este bine să avem în vedere toate acestea la un loc, fără să ne mai gândim că unele îndemnuri sunt adresate tinerilor, altele bătrânilor, altele femeilor bătrâne, toate se potrivesc pentru tineri. Toți oamenii, bărbați și femei, trebuie să fie treji, întregi la minte, cinstiți, sănătoși în credință, în dragoste și în răbdare, să aibă sfânta cuviință, să înțeleptească pe ceilalți, să fie iubitori unii față de alții, să fie înfrânați.

Dacă ne formăm în felul acesta, suntem în stare să lucrăm pentru Dumnezeu acolo unde vrea Dumnezeu. Când mi-am început eu viața la mănăstire la Sâmbăta, acum 47 de ani, părintele meu duhovnic mi-a spus să mă pregătesc în așa fel ca să lucrez Dumnezeu cu mine. Nici el, nici eu n-am știut atunci cum va lucra Dumnezeu în mine. Am încercat să-mi împlinesc datoria și am simțit că Dumnezeu lucrează cu mine. Am ajuns la împrejurări de viață în care mi-am dat seama că eu și nu altcineva eram cel mai potrivit om cu care a lucrat Dumnezeu atunci.

Am căutat să mă depășesc și să mă dăruiesc. Așa mi-a spus părintele meu duhovnic: să te depășești și să de dăruiești; să mă depășesc în credință și să mă dăruiesc în iubire. Era ceea ce spunea Sfântul Apostol Pavel în Epistola către Galateni, că ceea ce se cere este "credința lucrătoare prin iubire". Este ceea ce spunea Sfântul Apostol Pavel în Epistola către Corinteni, "de as avea atâta credință încât să mut și muntii, iar dragoste nu am, nimic nu sunt", n-am nici o valoare.

Deci, un tânăr care vrea să se angajeze într-o lucrare, oricare ar fi ea, în Biserică, trebuie mai întâi să se angajeze în lucrarea modelării de sine. Să-L aibă pe Domnul Hristos învățător, să fie el ucenic al Domnului Hristos, să aibă mintea care I se supune lui Dumnezeu, în loc să discute cu Dumnezeu, să Îi dea dreptate lui Dumnezeu, să facă ceea ce a făcut Simon Petru când i-a spus Dumnezeu: "mână la larg și lăsați mrejele ca să pescuiți" iar el a răspuns: "toată noaptea ne-am trudit și n-am prins nimic, dar pentru cuvântul Tău, pentru că Tu zici așa, arunc mreaja în mare" și a scos multime mare de peste. De ce? Pentru că L-a ascultat pe Domnul Hristos și de aceea a văzut minune și minune vede oricine care se supune cu mintea față de Domnul Hristos.

Deci, iubiti tineri, asta este ceea ce trebuie să facă un tânăr, și în special un tânăr, pentru că fiecare dintre noi stă în fața vieții cu ceea ce suntem.

Fericitul Augustin spunea: "copilul este tatăl omului mare". Se pare că n-ar fi avut dreptate, dar a avut pentru că din punct de vedere moral nu poate ajunge cineva mare înainte de a fi copil, deci

omul mare îl mosteneste pe copil si-l duce mai departe prin tinerete în cealaltă vreme a vietii sale si la bătrânețe e rezumatul vietii. Bătrânii au trecutul în spate, iar tinerii au viitorul în față.

La slujba Cununii, si slujba Cununii se face pentru tineri, preotul se roagă pentru cei care se căsătoresc spunând: "Binevoieste să-si petreacă viața lor fără prihană, în chip ireprosabil si să ajungă la bătrâneți fericite cu inimă curată împlinind poruncile". Este o rugăciune care privește toată viața si care tine până la sfârșitul vietii si cu rezultatul ei trecem în lumea de dincolo prin moarte.

Sfârșesc aceste consideratii punându-vă în atenție si o urare. La noi, la mănăstire au venit doi crestini din Germania acum treizeci de ani si ne-au spus că la o institutie bisericească din Germania, o institutie de ajutorare a epilepticilor, la intrare e scris așa: "Pace celor ce vin, bucurie celor ce rămân, binecuvântare celor ce pleacă". Nouă ne-au plăcut tare mult cuvintele acestea si atunci ei au scris în cartea de onoare a mănăstirii: "Pace celor ce vin, bucurie celor ce rămân, binecuvântare celor ce pleacă doresc doi crestini din Germania tuturor celor ce în urma lor vor vizita această mănăstire".

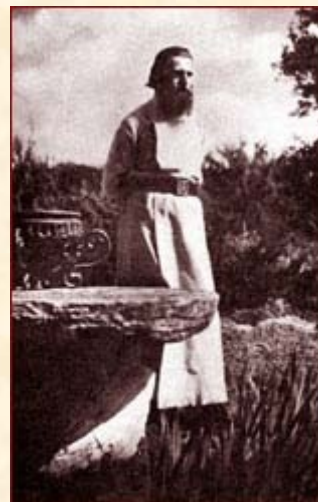
Aceasi urare v-o fac si eu: pace, bucurie si binecuvântare; este vorba de pacea pe care o dă Domnul Hristos celor curati la inimă, bucuria pe care vrea Domnul Hristos să o avem cu totii, pentru că a zis: "Acestea vi le spun ca bucuria Mea să fie întru voi si bucuria voastră să fie deplină". Si binecuvântare. Binecuvântarea pe care a dat-o Domnul Hristos când S-a înălțat la cer binecuvântând pe cei ce erau de față si atunci ucenicii s-au închinat Domnului Hristos pentru că binecuvântarea Domnului aduce închinarea omului si închinarea omului si binecuvântarea Domnului aduc bucurie, bucurie mare pentru că, se spune în Sfânta Evanghelie, ucenicii s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare si erau întotdeauna în templu lăudând si binecuvântând pe Dumnezeu.

Deci, pace, bucurie si binecuvântare. Harul Domnului nostru Iisus Hristos si dragostea lui Dumnezeu Tatăl si împărtășirea Sfântului Duh să fie cu noi cu toti totdeauna, acum si pururea si în vecii vecilor. Amin.

Cuvânt rostit în Biserica Memorială Mihai Viteazul din Alba Iulia,
miercuri 9 august 2000, în fata tinerilor de la Syndesmos, ASCOR si LTOR

Sfantul de la Sambata Fagarasului

Parintele Arsenie Boca

Daca veti intreba vreodata un taran din satele cuprinse intre Brasov, Fagaras si Sibiu daca a auzit de parintele ARSENIE BOCA, fata lui se va lumina ca o zi de duminica. Te va prinde de mana, te va duce in casa, aratandu-ti-l pe perete, printre icoane. In satele din Muntii Fagarasului, parintele Arsenie e un sfant. La zece ani de la trecerea lui intre drepti, magia fortei sale duhovnicesti e mai puternica astazi ca niciodata, pilda vietii sale - un indreptar. Oamenii au nevoie de Dumnezeu. Martir al Bisericii Ortodoxe, suferinta parintelui Arsenie Boca e rascumparata deplin de iubirea profunda a celor care l-au cunoscut. Sunt mii! De la ei incepe legenda

Pe mormantul parintelui Arsenie Boca iarba nu se ofileste niciodata, nici macar in iernile cele mai crancene. In noiembrie, de ziua parintelui, e potop de lume la Manastirea Prislop. Mii de oameni vin aici, asculta de la un cap la altul cuvenitele slujbe de pomenire, saruta apoi crucea si pleaca, neuitand sa ia cu sine un pumn de pamant sfintit, spre protestul vreunui preot din preajma, care ii cearta cu blandete: "Ajunge, oameni buni, ca o sa dezgoliti sicriul".

Parca nici un duhovnic nu a fost mai iubit decat parintele Arsenie. Fagarasenii - cel putin - il veneraza si ii spun, fara ocolisuri: Sfantul. Multi l-au cunoscut si stiu ce spun. Nu l-au parasit niciodata, urmandu-l de la Sambata la Prislop si de acolo, mai departe, la Draganescu, langa Bucuresti. Si acum, in vorbele fagarasenilor amintirile dau in clocot. Parca ar fi fost ieri: inalt, frumos la chip, cu ochi puternici si patrunzatori, imbracat in rasa alba si vorbind cu glas tunator fiecaruia, dupa greutatea pacatului savarsit: "Cati copii ai, femeie?". "Doi", raspundea sfioasa femeia... "Si cu restul ce-ai facut?"

Multe se spun despre parintele Arsenie Boca. A fost un sfant? Avea darul rugaciunii inaintevazatoare? Iesea el, asa cum se zice, prin usile ferecateuite ale celulei de la Securitate? Pe zi ce trece, oamenii care l-au cunoscut cu adevarat sunt tot mai putini si mai batrani. Te intereseaza sa afli adevarul, dar el aproape ca nu mai conteaza. Exagerata sau nu, imaginea parintelui Arsenie apartine de acum legendei...

Vazator cu duhul

Nu e usor sa scrii despre un om atat de puternic ca Arsenie Boca. Viata parintelui avea partile ei ascunse, tainuite de privirile oamenilor, asa cum era chilia sa de pustnic de pe Valea Sambetei - un loc aproape inaccesibil, sapat in jgheabul unor pereti prapastiosi de stanca, pe care parintele sculptase chipul Maicii Domnului, transformand salbaticia muntilor in altar de rugaciune si meditatie.

Dincolo de biografia sa bogata ca subiectul unui roman (licentiat in teologie, medicina si belle arte, inchis doi ani la Canal pe motive politice, alungat de la Prislop, scos din viata monahala de catre comunisti si urmarit tot timpul de Securitate), parintele ramane unul din cei mai mari duhovnici ai acestui secol. Nu intamplator oamenii l-au urmat peste tot, nelasandu-l niciodata singur. Putini insa l-au cunoscut cu adevarat, primind ingaduinta de a-i sta in preajma.

"Parintele era de felul sau tacut", isi aminteste taranul Ion Lupu, de 76 de ani, din Voivodeni - Fagaras. Cat timp a stat la Manastirea Sambata, pe care a renovat-o din temelii, il vedeam aproape in fiecare zi. Niciodata nu l-am pomenit zambind sau vorbind mai mult decat trebuie. Era aspru si cu sine, si cu ceilalti, ascunzand de privirea oamenilor si postul, si rugaciunea. Da, parintele era vazator cu duhul. Cand m-am dus prima oara la dansul, a trebuit sa astept vreo doua zile pana sa-mi vina randul la spovedanie. Imi lasasem treburile neterminata acasa si stateam ca pe ghimpi. Parintele m-a observat si mi-a zis: <<Du-te sa-ti vezi de joagar si apoi intoarce-te>>. In clipa aceea, am amutit. Intr-adevar, imi citise gandul - mintea mea era la joagar si nu la spovedanie. Cateva luni mai tarziu, cand deja incepuse razboiul, la usa chiliei se aduna puzderie de femei. Voiau sa intrebe despre soarta barbatilor plecati pe front si erau atat de multe, incat parintele nu mai avea timp sa le asculte pe fiecare in parte. Se uita in multime si, aratand cu degetul, zicea: <<Tu, pune-ti o cruce dupa casa... Tu, pregateste pachet, ca sotul tau e ranit, dar traieste>>. Cateva zile mai tarziu, femeile se intorceau la chilie, spunand: <<Ai avut dreptate, parinte. E ranit, dar traieste>>. Asa era parintele. Nici nu deschidea gura, ca el iti si spunea pentru ce ai venit. Imi amintesc de un soldat care voia binecuvantarea lui inainte de a pleca pe front. Cum l-a vazut, parintele s-a schimbat la fata si i-a zis: <<Acuma vii? Regimentul tau a plecat asta-noapte si esti dat dezertor>>. Asa a si fost. N-a mai apucat sa ajunga la unitate, ca o patrula militara l-a arestat."

"Cine vrei sa-ti poarte crucea?"

Era parintele cu adevarat clarvazator, cum spun toti cei care l-au cunoscut? Ion Lupu din Voivodeni e absolut convins ca asa stateau lucrurile. Prin post si rugaciune, parintele stia toate cate aveau sa se intample. Isi cunostea chiar si incercarile prin care urma sa treaca. "Inainte de a fi arestat, l-am vazut intr-o dimineata cu o mare tulburare pe chip. Ca niciodata, simtea nevoia sa vorbeasca despre sine si atunci mi-a zis: <<Asta-noapte, mi-am vazut in vis camasa de botez. Am doua pete rosii pe camasa. Am doua pacate, pe care trebuie sa le platesc in curand>>. N-am inteles nimic din vorbele parintelui. Abia dupa ce l-au dus la Securitatea din Brasov, am priceput de ce cu o zi inainte de arestare m-a oprit, spunandu-mi: <<Sa nu mai vii la Sambata sa ma cauti. Daca ai vreo trebuinta, sa strigi de acolo, ca eu te aud>>. Parintele isi cunostea viata si de aceea nu-si pierdea niciodata calmul si seninatatea. Inchis la Cetatuie, la Brasov, securistii au vrut sa-i tunda in batjocura barba lui mare si neagra, dar - ca un facut - nimeni nu indraznea sa-l atinga, speriasi parca de privirea si de forta lui. Doar un tigan, pe nume Luca, plecat chiar din satul meu, s-a oferit voluntar. Pazise porcii in Voivodeni si acum ajunsese sublocotenent la Securitate. El l-a tuns, dar parintele l-a avertizat: <<Ma, in curand ai sa te barberesti si tu>>. Intr-adevar, nu a trecut nici o luna de zile si Luca a revenit in sat sa pazeasca porcii, fiind dat afara din armata, ca apoi sa moara intr-un accident."

Toata lumea care l-a cunoscut marturiseste ca se intorcea de la parintele cu o mare usurare in suflet. Stramtorat de multime, parintele Arsenie privea peste capetele tuturor, facand semn cu mana si spunand: "Vino tu, amarato, ca ai ramas vaduva cu 8 copii", si femeia se pornea pe plans ca asa era. Dintr-o privire ii separa pe cei veniti din curiozitate, de oamenii cu probleme grele. Nimeni insa nu pleca neintarit cu un sfat sau cu o vorba de imbarbatare. Chiar si cand, arar, certa pe cineva, o facea duhovniceste, spre mantuirea sufletului. Un batran i se plangea, de pilda, ca sotia ii este paralizata

si fara putere, cerandu-i parintelui sa o vindece, dar el l-a oprit, vorbind ca sa auda toata lumea: "Mosule, crucea cine vrei sa o poarte in locul tau?".

Din zugrav pe suflete, zugrav de biserici

Intarit intru credinta si cu rabdare de sfant, parintele Arsenie Boca si-a dus la randul lui crucea suferintei, trecand prin iadul anchetelor si al detentiei, traind apoi cu demnitate umilinta exilului in lume, pictand 15 ani Biserica din Draganescu, precum spunea Nichifor Crainic, mentorul sau: "Din zugrav de suflete, iata-te zugrav de biserici. Fii fericit ca mangai cu penelul pe cei desavarsiti".

Despre sederea sa la Draganescu se stie parca si mai putin. Urmarit mereu, sacaitor, de Securitate, parintele evita sa vorbeasca fagarasenilor veniti special sa-l vada de la sute de kilometri, incercand in felul sau sa-i protejeze. Era imbracat simplu, ca orice mirean, avand mereu o bundita in spate, din cauza racelii din biserica, unde isi desavarsea opera - imnul pictural inchinat lui Hristos, liturghia imaginii si a traiirii estetice. Satenii din Draganescu aproape ca nu-l luau in seama. "Ii spuneam Pictorul", isi aminteste Gheorghe Marinescu, astazi cel mai batran om din sat. "Venise la parintele Bunescu sa picteze biserica si era foarte retras. Abia acum imi dau seama de ce intorcea spatele multimei, facand cu degetul la gura - semn ca e urmarit si ca nu poate sa vorbeasca. Am stat mai mult timp in preajma parintelui, parandu-mi-se un om ca oricare altul. N-am avut ochi sa vad, desi avea mare putere: imblanzea animalele doar cu o privire si nu puteai sa-i ascunzi nimic. Iti stia cugetul si gandul cel mai ascuns. Imi amintesc cum i-a spus unui taran din Fagaras, care isi lasase traista cu mancare in curtea bisericii: <<De ce te ingrijesti de nimicuri? Traista ta e pazita>>. Si intr-adevar, plecand de la el, omul si-a gasit bagajul cu doi caini mari alaturi, stand ca niste paznici. Mi-e greu sa va raspund la intrebari. Se spune despre el ca era vizionar si proroc. Eu stiu doar ca aici, la Bunesti, cat s-a trudit sa picteze biserica, era foarte cumpatat si la mancare, si la vorba; ca muncea fara mila, facandu-si singur mortarul si canonindu-se pe schele, pana noaptea tarziu, incat parintele Bunescu, privind picturile, zicea toropit de emotie: <<Parinte, ai pus o intreaga dogmatica pe perete. Tu nu pictezi, ci predici fierbinte pe ziduri>>. Vorbele acestea le inteleg abia acum.

In sinea lui, trebuie sa fi suferit mult. Ii pareau rau ca nu mai poate sluji in biserica, iar cand isi amintea de Prislop, ofta cu amaraciune, acolo avand - din cate am inteles - un loc anume in care dorea sa fie inmormantat. Stia sa rabde, insa. Chiar daca in ultimii ani slabise si era bolnav si de plamani si de ficat, nu l-am auzit niciodata cainandu-se. Ii pareau rau ca nu le putea vorbi oamenilor asa cum dorea, dar tot el, imi amintesc, a zis odata: <<Niciodata nu-i poti multumi pe toti. La Sambata, stateam si 36 de ore in spovedanie. Nimeni nu mi-a zis: Du-te, parinte, sa te odihnesti>>.

Asa era Pictorul nostru - neluat in seama de bucuresteni, dar iubit ca un sfant de fagaraseni. A stat cu noi, dar n-am stiut sa-l pretuim. Cand apareau pe drum fagarasenii, cu traistele grele si umflate, satenii din Bunescu ziceau cu invidie si rautate: <<Ia uite cum ii cara numai bunatati>>. Daca oamenii ar fi stiut ca in straiti nu era decat o paine mare, ardeleneasca, de 4-5 kilograme, s-ar fi rusinat cu totii."

*

Parintele Arsenie Boca va muri pe 28 noiembrie 1989 si va fi inmormantat cinci zile mai tarziu la Prislop, in locul ales chiar de el, in prezenta a 2000 de oameni. Si aici sunt multe taine si lucruri inca nelamurite. Multi din cei cu care am vorbit sunt convinsi ca parintele a fost schingiuit de Securitate, ca avea unghiile de la maini smulse si ca inainte de a muri si-a avertizat calaii: "Spuneti-i lui Ceausescu ca nu mai apuca Craciunul". Altii, care s-au ingrijit de inmormantarea parintelui, spun dimpotriva ca a murit de moarte buna la Manastirea Sinaia, ca slabise din cauza muncii

epuizante si a numeroaselor boli pe care le avea. Conteaza mai putin teama si retinerile unora de a vorbi despre acest lucru. Mai devreme sau mai tarziu, adevarul va iesi oricum la iveala. E limpede ca parintele Arsenie Boca nu a fost un om obisnuit si ca Dumnezeu a lucrat prin el neintrerupt. Timp de aproape 50 de ani cat a durat regimul comunist, de-a dreptul sau cu subtilitate perfida, s-a incercat ascunderea parintelui si a numelui sau. Faptul ca imaginea lui tasneste acum, la zece ani de la moarte, mai stralucitoare ca oricand, e semn ca cei fara prihana isi au plata lor, la adapost de invidia patimasa a lumii acesteia.

Sincer sa fiu, cand am aflat ca parintele Arsenie Boca a trecut in cele sfinte abia in 1989, ceva din adancul fiintei mele s-a cutremurat. Intreaga mea viata mi-am petrecut-o alaturi, la nici 15 kilometri, de un mare duhovnic - de un urias. Faptele si cugetul ma indeamna sa refuz ideea ca am fost contemporan cu parintele. El apartinea, oricum, unei alte lumi - cea a oamenilor drepti si adevarati. Nu intamplator, la Prislop, pe mormantul sau iarba si florile nu se ofilesc niciodata.

SORIN PREDA

Marturii ardelenesti

Baglazan Dumitru (71 de ani) - Porumbacu de Sus

"In fiecare noapte, la orele 12.00, se deschideau singure usile inchisorii"

Eu am avut un unchi, care in '48 era ofiter de Securitate la Brasov. Eram tanar si mergeam la Brasov unde mai ramaneam la el cate o saptamana, ca asa mai vedeam si eu lumea. Mergeam seara cu el prin oras, pe unde avea el treburi, ma mai lua si la serviciu si asa am aflat ceea ce va povestesc in continuare.

Securitatea l-a ridicat pe parintele Arsenie de la Sambata pentru ca se stia ca face minuni si vin puhoai de oameni la el. In '44, de exemplu, a spus la slujba oamenilor sa-si aduca copiii de la Bucuresti acasa ca va veni un prapad, si la putin timp dupa aceea a fost cumplitul bombardament american. Le era groaza ca acum, in timpul comunismului, le va spune oamenilor cu aceeasi claritate care este realitatea. Si din cauza aceasta l-au luat la Securitate si l-au schingiuit mult, saracul de el. Mie mi-a spus lucrurile acestea unchiul meu. Problema era ca desi el nu se misca din fundul celulei, ci sta in genunchi si se ruga, in fiecare noapte la ora 12.00 se deschideau usile inchisorii. Celula era un loc imprejmuit, intr-o sala uriasa ca o hala. Iar in mijlocul acestei hale, statea la o masa, permanent, un subofiter de paza, care-l supraveghea fara incetare. L-au scos, l-au batut si l-au facut in fel si chip sa le spuna cum face, caci ei credeau ca are iarba fiarelor, cu care umbla aricii in bot, iar el cum a stat tot timpul in padure la Sambata, a facut rost de iarba aceea si o pune pe lacat. Dar el cum sa puie iarba pe lacat daca statea tot timpul in genunchi in fundul celulei si erau si doua randuri de usi? Intr-o noapte, au bagat doua iscoade securiste la el in celula ca sa-l vada cum face. Parintele, insa, nu a avut treaba cu ei. Ei il tot intrebau, se tot luau de el, iar el in celula tot sta in genunchi si se tot ruga. Noaptea, la ora 12.00, cand s-au deschis lacatele, pe securisti parca i-ar fi lovit fulgerul lui Dumnezeu, i-a razbit frica si au fugit de acolo. Si, de la o vreme, nimeni nu mai voia sa faca de paza, pentru ca le era frica. Pe comandant l-au luat si pe el frica si ce-a zis: eu, ca sa scap si sa-mi spal mainile, ii aduc pe toti aici sa vada si pe urma nu il mai tin.

Intr-o seara, vine unchiul meu si-mi spune ca in noaptea aceea ma ia cu el sa vedem un calugar de la Sambata, care deschide rugandu-se usile de la inchisoare. Asa ca am ajuns acolo seara, fiind si eu curios sa vad. Toata Securitatea era atunci acolo. Eu am stat pe scari, ca nu am mai avut loc sa

intru, si cu totii asteptam sa vina ora 12.00 noaptea sa vedem daca-i adevarat. Si, ce sa vezi, nu asa ca s-a deschis doar un lacat, norocul meu a fost ca m-am tinut de balustrada scarilor, ca la 12.00 noaptea bara de la usa temnitei a sarit cat colo si tot amarul de lume care era jos s-a napustit inspaimantata pe scari in sus. De frica nu mai stiau ce sa faca, se calcau in picioare. Din ceasul acela, nu l-au mai tinut acolo, i-au dat drumul cu domiciliu fortat. Mie mi-a spus unele din lucrurile acestea unchiul meu. Dar am vazut cu ochii mei lacatele deschizandu-se si bara aceea sarind in laturi si securistii aceia care erau oameni in varsta, nu tineri ca mine, care aveam 18-19 ani, fugind de mancau pamantul. Multa vreme dupa aceea, cand mai mergeam cu unchiul meu pe la restaurant, prietenii lui securisti numai de asta vorbeau.

Telu Oancea, sat Breaza - Fagaras

"Vorbea putin si cu miez"

Ce pot sa spun e ca parintele avea forta. Cand am intrat prima oara in biserica, m-am asezat dupa cuviinta in dreapta, iar sotia mea in stanga, la oarece distanta. Dupa slujba, s-a apropiat, aratand cu degetul spre mine si apoi spre sotia mea. Din toata multimea aceea, ne-a ales doar pe noi, incat si acum ma intreb de unde stia ca suntem sot si sotie. Apoi, ne-a luat deoparte si ne-a vorbit. Pe mine m-a certat ca nu am credinta prea multa, iar sotiei mele, careia ii scapa degetul si fusese la 5 doctori de pomana, i-a spus: "Ma, tu esti bolnava, dar nu de doctori te faci bine. Daca vrei sa te vindeci, nu mai fa lucrul pe care l-ai facut, iar raze nici atat". A avut dreptate parintele. Si in momentul de fata, sotia mea isi foloseste mana fara probleme. Asa era parintele - vorbea putin si cu miez. Predica insa dumnezeieste. Nu te mai saturai ascultandu-l. Apoi a disparut, anchetat la Brasov si dus doi ani la Canal, pentru ca spovedise sase partizani din munti. Niciodata parintele nu a pomenit macar in trecut despre asta. Doar tata, care a fost si el detinut politic, mi-a zis ca a stat in celula cu parintele Arsenie si acolo un gardian il tot jignea: "Ba popa!". Atunci s-a intors parintele si s-a uitat la el si gardianul a inceput sa se chinuie, tinandu-se cu mainile de burta. Intr-un tarziu, vazand ca durerea nu inceteaza, a zis: "Parinte, iarta-ma"... "De Dumnezeu sa fii iertat", i-a raspuns parintele si pe loc omul si-a revenit.

Emilia Butum - Fagaras

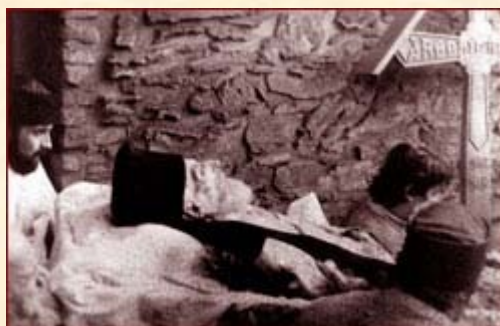
"Crezi ca parintele Arsenie este mort? Eu iti spun ca e viu"

Cand s-a aflat de moartea parintelui si trebuia sa mergem la inmormantare, fiica mea, care atunci avea 9 ani si care il indragea foarte mult pe parintele, a tinut cu tot dinadinsul sa mearga si ea. Era toamna spre iarna, era frig, trenurile pe vremea aceea nu erau incalzite, dar era neclintita pe pozitie: "Si eu vin la parintele, iar daca nu ma luati, ma pun eu in tren si ma duc". Iar daca voia sa mearga pentru ultima oara la parintele, nu ne puteam impotrivi. A luat-o sotul meu si a dus-o la inmormantare. De cum a ajuns in biserica, s-a desprins de tatal sau si s-a dus langa parintele Arsenie. A uitat de parinti, de cei care mai erau acolo, de tot ce o inconjura. Nu-i era frica ca este mort, nu a intimidat-o nimic. A ramas langa parintele cat s-a putut. La plecarea de la inmormantare, a luat-o cineva cu masina si a ajuns prima acasa, cand nu era inca nici unul dintre noi. A urcat singura noaptea in bloc, refuzand sa fie insotita de cineva. A intrat fara teama in casa, unde era o matusa si i-a spus acesteia: "Hai sa-ti spun ceva. Dumneata crezi ca parintele Arsenie este mort?". Sora mea nu stia ce sa creada, statea derutata. "Eu (continua fetita) atata iti spun, ca e viu. Dar sa-ti

spun altceva: daca te uiti in casa, il vezi?". - "Nu, nu il vad." "Dar daca merg prin casa, auzi si tu pasii lui insotindu-ma?" - "Nu, nu ii aud, dar eu sunt o pacatoasa, iar tu esti un copil curat. Tu poate poti sa-l vezi si sa-l auzi, dar eu nu." "Daca tu nu il vezi si nu il auzi, atunci sa nu mai spui la nimeni ceea ce am spus eu, ca n-am sa recunosc la nimeni nimic."

Am vazut o femeie care isi pierduse un copil si s-a dus la mormantul parintelui Arsenie sa se roage. Mai mare ii era disperarea decat credinta si se intreba: "Ce poate sa faca un mormant? Caci vad ca este un mormant ca oricare altul". Si, deodata, a cazut in genunchi (pesemne ca i s-a aratat parintele) si a strigat: "Parinte, nu am stiut cine esti! Parinte, te rog, ajuta-ma!". Credinta a cuprins-o chiar in acele clipe si sufletul ei s-a luminat, iar buzele au eliberat in cuvinte suferinta ei de mama. Dar aceste lucruri desi se stiu, nu le spune nimeni. Oare de ce nu se spun lucrurile acestea? Sunt niste lucruri adevarate.

ILIE TUDOR

Parintele DANIIL PARTOSANU

- episcop de Varscet -

Dupa 160 de ani de ratacire si de instrainare, romanii din Banatul sarbesc au din nou un episcop. Inalt Preasfintitul Daniil Partosanu, ultimul ucenic al marelui duhovnic ardelean Arsenie Boca, a reusit sa le redea acestora speranta. Prin el, spiritul „sfantului” Arsenie este impartasit celor care au cea mai mare nevoie de un Dumnezeu „romanesc”

Liturgie inlacrimata la Densus

Rasuna pietrele milenare ale Densusului, atinse de glasul parintelui Daniil. Doua sute de tarani hategani cu chipuri tari, prafosae, au incremenit sub arsita soarelui, ascultandu-l. Liturgia e pe sfarsite, sangele Domnului tocmai s-a sfintit. Stropi mari, de sudoare, ies de sub clopurile ciobanesti si se preling pe obrazii aspri, inrositi, proaspat rasi. Oamenii n-au incaput in biserica.

Sunt cu totii afara, inghesuiti intre peretii matahalosi ai vechiului naos, pereti plamaditi dintr-o invalmaseala de imense blocuri dacice de andezit, lespezi cu inscriptii romane, capiteluri si franturi de apeducte, de pietre funerare... Inauntru, pe un stalp afumat al bisericii goale, Dumnezeu e un taran batran, cu plete albe. El tine mainile pe umerii lui Iisus. Amandoi poarta camesi largi, romanesti, cu motive hategane. O pictura de la 1425...

Afara taranii tac, ca la inceputul lumii. In fata lor este un preot mare. Infasurat in argint, cu mitra rotunda si stralucitoare pe crestet, cu bratele larg desfacute, parintele Daniil pare mult mai inalt decat toti. El e fiul lor densusean, fiul satului lor, care a devenit parintele lor, preot neegalat, apoi a plecat departe, in Banatul sarbesc, sa le fie parinte tuturor romanilor de acolo. Dupa aproape trei ani de zile, pentru oamenii Densusului a sosit ceasul reintalnirii. Nu e nimic deosebit: un preot le vorbeste simplu, din inima, fostilor sai enoriasi. „Vreau sa va spun ca, din cei 46 de ani ai vietii mele, perioada de aproape cinci ani cat am fost preot aici, la Densus, a fost cea mai frumoasa. Nu gasesc cuvinte pentru a va marturisi cat sunt de legat de aceste pietre sfinte, de slujbele pe care le-am facut impreuna, de sunetul unic al clopotelor de aici, de oamenii pentru care m-am rugat, cu care am plans la inmormantari si cu care m-am bucurat la botezuri... Vreau sa va zic ca mi-a fost dor de voi...”

Nu reusesc sa pricep de la inceput. Ma tot ridic pe varfuri, incrunat de caldura, incordandu-mi auzul ca sa deslusesc ce se-ntampla. De acolo, din fata preotului, unde sed babele stirbe care cantasera pe nas salbaticile pricesne banatene, de acolo vine spre noi un murmur straniu. Acum, pentru prima data, tabloul cu tarani incepe sa se miste. Si imi dau seama ca toti plang. Barbati si femei plang in hohote, cu suspine, fara sa se rusineze unii de altii. Cu degetele infipte in zidurile celei mai vechi biserici crestine de la nord de Dunare, taranii din Densus plang la reintalnirea cu preotul lor. E limpede ca nici el, preotul, nu s-a asteptat la o asemenea reactie, dovada ca se opreste pentru cateva momente, purtandu-si privirea peste capetele descoperite ale credinciosilor, ochii lui, ca doua taieturi in carnea pleoapelor, prin care abia ghicesti sclipirile albastre. Apoi continua cu un alt fel de glas, in rastimpuri zguduut de emotie, continua cea mai ciudata si mai tulburatoare predica liturgica pe care am auzit-o vreodata. „N-am cerut si n-am voit sa plec de aici. Acum sapte ani, intr-o duminica seara, daca va aduceti aminte, tot aici, in fata acestei biserici, la prima Vecernie pe care am savarsit-o la Densus, va adresam cuvantul de intampinare pornind de la vechea carte a Iesirii lui Moise, care, vazand Rugul Aprins de pe Muntele Sinai arzand si nemistuindu-se, a spus: „Ma duc sa vad aceasta aratare minunata, ca rugul arde si nu se mistuieste!”. Am simtit atunci ca in biserica aceasta straveche de la Densus e un rug aprins care arde de aproape 2000 de ani in rugaciuni neintrerupte si care nu se va mistui niciodata, pentru ca biserica aceasta e o temelie a neamului nostru romanesc de pretutindeni.”

Suspinele nu continesc, episcopul incearca parca sa-si pastreze cumpatul, le spune acum satenilor ce-a mai facut de cand a fost plecat, le povesteste simplu si sincer, ca un frate de-al lor, taran tocmai intors dintr-o indepartata calatorie. „Precum stiti, oameni buni, asa a vrut Dumnezeu, ca dupa o viata petrecuta in cele mai induhovnicite manastiri si biserici ale Ardealului - Sambata, Bodrog, Prislop si Densus - sa fiu randuit pastor al fratilor nostri romani din Banatul sarbesc. In acesti doi ani si ceva de cand nu ne-am vazut, vreau sa va spun ca am avut cam mult de lucru pe acolo.

Pentru ca daca aici erati 300 de suflete care incalziti pietrele acestei sfinte biserici, acolo, in alta tara, mi-a dat Dumnezeu peste 40 de biserici, in pastorie 23 de preoti si peste 30.000 de romani ortodocsi care n-au mai avut episcop la Varset de 160 de ani. A trebuit sa merg sa slujesc in aproape fiecare biserica, sa ajung acolo unde n-a ajuns episcop roman niciodata, unde n-a fost Liturghie arhierasca niciodata, si pe toti sa caut sa-i imbarbatesc, sa-i insufletesc, sa le trezesc sperante. Pentru ca noi, din fericire, ne-am nascut in acest Hateg binecuvantat, dar nu va dati seama ce inseamna sa fii roman, dar sa te nasti, sa traiesti si sa mori strain, departe de ai tai. De aceea, rodnic cred c-a fost timpul petrecut la Densus, dar sper ca la fel de rodnic sa fie sederea mea dincolo de granita, caci parca mai mare nevoie este de mine acolo unde-i mai greu. Maine

dimineata, in zori, ma voi intoarce la Varset. Si-as vrea sa va zic ca asa cum va iubesc pe voi si imi e dor de voi cand sunt departe, asa ii iubesc si pe romanii de acolo si marturisesc ca mi-e dor de ei cand sunt aici. Va imbratisez pe fiecare in parte, va binecuvantez arhiereste si ma socotesc fericit si onorat ca episcop ca am trecut prin aceasta adevarata „scoala” de la Densus!”

Afara, dincolo de peretii intre care s-au zidit taranii densuseni, sezand pe lespezile romane, in iarba, la umbra pomilor ce se revarsa peste cimitir, sunt alti zeci si zeci de oameni veniti de departe, doar ca sa-l vada pe acest ultim ucenic al celui supranumit „sfantul de la Sambata Fagarasului”, parintele Arsenie Boca.

Slujba se termina, parintele Daniil coboara in intunericul rece si gol, ca de grota, al bisericii, apoi reapare invesmantat in negru, sprijinindu-se in toiagul sau arhieresc cu maner de argint, razand oamenilor. E miezul zilei, dar nu voi putea vorbi cu Sfintia Sa decat la miezul noptii. Va asculta ofurile si va povatui pe fiecare pelerin in parte, va participa la sfintirea monumentului unui erou taran ucis in inchisoarea de la Gherla, isi va vedea parintii din satul vecin, Hatagel.

Dor de parintele Arsenie

E trecut de unsprezece noaptea, stam amandoi pe o banca, in fata protopopiatului din Hateg. Ma retrag discret spre capatul bancii si chiar ma bucur ca e intuneric - poate nu-mi va putea observa emotia. Caci emotie adevarata este sa stai fata in fata la ceasul acesta tarziu si tainic cu unul din cei mai apropiati fii duhovnicesti ai unui sfant... Episcopul pare obosit, isi tine chipul in palma dreapta, putin intors catre mine, cele doua taieturi ale pleoapelor sunt acum ca doua linii, de parca nici nu m-ar mai privi, de parca dupa aceasta intreaga zi agitata, de umblatura prin lume, ar cauta sa se reintoarca in sine insusi. Il intreb mai intai despre taranii hategani, ii spun ca nicicand n-am mai vazut niste enoriasi care sa-si pretuiasca atat de mult preotul, il rog sa-mi vorbeasca despre Tara Hategului, despre... despre ce vrea el sa-mi vorbeasca si eu tot m-as simti in noaptea asta mai bogat.

„Tara Hategului?... Atata pot zice: e Paradisul meu pamantesc. Toate radacinile fiintei mele sunt aici, in campiile de la poalele Retezatului. Fara densuseni pe care i-ati vazut dimineata la biserica n-as fi ceea ce sunt. Nu i-am „castigat” cu ceva. I-am iubit, i-am iubit pur si simplu. Am plans cu cei care au plans, m-am bucurat cu cei care s-au bucurat, am incercat, dupa micimea mea omeneasca, sa iau asupra mea toate bucuriile si necazurile unei parohii intregi. Ei sunt eu. Le datorez enorm si parintilor mei, tarani nascuti in Densus, imi amintesc cum sarmanul tata incarca trenuri in gara, ca sa castige bani, sa ma mai dea inca o toamna la scoala. „Sa incerci sa-i privesti pe oameni cu ochi curati”, asta imi spunea tatal meu. Aceleasi cuvinte aveam sa le aud, mult mai tarziu, din gura marelui meu calauzitor, parintele Arsenie Boca...”

Despre parintele Arsenie nu prea vrea sa vorbeasca. Chiar daca ar vrea, zice ca n-ar trebui. Ca n-a sosit inca vremea. De sapte ani de zile a scris o carte a clipelor petrecute in preajma marelui duhovnic. O carte intreaga, terminata, dar nu vrea sa o publice, nici macar s-o arate cuiva. E marea taina a vietii sale. „Simt, simt ca n-a sosit timpul!... Dupa aproape 13 ani, despre parintele Arsenie inca se vorbeste in termeni mult prea lumesti. Dar se va vedea mai tarziu, eu indraznesc sa spun ca Arsenie Boca a fost pentru Romania asemeni Sfantului Serafim de Sarov pentru marea Rusie. Ce v-as putea spune eu acuma? Inca de copil, am simtit nevoia unui povatuitor. Mereu. Am simtit-o pana in ultima fibra a fiintei mele, pana in ultima picatura de sange. Simteam in suflet un gol ce trebuia umplut, o sete, stiam ca el trebuie sa existe. Stiam ca va veni. Poftim, in anul doi de facultate, pe cand eram student la Teologie in Sibiu, am facut intamplator o calatorie la Draganescu, aproape de Bucuresti, acolo unde parintele Arsenie era mutat de Securitate cu domiciliu forat si unde picta biserica satului. Din prima secunda in care l-am vazut, mi-am dat seama ca el este. Intr-un anume fel, cred ca si el ma astepta. O, Doamne, sa nu scrieti... Cum v-as putea explica asta asa, in doua cuvinte? Nu se poate! Legatura dintre un duhovnic si ucenicul sau e mai presus decat aceea dintre parinte si fiu, e mai presus de fire. A doua oara cand am fost la Draganescu, era biserica plina de lume, iar el a iesit din altar si a trecut printre toti acei oameni si nu stiu cum a ajuns in spatele meu

si mi-a pus mainile pe umeri si mi-a spus... ce importanta are ce mi-a spus? De atunci, viata mea a fost altfel. N-a mai curs la intamplare. Dumnezeu a randuit-o astfel incat sa trec prin aceleasi locuri prin care a trecut si Preacuviosul Arsenie. Parintele m-a trimis la Manastirea Sambata, unde am intrat ca frate in monahism si am stat doi ani, intre 1982 si 1984. El mi-a zis apoi sa ma duc la Bodrog, acolo am fost tuns calugar. Tot el m-a trimis la Sfanta Manastire Prislop, unde am stat ca preot slujitor intre 1986 si 1996, acelasi numar de ani ca si Sfintia Sa: zece. Aici venea si parintele, cam din doua in doua luni, iar intalnirile acelea de taina mi-au ramas in suflet ca niste mari comori. Si tot parintele Arsenie mi-a profetit, foarte demult, c-am sa fac doctoratul intr-o tara straina, dar tot ortodoxa. Iata ca dupa atatia ani de la moartea Sfintiei Sale, am ajuns sa-mi fac studiile de doctorat tocmai in Thesalonik, Grecia. Din banii adunati in cei patru ani cat am fost bursier acolo, am cumparat un petic de pamant in Muntii Retezatului, chiar unde incepe paradisul rezervatiei naturale. Pe acel pamant, intre anii 1999 si 2000, am ridicat un schit micut, de maici, cu hramul „Schimbarea la fata”. L-am ridicat ca multumire pentru tot binele pe care mi l-a daruit Dumnezeu in viata mea: studiile teologice, viata monahala, dar mai ales Densusul si intalnirea cu Arsenie Boca. Apoi am fost trimis departe...”

„V-am asteptat ca pe-un soare!”

Marturiseste ca parintele Arsenie ii dirijeaza viata si acum. Simte asta, o simte mereu. Atunci cand este incercat de greutati, se gandeste la marele sau duhovnic si-i cere sfat. Iar greutati au fost destule... „Dupa o tinerete de fericire, asta cred ca este de fapt marea incercare a vietii mele. Nici nu va puteti inchipui ce-nseamna sa fii primul episcop acolo, dupa 160 de ani... Nu va puteti inchipui ce seceta mare, ce gheturi mari sufletesti sunt in acele parti unde, din cauza vitregiilor istoriei, suflarea Duhului Sfant parca nu s-a facut simtita atat de fierbinte ca in partile noastre, ale Tarii Hategului. Ma socot fericit ca la Varset locuiesc in Institutul Teologic sarbo-vlah, in aceeasi odaie unde a stat odinioara inegalabilul mitropolit Andrei Saguna, fara de care astazi cred ca n-ar mai exista nici un roman in Banatul sarbesc. Doar datorita providentialului act savarsit de Saguna la 1864, asa numita „despartire ierarhica” a romanilor ortodocsi de sarbii pravoslavnic si reinfintarea Mitropoliei ortodoxe pentru romanii din Transilvania si Banat, doar datorita acestei mari faptuiri, fratii nostri din Voivodina au supravietuit, prin Biserica, pana astazi.

Predecesorul meu a fost episcopul Maxim Manuilovici, tocmai la 1840. Dar iata ca, in urma cu doi ani, a venit clipa! Dumnezeu mi-a incredintat mie aceasta aleasa misiune. Una aleasa, dar totodata enorm de dificila, de impovaratoare. In acesti doi ani si ceva am fost martorul unor momente cu adevarat cutremuratoare, unice. Se tot trambiteaza la noi sintagma „lectie de romanism”. Acolo sa vedeti lectii de romanism! Sa vedeti bisericile acelea mari, uriase, adevarate catedrale, in sate unde traiau altadata cate 7000 de romani. Sa le vedeti acum goale. Chiar cand am sosit in Banatul de dincolo, am participat la o nunta in satucul Ovcea, undeva pe langa Belgrad: o suta de bieti romani, urmasi ai motilor deportati aici dupa rascoala lui Horia si abandonati in mlastini. Vazand dansurile, auzind cantecele acelea romanesti din Apuseni, la nunta aceea am plans, am plans cu lacrimi, ca la o inmormantare. Sa vedeti apoi la Covin, fost oras pe malul stang al Dunarii, acolo unde va fi fost altadata cetatea marelui Glad. Azi are numai vreo 400 de locuitori, toti romani. Cu sapte calesti pline de flori m-au asteptat la intrarea in oras... Sau la San-Mihai, unul din putinele sate in care mai exista scoala romaneasca, tin minte un batran inalt, cu pletele lungi, albe, care mi-a iesit in intampinare, spunandu-mi: „Parinte, v-am asteptat ca pe un soare!” Ce sa mai zic de Costei, aflat chiar pe granita. Trei zile si trei nopti s-au rugat satenii, in 1918, sa nu fie parasiti. Trei zile si trei nopti un sat intreg a stat in genunchi si s-a rugat cu fata la rasarit, ca sa-i ocoleasca hotarul. Iar dupa aceea, tot un sat intreg i-a blestemat de moarte pe cei de la Trianon, fiindca i-au lasat fara tara. Acum doi ani, de Inaltare, cand am venit la ei, m-au asteptat cu hora, cu o superba fanfara romaneasca, si plangeau de fericire. Iar eu le-am zis asa: ca daca Eminescu ar fi trait azi, sunt sigur c-ar fi scris „Doina Costeiului”. Asa sunt oamenii de acolo, inca se considera granita vie a

poporului roman. Cat despre mine... Eu, pacatosul, n-am facut altceva decat sa incerc sa-i iubesc ca pe taranii mei de aici, din Densus. Si am simtit cum incet, incet, legatura cu acesti 35.000 de oameni incepe sa devina tot mai trainica, tot mai puternica. Ca si cum n-ar fi fost 35.000, ci 300...”

Parintele se smereste. Se poticneste, incearca sa nu mai vorbeasca, zice mereu despre sine ca-i „un netrebnic si un pacatos”, ca n-ar trebui sa scriu nimic, ca el n-are nici un merit. Si totusi, din nenumarate alte surse am aflat ca numele de Daniil Partosanu a devenit deja „un simbol” al romanilor din Voivodina. Ca intr-adevar e iubit „ca un soare”, ca odata preotii pe care-i pastoreste acolo i-ar fi zis: „Parinte, daca plecati, o sa va planga lumea ca pe un mort...”. Dupa aceasta frumoasa zi petrecuta in Tara Hategului, mi-am dat seama si eu ca asa este: prin acest om indumnezeit, spiritul parintelui Arsenie Boca dainuie.

BODGAN LUPESCU

Texte premiate la concursul „RETETELE FERICIRII”

Cand fericirea e in cer

CONTINUA MINUNE A VIETII

Sunt un om simplu. Sunt o pensionara la fel ca miile de pensionari ai tarii, care se confrunta cu asprimile si greutatile vietii. N-am facut parte niciodata din randurile celor bogati, iar viata nu a fost prea generoasa cu mine dar, cu trecerea anilor, prin greutatile si necazurile care mi-au iesit in cale am inteles un lucru care imi calauzeste zi de zi viata, am inteles ca bunul Dumnezeu, in nemarginita Lui bunatate, mi-a dat un mare dar: acela de a sti sa lupt, acela de a avea puterea sa ies la suprafata, sa ma mentin la linia de plutire, sa nu cad.

Intr-una din zilele lui ianuarie 1991, fiul meu cel mare m-a parasit pentru totdeauna. Fiul cel mic era militar in acea perioada. In noaptea care a urmat inmormantarii, fiul cel mic a plecat inapoi la unitatea militara la Baia Mare, rudele mele au plecat acasa, la Focsani, iar eu am ramas la ora unu noaptea pe un peron pustiu, singura. Intelegeti ce e in sufletul unei mame care-si conduce fiul la mormant! Timpul a trecut, dar fara sa-mi ia durerea. Vazandu-mi starea, medicul uzinei unde lucram mi-a recomandat internarea la Spitalul de Neuropsihiatrie de la Timisul de Sus. Incepusera sa se faca simtite primele semne ale primaverii. Dupa tratament, ieseam cu colegele de camera prin padure. Incepusera sa apara primele flori. Atunci am trait un sentiment ciudat. Am simtit ca natura ma primeste in sanul ei cu bratele deschise, ca natura imi va fi cel mai minunat si credincios prieten. Aveam cu mine o carticica de rugaciuni si una de plante medicinale, si mare mi-a fost bucuria descoperind ca multe din florile din carte erau peste tot, in padure, pe pajisti, in marea si minunata gradina a lui Dumnezeu. De atunci, am devenit cea mai buna prietena a naturii, o pasionata culegatoare de plante medicinale. De atunci, ori de cate ori imi simt sufletul impovarat, imi gasesc linistea la adapostul copacilor. Dupa aproximativ trei ani de lupta cu durerea si dorul de copilul meu disparut, intamplarea a facut sa cunosc un grup de pelerini, condus de un ghid foarte competent. Se faceau pelerinaje cu reducere pentru pensionari. Impreuna cu dansii, am cunoscut aproape toate regiunile tarii, am vizitat zeci de manastiri. Drumul la aceste manastiri, pasii facuti in cautarea lui Dumnezeu, frumusetea tarii noastre (avem o tara ca un colt de rai), mi-au salvat sufletul. M-au intarit. Fiecare pelerinaj imi incarca bateriile pentru o lunga perioada de timp. Eram fericita. Fericita ca exist, fericita ca Dumnezeu imi lasase un copil bun si sanatos. Simteam cum ocrotitorul divin nu ma lasa sa cad in deznadejde si, mai ales acolo, in manastiri, am invatat sa fiu

mai buna, mai iertatoare cu cei de langa mine. Din toate prin cate am trecut, am inteles ca atunci cand sufletul ne e impovarat, sa-L cautam pe Dumnezeu, sa-I cerem ajutorul, sa luam drumul Bisericii. Sa ne bucuram de razele diminetii, multumind lui Dumnezeu ca incepem o noua zi, ca minunea vietii ne mai este daruita o data.

ANA OPREA - str. 13 Decembrie nr. 24,
bl. 2, et. 2, ap. 20, Brasov

DUMNEZEU EXISTA!

Sper din tot sufletul ca aceste randuri, care provin din experienta de viata a unui tanar de 22 de ani, le vor fi folositoare semenilor mei si-i vor intari in credinta

In momentul in care constientizezi existenta divina si te lasi calauzit de aceasta, ai gasit fericirea. In momentul in care te arunci la picioarele Domnului nostru Iisus Hristos si spui: „Ai mila, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, de mine, pacatosul”, ei bine, abia atunci incepi sa cunosti adevarata fericire. Cum am ajuns la cei 22 de ani ai mei sa constientizez existenta lui Dumnezeu? Datorita greutatilor si incercarilor prin care am trecut si care mi-au otelit vointa si capacitatea de lupta, dar care, paradoxal, mi-au intarit si credinta. Deoarece traим in Romania, o tara adusa cu buna stiinta in pragul falimentului, as dori sa le transmit un mesaj romanilor care se zbat ca si mine sa supravietuiasca: „Oameni buni, aveti credinta in Dumnezeu si luptati pentru viata dvs. Luptati pentru a trai omeneste, luptati pentru a va bucura de fiecare clipa din viata, dar nu luptati cu incrancenare, ci cu seninatate in suflet si cu rugaciune. Nu permiteti greutatilor de zi cu zi sa va tulbure sufletul, nu va lasati zdrobiti de duritatea vietii si, mai presus de orice, nu rupeti legatura cu Dumnezeu”.

Pentru a va explica cum am ajuns eu sa fiu aproape incontinuu fericit, nu ar trebui sa folosesc decat un cuvant: dragostea. Desi este greu, nu lasati iubirea din sufletul dvs. sa moara, caci atunci nu veti mai fi oameni intregi, ci doar palide umbre, franturi de om. Nu uitati cuvintele apostolului Pavel: „De-as grai in limbile oamenilor si ale ingerilor, iar dragoste nu am, facutu-m-am arama sunatoare si chimval rasunator. Si de-as avea darul proorociei si tainele toate le-as cunoaste si orice stiinta, si de as avea atata credinta, incat sa mut si muntii din loc, iar dragoste nu am, nimic nu sunt. Si de-as imparti toata avutia mea si de-as da trupul meu ca sa fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi foloseste (...) Si acum raman acestea trei: credinta, nadejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea.”

Sunt de acord cu dvs. ca este greu sa-ti pastrezi iubirea fata de semeni atunci cand primesti, aproape zilnic, lovituri de la cei asemeni tie, atunci cand esti calcat in picioare, umilit, dezumanizat. Dar incercati! Incercati, deoarece aceasta este singura noastra sansa de a nu trai degeaba, incercati, deoarece doar dragostea (sub toate formele ei) da sens vietii noastre. Iisus a spus ca prima porunca din Lege este de a-L iubi pe Dumnezeu cu tot cugetul si sufletul nostru, iar cea de-a doua porunca, asemeni celei dintai, este de a-l iubi pe aproapele nostru ca pe noi insine. In momentul in care va detasati, macar pentru 5 minute, de greutatile cotidiene, lasand copilul din dvs. sa respire, iar dragostea sa infloreasca in suflet, veti fi pe drumul ce duce catre fericire. In momentul in care veti ajunge sa va bucurati de fiecare noua zi, de fiecare raza de soare, de fiecare adiere de vant, de fiecare semen pe care il intalniti, veti incepe sa cunoasteti adevarata fericire, cea care nu se bazeaza pe egoism, ci pe iubire, caci doar asa putem face din fericire un mod de viata. Va rog sa nu ma judecati fara a ma cunoaste! Nu sunt un biet naiv, cum binevoiesc sa ma catalogheze unii dintre cei cu care discut, caci am cunoscut greutatile si lipsurile inca de la 14 ani, cand am intrat la liceu. Mi-am sacrificat cei mai frumoși ani din viata, pentru ca am vrut sa ajung un bun profesionist, capabil

sa-si ajute semenii. Nu am intrat din primul an la facultate, deoarece a trebuit sa ma pregatesc singur. A urmat un an groaznic, in care disperarea mea ajunsese atat de mare, incat mi-am pus viata in joc pentru reusita la ASE. Dar Dumnezeu a vazut cat de mult am muncit si m-a ajutat. Acum sunt student si lupt in continuare pentru viata mea, lupt in continuare pentru a supravietui, dar, in ciuda greutatilor, incerc sa raman OM si sa-mi ajut si semenii. Ceea ce as vrea sa va spun tuturor este ca viata merita traita! Viata este un miracol. Daca vreti sa fiti fericiti, incercati sa tineti cont de cuvintele lui Iisus, care ne spune: „Fiti milostivi, precum si Tatal vostru este milostiv. Nu judecati si nu veti fi judecati, nu osanditi si nu veti fi osanditi, iertati si veti fi iertati, dati si vi se va da”. Dumnezeu ne roaga sa fim oameni, deoarece doar asa putem fi fericiti. Omenirea intreaga tipa dupa dragoste si fericire, dar cati dintre noi isi iubesc si isi respecta semenii? Cati dintre noi isi pleaca genunchii si isi smeresc sufletul in fata Dumnezeului celui viu? Va rog sa nu uitati: fericirea porneste de la impacarea cu Dumnezeu si cu noi insine. Iisus reprezinta calea care duce catre adevarata fericire, cea care nu ne paraseste niciodata, in ciuda greutatilor vietii si a incercarilor la care suntem supusi. Inchei, adresandu-va urarea mea obisnuita: Bucurati-va de viata!!! Dumnezeu exista!!

DAN STANCA - Bucuresti,
e-mail: sdan80@yahoo.com

Zece ani de la moartea parintelui Arsenie Boca

Luna noiembrie a anului 1989 avea sa desparta faptura trupeasca a parintelui ARSENIE BOCA de turma de credinciosi care n-au incetat sa-l iubeasca si sa-l urmeze, nici atunci cand accesul ca preot in biserica i-a fost interzis. L-au urmat, de altfel, si dupa ce magica sa faptura duhovniceasca s-a adunat intr-un nume, pe crucea din cimitirul de la Manastirea Prislop din Hateg. Il urmeaza si astazi. Satele ardelenene ii traiesc aieva invatatura si pilda, considerandu-l drept sfant. In semn de omagiu fata de marele duhovnic si martir ortodox, revista noastra persevera in stradania de a-i reface portretul, pe baza marturiilor celor care l-au cunoscut: preoti, intelectuali si tarani din Tara Fagarasului si Brasov

Preot NICOLAE BABOIA

(Porumbacu de Sus - Brasov)

"Dupa mine, parintele Arsenie Boca este un sfant. Daca altii recunosc sau nu lucrul asta, e treaba lor"

L-am cunoscut pe parintele Arsenie Boca in urma cu vreo 30 de ani, la Manastirea Schitul Maicilor din Bucuresti. Era in '67. Pe vremea aceea, parintele era acolo cu domiciliu fortat. Am fost, chipurile, cu o icoana degradata, ca sa ne-o refaca. In Tara Fagarasului, se incetatenise obiceiul ca, inainte de a-si intemeia o familie, preotii tineri sa treaca pe la parintele Arsenie. Fiindca intentionam sa ma logodesc, am fost si eu cu viitoarea mea sotie la el, pentru a ne binecuvanta si a ne da sfaturi. Ne-a privit si ne-a spus fiecaruia felul nostru de-a fi. Cu toate ca atunci parca nu ne-a venit sa credem, de-a lungul anilor ne-am dat seama ca a avut dreptate. "Da, a zis el, va potriviti, va completati unul pe altul." Ne-a binecuvantat, apoi m-a luat deoparte: "Frate Nicolae, mi-a spus, cand vii de undeva, sa-i aduci totdeauna sotiei tale o floare. E gingasa si se va bucura".

Cititor al inimii

De-a lungul timpului, mi-am dat seama ca parintele Arsenie era un cititor al inimii. Dupa mine, el este un sfant, iar daca altii recunosc sau nu lucrul asta, e treaba lor. Caci adesea intre oameni sfintii nu sunt cunoscuti. Chiar si Mantuitorul s-a aratat oamenilor si acestia nu L-au vazut, nu L-au cunoscut. Viata sfintilor este tainica. Departe de ei gandul de a-si afirma in vreun fel sfintenia, caci ei se smeresc. Declar fara nici un fel de retinere: pentru mine, parintele Arsenie a fost un proroc al zilelor noastre, un om al lui Dumnezeu, pe care putini l-au cunoscut cu adevarat, atat dintre cei mari, cat si dintre cei mai mici. Avea, de exemplu, darul inainte vederii - fapt pe care cei de astazi se cam retin a-l recunoaste, si poate pe drept cuvant. Nu e bine sa ne hazardam in afirmarea unor lucruri ca acestea! Dar in ce ma priveste, mai ales in calitate de preot, trebuie sa recunosc ceea ce este adevarat, ceea ce am trait si-am vazut, stand alaturi de el.

Aici, in Tara Fagarasului, parintele Arsenie a fost mai respectat si mai iubit ca nicaieri. Ca dovada a acestui respect, noi - satenii din Porumbacu de Sus - l-am pictat in biserica. Sigur, nu in randuiala canonica a bisericii - nu poti declara pe cineva sfant, pana nu este recunoscut de Sfantul Sinod - ci intr-un fel de randuiala de suflet si constiinta, care ne-a indemnat sa-i facem dreptate si sa-l trecem printre sfintii romani. I-am spus pictorului sa scrie: Sfantul Parinte Arsenie de la Prislop.

Puterea de a sti gandurile

Nu pot sa spun ca eram in permanenta in preajma lui, dar niciodata nu ii simteam lipsa, pentru ca efectiv imi dadeam seama ca, daca-i cer ajutorul, ma ajuta oriunde as fi. Avea puterea asta de a-ti sti gandurile. De pilda, am trimis-o odata pe cumnata noastra la el, pentru ca eram nemultumit de ceea ce realizasem in parohia mea pana atunci, din punct de vedere spiritual. Si l-am rugat sa ne spuna ce sa fac ca sa-i apropiem si mai mult de biserica pe credinciosii de la noi. El a spus (va redau intocmai): "Sora Maria, du-te si spune-le la parinti (eram preotii de la doua parohii invecinate) caci cu forta nu se poate mantui nimeni. Sa-si faca datoria si atat. Cine vrea sa vina la biserica, vine! Cine nu - nu il putem mantui cu forta". Cand tocmai realizam pictura bisericii, ne-a trimis vorba: "Grabiti-va, ca vor veni vremuri mai grele si o sa fie un timp cand n-o sa mai puteti face nimic". Si intr-adevar, la un an dupa Revolutie, n-am mai putut face nimic cu putinii bani ai micii noastre parohii.

Minuni

Cat parintele Arsenie era la Prislop, socrul meu a ramas trei luni de zile la manastire si a lucrat. Intr-o zi, vine un cetatean pe numele lui Ilie, bolnav. De la intrarea in manastire, parintele, care era sus pe un deal, l-a intampinat cu intrebarea: "Cum e Ilie, asa-i ca-i pacat?". Omul acela se impartasise cu nevrednicie. A vazut ca toata lumea merge la impartasit si s-a dus si el, beat. Si pe urma s-a aprins impartasania in el si a alergat la toti medicii, in toata tara, si nimeni nu-l putea ajuta cu nimic. Si atunci, a auzit de parintele Arsenie si s-a dus la manastire. Si parintele i-a spus si pe nume, si i-a spus si ce pacat a facut, fara sa-l fi vazut pana atunci. Parintele i-a dat indrumare ca trebuie sa ramana la manastire trei luni, ca sa poata fi lecut. Dupa o luna, omul s-a dus la parinte si i-a spus: "Eu vreau sa merg acasa la copii si la nevasta". Parintele i-a spus: "Nu te duce, ca nu te-ai vindecat". "Ba, eu vreau sa ma duc." "Mai, iar te-apuca, stai aici, ca inca nu te-ai vindecat". Si a plecat omul si iar i-a fost rau. Cand incepea sa arda impartasania inautru, zice ca tipa si se zbatea tulburat. Si atunci s-a intors inapoi si a ramas trei luni de zile si s-a lecut.

Multi dintre credinciosii pe care i-am intalnit in calitate de preot de-a lungul timpului mi-au spus despre minunile parintelui. Unele dintre acestea sunt pe cat de simple, pe atat de greu de explicat. De pilda, imi spunea o doamna de la oras ca sotul ei era tare betiv si nu stia cum sa scape de aceasta

patima. A fost la parintele Arsenie si l-a rugat cu lacrimi in ochi sa se roage pentru indreptarea lui. Si, intr-o buna zi, acestui om dintr-o data i-a pierit orice atractie fata de bautura...

In ultimii ani de viata, parintele Arsenie era complet detasat. Iti vorbea exact ca un trimis al lui Dumnezeu, care nici nu se plange si nici nu ia parte la bucuriile efemere ale acestei lumi. Avea o raspundere serioasa, apostoleasca, o autoritate spirituala extraordinara. Cuvantul lui iti patrundea pana in inima si simteai ca-ti cunoaste sufletul. Puterea lui duhovniceasca era de dincolo de cuvant.

Moartea

La Biserica Draganescu, parintele Arsenie pictase un calugar rastignit pe cruce. Multi credinciosi zic ca s-a pictat pe dansul, dar cu certitudine nu se stie nimic. Nici cauzele mortii nu sunt prea clare. Parintele Horia, care era peste vale si care l-a cunoscut mai indeaproape, a spus ca a fost la Ceausescu cu cateva luni de zile inainte de moarte si i-a spus: "Vezi ce faci, ca nu este bine, da-le mancare la oameni, da-le libertate, ca nu e bine". Dupa ce a iesit de acolo, l-a urmarit Securitatea si la iesirea din Bucuresti au fost somati sa se opreasca. Soferul nu voia sa opreasca. Parintele i-a spus: "Opreste, ca te impusca, te omoara, si tu ai copii. Pe mine o sa ma maltrateze, dar de mine nu ramane nimic in urma". Si atunci soferul a oprit. Au venit doi securisti, l-au scos din masina, l-au batut cumplit si de acolo i-a venit sfarsitul. Ce spun este din auzite si nu este sigur.

Dupa cum este stiut, inmormantarea a fost in vremea lui Ceausescu si se fereau oamenii sa vorbeasca despre parinte, ba unii dintre noi au refuzat sa fie fotografiati, ca sa nu se poata dovedi ca au participat la inmormantare. A fost o minune ca am putut tine un necrolog, cat de scurt, pentru ca nu ne dadeau voie sa vorbim. Inainte de moarte, parintele Arsenie ne-a avertizat: "Sa nu vorbiti!". Dumnezeu a facut o minune, ca atunci cand am ajuns la mormant cantaretii nu mai cantau, nimeni nu mai vorbea nimic, era un moment de suspendare. Si atunci, am zis catre maica stareta si catre parintele Daniel: "Imi dati voie sa spun cateva cuvinte?". Intr-un fel, poate le-a parut rau dupa aceea, pentru ca am avut cam mult curaj atunci. Am spus: "Iubiti credinciosi, ne dam noi seama pe cine am adus aici? Nu am adus un om de rand, eu, nevrednicul, am adus pe umar un sfant. Un sfant am adus, nu un om oarecare. Invatatura pe care acest sfant ne-a dat-o, cine va fi mai intept va pune-o la inima si va pune-o in practica". La urma, maica stareta mi-a spus ca am exagerat cand am spus ca este un sfant. I-am spus: "Maica stareta, iti dau un raspuns - sfantul Ioan Iacov a lasat in scris: <Sa va rugati pentru iertarea pacatelor mele, ca sunt sigur ca ma voi duce in iad, pentru ca nu am indeplinit voia lui Dumnezeu>. Si a ramas douazeci de ani in mormant si dupa douazeci de ani s-a descoperit trupul sau ca sfinte moaste, ca n-a putrezit. Eu am credinta ca peste ani de zile, ne vom inchina moastelor parintelui Arsenie". Cand m-am intors acasa, m-au provocat oamenii in biserica, intrebandu-ma: "Cum a fost, parinte, la inmormantarea parintelui Arsenie?". Atunci, spune sotia mea, m-am dezlantuit in biserica si am spus tot ce aveam pe suflet. Cand m-am intors de la biserica, ea mi-a spus: "Mananca, ca acum ai facut-o! Vine Securitatea sa te ridice". Nu am avut, din fericire, dupa aceea probleme pentru ca era in noiembrie 1989, cand lucrurile se precipitau si nimeni nu mai avea timp sa ne ia din scurt.

Un an de zile dupa aceea, la primul parastas, maica care-l ingrijise bolnav pe parinte mi-a spus: "Puteti vorbi, parinte, dar numai adevarul sa-l spuneti". Si numai adevarul l-am spus. Era o ploaie rece, marunta si deasa: "Iubiti credinciosi, dati la o parte umbrelele, pentru ca aceasta nu este o simpla ploaie, ci acestea sunt lacrimile pe care parintele Arsenie Boca le-a varsat pentru poporul acesta". Si nu am gresit, pentru ca dupa inmormantare mi-a marturisit cineva ca, intr-adevar, la Sambata, cand predica, parintelui ii curgeau lacrimile ca dintr-un izvor.

Parintele-calugar DOMETIE

Manastirea Sambata - Fagaras
(decedat in 1995)
"A fost mot, din Tara Motilor"

Acest sfant prea cuvios parinte a fost mot din Tara Motilor. S-a nascut in satul Vata de Sus, langa Brad, judetul Hunedoara, din parinti bine credinciosi, Iosif si Cristina. Tatal sau cunostea meseria de pantofar si-l punea pe fiul sau sa invete sa bata cuie de lemn, si acesta le rupea si povestea ca-l batea cu cureaua cu care tinea papucii.

A mai avut si o sora, pe care o chema Constanteana, si care a murit de tanara. Iar bunica lor, pe care o chema Ana, fiind si ea tare credincioasa, a ingropat-o pe Constanteana intr-un loc frumos, mai inalt, si a facut peste mormantul ei o bisericuta, cu altarul chiar peste mormantul fetei. Daca fratele ei, Zianu - caci asa l-a chemat de botez pe parintele Arsenie - se va face preot, cand va sluji in biserica sa fie si sora lui acolo.

Facandu-se Zianu marisor si terminand scoala primara, l-a dat mai departe si la Teologie, ca sa se faca preot. Caci mama copilului, Cristina, dupa ce a ramas insarcinata, a visat ca are in pantecele ei soarele si luna, si mereu se intreba ce va fi cu copilul pe care il va naste si l-a dat la scoala ca sa se faca preot. Tatal copilului, Iosif, murise intre timp si mama lui, tanara fiind, a fost silita de mama ei sa se marite a doua oara. Dar Zianu s-a suparat: "De ce s-a maritat?" si n-a mai vrut sa treaca pe acasa, iar cu timpul mama-sa n-a mai stiut de dansul.

Zianu fiind elev bun la Teologie, mitropolitul Balan l-a sfatuit sa se faca calugar la Manastirea "Brancoveanu" - Sambata de Sus, Fagaras. Venind la manastire, l-a calugarit si i s-a pus numele de Arsenie.

Dupa un timp, mitropolitul l-a trimis in Grecia, la Muntele Athonului (Athos - n.r.), ca sa se induhovniceasca. Ajungand la Sfantul Munte si necunoscand pe nimeni, a spus parintele ca s-a dus intr-o padure si s-a rugat mult Mantuitorului sa-i trimita un bun povatuitor, dar nu a fost ascultat. "Dar de la o vreme - a spus parintele - mi-am dat seama ca Mantuitorul are o Mama buna si m-am rugat ei cu lacrimi in ochi, sa-mi dea un povatuitor, sa ma invete in cele ale calugariei, spre mantuire." Si a zis parintele ca insasi Maica Domnului a venit si l-a luat de mana si l-a urcat pe un munte inalt, ce era intre doua prapastii, de iti era frica sa privesti in jos. Si muntele era ascutit, de numai cat calcai cu talpa piciorului. Si l-a urcat Maica Domnului si l-a dat in grija unui sfant care traise pe pamant cu doua sute de ani mai inainte - dupa unii ar fi fost chiar Serafim de Sarov. Iar Maica Domnului s-a facut nevazuta. Si spunea parintele ca se ducea in fiecare zi pe creasta acelu munte si nu ii mai era frica ca va cadea in prapastie.

Cat timp, n-a spus, dar probabil ca 40 de zile a primit invatatura de la acest sfant. Aceasta a spus-o o singura data, la cativa credinciosi (sigur ca pentru smerenie). Desigur ca Maica Domnului l-a intarit de a postit atunci 40 de zile incontinuu, timp in care l-a povatuit sfantul ce i se aratase. Dupa un an de zile, a venit la Manastirea Sambata intarit cu Duhul Sfant, cu mare dar proorocesc si cu putere, ca daca te privea, simteai un curent in suflet si te umileai. Si-ti descoperea gandurile, iti spunea numele, iti descoperea pacatele si faptele ce le-ai facut, cunoscand si viata.